

สู่ทศวรรษหน้า

แนวทางและปัจจัยในการพัฒนาของผู้นำสถธินักบริหารระดับท้องถิ่นของไทย

โดย

โครงการอบรมด้านบริหารธุรกิจและบริหารงานทั่วไประดับตำบล หมู่บ้าน

สำนักนายกรัฐมนตรื

ร่วมกับ

สหพันธ์สมาคมสถธินักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์

พ.ศ. 2536

พระนาม “สิริกิติ” ก้อง
คู่พระนามพระ “ภูมิพล”
เพราะทรงหล่อเลี้ยงชน
เกินกว่าแม่เกิดเกล้า

สากล แล้วแม่
พ่อเจ้า
ผดุงชีพ ชี้นนา
กล่อมเลี้ยงลูกตน

ท่านผู้ทรงสมโรจน์ สวัสดิคุณ ณ ออยุธยา

คำทอทพระเกียรติ

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ เนื่องในมหามงคลสมัยทรงเจริญ พระชนมายุครบ 60 พรรษา

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจเคียงข้างพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อประโยชน์สุขของประชากรตลอดมา โดยเฉพาะพระมหากษัตริย์คุณต่อสตรีเกษตรกร ซึ่งคิดเป็นอัตราร้อยละ ๗๗ ของสตรีทั้งหมด

โครงการส่งเสริมศิลปอาชีพพิเศษ ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เป็นแบบฉบับหนึ่งแห่งการพัฒนาสตรีเกษตรกร

การพัฒนาสตรี ประกอบด้วยรายละเอียดแต่ละขั้นตอนเป็นจำนวนมาก กล่าวได้ว่า มีความสอดคล้องต้องกันระหว่างนโยบายการพัฒนา และความปรารถนาของสตรี คือ

มีเจตนารมณ์ให้ชาวไทย และหญิงไทย เท่าเทียมกันในเกียรติ สิทธิ คุณค่า และศักดิ์ศรี มีวัตถุประสงค์ให้สตรีพัฒนาเข้าสู่แบบอันพึงประสงค์ทั้ง ๓ ประการ คือ คุณลักษณะส่วนตัว ชีวิต และครอบครัว และการมีส่วนร่วมในสังคม

มุ่งสู่เป้าหมายร่วมกัน คือ ให้สตรีมีศักยภาพ ความเสมอภาคในสิทธิ และโอกาสอย่างแท้จริง

ชาวสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพ ขอน้อมสำนึกในพระมหากษัตริย์คุณนี้ และขอทอทพระเกียรติด้วยใจจริง

พระเอย พระแม่เจ้า
ปกเกล้าชาวประชาจะหาไหน
ศิลปชีพพิเศษวิเศษกระไร
ชานาชาวไรได้เอยหน้ารับบารมี
ทุกวิถีที่จะประเทืองประเทศ
องค์พระอัครนาเรศมิห้อดออย
ทรงท่านศิลป์ไทยให้เลิศลอย
โลกจึงพลอยอาศัยศิลป์จากถิ่นไทย

ท่านผู้หญิง สมโรจน์ สวัสดิกุล ณ อยุธยา

สมเด็จพระนางเจ้า " สิริกิติ์ " พระบรมราชินีนาถ
ผู้ทรงได้รับความสำเร็จในการช่วยเหลือพสกนิกรด้านอาชีพ

คำนำ

พสกนิกรชาวไทยได้ประจักษ์แจ้งในพระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถที่ได้ทรงตรากตรำพระวรกายในงานพัฒนาชนบทนับเป็นแบบอย่างแก่เหล่าข้าพระพุทธเจ้าฯ ผู้อาศัยในแผ่นดิน

โดยสำนักและชาวซึ่งในพระมหากรุณาธิคุณ สหพันธ์สมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ร่วมกับองค์กรสตรีเอกชนหลายองค์กร และผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านรวมพลังสติปัญญาและความสามารถอื่น ๆ ดำเนินการร่วมในงานพัฒนาชนบทของรัฐบาลในฐานะอาสาสมัครด้วยความบริสุทธิ์ใจ ถวายเป็นราชพลี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ได้รับเกียรติแต่งตั้งตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 87/2533 ให้ร่วมบริหาร "โครงการอบรมด้านบริหารธุรกิจเศรษฐกิจแนวใหม่ ระดับตำบล หมู่บ้าน" เพื่ออบรมกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านสตรีของไทยในด้านแนวคิด และการบริหารจัดการอาชีพที่เป็นเศรษฐกิจแนวใหม่ที่เหมาะสมดำเนินการในระดับท้องถิ่น

ภาคเอกชนสามารถที่จะสนับสนุนชนบทได้ในด้านความร่วมมือทางการตลาด ตลอดจนขยายการลงทุนร่วมกับกลุ่มอาชีพในชนบท เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต และการบริหารอย่างเป็นระบบ วิธีการนี้น่าจะเป็นแนวทางที่ดีที่จะร่วมมือร่วมใจกันโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ร่วมกันของทุกฝ่ายมากกว่าผลกำไรเฉพาะของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด และเป็นการกระจายโอกาสให้ชนบทได้เติบโตด้วยตนเองต่อไปในภายภาคหน้า

แนวความคิดนี้ได้มีการพัฒนาการมาเป็นลำดับ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 ซึ่งสหพันธ์สมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ได้ริเริ่ม "โครงการตลาดรวมสินค้าสตรีชนบท (2527-2529)" เพื่อพัฒนาระบบการตลาดของผลิตภัณฑ์จากกลุ่มสตรีชนบทในรูปของศูนย์กลางตลาดซึ่งผู้ซื้อทราบและหาซื้อได้โดยสะดวก ต่อมาในปี พ.ศ. 2530 สภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์ ได้ดำเนิน "โครงการยกระดับความเป็นอยู่ของสตรีชนบทโดยอาศัยกิจกรรมทางการศึกษาและการอบรม (2530-2532)" ร่วมกับสมาคมส่งเสริมธุรกิจสำหรับสตรีในประเทศไทย (Women's World Banking) กองทุนสหประชาชาติเพื่อกิจกรรมประชากร (UNFPA) กรมการพัฒนาชุมชน และธนาคารกรุงเทพ จำกัด ซึ่งได้ฝึกอบรมกลุ่มอาชีพสตรีด้านอาชีพ และธนาคารกรุงเทพ จำกัดพิจารณาคำแนะนำดำเนินการในเชิงธุรกิจและอนุมัติสินเชื่อในอัตราดอกเบี้ยต่ำเป็นกรณีพิเศษ

ประสบการณ์ดังกล่าวเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการดำเนิน "โครงการอบรมด้านบริหารธุรกิจเศรษฐกิจแนวใหม่ ระดับตำบล หมู่บ้าน (2532-ปัจจุบัน)" เนื่องจากกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านมีความเป็นผู้นำและเป็นผู้บริหารสภาตำบลและกลุ่มอาชีพในท้องถิ่นอยู่แล้ว สามารถเสนอโครงการอาชีพโดยใช้งบประมาณของสภาตำบล หรือจัดทำโครงการขอรับเงินยืมสมทบ (ไม่มีดอกเบี้ย) จากกองทุนพัฒนาชนบท สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีไปดำเนินการได้ ยังผลให้การอบรมบรรลุผลทางการปฏิบัติได้อย่างรวดเร็ว กล่าวคือ ในปี 2535 สามารถจัดทำโครงการตัวอย่างส่งเสริมเกษตรกรปลูกผักไร้สารพิษ (ไม่ใช้ยาฆ่าแมลง) ในเชิงธุรกิจได้สำเร็จโดยนางกำไร เหงี่ยมสระน้อย ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 7 ตำบลลำนางแก้ว อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา ในฐานะประธานกลุ่มได้ส่งผลผลิตผักไร้สารพิษเข้าสู่ซูเปอร์มาร์เกตในกรุงเทพฯ เป็นประจำทุกวัน รวมผักหลายชนิดวันละประมาณ 1 ตัน ซึ่งเกษตรกรสามารถพัฒนาการผลิตและการตลาดได้ นำมาซึ่งรายได้สูงกว่าการปลูกผักแบบใช้สารเคมีเช่นเดิมถึงกว่าเท่าตัว

โดยความร่วมมือระหว่าง สหพันธ์สมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทยในพระบรม

ราชินูปถัมภ์ สมาคมสตรีสัมพันธ์ และโครงการอบรมด้านบริหารธุรกิจเศรษฐกิจแนวใหม่ ระดับตำบล หมู่บ้าน จึงได้ประมวลแนวคิดและประสบการณ์ทั้งหมดศึกษารูปแบบจัดทำเป็นโครงการตัวอย่างในการพัฒนาการบริหารในเชิงธุรกิจในระดับตำบล หมู่บ้าน โดยยกกรณีการปลูกหม่อน - เลี้ยงไหม ใช้ชื่อว่า "โครงการสามประสานในการพัฒนาเกษตร-อุตสาหกรรมใหม่ไทย" ภายใต้โครงการนี้เกษตรกร-โรงงานสาวเส้นไหม-โรงงานทอผ้าไหม จะรวมตัวเป็นหนึ่งเดียวกันและร่วมมือกันในการพัฒนาการผลิต การตลาด และการลงทุน ประโยชน์จากโครงการนี้จะสามารถสร้างตลาดรองรับผลผลิตรังไหมสด (พันธุ์ต่างประเทศ) จากเกษตรกรได้เดือนละประมาณ 6-8 ล้านบาท เกษตรกรจำนวนประมาณ 600 ครอบครัวจะได้รับการพัฒนาให้สามารถมีรายได้จากการเลี้ยงไหมโดยใช้แรงงานในครอบครัวมีรายได้ครอบครัวละ 6,000 - 10,000 บาทเป็นเกณฑ์ ซึ่งบริษัท Shinwa Industry Ltd., Tokyo, Japan ตกลงร่วมมือในด้านเทคโนโลยีการตลาดส่งออกยังประเทศญี่ปุ่น

นับแต่ได้เริ่มโครงการอบรมด้านบริหารธุรกิจเศรษฐกิจแนวใหม่ระดับตำบล หมู่บ้าน ในปี 2532 และมีแผนงานอบรมกำหนดผู้ใหญ่บ้านสตรี ต่อเนื่องถึงปี 2536 กล่าวได้ว่า ความสำเร็จประการหนึ่งของโครงการและนับเป็นข้อที่สำคัญ คือ การที่สตรีในส่วนกลางทั้งผู้ที่ประสบความสำเร็จในทางธุรกิจและผู้ประสบความสำเร็จในทางราชการได้คลุกคลี แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างใกล้ชิดอบอุ่นกับกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านสตรีผู้เข้ารับการอบรม โดยที่การอบรมจัดเป็นรุ่น รุ่นละเพียง 30 คน และตลอดการอบรม 12 รุ่น ที่ผ่านมาเป็นเวลา 4 ปี ผู้บริหารองค์กรสตรีเอกชนในโครงการไม่เคยขาดที่จะร่วมในกิจกรรมอบรม ในทางตรงข้ามได้พร้อมเพรียงกันด้วยความเสียสละและบริสุทธิ์ใจ พบปะแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นกับกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านสตรีผู้เข้ารับการอบรมด้วยความปิติยินดี ภาพที่สตรีจากส่วนกลางและสตรีจากชนบทซึ่งเป็นกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านเข้าทักทายกันด้วยความอบอุ่นเป็นภาพที่ซาบซึ้งยิ่งนัก และโอกาสนี้เองที่ต่างฝ่ายต่างแลกเปลี่ยน เรียนรู้และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน

ในปี 2535 ที่ผ่านมาเป็นโอกาสครบรอบทศวรรษที่ได้มีการแก้ไขกฎหมายยินยอมให้สตรีมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านได้ สหพันธ์สมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์จึงเห็นควรถ่ายทอดประสบการณ์ที่ได้มีโอกาสเรียนรู้จากกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านสตรีภายใต้โครงการอบรมด้านบริหารธุรกิจเศรษฐกิจแนวใหม่ ระดับตำบล หมู่บ้าน จัดพิมพ์เป็นหนังสือ ซึ่งได้ตระหนักว่ากำนัน-ผู้ใหญ่บ้านสตรีของไทยก็มีความสามารถในการพัฒนาชนบทไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าชาย สามารถเป็นผู้นำ และพัฒนาได้เคียงบ่าเคียงไหล่ชาย นอกจากนี้ในทศวรรษที่ผ่านมากำนัน-ผู้ใหญ่บ้านสตรีของไทยจำนวน 926 คน ถือได้ว่าเป็นคลื่นลูกแรกของทศวรรษแรกที่ได้พิสูจน์บทบาทของสตรีในฐานะผู้นำท้องถิ่นที่ราษฎรยอมรับสถานะให้เป็นผู้นำของตนซึ่งย่อมต้องฟันฝ่าอุปสรรคมากมาย จึงเห็นควรรวบรวมไว้เป็นข้อศึกษา ตลอดจนเสนอแนะสิ่งที่ควรสร้างเสริมแก่กำนัน-ผู้ใหญ่บ้านสตรีของไทยต่อไปเพื่อก้าวสู่ทศวรรษหน้าอันเป็นยุคที่การผลิตในชนบทจะต้องต่อสู้แข่งขันด้านคุณภาพและราคาอย่างมากตามภาวะการณ์ตลาดโลก

ตามที่กล่าวมาข้างต้นนี้ คือความเป็นมาของบทบาทภาคเอกชนใน "โครงการอบรมด้านบริหารธุรกิจเศรษฐกิจแนวใหม่ ระดับตำบล หมู่บ้าน" และคือที่มาของหนังสือ "สู่ทศวรรษหน้า: แนวทางและปัจจัยในการพัฒนาของผู้นำสตรีนักบริหารระดับท้องถิ่นของไทย" เล่มนี้ซึ่งได้ลงพิมพ์บทความของกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านสตรี จำนวน 6 ท่าน นำสะท้อนถึงการทำงาน ปัญหา และความต้องการของกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านสตรีไทยโดยส่วนรวม

บทความจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งสรุปข้อมูลสอบถามภายใต้โครงการฯ ซึ่งได้รวบรวมพิมพ์ไว้พร้อมนี้จะทำให้หนังสือนี้สมบูรณ์และเป็นประโยชน์แก่กำนัน-ผู้ใหญ่บ้านสตรีและฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องยิ่งขึ้น

เลขาธิการพระราชวัง (นายแก้วขวัญ วัชโรทัย) ให้เกียรติเป็นประธานเปิดการสัมมนา
"สามประสานในการพัฒนาเกษตร-อุตสาหกรรมใหม่ไทย" เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2534
ในงานได้จัดแสดงผลภัณฑ์เคหะสิ่งทอผ้าไหม และผลิตภัณฑ์แต่งพันธุใหม่-ผักอนามัยของเกษตรกร

อนึ่งการนำแนวทางโครงการสามประสานในการพัฒนาเกษตร-อุตสาหกรรมใหม่ไทยสู่การปฏิบัติ
เป็นโครงการตัวอย่างทดลองภายใต้ปรัชญาประโยชน์สามด้านที่จะจัดทำขึ้นก็จะเป็นการนำร่องสู่แนวทาง
แห่งทศวรรษหน้าซึ่งเอกชนควรร่วมมือด้านการผลิต การตลาด และการร่วมทุนกับกลุ่มอาชีพในชนบทมาก
ขึ้น โดยมุ่งหวังประโยชน์ร่วมกันทุกฝ่ายโดยพร้อมมูล

ความร่วมมือร่วมใจ และความมานะพยายามทั้งปวงของภาคเอกชนและผู้เกี่ยวข้องทั้งในโครง
การอบรมด้านบริหารธุรกิจเศรษฐกิจแนวใหม่ ระดับตำบล หมู่บ้าน และในการจัดทำโครงการตัวอย่าง
สามประสานในการพัฒนาเกษตร-อุตสาหกรรมใหม่ไทย ที่จะจัดทำขึ้นนี้ขออุทิศด้วยความระลึกถึงความยากไร้
มานานะบากบั่น และตั้งใจอุตสาหกรรมของกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านสตรีของไทยที่ปฏิบัติงานอยู่ในตำบล หมู่บ้านทุกท่าน
เพื่อเป็นเครื่องเตือนใจถึงความผูกพันและเป็นกำลังใจซึ่งกันและกัน เราต่างมุ่งหวังให้ผลงานนี้ได้เป็นเครื่อง
หมายแสดงความปรารถนาสูงสุดแทนตัวพวกเราทุก ๆ คนที่ได้กระทำและบำเพ็ญตนสนองคุณความดีและบุญ
คุณอันใหญ่หลวงของประเทศชาติด้วยน้ำใจ สติปัญญา และความรู้ซึ่งซึ่งพระคุณนั้นด้วยการแสดงออกซึ่ง
กตเวทิตาคุณต่อแผ่นดิน อันเป็นที่รักยิ่งของปวงชนชาวไทยทุกรูปแบบ *

สาร

นายกรัฐมนตรี นายชวน หลีกภัย

โครงการอบรมด้านบริหารธุรกิจเศรษฐกิจแนวใหม่ ระดับตำบล หมู่บ้าน เป็นการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชน มีวัตถุประสงค์เพื่ออบรมเพิ่มพูนประสิทธิภาพด้านการพัฒนาแก่ผู้นำสตรีชนบทโดยให้ความรู้ความเข้าใจในด้านการดำเนินธุรกิจและประกอบอาชีพแนวใหม่ที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและตรงตามความต้องการของตลาด ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนในชนบทมีงานทำ มีรายได้และมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

เป็นที่น่ายินดีอย่างยิ่งที่องค์กรสตรีและภาคเอกชนซึ่งมีส่วนร่วมอยู่ในโครงการดังกล่าวตระหนักถึงความสำคัญและเล็งเห็นประโยชน์ของโครงการนี้ และได้ช่วยเหลือร่วมมือกับภาครัฐบาลอย่างเข้มขัน เพื่อดำเนินการให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ ทำให้โครงการอบรมด้านบริหารธุรกิจเศรษฐกิจแนวใหม่ ระดับ ตำบล หมู่บ้าน ก้าวหน้าไปด้วยดี สร้างประโยชน์ให้กับประชาชนในชนบทจำนวนมาก

การจัดทำหนังสือ "สู่ทศวรรษหน้า : แนวทางและปัจจัยในการพัฒนาของผู้บริหารระดับท้องถิ่นของไทย" เพื่อรวบรวมผลการดำเนินงานของโครงการฯ และแจกจ่ายไปยังหน่วยงานต่าง ๆ จะเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมโครงการนี้ให้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย รวมทั้งจะเป็นแนวทางในการดำเนินงานตามโครงการและการปรับปรุงพัฒนางานของโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นด้วย ผมจึงขอสนับสนุนการดำเนินงาน ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามโครงการอบรมด้านบริหารธุรกิจเศรษฐกิจแนวใหม่ ระดับตำบล หมู่บ้าน และขออวยพรให้การจัดทำหนังสือฯ ครั้งนี้ ประสบความสำเร็จสมดังเจตจำนงที่วางไว้

(นายชวน หลีกภัย)
นายกรัฐมนตรี

สาร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ภารกิจ หน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นับได้ที่มีความกว้างขวางครอบคลุมชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบทตั้งแต่เกิดจนตาย เนื่องจากมีระเบียบ กฎหมายจำนวนมากที่กำหนดให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ในด้านการบริหารราชการส่วนภูมิภาค กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คือผู้เชื่อมประสานระหว่างราชการ และราษฎรในท้องที่ตำบล หมู่บ้าน แต่ภารกิจที่สำคัญที่สุดที่ทุกฝ่ายตั้งความหวังไว้กับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คือ ความเป็นผู้แทนของราษฎรในตำบล หมู่บ้าน เพราะกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คือผู้ที่ราษฎรในท้องถิ่นพร้อมใจกันลงคะแนนเลือกตั้งให้เป็นผู้แทนตำบล หมู่บ้าน และเป็นผู้นำของตน

ดังนั้น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จึงเป็นผู้ที่ต้องอุทิศตน เสียสละ และทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ เพื่อบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้แก่พี่น้องประชาชนและพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้า

นับแต่ปี พ.ศ. 2525 ที่ได้มีการแก้ไขคุณสมบัติ โดยการเปิดโอกาสให้สตรีมีสิทธิ์สมัครรับเลือกตั้งเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้ ถือได้ว่าเป็นก้าวใหม่ที่สำคัญของสังคมไทย เพราะนับถึงปัจจุบันครบรอบหนึ่งทศวรรษแล้ว การเตรียมความพร้อมในอันที่จะพัฒนาผู้นำสตรีของท้องถิ่นจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เนื่องจากภาวะการณ์ปัจจุบันได้มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะการแข่งขันการผลิตในภาคเกษตรกรรม ซึ่งพี่น้องในชนบทต้องแข่งขันด้านคุณภาพและราคาตามกลไกของตลาดโลก

การที่สหพันธ์สมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ โดยสตรีนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ ได้ระลึกถึงและเล็งเห็นความสำคัญของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านสตรีในการเป็นผู้นำการพัฒนาท้องถิ่น ด้วยการร่วมโครงการฝึกอบรมกำนัน ผู้ใหญ่บ้านสตรีขึ้น นับได้ว่าเป็นเรื่องที่น่ายินดียิ่ง

หนังสือ "สู่ทศวรรษหน้า : แนวทางและปัจจัยในการพัฒนาของผู้นำสตรีนักบริหารระดับท้องถิ่นของไทย" จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่สะท้อนบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีชนบทไทย จากข้อเขียนของผู้มีประสบการณ์และผู้ทรงคุณวุฒิ รวมถึง กำนัน ผู้ใหญ่บ้านสตรี อันจะช่วยสร้างขวัญ กำลังใจให้ผู้นำสตรีในท้องถิ่นได้ตระหนักถึงความสำคัญที่จะร่วมกันพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป

พลเอก

(ชวลิต ยงใจยุทธ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

สาร

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

(นายเทอดพงษ์ ไชยนันท์)

ผมขอแสดงความชื่นชมต่อ สหพันธ์สมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ ที่ได้จัดพิมพ์หนังสือ "สู่ทศวรรษหน้า : แนวทางและปัจจัยในการพัฒนาของผู้บริหารระดับท้องถิ่นของไทย" เพื่อทูลเกล้าฯ ถวาย สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในวโรกาสที่ทรงเจริญพระชนมพรรษา 5 รอบ ในครั้งนี้

การที่สหพันธ์สมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ ซึ่งสมาชิกประกอบด้วยผู้ที่มีประสบการณ์ มีความสามารถในด้านการบริหาร การพัฒนาตลาดการค้าและธุรกิจ ได้ให้ความสนใจและร่วมมือกับภาครัฐ ดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาชนบท โดยเข้าร่วมดำเนินโครงการฝึกอบรมกำนัน ผู้ใหญ่บ้านสตรี เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินธุรกิจ และประกอบอาชีพแนวใหม่ที่เหมาะสมกับท้องถิ่น ตรงตามความต้องการของตลาด เพื่อจะช่วยยกระดับรายได้และความเป็นอยู่ของพี่น้องประชาชนในชนบท ซึ่งเท่าที่ผ่านมาโครงการฝึกอบรมดังกล่าวบรรลุผลสำเร็จด้วยดี ดังที่ได้นำมารวบรวม มาจัดพิมพ์ไว้ นั้น นับว่าเป็นกิจกรรมที่ควรแก่การยกย่อง

ในโอกาสนี้ ผมขออำนาจพรให้คณะกรรมการ มวลสมาชิกและเจ้าหน้าที่ของสหพันธ์สมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ ทุกท่านประสบแต่ความสุข ความเจริญ ด้วยจตุรพิธพรชัยยิ่ง ๆ ขึ้นไป

(นายเทอดพงษ์ ไชยนันท์)

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

สาร

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย

(นายเชาวน์วงศ์ สุตลาภา)

หมู่บ้านและตำบลเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ทางการปกครองที่สำคัญที่สุดในภูมิภาค พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเล็งเห็นความสำคัญในยุทธศาสตร์นี้ จึงทรงตรากฎหมายปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 กำหนดให้มีตำบล-หมู่บ้าน มีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทำหน้าที่ต่างพระเนตร พระกรรณ ดูแลความทุกข์สุขของประชาชนแล้วรายงานผ่านอำเภอขึ้นไป ในขณะที่เดียวกันก็นำความของทางราชการไปแจ้งให้ประชาชนทราบ

ปัจจุบันนี้ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาชนบท บางท่านเปรียบว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เสมือนปลายประสาทสุดของการบริหารงานชนบทเพราะการบริหารทุกกระทรวง ทบวง กรม ล้วนมุ่งสู่ตำบล หมู่บ้าน ทั้งสิ้น

ในการดำเนินงานในตำบล หมู่บ้าน สตรีในหมู่บ้าน โดยเฉพาะภรรยาของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จะเป็นแกนนำช่วยเหลืองานในหมู่บ้านเป็นอย่างมาก ซึ่งต้องยอมรับว่าสตรีมีส่วนสร้างความสำเร็จเป็นอย่างมาก

ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2525 ได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ในข้อคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จากคำว่า "ชายเจ้าบ้าน สัญชาติไทย" เป็น "เจ้าบ้าน สัญชาติไทย" เป็นการเริ่มต้นบทบาทของสตรีในการเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งนับถึงปัจจุบันนี้มีกำนัน ผู้ใหญ่บ้านสตรีถึง 926 คน

เป็นที่น่ายินดี ที่สหพันธ์สมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ ได้เล็งเห็นความสำคัญของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จึงได้เตรียมแผนสำหรับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สตรีสู่ทศวรรษหน้า ซึ่งจะเป็นยุคที่เศรษฐกิจและสังคมในชนบทจะเปลี่ยนแปลงและต้องการระดมความร่วมมือจากฝ่ายต่าง ๆ มากขึ้น เพื่อแสวงหาเทคโนโลยีใหม่ ๆ ให้เหมาะสม กับการพัฒนาอาชีพแผนใหม่

ผมมีความเชื่อมั่นว่าจะเป็นโอกาสของสตรียิ่งขึ้น ในการเข้ามามีส่วนสำคัญในการบริหารทุก ๆ ระดับร่วมกับชาย เพื่อความก้าวหน้าของสังคมไทยอีกระดับหนึ่ง

(นายเชาวน์วงศ์ สุตลาภา)

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี

ที่ 87/2533

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการอบรมด้านบริหาร ธุรกิจเศรษฐกิจแนวใหม่ ระดับตำบล หมู่บ้าน

ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 168/2531 ลงวันที่ 7 ตุลาคม 2531 ได้มีบัญชาอนุมัติให้สำนักงานเลขานุการ กสช. ดำเนินโครงการอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านการพัฒนาแก่ผู้นำสตรีชนบท เพื่อฝึกอบรมหลักสูตรพื้นฐานด้านการเขียนโครงการและการบริหารโครงการแก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านสตรี ตามโครงการที่เสนอรับการสนับสนุนงบประมาณจากสถาบัน International Council On Management of Population Programmes (ICOMP) นั้น

บัดนี้ การดำเนินงานตามโครงการได้บรรลุผลสำเร็จตามแผนงานระยะที่ 1 แล้วเห็นสมควรขยายผลการดำเนินงานโดยยกระดับแผนงานสู่การส่งเสริมธุรกิจขนาดย่อมในเชิงเศรษฐกิจแนวใหม่ต่อไป ด้วยวิธีให้การอบรมอย่างเป็นทางการเพื่อเตรียมความพร้อมแก่ผู้นำท้องถิ่นรองรับและตอบสนองการขยายงานของกองทุนพัฒนาชนบท สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

อาศัยอำนาจตามความใน ข้อ 9 (6) แห่งประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 218 ลงวันที่ 29 กันยายน 2515 จึงแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการอบรมด้านบริหารโครงการธุรกิจเศรษฐกิจแนวใหม่ ระดับตำบล หมู่บ้าน ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

1. เลขาธิการนายกรัฐมนตรี	ประธานคณะกรรมการ
2. นายทวี ชูทรัพย์ อธิบดีกรมที่ดิน	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
3. นายกษิต ภิรมย์ อธิบดีกรมองค์การระหว่างประเทศ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
4. อธิบดีกรมการปกครอง หรือผู้แทน	รองประธานคณะกรรมการ
5. ผู้ช่วยเลขาธิการนายกรัฐมนตรี (นางสิริมาลย์ รัตนวรวงศ์) ผู้อำนวยการฝ่ายอำนวยการ สำนักงานเลขานุการกองทุนพัฒนาชนบท	รองประธานคณะกรรมการ

6. นายประสาน สุขรังสรรค์ อธิการวิทยาลัยการปกครอง	รองประธานคณะกรรมการ
7. รองศาสตราจารย์ณรงค์ศักดิ์ ธนวิบูลย์ชัย อาจารย์ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
8. นางสาวสมพิศ ศิริโชติ หัวหน้าภาควิชาบริหารศาสตร์ วิทยาลัยการปกครอง	กรรมการ
9. นายสุขสันต์ มุกดาสนิท ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายอำนวยการ สำนักงานเลขาธิการกองทุนพัฒนาชนบท	กรรมการ
10. นายสรศักดิ์ ประสพทรัพย์ ช่วยราชการสำนักงานเลขาธิการ กสช.	กรรมการ
11. นางสาวภาวิณี ปุณณกันต์ ช่วยราชการสำนักงานเลขาธิการ กสช.	กรรมการ
12. นายจิตติพงษ์ อุณะนันท์ ช่วยราชการสำนักงานเลขาธิการ กสช. เลขาธิการสำนักงานบริหารโครงการอบรมด้านบริหารโครงการธุรกิจเศรษฐกิจแนวใหม่ระดับ ตำบล หมู่บ้าน	กรรมการและเลขานุการ

พร้อมนี้เห็นชอบให้แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนร่วมเป็นคณะกรรมการ ดังนี้

(1) คุณจรรยาสมุทร วัฒนเวคิน ที่ปรึกษาสภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์	ประธานผู้ทรงคุณวุฒิ
(2) ศาสตราจารย์ลิ้นจี่ หะวานนท์ สมาชิกสภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์	รองประธานผู้ทรงคุณวุฒิ
(3) ม.ร.ว.วรรณภากรณ์ สุขเนตร ประธานสมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์	ผู้ทรงคุณวุฒิ
(4) คุณจงจิตร เรืองกฤติยา นายกสมาคมสตรีสัมพันธ์	ผู้ทรงคุณวุฒิ
(5) แพทย์หญิงอนงค์ สิริยานนท์ ประธานบริหารสภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์	ผู้ทรงคุณวุฒิ

(6) คุณฉันทมน แนวนุญเนียร กรรมการอำนวยการสภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์	ผู้ทรงคุณวุฒิ
(7) คุณอนุรัชนี สิริสัมพันธ์ กรรมการอำนวยการสภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์	ผู้ทรงคุณวุฒิ
(8) คุณศศราญ การุณยวานิช กรรมการอำนวยการสภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์	ผู้ทรงคุณวุฒิ

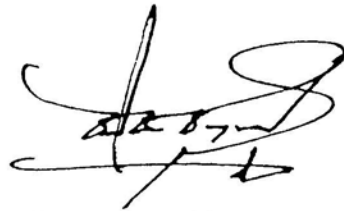
ให้คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

1. ให้ข้อเสนอแนะด้านการประสานงานวิชาการและความช่วยเหลือจากองค์การในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง
2. พิจารณาให้ความเห็นชอบกลวิธี หลักสูตร และกิจกรรมในกระบวนการอบรม
3. พิจารณาให้ความเห็นชอบแนวทางการบริหารโครงการ โดยเน้นให้เกิดกิจกรรมธุรกิจเศรษฐกิจแนวใหม่ ในระดับตำบล หมู่บ้าน อย่างบรรลุผลและมีประสิทธิภาพ
4. ให้ความเห็นชอบแผนงานเผยแพร่และประชาสัมพันธ์โครงการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 28 มีนาคม 2533

พลเอก

(ชาติชาย ชุณหะวัณ)
นายกรัฐมนตรี

ผู้หญิง : ความมั่นคงต่อการท้าทายของศตวรรษที่ 21

โดย

นางจรรยาสมุทร วัฒนเวคิน

ประธานสหพันธ์สมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพ
แห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์

กว่าจะเป็นวันนี้ วันที่สังคมให้การยอมรับนับถือผู้นำสตรีระดับท้องถิ่น อันได้แก่กำนันและผู้ใหญ่บ้านสตรีนั้น เราต้องร่วมผจญและฟันฝ่าปัญหามากมาย เริ่มด้วยการจูงใจให้สตรีในชนบทเห็นความจำเป็นและความสำคัญของการมีส่วนร่วมทำงานเพื่อส่วนรวม ชี้นำให้บุคคลในท้องถิ่นยอมรับภาวะผู้นำของสตรี จนถึงการเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้นำสตรีเหล่านั้น โดยการจัดโครงการเสริมสร้างความรู้ทั้งทางด้านวิชาชีพและการบริหาร ซึ่งปัจจุบันประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่งแล้ว

เป็นที่น่ายินดีที่ในปัจจุบันนี้สตรีในชนบทเป็นประชากรที่มีคุณภาพมากขึ้น ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้ใหญ่บ้านและกำนันเป็นจำนวนมากในหลาย ๆ ท้องที่ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดทิศทางและรูปแบบให้เป็นแนวเดียวกัน และสอดคล้องกับนโยบายของประเทศในการพัฒนาชนบท โดยถือกลไกของรัฐเป็นแกนนำ และมีกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านสตรี เชื่อมโยงจากรัฐสู่ราษฎร และจากราษฎรสู่รัฐ

โดยที่ดิฉันมีส่วนร่วมในงานพัฒนาบทบาทสตรีระดับผู้นำในชนบทมาแต่แรกเริ่ม ได้ดำเนินการหลายรูปแบบร่วมกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานด้านพัฒนาศักยภาพสตรีเพื่อก้าวเข้าสู่ภาวะผู้นำนั้นได้ดำเนินการหลายครั้ง หลายวิธีการ ตั้งแต่ปี 2524 เป็นต้นมา ซึ่งเป็นส่วนเสริมให้สตรีผู้เข้าร่วมโครงการหลายท่านได้รับเลือกตั้งเป็นผู้ใหญ่บ้าน และเป็นกำนันที่มีคุณภาพ ส่วนสตรีที่ดำรงตำแหน่งอยู่แล้ว ก็ได้เพิ่มพูนความรู้หลาย ๆ ด้านอันเป็นคุณแก่การยกระดับคุณภาพชีวิตประชากรในท้องถิ่น สนองนโยบายภาครัฐแต่ก็ถือว่าเป็นการประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่งเท่านั้น

ผลที่น่าพึงใจในช่วงนี้ก็คือ สตรีเริ่มต้นตัวที่จะให้ความสำคัญต่อการร่วมพัฒนาถิ่นที่อยู่ และเพิ่มบทบาทต่อสังคมมากขึ้น ดิฉันได้ร่วมกับหลาย ๆ หน่วยงาน ต่างกรรมต่างวาระ เช่น การจัดอบรม การจัดนิทรรศการ การอภิปราย ไปจนถึงการนำความเจริญสู่ท้องถิ่นในหลาย ๆ หมู่บ้าน โดยการสร้างอาชีพเสริมรายได้แก่สตรีในหมู่บ้านหลายจังหวัดซึ่งจะไม่พุดถึงรายละเอียดเหล่านั้นในที่นี้

ปัจจุบันสตรีทวีความสำคัญมากขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในประเทศนั้นก้าวหน้าถึงระดับภาครัฐเปิดโอกาสให้สตรีดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวง มีสตรีได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดแล้ว เช่น จังหวัดนครนายกมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นสตรีคนแรก และในต่างประเทศรัฐสตรีคนสำคัญ ๆ ก็มีมาแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีชื่อเสียงได้รับการยอมรับไปทั่วโลก

โอกาสอันดีนี้ ดิฉันขอส่งความปรารถนาดีมาสู่สตรีทั้งหลาย พร้อมทั้งขอฝากข้อคิดเห็นอันอาจเป็นประโยชน์เกี่ยวกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในโลกในอนาคต โดยการนำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วในอดีตมาชี้ให้เห็น เพื่อเป็นกระจกสะท้อนถึงภาพในอนาคต ทั้งนี้ เพราะโลกมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การที่เราจะสามารถอยู่ในสังคมให้มีความสุขและประสบผลสำเร็จได้ ส่วนสำคัญอันหนึ่งก็คือ ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้เป็นอย่างดี ดิฉันเชื่อว่า การมองไปข้างหน้าเป็นสิ่งสำคัญ *"คน"* ไม่ว่าจะบุรุษหรือสตรี ควรยอมรับการเปลี่ยนแปลงในโลกและเตรียมพร้อมที่จะก้าวไปในอนาคตด้วยการเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของผืนแผ่นดินถิ่นเกิดของประเทศ และของโลก

ปี 1993 ตามปฏิทินสากล ซึ่งเป็นปีที่อยู่ในทศวรรษสุดท้ายของศตวรรษที่ 20 อันเป็นปีสิ้นสุดของพันปีที่ 2 หลายต่อหลายร้อยปีที่ผ่านไปเหมือนเดินผ่านหลักกิโลเมตรที่บ่งบอกระยะทาง หากไม่เก็บเกี่ยวรายละเอียดไว้เป็นทุนให้มากแล้ว มนุษยชาติจะถือสิ่งใดเป็นหลักในการดำรงอยู่อย่างมั่นคงในความท้าทายของศตวรรษที่ 21 ซึ่งถือได้ว่าเป็น "พันปีที่สาม"

พันปีที่สองที่กำลังจะจากไป เป็นคล้ายคลื่นที่ไม่อาจพยากรณ์ให้ถูกแท้ในแง่มุมใดได้เลย มีความสงบราบคาบในบางจุดของโลก มีความโหดร้ายบ้าคลั่งในบางมุม และอาจพลีวีเป็นระลอกสะท้อนแสงจันทร์ยามค่ำคืน สร้างอารมณ์โรแมนติกแก่ชนชาวโลก ความปรวนแปรอย่างพันวิสัยควบคุมนี้ เป็นเสมือนแม่เหล็กดึงดูดใจคนให้มองรอบตัวเพื่อทบทวนว่าผ่านวันคืนเหล่านั้นมาในลักษณะการเช่นใด สามารถหยิบฉวยประสบการณ์ใดเป็นใบเบิกทางสู่พันปีที่สามด้วยความพร้อมสรรพ

โดยปกติวิสัยของมนุษย์นั้นมักถือเวลาเป็นตัวกำหนดเป้าหมายของอนาคต เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันคล้ายวันเกิด วันครบรอบ 10 ครบรอบ 100 ปี เป็นต้น แต่ละอย่างมีความสำคัญหนักเบาต่างกันในขณะที่โลกของเรากำลังจะเข้าสู่ ค.ศ.2000 ซึ่งเท่ากับครบรอบ 2 พันปีตามปฏิทินสากลนั้น จะมีความสำคัญและมีผลต่อจิตใจของชนชาวโลกอย่างมากเป็นพิเศษ บ้างก็ถือปี 2000 เป็นปีบรรลุลผลตามเป้าหมาย บ้างก็ได้ดำเนินการไปแล้ว เช่น องค์การสหประชาชาติกำหนดให้ปี 2000 เป็นปีที่มนุษยชาติจะหลุดพ้นจากความหิวโหยอดอยากทั้งปวง และเป็นปีแห่งการค้นพบวิธีแก้ไขโรคร้ายต่าง ๆ หลายชนิด เป็นต้น

อดีต : ทศวรรษที่ 1981-1990

จากการศึกษาข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์ของโลกในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ได้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญหลายประการ ที่จะส่งผลกระทบต่อทศวรรษถัดไป เช่น

1. ยุคอุตสาหกรรมปรับเปลี่ยนเป็นยุคข่าวสารข้อมูล ระบบข่าวสารข้อมูลได้รับการพัฒนาให้มีความรวดเร็ว ฉับไว และมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้เครือข่ายทางด้านคอมพิวเตอร์ ข่าวดาวเทียมซึ่งแพร่ภาพถึงบ้านเรือนประชาชนได้ทันที เป็นต้น ส่งผลดีโดยตรงต่อการดำเนินชีวิต เพราะได้รับรู้สถานการณ์ของโลกได้ทั่วถึงในเวลาที่ไม่ต่างกันนัก

2. วิศวกรรมศาสตร์ด้านเทคโนโลยีเป็นไปอย่างตื่นตัว และแข่งขันกับตัวเองอยู่ตลอดเวลา ไม่เฉพาะแต่ระบบข่าวสาร แต่เป็นไปในทุก ๆ ด้าน เช่น เทคโนโลยีทางด้านอุตสาหกรรม การแพทย์ และการคมนาคม เป็นต้น

3. ระบบเศรษฐกิจของนานาชาติเกี่ยวข้องและผูกพันกับเศรษฐกิจโลก โดยผลจากระบบข่าวสารและความก้าวหน้าของเทคโนโลยี เกือบทุกส่วนของโลกจะได้รับทราบผลจากวิกฤตการณ์ หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเกือบจะพร้อมกัน

4. การดำเนินการแบบเฉพาะหน้า หรือหวังผลในระยะสั้น จะเริ่มลดลง มีทัศนคติที่กว้างไกลขึ้น และเห็นความสำคัญของการวางแผนต่อเนื่องระยะยาว

5. การบริหารองค์กรโดยระบบศูนย์รวมซึ่งเป็นการรวบอำนาจ เปลี่ยนเป็นกระจายอำนาจมากขึ้น มีการร่วมประชุมกำหนดแผนดำเนินงานโดยระดมความคิด พัฒนาความรับผิดชอบกระจายไปตามระดับตำแหน่ง ทรัพยากรมนุษย์เริ่มมีบทบาทและความสำคัญตามฐานานุรูป

6. การช่วยเหลือโดยมีระบบ คือสวัสดิการในรูปแบบต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแนวจากการ "ให้" เป็นมุ่งเน้นทางด้านเพิ่มพูนความรู้เพื่อให้ประกอบสัมมาชีพเลี้ยงตนเองได้ ภาครัฐของนานาประเทศในโลกโอนการสาธารณูปโภคและกิจการวิสาหกิจต่าง ๆ ให้เอกชนดำเนินการ แม้จะยังมีการสงเคราะห์กันอยู่บ้างในระดับประเทศ โดยประเทศที่เจริญกว่าให้ความช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ แก่ประเทศที่ด้อยกว่าก็ตาม แต่มักเป็นไปในรูปสนับสนุนด้านวิชาการและเงินกู้มากกว่าให้เปล่า

7. ระบบประชาธิปไตยโดยมีผู้แทนได้พัฒนาไป ประชาชนมีสิทธิมีเสียงและมีส่วนร่วมในองค์การบริหารของรัฐมากขึ้น พลังประชาชนมีบทบาทสำคัญในการบริหารของรัฐแม้จะมีผู้แทนราษฎรตามระบอบประชาธิปไตยแล้วก็ตาม

8. การบริหารองค์กรเป็นไปโดยลดขั้นตอนลง การดำเนินธุรกิจเน้นความมีส่วนร่วมของคุณลักษณะ เพื่อให้เกิดดุลยภาพ และครบวงจร ทั้งทางวิชาชีพและการบริหารมีการร่วมมือกันระหว่างธุรกิจต่อธุรกิจ ทั้งในประเทศเดียวกัน และประเทศอื่น ๆ ในโลก

9. ความเจริญจากซีกโลกตะวันตกเริ่มแผ่ขยายมายังซีกโลกตะวันออก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีประชากรมากกว่า มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากร และปัจจัยประกอบอื่น ๆ

10. การดำเนินชีวิตและการทำงานของประชากรที่เคยอยู่ในวงจำกัด เปิดกว้าง และมีทางเลือกมากขึ้น ทั้งทางด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ และอาหาร

ความเปลี่ยนแปลงทั้งหลายที่กล่าวมานี้ เป็นวิวัฒนาการไปสู่รูปแบบที่ดีสำหรับทศวรรษท้ายสุดของพันปีที่สอง ซึ่งจะก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 ต่อไป ความเปลี่ยนแปลงทั้งหลายจะดำเนินต่อไปตามครรลองจนกว่าจะถึงจุดที่มีสิ่งใหม่กว่ามาทำให้เปลี่ยนไปอีกแล้วลวดทอนความสำคัญเดิมลง

ปัจจุบัน : ทศวรรษที่ 1991-2000

ทศวรรษที่กำลังจะมาถึงนี้ เป็นเหมือนแม่เหล็กเชื่อมต่อระหว่างพันปีที่สองกับพันปีที่สามของโลกเข้าด้วยกัน โดยทั่วไปคนมักถือว่าทศวรรษที่กำลังอยู่ที่นี่เป็นการก้าวสู่พันปีแห่งหลักชัย ดังนั้น การดำรงคงอยู่ในทศวรรษแห่งรอยต่อนี้จึงเป็นความท้าทายของมนุษยชาติที่จะก้าวสู่ศตวรรษใหม่ด้วยความมั่นคง

ดิฉันมีความคิดเห็นที่ประมวลจากการศึกษาสถานการณ์โดยทั่วไป และจากการที่ได้รับคำชี้แนะจากผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ซึ่งขอนำมากล่าวถึงในที่นี้ เพื่อทุกท่านร่วมพิจารณา

1. เศรษฐกิจ

โลกเข้าสู่ยุครุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ บรรยากาศทางเศรษฐกิจจะสดใส เศรษฐกิจของแต่ละประเทศมีความเกี่ยวพันกันอย่างแนบแน่นเป็นเศรษฐกิจโลก สงครามเย็นระหว่างมหาอำนาจจะหมดไป อาหารและน้ำมันซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการกำหนดความเจริญทางเศรษฐกิจจะได้รับการดูแลอย่างจริงจังเพื่อให้มีการขาดแคลน การค้าของโลกเป็นไปโดยเสรีมากขึ้น ทั่วโลกมีการปรับลดลงทางภาษี และลดระดับเงินเพื่อ ถือเป็นยุคที่เศรษฐกิจโลกอยู่ในสภาวะที่ดีขึ้นกว่าเกณฑ์เฉลี่ย

2. ศิลปกรรม

ศิลปทุกรูปแบบจะกลับรุ่งเรืองขึ้นใหม่ คนทวีความสนใจงานด้านศิลปะและการบันเทิงอย่างกว้างขวาง ชนชาติต่าง ๆ มีการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ศิลปศาสตร์ของตนออกสู่โลกกว้าง ต่างฝ่ายต่างศึกษาศิลปศาสตร์ของอีกฝ่ายหนึ่งด้วยความนิยมชมชื่น การร่วมความรู้สึกนี้สร้างความสามัคคีและความละเอียดประณีตในใจคนทั่วโลก มีการนำศิลปะไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน การบันเทิง และธุรกิจ จะเห็นได้จากการนำความรู้ด้านศิลปะมาใช้ในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทุกรูปแบบ เปิดโอกาสให้ผู้มีวิชาชีพด้านนี้ได้รับการยอมรับ และมีระดับความเป็นอยู่และรายได้สูงขึ้น

3. ระบบสังคม

ระบบสังคมของโลกจะหันเข้าหาธรรมชาติอันเป็นปกติวิสัยของมนุษย์ คือ ความเป็นอิสระเสรีมากขึ้น มนุษย์ชาติจะเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 อย่างมีสิทธิอิสระ ทั้งในทางความคิด การกระทำ และความเชื่อ วิวัฒนาการทางด้านต่าง ๆ ช่วยให้มีการติดต่อถึงกันได้อย่างรวดเร็วทั่วโลก ประชากรเริ่มเล็งเห็นวาระระบบ

สังคมนิยมไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้อีกต่อไป ประเทศต่าง ๆ ใฝ่หาระบบเสรีนิยมโดยใช้กลไกตลาดเป็นตัวชี้้นำ การปกป้องทางเศรษฐกิจของกลุ่มมหาอำนาจจะเริ่มประสบความสำเร็จมากขึ้น ประชากรต้องช่วยตัวเองมากขึ้น ตามกลไกของความเป็นเสรีนิยม ในทางธุรกิจนั้น แม้จะใช้เครื่องทุ่นแรงกันเป็นส่วนใหญ่ แต่คนก็มีบทบาทสำคัญในการบังคับเครื่องทุ่นแรงเหล่านั้น โดยมีค่าตอบแทนแรงงานในอัตราที่เหมาะสมกับความสามารถ สตรีจะมีโอกาสมากขึ้นในการใช้ความสามารถของตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

4. ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม

ค่านิยมและการดำเนินชีวิตของประชากรในโลกมีความคล้ายคลึงกันมากขึ้น เห็นได้ชัดเจนทั้งในด้านโภชนาการ แฟชั่น และดนตรี เพราะได้รับอิทธิพลจากข่าวสารข้อมูลโดยสื่อทุกรูปแบบ การเดินทางทัศนศึกษาไปทั่วโลกเป็นตัวจักรสำคัญที่หล่อหลอมค่านิยมของมนุษยชาติเข้าด้วยกัน เมื่อมาถึงจุดนี้ คนจะเริ่มค้นหาเอกลักษณ์ของตนเองแล้วปกป้องไว้ เกิดมีการอนุรักษ์ทางวัฒนธรรมเพื่อเป็นมรดกประจำชาติโดยมิได้ปิดกั้นความนิยมชมชื่นที่ปัจเจกชนมีต่อวัฒนธรรมของชาติอื่น

เอกลักษณ์ประจำชาตินั้น บางส่วนจะหาได้จากเทศกาลที่ชนชาติต่าง ๆ ได้จัดขึ้นเพื่อเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมประจำชาติของตน แต่บางส่วนจะเลือนหายไป

5. บทบาทของมวลชน

ภาครัฐเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้จัดการด้านสาธารณูปโภค และธุรกิจต่าง ๆ กลายเป็นผู้กำกับดูแล เปิดโอกาสให้เอกชนเข้าดำเนินการ และเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น จะเห็นได้ชัดในกลุ่มประเทศสังคมนิยม ซึ่งก้าวไกลถึงขั้นที่ลูกจ้างในภาคเอกชนมีโอกาสได้ถือหุ้นในสถานประกอบการของตน ทำให้เกิดแรงบันดาลใจที่จะมุ่งมั่นสร้างความเจริญให้แก่ธุรกิจที่ตนเองมีส่วนร่วม นั่นก็คือสัญญาชาติญาณแห่งความมีอิสระเสรีของมนุษยชาติ

6. วัฒนาการทางด้านความเจริญของโลก

ความเจริญโดยรวมของภูมิภาคต่าง ๆ ในโลกมีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งโลกด้านเอเชียและแปซิฟิกจะรุ่งเรืองขึ้น ในปี 1993 ธนาคารใหญ่ในโลก 25 แห่งนั้น อยู่ในเอเชียถึง 17 แห่ง อุตสาหกรรมการผลิตรถยนต์เพื่อการส่งออกอันดับ 5 ของโลกก็อยู่ในเอเชียเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ความเจริญรุ่งเรืองของเอเชียและแปซิฟิกไม่ได้หมายความว่าภูมิภาคอื่นของโลกเสื่อมลง แต่จะมีส่วนกระตุ้นให้ได้รับประโยชน์จากภาวะเศรษฐกิจโดยรวมของโลกดีขึ้น

ประเทศไทยจะเขยิบฐานะจากเสือเป็นมังกรลำดับ 5 แห่งเอเชีย ด้วยผลพวงจากการขยายตัวทางภาคอุตสาหกรรม และความเป็นหนึ่งในด้านศิลปวัฒนธรรมกระตุ้นให้เกิดความสนใจค้นคว้า ดังนั้นบทบาททางด้านการเกษตรของไทยเริ่มลดลง เชื่อกันว่า ภายใน 10 ปีข้างหน้าไทยจะบรรลุเป้าหมายแห่งการเป็น "ประเทศที่พัฒนาแล้ว" โดยการเข้าสู่ความเป็น "นิคส์"

7. ทศวรรษของผู้นำสตรี

ผู้หญิงเริ่มเข้ามาสู่วงการธุรกิจมากขึ้น ความเป็นรองในเรื่องแรงงานจะลดลง ผู้หญิงส่วนใหญ่ออกทำงานนอกบ้าน แม้แต่ผู้หญิงที่มีลูกเล็ก ๆ ก็ยังไปทำงานนอกบ้านได้ด้วยการเอื้ออำนาจของระบบสาธารณูปการ ธุรกิจที่มีผู้หญิงทำงานมากก็คือ ธนาคาร การบัญชี คอมพิวเตอร์ และวิชาชีพต่าง ๆ ในบางสาขาผู้หญิงทำงานได้ดีกว่า ถ้าได้รับการศึกษาดีพอ มีผู้หญิงจำนวนมากขึ้นสามารถเป็นเจ้าของธุรกิจขนาดเล็กได้ ปัจจุบันผู้หญิงจะเป็นผู้นำที่ท้าทายส่วนหนึ่งของธุรกิจ ข้อดีอย่างอื่น ๆ ถูกกลดลง โดยเฉพาะในสหรัฐ กระจกบางใสที่ขวางโอกาสของผู้หญิงอยู่นั้น ได้ถูกทำลายลงแล้ว

เมื่อโลกเริ่มมองคนที่ความสามารถ ผู้หญิงต้องพิสูจน์ความสามารถของตนเองให้ได้รับการยอมรับ การเข้าสู่ระดับบริหารทางภาครัฐกิจและภาครัฐ ทำให้ผู้หญิงลดทอนความมีเวลาเพื่อครอบครัวลง สังคมจะเกิดสวัสดิการในรูปแบบใหม่ นั่นก็คือการบริบาลทารก คนชรา และคนที่ช่วยตัวเองไม่ได้ เพื่อให้ประเทศได้ใช้พลังสมองของผู้หญิงไปในทางเศรษฐกิจมากขึ้น

ถึงเวลาแล้วที่ผู้หญิงจะต้องมีความพร้อม

8. ยุคปีศาจ

โลกเริ่มออกจากยุคแห่งความรุ่งเรืองทางด้านเครื่องจักรกล หันไปหาชีวศาสตร์กันมากขึ้น มีการปกป้องสิ่งแวดล้อมเพื่อพิทักษ์สุขภาพ มีการคิดค้นยา หรือปฏิชีวนะ เพื่อรักษาหรือป้องกันโรคที่รักษาไม่ได้หลายชนิด เช่นมะเร็งหรือเอดส์ มีการสร้างอวัยวะเทียมเพื่อให้คนสามารถฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายได้ มีการสร้างคนได้จากหลอดแก้วทดลองเป็นต้น ในด้านการเกษตร ก็มีสารเร่งความเจริญเติบโต มีการรักษาพันธุ์พืชไว้ในสถานที่เพื่อการนั้นโดยเฉพาะ การถนอมอาหารโดยการแปรรูป วิวัฒนาการเหล่านี้ อาจทำให้ดุลยภาพโดยธรรมชาติของโลกถูกทำลายไป อาจเกิดเมทากัยใหญ่หลวงถ้ามีเชื้อโรคหลุดรอดจากห้องทดลอง วิศวกรรมชีวภาพอาจสูงถึงระดับสร้างมนุษย์อัจฉริยะขึ้นมาในโลกโดยไม่ได้คำนึงถึงหรือไม่อาจควบคุมได้ว่าอัจฉริยะภาพนั้นเป็นไปในทางดีหรือทางร้าย

คำถามที่ยากจะตอบได้ และต้องติดตามโดยใกล้ชิดก็คือ ความเจริญสูงสุดในด้านนี้ให้คุณหรือให้โทษกันแน่ และทำอย่างไรมนุษยชาติจึงจะปลอดภัยที่สุด?

ปรการที่จะป้องกันได้ก็เห็นจะได้แก่ "มนุษยธรรม" คำเดียว! นั่นก็คือ นักวิทยาศาสตร์ทางด้านพันธุวิศวกรรมต้องไม่ลืมว่า การทดลองทุกประการนั้น ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานความปลอดภัย งานทดลองที่จะนำชื่อเสียงมาสู่ตนเอง แต่อาจสร้างสิ่งที่น่ากลัวหรือเป็นพิษภัยแก่ชีวิตบนโลก ก็ควรระงับไว้จนกว่าจะมั่นใจได้ในความปลอดภัย และเมื่อจะสร้างสิ่งแปลกใหม่ในโลก ก็ต้องกำหนดมาตรการที่ปลอดภัยไว้ล่วงหน้าด้วยว่า หากมีปัญหาจะป้องกันหรือแก้ไขได้อย่างไร? นั่นก็คือ นักวิทยาศาสตร์ด้านพันธุวิศวกรรมต้องใช้ความรู้ของตนอย่างระมัดระวังและมีจรรยาบรรณ

9. ศาสนา

เคยมีการพยากรณ์ว่า ในพันปีที่สาม คนจะเจริญขึ้น แต่ศาสนาอันเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางใจกลับถูกละเลยไป แต่ในความเป็นจริง คนจะยังนับถือศาสนาอยู่ เพียงแต่มีลัทธิต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย จนเกิดความสับสนในทุก ๆ ด้าน มีตัวอย่างในประวัติศาสตร์เมื่อพันปีก่อน คริสต์ศาสนิกชนในยุโรปเชื่อกันว่าโลกจะอยู่ได้เพียง 1 พันปีเท่านั้น ปี 1000 จะเป็นปีสิ้นสุดของโลก ซึ่งมีได้เป็นความจริงดังนั้นแต่ประการใด

โดยที่จริงแล้ว ศาสนาจะยังเป็นที่พึ่งทางใจของมนุษย์ เพียงแต่มนุษย์ไม่ยึดติดอยู่กับสถานที่ พุทธศาสนิกชนไปบำเพ็ญกุศลที่วัดใดวัดหนึ่ง คริสต์ศาสนิกชนไปโบสถ์ไหน ๆ ก็ได้ คนเปลี่ยนจากศาสนาหนึ่งเป็นอีกศาสนาหนึ่ง สื่อที่ใช้เผยแพร่ศาสนามีความศิวิลัยมากขึ้น มีการนำหลักการตลาดมาใช้ในทางศาสนา เช่น มีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้รู้ว่ามีวัดอยู่ที่ไหน มีโบสถ์อยู่ที่ไหน และแนวดำเนินงานของศาสนสถานนั้น ๆ คืออะไร

ฟังแล้วเกือบจะเกิดความรู้สึกว่า ปี 2000 เป็นปีล้างโลก แต่เมื่อคิดให้ลึกซึ้งจะเห็นว่า *ในความมืด มีแสงสว่าง อุปสรรคมีวิธีแก้ไข ปัญหาวิธีคิดคลี่คลาย คนเรามีโอกาสเสมอที่จะพัฒนาไปสู่สิ่งที่ดีขึ้น โดยเฉพาะผู้หญิง จะสามารถฉกฉวยโอกาสได้จากการแข่งขันแต่นั้นหมายถึงว่า ผู้หญิงต้องพร้อมที่จะ "ก้าวสู่ศตวรรษใหม่ด้วยความพร้อมสรรพ" และเอาชนะสิ่งที่ท้าทายนี้ให้ได้ก่อนที่จะเข้าสู่สนามแห่งอนาคต*

10. ปัจเจกชน : บทบาทสำคัญในศตวรรษที่ 21

จากสภาวะการณ์หลาย ๆ ด้านที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปในทางเอื้ออำนวยให้คนทั่วไปมีโอกาสแสดงความสามารถและบทบาทของตนเต็มที่ยิ่งขึ้น อันเป็นอิทธิพลต่อสิ่งรอบข้างได้อย่างชัดเจนและรุนแรง เช่น วิทยาการทางเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่อำนวยให้การสื่อสารและการคมนาคมเป็นไปโดยสะดวกและรวดเร็ว สามารถสื่อสารถึงกันได้ตรงตามวัตถุประสงค์และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เสริมสร้างปัจเจกชนให้เป็นสมาชิกที่มีคุณภาพของสังคม

พฤติกรรมนี้เด่นชัดในภูมิภาคเอเชีย ส่งผลพัฒนาทางเศรษฐกิจสูงสุดเป็นประวัติการณ์ ประเทศที่เคยยากจน จะมีพลังเกื้อหนุนให้กระเตื้องขึ้นในทางดี มนุษยชาติได้รับการยอมรับในคุณค่าของความเป็นมนุษย์มากขึ้น

อนาคต : อะไรจะเกิด-อะไรจะเป็น-และอะไรจะเหมาะสม?

ดูเหมือนว่า ที่กล่าวข้างต้นพูดแต่ด้านดี ทำให้ไม่มีการเตรียมพร้อมเพื่อแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นในรูปแบบต่างๆ อันที่จริงแล้วโลกทุกวันนี้มีสิ่งที่ติดตามมากมาย แต่คนมักละเลย ไม่พูดถึง มักจะกล่าวถึงแต่เรื่องร้ายต่าง ๆ เช่นปัญหาโรคเอดส์ และโรคที่ยังคิดค้นวิธีรักษาไม่ได้ ปัญหาคนติดยา ปัญหาคอร์รัปชัน ภัยจากมลภาวะ การมีหนี้สิน ฯลฯ รับฟังจนบั่นทอนกำลังใจและกลางแคลงว่าโลกนี้ไม่มีอะไรดี ๆ เหลืออยู่อีกแล้วหรือ? ดังนั้น ถ้าพูดหรือคิดแต่เรื่องร้ายก็จะไม่เหลืออนาคตไว้ให้เป็นสุขได้เลย แต่ถ้าต่างคนต่างทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด เมื่อดูด้านหนึ่งแล้วต้องดูอีกด้านหนึ่งด้วย ก็จะดำรงชีพได้อย่างรอบคอบขึ้น

ในความเห็นของดิฉัน โลกจะน่าอยู่มากขึ้นตั้งแต่ปี 2000 เป็นต้นไป คนว่างงานน้อยลงเพราะเศรษฐกิจดี เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าช่วยให้มนุษย์ได้รับความสะดวก และมีสิ่งท้าทายความสามารถเกิดขึ้นใหม่ ๆ อยู่เสมอ คนมีคุณค่ามากขึ้นไม่ว่าจะเป็นลัทธิความเชื่อ หรือศาสนาใด โลกถูกย่อส่วนให้ติดต่อกันได้ง่ายขึ้นด้วยระบบสื่อสาร ช่วยให้มีใจซึ่งกันและกันได้อย่างถูกต้องในเวลาอันรวดเร็ว

อนาคต จะเป็นสงคราม หรือจะเป็นนาฬิกาของชีวิต ล้วนอยู่ในมือเรา อยู่ในความสามารถที่มนุษย์สร้างสรรค์ได้ ในเมื่อมนุษย์ได้ชื่อว่าสัตว์ประเสริฐ ก็แล้วจะเป็นไปได้อย่างไรที่สิ่งประเสริฐไม่เลือกสร้างสรรค์ในทางที่ดีงาม?

การที่จะให้ปี 2000 เป็นปีทองได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับคุณภาพ ความสามารถและมโนธรรมของคน วันเวลาที่ผ่านไป ไม่สามารถลบเลือนความสามารถ และพลังงานของคนได้ แต่คนควรปลูกฝังความรับผิดชอบไว้ในสายเลือด เพราะความสำเร็จทุกด้านต้องควบคู่ไปกับความถูกต้อง และความสำเร็จของปัจเจกชน ก็คือความสำเร็จของสังคม

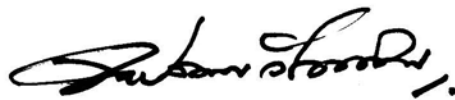
ผู้หญิงควรมีบทบาทอย่างไร จึงจะยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคงต่อการท้าทายของศตวรรษที่ 21 อันเป็นพันปีที่ 3 ของโลก?

ดิฉันมีความเชื่อมั่นว่าสตรียุคใหม่จะเป็นผู้นำแห่งยุคที่ใช้สมองมากกว่าแรงงาน คนที่ฉลาดกว่าจะพัฒนาตัวเองเป็นผู้นำได้ดีกว่าโดยไม่มีข้อจำกัดทางด้านเพศ ประเพณีนิยมที่เคยสืบทอดเป็นมรดก จะไม่เป็นที่ยอมรับเพียงประการเดียวอีกต่อไป เป็นโอกาสทองของผู้หญิงที่จะเรียนรู้และยืนหยัดอย่างมั่นคงในศตวรรษที่ 21 ฐานอันมั่นคงนี้ ได้ส่อเค้ามาตั้งแต่ปี 1990 เพราะสตรีที่เป็นผู้นำได้มีการแสดงออกซึ่งบทบาทที่ชัดเจนโดดเด่นอย่างไม่เคยมีมาก่อน ทั้งผู้นำทางการเมือง ผู้นำทางเศรษฐกิจ ผู้นำทางวิชาชีพ และผู้นำทางด้านการบริหารธุรกิจ

โลกในห้าปีข้างหน้า จะเป็นโลกที่สตรีมีบทบาทสูง และได้รับการยอมรับอย่างแท้จริง แต่สตรี ต้องมีความเข้มแข็ง เคารพตนเอง และพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในสังคม

ในความเห็นของดิฉัน การเป็นผู้นำนั้น ต้องเป็นโค้ช ไม่ใช่กองหลัง นั่นก็คือ ต้องวางแผน ไปสู่ความสำเร็จ แล้วกำกับการทำงานให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ มีการทบทวนถึงข้อดีข้อด้อย มีการปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมกับกาลสมัย เพราะความเหมาะสมนั้น ขึ้นอยู่กับกาลและเทศะเป็นสำคัญ ไม่ใช่ทำงานเป็นหน่วยประจัญบานอย่างไม่รู้เหน็ดเหนื่อย

ผู้หญิงจะอยู่ได้อย่างมั่นคงในห้าปีที่ 3 ด้วยความสามารถของตนเอง

(จรรยาสมุทร วัธนเวคิน)

ประธานสหพันธ์สมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์

(2534 - 2536)

พิธีเปิดการอบรม Training for Trainers ณ.ห้องประชุม สำนักงาน กพ. กรุงเทพฯ
ได้คัดผู้เข้ารับการอบรม รุ่นที่ 1 - 4 ที่มีทักษะดีเด่นเข้ารับการอบรมหลักสูตรพิเศษ

ความล้มเหลว

โครงการอบรมด้านบริหารธุรกิจเศรษฐกิจแนวใหม่ ระดับตำบล หมู่บ้าน และโครงการต่อเนื่อง

โดย ศาสตราจารย์ลินจี้ หะวานนท์

ด้วยประสบการณ์และผลงานที่ได้กระทำเพื่อสตรีที่ได้สะสมมาเป็นเวลานานพอสมควร ประกอบกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมในประเทศไทยและนานาประเทศ จะเป็นในด้านธุรกิจ อุตสาหกรรม สิ่งแวดล้อม ตลอดจนด้านเทคโนโลยีที่นำเอาวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน ทำให้เกิดความคิดที่จะช่วยเหลือป้องกันสตรีในชนบทผู้ขาดประสบการณ์ ไม่แจ่มชัดเจตต่อโลกภายนอก ถูกบุคคลที่มีความรู้สูงกว่าเย้ยหยันกว่า และเอารัดเอาเปรียบกว่า แสวงหาประโยชน์จากสตรีชนบทและผู้ที่ยึดโอกาสกว่านั้นให้น้อยลง จึงได้ชักชวนสภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์ ฝึกอบรมและให้ความรู้ตลอดจนทัศนคติที่ถูกต้องแก่ผู้นำสตรีชนบท ซึ่งก็ได้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านสตรี ผู้ที่ชาวชนบทแต่ละท้องถิ่น เขาคัดเลือกของเขามาเพื่อปกครองบริหารและเป็นหูเป็นตาแทนพวกเขา ได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปสู่ชนบทของเขา ประจวบกับขณะนั้น (ปลายปี พ.ศ. 2531) สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี กำลังจัดทำโครงการฝึกอบรมกำนัน ผู้ใหญ่บ้านสตรี และอยู่ระหว่างระยะพัฒนาหลักสูตร จึงได้เสนอขอมติสภาสตรีแห่งชาติ นำสภาสตรีแห่งชาติ เข้าร่วมโครงการของสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ความสำเร็จขั้นต้นครั้งนี้ ใครงบอบพระคุณท่านผู้บังคับบัญชาบริหารสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง

ครั้นเมื่อได้ประชุมคณะกรรมการร่วมกันแล้ว ก็ได้ร่วมพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อให้เหมาะสมแก่ผู้เข้ารับการอบรมซึ่งเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้านสตรีโดยเฉพาะขึ้น และพัฒนามาตามลำดับ จนเมื่อ พ.ศ. 2533 ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ได้ลงนามใน คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 87/2533 ลงวันที่ 28 มีนาคม 2533 แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการอบรมด้านบริหารธุรกิจเศรษฐกิจแนวใหม่ ระดับตำบล หมู่บ้านขึ้น ความแน่นอนและมั่นคงก็บังเกิดขึ้นในสำนักของคณะกรรมการทุกท่าน มีการประชุมวางแผนงานโครงการร่วมกัน ต่อมาได้ปรับปรุงหลักสูตรเน้นเสริมในด้านธุรกิจเศรษฐกิจแนวใหม่ และความสัมพันธ์ที่มีโยงใยถึงด้านเกษตร - อุตสาหกรรมในระดับตำบล หมู่บ้านขึ้น โดยนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ เข้าช่วยเหลือและหาทางประสานความผูกพันบุคคล 2 อาชีพ ได้แก่เกษตรกร และนักอุตสาหกรรมขึ้นโดยอาศัยหลักการที่ว่า ถ้ามีบุคคลคนกลางเชื่อมโยงบุคคล 2 อาชีพนี้ได้แล้ว ความเจริญก้าวหน้าของเกษตรกร และนักอุตสาหกรรมก็จะทำงานเป็นคนกลุ่มเดียวกัน ทำมาหากินร่วมกัน และเมื่อต่างฝ่ายต่างก็มีกำไรหรือรายได้พอสมควรพอเลี้ยงตัวได้ เกษตรกรก็อยู่ได้ นักอุตสาหกรรมก็อยู่ได้ โครงการธุรกิจเศรษฐกิจแนวใหม่จึงได้ช่วยให้บุคคล 2 ฝ่าย ได้พบปะกันใกล้ชิดขึ้น ต่างฝ่ายต่างมองเห็นความสำคัญของการร่วมมือกันและกันเพื่อพัฒนาที่ต้องอาศัยกันและกัน ตรงกันข้ามถ้าฝ่ายหนึ่งอยู่รอดโดยการเอารัดเอาเปรียบอีกฝ่ายหนึ่งมากไปแล้ว อีกฝ่ายหนึ่งนั้นก็ต้องล้มไป เมื่ออีกฝ่ายหนึ่งล้ม ตัวเองจะอยู่ได้อย่างไร ในที่สุดก็ต้องล้มด้วยกันทั้งสองฝ่าย และถ้าวาระนั้นมาถึง เศรษฐกิจของชาติก็จะต้องล้มพังครืนมาด้วย แล้วจะเหลืออะไร

เมื่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้านสตรีในฐานะผู้นำท้องถิ่น ซึ่งเป็นฝ่ายที่ทั้งรัฐและองค์การเอกชน เห็นความสำคัญมาก มาเข้ารับการฝึกอบรมก็จะสามารถเป็นสื่อกลางการนำความรู้สมัยใหม่ในเชิงธุรกิจ เศรษฐกิจไปเผยแพร่ง่ายบรรดาเกษตรกรลูกบ้านของตน จนเข้าใจได้ดีแล้ว เกษตรกรก็จะมีความสุข เป็นพลังของท้องถิ่น และระดับชาติต่อไป เมื่อถึงจุดนั้น ก็จะเป็นพลังมหาศาลอย่างยิ่ง จนทำให้คิดว่าถ้าถึงเวลานั้นจริง ๆ แล้ว ก็

หาอาจมีพลังใด ๆ มาทำลายประชากรในระดับท้องถิ่นของเราได้ ส่วนด้านอุตสาหกรรมนั้น ความสามารถของพวกท่านเหล่านี้ในเชิงธุรกิจ-เศรษฐกิจได้มาใกล้ชิดอุปสรรคของเกษตรกรแล้ว ก็จะได้เอื้ออำนวยในการปฏิบัติตนเพื่อช่วยเหลือและเกื้อกูลกันและกันให้ได้ดีไปด้วยกัน เมื่อผลแห่งความเข้าใจไปถึงจุดหมายตรงที่วานั้นแล้ว ความเจริญรุ่งเรืองทางด้านเศรษฐกิจของไทย ก็คงดำเนินไปได้ตลอดรอดฝั่ง และมั่นคงพอควรทีเดียว

ความสัมฤทธิ์ผลเบื้องต้น

ในช่วงระยะเวลา 4 ปีที่ผ่านมา (จากกำหนดการเดิมทั้งหมด 5 ปี) ระหว่าง พ.ศ.2532 - 2536 ด้วยความกรุณาของ ICOMP (The International Council On Management of Population Programmes) ได้ทำการฝึกอบรมกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านสตรีไปแล้ว 12 รุ่น รุ่นละไม่เกิน 30 คน

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการและดำเนินการ

ปี พ.ศ. 2532 - 2534

- รุ่นที่ 1 - 3 เป็นรุ่นทดลองหารูปแบบที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้ได้ผลประโยชน์สูงสุดต่อชาชนบท และประเทศไทย

- รุ่นที่ 4 เป็นรุ่นที่วางรากฐานโดยมีหลักสูตรที่ได้ปรับปรุงจากรุ่นที่ 1-3 ว่าเหมาะสมแล้ว และจะใช้หลักสูตรนี้อบรมรุ่นต่อไป

- **รุ่นพิเศษ** เป็นรุ่นที่คัดเลือกผู้เข้ารับการอบรมรุ่นที่ 1-4 ที่มีความสามารถและมีหัวก้าวหน้าของแต่ละภาค ภาคละ 6 คน รวม 4 ภาค 24 คน เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรพิเศษ Training for Trainers (TOT) เพื่อหวังจะให้เป็นผู้ช่วยวิทยากร หรือเป็นวิทยากรในวิชาที่ตนถนัด และเพื่อเป็นแม่ข่ายในการฝึกอบรมรุ่นน้อง หรือในภาคของตน ต่อไป

รุ่นที่ 5 - 8 เป็นรุ่นที่ได้รับการฝึกอบรมเช่นเดียวกับรุ่นที่ 4 ใช้หลักสูตรเดียวกับรุ่นที่ 4 ที่ได้ปรับปรุงแล้ว

ปี พ.ศ. 2535 - 2536 ตามกำหนดการจะฝึกอบรมอีก 8 รุ่น คือ รุ่นที่ 9-16 ขณะนี้ (เดือนมีนาคม 2536) ได้ฝึกอบรมไปแล้วถึงรุ่นที่ 11 และมีแผนงานดำเนินการฝึกอบรมให้แล้วเสร็จถึงรุ่นที่ 16 ภายในสิ้นปี พ.ศ. 2536

นั่นคือการฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้ความสามารถแก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านสตรีชนบท ได้รับคัดเลือกเข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่ได้ปรับปรุงแล้ว

ผลที่ได้รับ ทุกฝ่ายได้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ผู้ให้การฝึกอบรม รวมทั้งวิทยากร และครูอาจารย์ ผู้มีความรู้ความสามารถมาให้การฝึกอบรม ตลอดจน ICOMP เจ้าของทุน ต่างก็ชื่นชมต่อผลงานที่ผ่านมา และยอมรับเป็นเอกฉันท์ว่า **"พอใจ"** และ **"พอใจมาก"**

บันทึกที่ 2 บันทึกความเจริญก้าวหน้าของการดำเนินงาน (ปี พ.ศ. 2536)

คณะกรรมการรวมทั้งผู้รับผิดชอบงานชิ้นนี้ ต่างมองเห็นความสำคัญและความสำเร็จในผลงานที่ได้กระทำมา ดังนั้นก่อนที่จะทำการฝึกอบรมรุ่นที่ 12 ต่อไป ได้พิจารณาจัดทำโครงการตัวอย่างเป็นรูปแบบศึกษาอีกขึ้น เพื่อเน้นการบริหารในเชิงธุรกิจ ในระดับตำบล หมู่บ้าน แนวใหม่ โดยยกกรณีตัวอย่างการจัดทำโครงการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม เป็นอาชีพให้แก่ราษฎรผู้ทำการเกษตรที่มีคุณภาพได้ ชื่อ

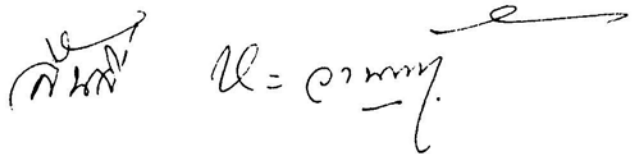
"โครงการสามประสานในการพัฒนาเกษตร-อุตสาหกรรมใหม่ไทย"

โครงการนี้มีวัตถุประสงค์มุ่งส่งเสริมธุรกิจเศรษฐกิจแนวใหม่ เพื่อพัฒนาชนบทระดับตำบล หมู่บ้าน พร้อมทั้งมุ่งประสมประสานงานอาชีพระหว่างเกษตรกร โรงงานสาวไหม โรงงานทอผ้าไหม ให้ดำเนินไปได้อย่างมั่นคงและมั่นใจ โครงการรองรับนี้ คาดว่าจะขยายตลาดแก่เกษตรกรโดยส่งออกรังไหมอบแห้งและเส้นไหมสู่ตลาดต่างประเทศต่อไป

ขณะที่โครงการสามประสานฯ กำลังเดินหน้าอย่างมั่นคงนี้ โครงการฝึกอบรมกำหนด ผู้ใหญ่บ้านสตรี รุ่นที่ 12 - 18 ที่ยังคงกระทำอยู่เช่นกัน คือยังคงดำเนินการต่อไป แม้จะมีโครงการสามประสานฯ เข้ามาแทรก และเป็นแบบอย่างสำหรับโครงการใหม่แก่เกษตรกรที่มีความรักและถนัดในการจะประกอบอาชีพการเกษตรสาขาอื่น ก็คงจะอยู่ในความหวังว่าจะมีขึ้น และเกิดขึ้นในวันข้างหน้าด้วย

ขณะที่กำลังเขียนบทความนี้อยู่ ได้ทราบข่าวโครงการสามประสานได้เดินหน้าไปไกลพอควรแล้ว ดังนั้นความหวังที่จะได้ชมผลงานโครงการสามประสานในระหว่างปี พ.ศ. 2536-2538 หากสัมฤทธิ์ผลสมจริงหรือใกล้เคียงความจริงมากที่สุดแล้ว ก็หวังเป็นที่สุดว่า อาจจะมีโครงการใหม่ ซึ่งกำลังเตรียมตัวเริ่มขึ้นมาและสามารถนำสู่สายตา ประชาชนคนไทยได้อย่างภาคภูมิใจอีกในโอกาสต่อไป

อย่างไรก็ตาม ผู้ประสานงานให้สัมฤทธิ์ผลได้นี้ อยู่ที่ส่วนราชการคือสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นตัวกลาง ศูนย์กลางของการทำงานร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องทุก ๆ ฝ่าย ดังกล่าวแล้ว จะต้องรักษาประสิทธิภาพส่วนนี้ไว้ ประชาชนฝ่ายเอกชนจะได้มีความมั่นใจ และมั่นคงในการดำเนินการประกอบอาชีพเชิงธุรกิจเศรษฐกิจแนวใหม่ ให้ยั่งยืนต่อไป จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ประชาชนคนไทยจะเห็นความเจริญในด้านนี้ในอนาคตอันไกลอย่างแน่นอน ขออวยพรให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านจงโชคดี

(ศาสตราจารย์ลินจี หะวานนท์)

ป.ล. ขอท่านผู้อ่าน ได้โปรดให้ความสนใจในผลงานของคณะกรรมการ*บริหารโครงการอบรมด้านบริหารธุรกิจเศรษฐกิจแนวใหม่ ระดับตำบล หมู่บ้าน* ที่ได้ดำเนินงานมาแล้วช่วงเวลา 4 ปีที่ผ่านมาว่า ผลงานที่ปรากฏในสายตาของท่าน จะเป็นเครื่องยืนยันความสัมฤทธิ์ผลในโครงการของคณะกรรมการและคณะทำงานได้ดีเป็นที่น่าชื่นชมเพียงใดหรือไม่อย่างไร ดังข้อความสรุปผลงานปรากฏในบทถัดไป ดังต่อไปนี้

รายงานสรุปผลการดำเนินงาน

โครงการอบรมด้านบริหารธุรกิจเศรษฐกิจแนวใหม่ระดับตำบล หมู่บ้าน

(พ.ศ. 2532 - ปัจจุบัน)

1. แผนงานและเป้าหมายโครงการ

สถาบัน ICOMP* ได้ร่วมกำหนดแผนงานโครงการ และได้สนับสนุนงบประมาณดำเนินโครงการ ดังนี้

1.1 ให้การฝึกอบรมผู้นำสตรีชนบท (Elected Rural Women Leaders) จำนวน 450 คน ภายในสิ้นปี 2536 โดยการฝึกอบรมเน้นเชิงปฏิบัติการ จัดเป็นรุ่น (workshop) รุ่นละไม่เกิน 30 คน ระยะเวลาฝึกอบรม 6 วัน (36 ชั่วโมง)

1.2 พัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมขึ้นเป็นการเฉพาะเพื่อให้เหมาะสมกับกำหนด ผู้ใหญ่บ้านที่เป็นสตรี โดยคำนึงถึงระดับการศึกษา ประสบการณ์การเรียนรู้ และความต้องการการฝึกอบรม (training needs) หลักสูตรการฝึกอบรมครอบคลุม ดังนี้

- (1) Attitude training
- (2) Personal Development
- (3) Community Development
- (4) Working With Groups
- (5) Involving the Community in Planning and Evaluation Process
- (6) Project Proposal Design

1.3 การอบรม รุ่นที่ 1 - 4 ถือเป็นระยะพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Design)

1.4 การบริหารโครงการจะกระจายสู่ส่วนภูมิภาคโดยในการอบรม รุ่นที่ 5 - 8 จะจัดขึ้นในส่วนภูมิภาค (regional training) หมุนเวียนไปแต่ละภาค

1.5 ก่อนการอบรม รุ่นที่ 5 จะคัดเลือกผู้เข้ารับการอบรม รุ่นที่ 1 - 4 ที่มีทักษะดีเด่นเข้ารับการอบรมหลักสูตร (Training of Trainers (TOT) เพื่อร่วมเป็นวิทยากรบรรยายพิเศษ ในการอบรมในภาคของตน

2. การบริหารแผนงาน

2.1 สำนักงานเลขาธิการ กสช. เป็นผู้ประเมินผลโครงการ จัดทำรายงานการอบรมแต่ละรุ่นส่งไปยัง ICOMP ประสานงานในประเทศและต่างประเทศเพื่อให้โครงการบรรลุผลตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 168/2531 ลงวันที่ 7 ตุลาคม 2531

ต่อมาสำนักนายกรัฐมนตรีมีคำสั่ง ที่ 87/2533 ลงวันที่ 28 มีนาคม 2533 ยกเลิกโครงการเป็น "โครงการอบรมด้านบริหารธุรกิจเศรษฐกิจแนวใหม่ ระดับตำบล หมู่บ้าน" และให้โครงการสนับสนุนงานของกองทุนพัฒนาชนบท สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทั้งนี้ ได้แต่งตั้งภาคเอกชนร่วมบริหารโครงการ คือ

* International Council On Management of Population Programmes

(1) นางจรรยา สมนว วัฒนเวทิน ที่ปรึกษาสภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์	ประธานผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชน
(2) ศาสตราจารย์ล้นจี่ หะวานนท์ สมาชิกสภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์	รองประธานผู้ทรงคุณวุฒิ
(3) ม.ร.ว.วรรณภาภรณ์ สุขเนตร ประธานสหพันธ์สมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์	ผู้ทรงคุณวุฒิ
(4) นางจงจิตร เรืองกฤตยา นายกสมาคมสตรีสัมพันธ์	ผู้ทรงคุณวุฒิ
(5) แพทย์หญิงอนงค์ สิริยานนท์ ประธานบริหารสภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์	ผู้ทรงคุณวุฒิ
(6) นางฉันทมน แนวนุญเนียร กรรมการอำนวยการสภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์	ผู้ทรงคุณวุฒิ
(7) นางอนุรัชนี สิริสัมพันธ์ กรรมการอำนวยการสภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์	ผู้ทรงคุณวุฒิ
(8) นางศรารุณ การุณยวาณิช กรรมการอำนวยการสภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์	ผู้ทรงคุณวุฒิ

ต่อมาในปี 2534 ได้มีผู้ทรงคุณวุฒิร่วมบริหารโครงการเพิ่มเติม คือ

1. นางอัจฉรา รัควาณิชยวงศ์
นายกสมาคมสตรีสัมพันธ์
2. นางสุนีย์ สัจจาไชยนนท์
รองประธานฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ สมาคมสตรีสัมพันธ์
3. นางนิรมิต สิริสุขะ
ที่ปรึกษาสมาคมชาวเหนือ

2.2 วิทยาลัยการปกครอง เป็นผู้คัดเลือกกำนัน ผู้ใหญ่บ้านสตรีจากจังหวัดต่าง ๆ เข้ารับการอบรม, ร่วมพัฒนาหลักสูตร และจัดการอบรม

2.3 สภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์ (โดยผู้แทนแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสภาสตรีแห่งชาติฯ) ร่วมบริหารโครงการ พัฒนาหลักสูตร และบรรยายพิเศษ โดยนางจรรยา สมนว วัฒนเวทิน เป็นประธานคณะกรรมการร่างหลักสูตร และ ศจ.ล้นจี่ หะวานนท์ เป็นประธานคณะกรรมการบริหารการอบรม

2.4 มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต และสถาบันพัฒนาประชากรและชุมชนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม และเป็นวิทยากรในกลุ่มวิชา Attitude Training และ Personal Development

3. กิจกรรมโครงการและผลการดำเนินงาน (นับถึงเดือน มีนาคม 2536)

3.1 การฝึกอบรม

(1) พัฒนาหลักสูตร (Trainer's Modules) Leadership and Management Development for Thai Women Leaders	1 หลักสูตร (36 ชั่วโมง)
(2) จัดสรรทุนศึกษาดูงาน ณ ประเทศอินโดนีเซีย เพื่อพัฒนาหลักสูตร (11-22 มิถุนายน 2533) (สำนักงานเลขาธิการ กสช. 1 ทุน)	2 ทุน

(3) ฝึกอบรมหลักสูตรตาม (1) รุ่น 1 - 4 (ณ วิทยาลัยการปกครอง สวนสุนันทา กรุงเทพฯ)	4	รุ่น	(120 คน)
(4) คัดเลือกผู้เข้ารับการอบรม รุ่น 1 - 4 ที่มี ทักษะดีเด่น ภาคละ 6 คน รวม 4 ภาค 24 คน เข้ารับการอบรมหลักสูตร Training of Trainers (ณ ห้องประชุมสำนักงาน ก.พ. กรุงเทพฯ)	1	รุ่น	(24 คน)
(5) ฝึกอบรมหลักสูตร ตาม (1) รุ่น 5 - 11 (จัดในส่วนภูมิภาคเวียนไปแต่ละภาค)	7	รุ่น	(210 คน)
(6) จัดสรรทุน (จากงบประมาณฝึกอบรมฯ) ให้ผู้เข้ารับการอบรมจัดทำโครงการจากการฝึก ปฏิบัติในวิชา Project Proposal Design			
1) โครงการประปาหมู่บ้าน หมู่ที่ 6 ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเงา จังหวัดตาก	32,170.-		บาท
2) โครงการปลูกหม่อน-เลี้ยงไหม ตำบลซาง อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย	47,325.-		บาท
3) โครงการสร้างเตาเผาขยะประจำหมู่บ้าน ตำบลดอนใหญ่ อำเภอดง จังหวัดนครราชสีมา	36,000.-		บาท

3.2 กิจกรรมต่อเนื่องหลังการอบรม

(1) การกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมพัฒนาในหมู่บ้าน (Innovative Activity)

นายกสมาคมสตรีสัมพันธ์ (นางจงจิตร์ เรืองกฤตยา) ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิภาค
เอกชนได้สนับสนุนงบประมาณแก่กลุ่มอาชีพ จัดทำโครงการตัวอย่างเพื่อเป็นรูป
แบบศึกษาเผยแพร่ คือ

(1.1) โครงการปลูกหม่อน-เลี้ยงไหม ตำบลซาง อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย	300,000.-	บาท
(1.2) โครงการเพาะเห็ดฟางครบวงจร ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก	200,000.-	บาท

3.3 การจัดทำระบบข้อมูลข่าวสารหลังการอบรม

- (1) งานวิจัยเพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมในการจัดทำระบบข้อมูลข่าวสาร สำหรับผู้นำ
สตรีชนบท
- (2) จัดทำหนังสือ "จดหมายข่าวกำนัน ผู้ใหญ่บ้านสตรี" (รายเดือน) เพื่อเป็นข้อมูลต่อ
เนื่องหลังการอบรม และเปิดคอลัมน์ "ศาลากลางบ้าน" ให้กำนัน-ผู้ใหญ่บ้านสตรี
เขียนประสบการณ์การทำงานลงพิมพ์

3.4 การประชาสัมพันธ์

(1) จัดทำสารคดีเผยแพร่

(1.1) เรื่อง "โครงการปลูกหม่อน-เลี้ยงไหม รายได้ใหม่ ชีวิตใหม่" (ความยาว 10 นาที) ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 รายการสารคดีพัฒนาประเทศ เวลา 8.30 น.	1 ครั้ง	(ธันวาคม 2532)
(1.2) เรื่อง "กองทุนพัฒนาชนบทกับการพัฒนาเศรษฐกิจแนวใหม่" (ความยาว 10 นาที) ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 9 รายการสารคดีพัฒนาประเทศ เวลา 8.30 น.	1 ครั้ง	(เมษายน 2533)

- (1.3) เรื่อง "การอบรมด้านบริหารโครงการธุรกิจ
เศรษฐกิจแนวใหม่ ระดับตำบล หมู่บ้าน" 1 ครั้ง
(6 พฤษภาคม 2533)
(ความยาว 10 นาที) ออกอากาศทางสถานี
โทรทัศน์ช่อง 11 รายการหลังข่าวภาคค่ำ เวลา 20.30 น.
- (1.4) จัดทำสารคดี "โครงการแต่งพันธุ์ใหม่-ผักอนามัย" 1 ครั้ง
(ความยาว 5 นาที) ออกอากาศทางช่อง 9 อ.ส.ม.ท.(วันศุกร์ที่ 9 สิงหาคม 2534)
รายการต้นไม้ใบหญ้า

(2) จัดแสดงข่าวสื่อมวลชน

- (2.1) จัดแสดงข่าว "ผู้นำสตรีชนบทไทยร่วมสัมมนาการส่งเสริมอาชีพในชนบท ณ
ประเทศมาเลเซีย" เมื่อวันจันทร์ที่ 4 มิถุนายน 2533 เวลา 18.30 น. ณ โรงแรม
รอยัลริเวอร์
- (2.2) นำสื่อมวลชนเยี่ยมชมพื้นที่โครงการแต่งพันธุ์ใหม่-ผักอนามัย ณ ศูนย์ศึกษาการ
พัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริเขาหินซ้อน อำเภอพนมสารคาม จังหวัด
ฉะเชิงเทรา เมื่อวันอาทิตย์ที่ 4 สิงหาคม 2534 ในการนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชน
ในโครงการได้แสดงข่าวสื่อมวลชนเกี่ยวกับการนำการตลาดสู่ชนบท ในโครงการ
ทดลอง สามประสานในการพัฒนาเกษตร - อุตสาหกรรมใหม่ไทย และโครงการ
แต่งพันธุ์ใหม่-ผักอนามัย

3.5 การสนับสนุน - ส่งเสริมบทบาทสตรีไทยในงานพัฒนาชนบท

- (1) ที่ปรึกษาสภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์ จำนวน 46,800.-บาท
(นางจรรยาสมร วัฒนเวคิน) ประธานผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชน
ในโครงการฯ ได้มอบเงินสมทบงบประมาณสนับสนุนในนาม
รองประธานมูลนิธิเกียรติร่วมมิตรเพื่อการศึกษา เพื่อพัฒนา
หลักสูตรและวิธีการฝึกอบรมแก่ผู้นำสตรีชนบทไทย
- (2) คัดเลือก นางสาวจินตนา ศรีวิไล กำนันตำบลบ่อถ้ำ 2 ทุน
อำเภอชาวไร่ชัยบุรี จังหวัดกำแพงเพชร เป็นผู้รับเชิญ
จาก ICOMP เป็นผู้แทนประเทศไทยร่วมเดินทางกับผู้ช่วย
เลขาธิการนายกรัฐมนตรี (นางสิริมาลย์ รัตนวรพงศ์)
เพื่อสัมมนา เรื่อง Income Generation Project Management
ณ ประเทศมาเลเซีย ระหว่างวันที่ 11 - 22 มิถุนายน 2533
- (3) เสนอผลงาน นางมลิเชียร เพ็งวงษ์ 1 รางวัล
กำนันตำบลซาง อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย (10 ก.ย. 33
ห้องดุสิตฮอลล์ โรงแรมดุสิตธานี)
รับรางวัล Victory Award 1990 จากคณะกรรมการโครงการ
รางวัลชีวิตและงานแห่งปี ซึ่งได้รับรางวัลในสาขาพัฒนาชนบท
- (4) จัดพิมพ์หนังสือ "สู่ทศวรรษหน้า: แนวทางและปัจจัยใน
การพัฒนาผู้นำสตรีนักบริหารระดับท้องถิ่นของไทย" เพื่อเป็นการ
รวบรวมผลงานโครงการ, ข้อมูลศึกษาภายใต้โครงการ
บทความของผู้ทรงคุณวุฒิ และบทความกำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน
สตรีที่มีผลงานพัฒนาดีเด่น ตลอดจนรายนาม-ภาพกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านสตรีทั้งประเทศ

ทั้งนี้ สหพันธ์สมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ จัดพิมพ์ เพื่อน้อมทูลเกล้าถวายเนื่องในโอกาสสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถทรงเจริญพระชนมายุครบ 5 รอบ

3.6 สนับสนุนโครงการธุรกิจชนบทระดับตำบล หมู่บ้าน แก่กำนัน-ผู้ใหญ่บ้านตรี

- (1) จัดสัมมนา "โครงการสามประสานในการพัฒนาเกษตร-อุตสาหกรรมใหม่ไทย" ณ ห้องประชุม 1 กรมส่งเสริมการส่งออก ถนนรัชดาภิเษก เมื่อวันศุกร์ที่ 9 สิงหาคม 2534
- (2) นำผลการสัมมนาตามข้อ (1) สู่การปฏิบัติโดยจัดทำโครงการตัวอย่างสามประสานในการพัฒนาเกษตร-อุตสาหกรรมใหม่ไทยเพื่อขยายตลาดส่งออกสิ่งไหมอบแห้ง แก่เกษตรกรปลูกหม่อน-เลี้ยงไหมไทย (ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ) ❁

การประชุมร่วมกับเกษตรกรนำผลการสัมมนาสามประสานในการพัฒนาเกษตร-อุตสาหกรรมใหม่ไทย สู่การปฏิบัติ

กำนัน-ผู้ใหญ่บ้านในอุคมคติ

โดย...เอนก สิทธิประศาสน์*

ด้วยความร่วมมือจาก ประเสริฐ โยธีพิทักษ์
ผู้อำนวยการกองปกครองท้องที่ กรมการปกครอง

กำเนิดการปกครองระดับตำบล หมู่บ้านของไทย

ตำบล หมู่บ้านเป็นหน่วยการปกครองท้องที่ที่มีมานานนับแต่สมัยกรุงสุโขทัย ต่อมาในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถได้มีการปรับปรุงให้ชัดเจนขึ้น โดยได้จัดระเบียบการปกครองแผ่นดินเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การปกครองส่วนกลาง และการปกครองส่วนภูมิภาค (เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า การปกครองอาณาเขต) โดยกำหนดให้การปกครองส่วนภูมิภาคมี "หัวเมือง" เป็นศูนย์การบริหารในแต่ละหัวเมือง โดยกำหนดลำดับการปกครองลดหลั่นกันลงมา คือ

แขวง ประกอบด้วยตำบล ผู้ปกครองแขวงได้รับบรรดาศักดิ์เป็น "หมื่นแขวง"

ตำบล มีหัวหน้าเป็นกำนัน รับบรรดาศักดิ์เป็น "พัน"

หมู่บ้าน มีหัวหน้าเป็นผู้ใหญ่บ้าน

กาลต่อมาปรากฏว่า หัวเมืองบางเมืองละเลยมิได้ปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ ทำให้คงเหลือแต่การปกครองในระดับตำบลซึ่งมีกำนันเป็นผู้ปกครองชั้นต้น ส่วนหมู่บ้านไม่มีผู้ใหญ่บ้านปกครองตามที่กำหนดไว้ ประกอบกับยังมีได้จัดระเบียบการปกครองในระดับหมู่บ้านไว้โดยชัดเจน ดังนั้น ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้ทรงมีพระราชดำริให้มีการฟื้นฟูการปกครองระดับหมู่บ้านขึ้นใหม่ เนื่องจากทรงเล็งเห็นว่าการปกครองระดับนี้มีความจำเป็นและสำคัญยิ่งต่อการบริหารราชการแผ่นดิน เพราะเป็นหน่วยการปกครองที่ใกล้ชิดราษฎรมากที่สุด โดยได้ทรงให้มีการทดลองจัดระเบียบการปกครองตำบล หมู่บ้าน เมื่อ ร.ศ. 111 (พ.ศ. 2435) ที่อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การทดลองจัดการบริหารตำบล-หมู่บ้านขึ้นใหม่ในครั้งนั้นได้กำหนดให้บ้านหลาย ๆ บ้านที่อยู่ใกล้ชิดติดกันกลุ่มหนึ่งรวมกันเป็น "หมู่บ้าน" และให้หัวหน้าครอบครัวเลือกกันเองขึ้นเป็น "ผู้ใหญ่บ้าน" ทำหน้าที่ปกครองหมู่บ้าน และให้หลายหมู่บ้านที่อยู่ใกล้เคียงตั้งเป็น "ตำบล" โดยให้ผู้ใหญ่บ้านซึ่งได้รับเลือกจากหมู่บ้านต่าง ๆ เลือกกันเองขึ้นเป็น "กำนัน" ทำหน้าที่ปกครองตำบล

อำนาจ หน้าที่ของกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านในครั้งนั้นมีหน้าที่รับผิดชอบรักษาความสงบเรียบร้อย ป้องกันอาชญากรรม และระงับข้อพิพาทเล็กๆ น้อย ๆ

ต่อมาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงปรึกษาราชการกับบรรดาเสนาบดี ประกอบกับได้มีการส่งคนไปศึกษาแนวทางการปกครองส่วนภูมิภาคของประเทศใกล้เคียง เช่น พม่า มาลายู จึงได้ทรงนำมาเป็นแนวทางประกอบการปรับปรุงการปกครองระดับตำบล-หมู่บ้านที่ได้ทรงทดลองจัดตั้งขึ้นที่อำเภอ

*อดีต รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (15 มิถุนายน 2535 - 1 ตุลาคม 2535) อดีตปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี, ปลัดกระทรวงมหาดไทย, อธิบดีกรมการปกครอง

บางปะอินเพื่อขยายออกไปอย่างกว้างขวางทั่วราชอาณาจักรเป็นระเบียบแบบแผนเดียวกัน โดยทรงโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ร.ด 116 (พ.ศ. 2440) เพื่อวางหลักการจัดระเบียบการปกครองตำบล-หมู่บ้าน ต่อมาในปี พ.ศ. 2457 ได้ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ซึ่งได้ใช้เป็นหลักในการปกครองตำบล - หมู่บ้านมาจนถึงปัจจุบัน

หน้าที่และความรับผิดชอบของกำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน

อำนาจ หน้าที่ ความรับผิดชอบของกำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน จากเดิมที่กำหนดให้ รับผิดชอบงานป้องกันอาชญากรรม และระงับข้อพิพาทเล็ก ๆ น้อย ๆ ในหมู่บ้านตามที่ได้ทรงทดลองจัดรูปแบบการบริหารตำบล - หมู่บ้านขึ้นนั้น เมื่อตราพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457⁽¹⁾ ได้เพิ่มความสำคัญของกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านในงานการปกครองและการพัฒนาความเป็นอยู่ของราษฎรในหมู่บ้านยิ่งขึ้น นับเป็นก้าวสำคัญของการพัฒนาอำนาจ หน้าที่ของกำนัน - ผู้ใหญ่บ้าน ปัจจุบันมีกฎหมายอื่น ๆ อีกกว่า 60 ฉบับที่เป็นอำนาจหน้าที่ของกำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้

1. งานปกครองท้องที่

ความเป็นผู้นำราษฎรในหมู่บ้าน

การปกครองระดับตำบล หมู่บ้านของไทยนับแต่สมัยโบราณได้ยึดถือยอมรับผู้นำในหมู่บ้านเป็นบุคคลสำคัญ ราษฎรในท้องถิ่นจึงยอมรับและให้ความเชื่อถือศรัทธา เชื่อฟังในตัวกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นผู้นำท้องถิ่น ขณะเดียวกันกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านก็ต้องแสดงบทบาทพิเศษต่าง ๆ นอกเหนือจากความรับผิดชอบตามที่กฎหมายกำหนดไว้ กล่าวคือ ต้องมี "ภาวะความเป็นผู้นำ" เช่น นำการพัฒนาท้องถิ่น การระดมทุนสิ่งของเพื่อแก้ไขการทำงานภายใต้ภาวะจำกัด การระดมความร่วมมือหรือแรงงานจากราษฎรทำกิจการต่าง ๆ ในหมู่บ้าน การพัฒนาท้องถิ่นทั้งด้านเกษตรกรรม แหล่งน้ำ การคมนาคม การพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ การประสานงานกับองค์กร หน่วยงาน หรือชุมชนอื่น ตลอดจนการปฏิบัติงานสังคม - ประเพณีต่าง ๆ ดังนั้นกำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน จึงต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีบุคลิกผู้นำเป็นสำคัญ

การกำหนดพื้นที่ปกครอง

กฎหมายกำหนดให้กำนัน-ผู้ใหญ่บ้านจัดทำและรวบรวมหลักฐานแนวเขตการปกครองตำบล-หมู่บ้านขึ้นไว้เป็นบันทึกบรรยายแนวเขตพร้อมแผนที่แสดงแนวเขตการปกครอง และให้มีหลักเขตถาวรตามประกาศตั้งและเปลี่ยนแปลงเขตตำบลซึ่งประกาศโดยประกาศจังหวัดตามที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาด้วย

---

(1) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงรวม 11 ครั้ง ดังนี้

1. พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2475
2. พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2486
3. พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2489
4. พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2510
5. ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 112 ลงวันที่ 3 เมษายน 2515

ดังนั้นกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านต้องทราบแนวเขตตำบล-หมู่บ้านในความรับผิดชอบปกครองของตน สามารถนำชี้แนวเขตในภูมิประเทศจริงได้

การปกครองเพื่อความสงบสุข

เมื่อมีข้อขัดแย้งพิพาทระหว่างราษฎรในตำบล หมู่บ้าน กำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน มีความรับผิดชอบในการประนีประนอมระงับข้อพิพาทโดยเร็ว เพื่อขจัดความขัดแย้งและก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในตำบลหมู่บ้าน อันจะเอื้ออำนวยต่อการปกครองและพัฒนาตำบลหมู่บ้าน ในเรื่องนี้แม้กฎหมายจะมีได้กำหนดให้เป็นอำนาจโดยตรง แต่เนื่องจากกำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้นำในตำบลหมู่บ้าน เมื่อมีกรณีข้อพิพาทเกิดขึ้นก็ได้รับความเคารพเชื่อถือไว้วางใจจากราษฎร ให้เป็นผู้ไกลเกลี่ยข้อพิพาทในตำบล-หมู่บ้านมาโดยตลอด การประนีประนอมข้อพิพาทระหว่างราษฎร จึงเป็นบทบาทและหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของกำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันนี้สังคมขยายตัวซับซ้อนขึ้น การติดต่อสื่อสารต้องการความรวดเร็วจับใจ ประกอบกับภาระหน้าที่กำนัน-ผู้ใหญ่บ้านมีมากมายหลายประการ ปัจจุบันกำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน จึงอาจมอบหมายให้คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้ประนีประนอม ข้อพิพาทแทนได้⁽²⁾

การป้องกันเหตุร้ายโดยรายงานเหตุการณ์ผิดปกติ

การรายงานเหตุการณ์ผิดปกติที่เกิดขึ้นในตำบล หมู่บ้าน ซึ่งอาจเป็นคุณหรือโทษแก่ชุมชน ราษฎร หรือต่อประเทศชาติให้ทางราชการทราบ ถือเป็นหน้าที่สำคัญของกำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อจะได้ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งได้โดยเฉียบพลันทันต่อเหตุการณ์ และป้องกันมิให้เกิดเหตุลุกลามใหญ่โต หรือเป็นการปราบปรามเหตุร้ายนั้นได้อย่างรวดเร็วเด็ดขาด ทั้งนี้ เนื่องจากถือว่ากำนัน-ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้แทนของราชการ

การเป็นจุดเชื่อมระหว่างราษฎรและทางราชการ และทางราชการกับราษฎร

การทำความเข้าใจร่วมกันเป็นพื้นฐานสำคัญของการปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปกครองในส่วนภูมิภาคซึ่งถือว่ากำนัน-ผู้ใหญ่บ้านเป็นตัวกลางระหว่างหน่วยงานราชการและราษฎรในพื้นที่ในการนำข่าวสารข้อมูลทางราชการไปประชุมชี้แจงแก่ราษฎรได้ทราบ ขณะเดียวกันก็เป็นผู้นำความต้องการของราษฎรในพื้นที่เข้าแจ้งแก่ทางราชการเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการแก้ไข

6. ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 364 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2513
7. พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2516
8. พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2525
9. พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2527
10. พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2532
11. พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2535

(2) ตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการปฏิบัติงานประนีประนอมข้อพิพาท ของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2530

การจัดทำทะเบียนสถิติต่าง ๆ ของทางราชการ

ทะเบียนเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญด้านการปกครองที่จะต้องจัดทำเพื่อให้ทราบข้อมูล รายละเอียดต่าง ๆ หรือการดำเนินงานต่าง ๆ ในเขตปกครอง เช่น จำนวนประชากร จำนวนครอบครัว จำนวนสัตว์พาหนะ และข้อมูลอื่น ๆ ในพื้นที่รับผิดชอบ ข้อมูลรายละเอียดดังกล่าว นอกจากจะเป็นประโยชน์แก่การปกครองและงานในหน้าที่ของกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านเองแล้วยังเป็นข้อมูลสำคัญของทางราชการในการปกครองพัฒนา และแก้ไขเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในท้องที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความสำคัญในเชิงสถิติข้อมูล เพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาต่าง ๆ

2. งานทะเบียนต่าง ๆ

งานทะเบียนราษฎร

ผู้ใหญ่บ้านจะทำหน้าที่นายทะเบียนผู้รับแจ้งกรณีมี คนเกิด - คนตาย - หรือย้ายที่อยู่ ซึ่งเมื่อรับเรื่องจากราษฎรแล้วจะนำเรื่องเสนอต่อนายอำเภอในฐานะนายทะเบียนอำเภอ ณ. ที่ว่าการอำเภอเพื่อดำเนินการจัดทำเอกสารราชการรับรองให้แก่ราษฎรตามกฎหมายต่อไป

งานทะเบียนครอบครัว

ได้แก่ ทะเบียนสมรส ทะเบียนหย่า ทะเบียนรับรองบุตร ทะเบียนรับรองบุตรบุญธรรม ทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรม ทะเบียนบันทึกฐานะภรรยา และทะเบียนบันทึกฐานะแห่งครอบครัว ซึ่งแม้บางกรณีจะเป็นอำนาจเฉพาะของนายอำเภอในฐานะนายทะเบียนอำเภอ แต่บางกรณีกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านก็มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรง เช่น ต้องเป็นผู้ลงนามรับรอง แต่ในทุกเรื่องกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านจะต้องเป็นที่พึ่งให้คำปรึกษาและนํารายการในเรื่องดังกล่าวได้

นอกจากนี้ กฎหมายยังระบุว่า กำนันอาจทำหน้าที่เป็นนายทะเบียนจดทะเบียนสมรสแก่คู่สมรสที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมีถิ่นที่อยู่ในตำบล หมู่บ้านได้ หากเป็นท้องที่ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควรประกาศกำหนดโดยอนุมัติของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

งานทะเบียนสัตว์พาหนะ

ในสมัยโบราณราษฎรเดินทางติดต่อสื่อสารโดยใช้สัตว์เป็นพาหนะหรือเทียมลากจูงพาหนะ สัตว์พาหนะจึงเป็นสิ่งแพร่หลายจำเป็น ผู้ใดมีสัตว์พาหนะมากก็ถือว่ามีความเป็นอยู่ดี สัตว์พาหนะจึงมีความสำคัญในความเป็นอยู่ ความสงบสุข และความมั่นคงของส่วนรวม กฎหมายได้กำหนดให้ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจดทะเบียนสัตว์พาหนะ ดังนี้

1. สํารวจและจัดทำบัญชีสัตว์ที่ยังไม่ได้จดทะเบียนทำตัวรูปพรรณ
2. จัดทำบัญชีสัตว์ประจำคอกซึ่งยังไม่ได้ทำตัวรูปพรรณ และบัญชีสัตว์ที่ยังไม่ได้ทำตัวรูปพรรณ และตรวจสอบแก้ไข
3. ช่วยเหลือกำนันในการดำเนินการเกี่ยวกับการจดทะเบียนสัตว์พาหนะ
4. เป็นพยานในการจดทะเบียนจัดทำตัวรูปพรรณสัตว์พาหนะ

ส่วนกำหนดมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. สำรองและจัดทำบัญชีสัตว์ประจำคอกซึ่งยังไม่ได้ทำตัวรูปพรรณ ส่งนายทะเบียนอำเภอเป็นประจำทุกเดือน
2. รับมอบบัญชีสัตว์ที่ยังไม่ได้ทำตัวรูปพรรณจากผู้ใหญ่บ้านนำส่งนายทะเบียนอำเภอเพื่อรับทราบและลงนาม พร้อมทั้งเก็บรักษาบัญชีดังกล่าวเพื่อเป็นหลักฐานตรวจสอบสิทธิ์และการจดทะเบียนทำตัวรูปพรรณ
3. รับมอบตัวรูปพรรณ กรณีมีผู้มีตัวรูปพรรณ แต่ไม่มีสัตว์ในครอบครองส่งคืนนายทะเบียนและกรณีสัตว์หายตามคืนมาไม่ได้
4. รับแจ้งความหรือรับมอบตัวรูปพรรณสัตว์ที่ตายจากเจ้าของสัตว์

งานบัตรประจำตัวประชาชน

บุคคลต้องได้รับการจดทะเบียนทำสูติบัตรเมื่อเกิด และเมื่อถึงอายุตามเกณฑ์กำหนดต้องจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน กฎหมายได้กำหนดอำนาจหน้าที่กำหนด-ผู้ใหญ่บ้านไว้ ดังนี้

1. แจ้งให้ราษฎรผู้มีสัญชาติไทยที่มีอายุครบ 15 ปีบริบูรณ์ ไปยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชนต่อนายทะเบียนอำเภอ
2. นำบัตรประจำตัวประชาชนจากอำเภอไปมอบให้แก่ราษฎรผู้ยื่นคำขอทำบัตรฯ
3. เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจขอตรวจบัตรประจำตัวประชาชนแก่ผู้ต้องสงสัยเฉพาะด้านตรวจที่ตั้งขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมาย

งานทะเบียนอาวุธปืน

ในการขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืนต่อทางราชการนั้น ผู้ขอจะต้องได้รับการรับรองความประพฤติและหลักฐานการขออนุญาตจากกำหนด-ผู้ใหญ่บ้านเพื่อเสนอประกอบการพิจารณาอนุญาตหรือไม่อนุญาตของนายทะเบียนอำเภอด้วย นับเป็นอำนาจหน้าที่ให้กำหนด-ผู้ใหญ่บ้านสอดส่องดูแลความประพฤติของราษฎรในพื้นที่

3. งานพัฒนาคุณภาพชีวิต

โดยที่กำหนด-ผู้ใหญ่บ้านเป็นบุคคลที่ราษฎรเลือกขึ้นมาเป็นผู้นำของตน และทางราชการเป็นผู้แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตามที่ราษฎรเลือกตั้งขึ้นมา กำหนด-ผู้ใหญ่บ้านจึงเป็นจุดเชื่อมของหน่วยงานราชการต่าง ๆ ในพื้นที่ในการที่จะพัฒนาชีวิต ความเป็นอยู่ของราษฎรตามนโยบายของรัฐบาลและตามความต้องการของประชาชน กฎหมายได้กำหนดหน้าที่ของกำหนด-ผู้ใหญ่บ้านไว้ดังนี้

การส่งเสริมอาชีพในพื้นที่

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 กำหนดให้กำหนด-ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่บำรุงส่งเสริมอาชีพของราษฎรในทางเกษตรกรรม พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม ตลอดจนตรวจตรารักษาประโยชน์ในการอาชีพของราษฎร

การป้องกันโรคติดต่อ

กำหนด-ผู้ใหญ่บ้านในฐานะผู้ปกครองมีหน้าที่ในการจัดการป้องกันโรคติดต่อหรือโรคระบาดซึ่งเกิดขึ้นหรือจะเกิดขึ้นในหมู่บ้าน เพื่อมิให้ลุกลามต่อไป รวมถึงโรคระบาดสัตว์ โดยการสังเกตตรวจตรา และแจ้งให้ทางราชการทราบเมื่อมีโรคระบาดเกิดขึ้น

การจัดระเบียบและสุขลักษณะภายในหมู่บ้าน

กำหนด-ผู้ใหญ่บ้านจะต้องจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อยถูกสุขลักษณะ และให้ราษฎรแก้ไขซ่อมแซมบ้านเรือนซึ่งชำรุดทรุดโทรมหรือสกปรกโสโครกให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ถูกสุขลักษณะ

การส่งเสริมการศึกษา

โดยที่รัฐบาลกำหนดการศึกษาภาคบังคับแก่ประชาชน กำหนด-ผู้ใหญ่บ้านจะต้องตรวจตราส่งเสริม และแนะนำให้ผู้ปกครองเด็กส่งบุตรหลานให้เข้ารับการศึกษาน้อยการศึกษาชั้นภาคบังคับตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ เพื่อเป็นการพัฒนาการศึกษาของชาติ และเป็นการยกระดับการพัฒนาการศึกษาของประชาชนในตำบล หมู่บ้าน

4. การป้องกันและปราบปรามโจรผู้ร้าย

เมื่อทราบข่าวว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้นหรือสงสัยว่าเกิดขึ้น กำหนด-ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ที่จะต้องสืบสวนสอบสวนแล้วรายงานให้ทางราชการทราบ รวมถึงการจับกุมผู้ที่กำลังทำความผิดกฎหมายหรือมีเหตุควรสงสัยว่าเป็นผู้ที่ได้กระทำความผิดกฎหมาย นอกจากนี้เมื่อมีคนแปลกหน้าเข้ามาอาศัยอยู่ในตำบล-หมู่บ้านก็เป็นหน้าที่ของกำหนด-ผู้ใหญ่บ้านที่จะต้องสอบถามให้ทราบข้อเท็จจริงถึงสาเหตุของการเข้ามาอยู่อาศัยในตำบล-หมู่บ้าน

5. การกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่น

กำหนด-ผู้ใหญ่บ้านมีความรับผิดชอบต่อการกระจายอำนาจการปกครองเพื่อให้ราษฎรในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารปกครอง หรือวางแผนพัฒนาด้วยตนเอง ดังนี้

การบริหารคณะกรรมการหมู่บ้าน

ตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2526 ผู้ใหญ่บ้านดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งเป็นรูปแบบที่ให้ราษฎรในหมู่บ้านร่วมกันบริหารงานในรูปคณะกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งแบ่งออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ 7 ฝ่ายคือ

1. ฝ่ายกิจการปกครอง
2. ฝ่ายกิจการพัฒนาหมู่บ้านและส่งเสริมอาชีพ
3. ฝ่ายกิจการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย
4. ฝ่ายกิจการการคลัง
5. ฝ่ายกิจการสาธารณสุข
6. ฝ่ายกิจการศึกษาและวัฒนธรรม
7. ฝ่ายกิจการสวัสดิการสังคม

ทั้งนี้ ในแต่ละฝ่ายจะมีกรรมการ จำนวน 5-7 คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งของราษฎรในหมู่บ้าน นั้น ๆ

คณะกรรมการหมู่บ้าน นอกจากจะมีหน้าที่เสนอข้อแนะนำ และให้คำปรึกษาต่อผู้ใหญ่บ้านเกี่ยวกับกิจการที่จะต้องปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านแล้ว ยังมีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

- (1) การบริหารการพัฒนาชนบทและหมู่บ้าน โดยเฉพาะการเสนอปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้านต่อตำบลในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล
- (2) การบริหารการใช้น้ำและการบำรุงรักษาแหล่งน้ำขนาดเล็กที่อยู่ในหมู่บ้าน
- (3) การบริหารกองทุนพัฒนาชนบท โดยจัดทำโครงการขอรับเงินยืมสมทบ (ไม่มีดอกเบี้ย) ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนพัฒนาชนบท เพื่อพัฒนากลุ่มอาชีพขึ้นในหมู่บ้าน
- (4) การประนีประนอมข้อพิพาทระหว่างราษฎรในหมู่บ้าน
- (5) เป็นองค์คณะของคณะกรรมการพิจารณาผู้มีสิทธิได้รับการสงเคราะห์ ตาม ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสงเคราะห์ประชาชนผู้มีรายได้น้อยเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2527

การบริหารสภาตำบล

รูปแบบการบริหารงานของสภาตำบล คือ การกระจายการบริหารและงบประมาณเพื่อให้ท้องถิ่นวางแผนงานและบริหารแผนงาน ตลอดจนแก้ไขปัญหาท้องถิ่นด้วยตนเอง โดย กำหนดดำรงตำแหน่งประธานสภาตำบล และผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านในตำบลดำรงตำแหน่งกรรมการสภาตำบล และราษฎรในหมู่บ้านเลือกกรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิ หมู่บ้านละ 1 คน ⁽³⁾

สภาตำบล มีอำนาจหน้าที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1. พิจารณาปัญหาที่คณะกรรมการหมู่บ้านเสนอ และจัดทำเป็นโครงการ รวบรวมเป็นแผนพัฒนาตำบล
2. จัดทำงบประมาณประจำปีตามแผนพัฒนาตำบลเสนอจังหวัดรวบรวมเป็นแผนพัฒนาจังหวัด เพื่อจัดสรรงบประมาณดำเนินการ
3. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย เช่น การดำเนินงานตามโครงการพัฒนาตำบล การพิจารณาโครงการเงินยืมสมทบ (ไม่มีดอกเบี้ย) ของกองทุนพัฒนาชนบท การดูแลที่สาธารณประโยชน์ การคัดเลือกอาสาสมัครป้องกันและรักษาต้นไม้ เป็นต้น
4. ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่กำหนดไว้สำหรับคณะกรรมการตำบล กล่าวคือ เป็นคณะที่ปรึกษาของกำนันในการปฏิบัติหน้าที่บำบัดทุกข์บำรุงสุข ให้แก่ประชาชน
5. แก้ไขปัญหาข้อขัดข้องและอุปสรรคที่เกี่ยวกับการพัฒนาตำบล
6. เผยแพร่การดำเนินงานของทางราชการให้ราษฎรในตำบลทราบ เช่น โครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง โครงการอำเภอเคลื่อนที่ เป็นต้น

ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล สภาตำบลต้องดำเนินการตามขั้นตอนในระดับตำบล ดังนี้ ⁽⁴⁾

- 1) ค้นหาปัญหาและความต้องการของตำบล โดยรวบรวมข้อมูลจากคณะกรรมการหมู่บ้าน
- 2) จัดกลุ่มและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการของตำบล
- 3) กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาและสนองความต้องการ

---

(3) ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2519

(4) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการวางแผนพัฒนาตำบล พ.ศ. 2526

4) กำหนดแผนงานและโครงการที่จะดำเนินการตามแนวทางแก้ไขปัญหา และสนองความต้องการในช่วงระยะเวลา 5 ปี

7. การบำรุงรักษาสิ่งสาธารณประโยชน์

ในปัจจุบันมีโครงการก่อสร้างสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ อันได้แก่ ถนน สะพาน อาคาร ตลอดจนแหล่งน้ำเป็นจำนวนมากไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่นเท่าที่ควร เพราะโครงการส่วนใหญ่ไม่อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้เต็มที่ สาเหตุสำคัญคือ ขาดการบำรุงรักษาอันเนื่องจากขาดงบประมาณในการซ่อมบำรุง และโดยเฉพาะประชาชนยังขาดความรู้สึกเป็นเจ้าของทำให้ขาดการดูแล เอาใจใส่ สภาพตำบลจึงจำเป็นต้องมีบทบาทในการดูแล รักษาสิ่งสาธารณประโยชน์เหล่านี้ โดยการจัดทำบัญชีสิ่งสาธารณประโยชน์ในตำบลเพื่อให้ทราบถึงสภาพและการบำรุงรักษา ตลอดจนจัดตั้งกลุ่มบำรุงรักษาหรือกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ในโครงการสำคัญ ๆ ขึ้น เพื่อให้ชุมชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และช่วยเหลือกันในการดูแลรักษาตลอดจนซ่อมบำรุงในเบื้องต้น

หน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คือ "การบำบัดทุกข์ บำรุงสุข"

จากอำนาจหน้าที่ของกำนัน - ผู้ใหญ่บ้านข้างต้น เพียงพอที่จะกล่าวได้ว่ากำนัน - ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย เป็นผู้ที่ได้รับเอาแผนงาน โครงการของทุกกระทรวง ทบวง กรม ลงไปปฏิบัติในพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน เป็นผู้ที่น่าเอาความทุกข์ยากเดือดร้อนของราษฎรไปเสนอต่อทางราชการเพื่อหาทางบรรเทาแก้ไข ดังนั้น หน้าที่ของกำนัน - ผู้ใหญ่บ้าน ก็คือ "การบำบัดทุกข์ บำรุงสุข" ให้แก่ราษฎรอย่างแท้จริง

อุดมคติในการเป็นกำนัน - ผู้ใหญ่บ้าน

จากแนวนโยบายและภารกิจที่องค์กรปฐมนโยบายดีกระทรวงมหาดไทย สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ได้ทรงพระราชทานไว้แก่คนมหาดไทยและได้ร่วมกันสืบสานอุดมการณ์แห่งการ "บำบัดทุกข์ บำรุงสุข" ตลอดมา แม้ว่ากาลเวลาจะผ่านพ้นไปจนถึงมหาดไทย 100 ปี ตรีบาททุกวันนี้อุดมการณ์ดังกล่าวยังไม่เปลี่ยนแปลง

"บำบัดทุกข์ บำรุงสุข คือการบริหารและการบริการของฝ่ายปกครอง เพื่อความสงบสุขของประชาชน" ยังคงเป็นภารกิจหลักที่ฝ่ายปกครองจะต้องดูแลทุกข์สุขของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน ในฐานะพนักงานฝ่ายปกครอง ซึ่งเป็นผู้ที่ใกล้ชิดและสัมผัสคลุกคลีกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนมากที่สุด โดยได้รับความไว้วางใจจากทางราชการ และการยอมรับนับถือจากประชาชนให้เป็นผู้ปกครองตำบล หมู่บ้าน ให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุข ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าเป็นภารกิจอันหนักยิ่งของผู้ที่เป็นกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบาย กฎหมาย ระเบียบ แบบแผนของทางราชการซึ่งมีอยู่มากมาย นอกจากนี้ยังต้องเป็นผู้ประสานงานและเป็นตัวแทนของราษฎรในการสะท้อนปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการให้ทางราชการได้รับทราบแล้วพิจารณาแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนให้ลุ่ล่งไป

พอสรุปได้ว่า งานในหน้าที่ของกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านเป็นงานที่ยาก เพราะเป็นภารกิจที่กว้างขวางครอบคลุมในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรตั้งแต่เกิดจนตาย ผู้ที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ของกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านให้ได้ดีนั้น จะต้องมีความวิญญานของนักปกครอง กล่าวคือ เป็นผู้มี ความอดทนต่อความเหนื่อยยาก เป็นผู้มี ความเสียสละและเห็นแก่ประโยชน์สุขของราษฎรมากกว่าประโยชน์สุขส่วนตน เป็นผู้มี ความตั้งใจจริง อุทิศและทุ่มเทกายใจให้กับงาน ให้ความรัก ห่วงใยราษฎรประดุจพ่อปกครองลูก ฯลฯ รวม

ทั้งจะต้องสร้างจิตสำนึกหรืออุดมคติให้เกิดขึ้นในจิตใจว่า "นักปกครองที่ดีย่อมไม่ทอดทิ้งประชาชน" และ "เมื่อราษฎรเป็นทุกข์ เราจะสุขอยู่ได้อย่างไร" ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุอุดมการณ์ของ "การบำบัดทุกข์ บำรุงสุข"

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในอุดมคติ

จากการจัดระเบียบการปกครองตำบล หมู่บ้าน ตามหัวเมืองต่างๆ ให้เป็นแบบเดียวกันทั่วราชอาณาจักร โดยได้มีการตราเป็นพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ร.ศ. 116 ขึ้นนั้น เราจะเห็นว่าจุดเด่นของกฎหมายฉบับนี้ คือ การกำหนดให้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านตามนโยบายและพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่จะให้ราษฎรมีโอกาสใช้สิทธิในการปกครองตนเอง และโดยภาระหน้าที่ของกำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน ก็คือ การเป็นตัวกลางระหว่างทางราชการและประชาชน ดังนั้น กำนันผู้ใหญ่บ้าน จึงเป็นทั้งคนของทางราชการและคนของประชาชน

กำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน ในอุดมคติของทางราชการ

ในการปฏิบัติงานราชการ สิ่งที่สำคัญยิ่งก็คือ ระเบียบ กฎหมาย ที่จะต้องถือเป็นหลัก ฉะนั้น กำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน ในอุดมคติของทางราชการ จึงควรเป็นบุคคลที่รอบรู้ ระเบียบ แบบแผน ซึ่งจะต้องใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนี้กำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน ยังจะต้องเป็นบุคคลที่รอบรู้สภาพท้องที่ สภาพปัญหาของท้องที่ ตัวบุคคลที่อาศัยอยู่ในท้องที่ แต่หากเราได้บุคคลข้างต้นเป็นกำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน ก็ไม่แน่ว่าจะได้ กำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน ที่ดี ฉะนั้น กำนัน-ผู้ใหญ่บ้านที่ดีจึงต้องเป็นคนที่มีความประพฤติดี มีบุคลิกความเป็นผู้นำ อันเป็นแบบอย่างที่ดีของราษฎรเป็นสำคัญด้วย

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในอุดมคติของประชาชน

จากการที่กำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน มาจากการเลือกของประชาชน ในความคาดหวังของประชาชนจึงต้องการกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านที่สามารถเป็นปากเป็นเสียงแทนตัวได้ เป็นผู้มีความเสียสละตนเองต่อส่วนรวม เป็นที่พึ่งของประชาชนในยามที่ได้รับความเดือดร้อน สามารถบำบัดทุกข์ของราษฎรได้

กำนัน - ผู้ใหญ่บ้าน ในอุดมคติจึงต้องเป็นบุคคลที่เป็นที่ยอมรับทั้งของทางราชการ และประชาชน และเป็นผู้ที่มีความคิดก้าวไกลเพื่อที่จะพัฒนาท้องถิ่นให้ทันต่อความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม

จะเตรียมผู้นำสตรีชนบทสู่ทศวรรษหน้าอย่างไร

โดย.....ทวิ ชูทรัพย์

คณะผู้จัดทำ :

โครงการอบรมด้านบริหารธุรกิจเศรษฐกิจแนวใหม่ระดับตำบล หมู่บ้าน พิจารณาเห็นว่า ท่านทวิ ชูทรัพย์ อดีตอธิบดีกรมที่ดิน เลขานุการสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท และอธิบดีกรมราชทัณฑ์ มีประสบการณ์เกี่ยวกับงานพัฒนาต่าง ๆ มากมาย ได้ร้องขอให้ท่านถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ให้ ได้รับคำตอบว่า ท่านจะต้องใช้เวลานานเพื่อรวบรวมความคิดเรื่องราวต่าง ๆ และได้ขอเปลี่ยนเป็นการสัมภาษณ์ตอบคำถามที่ประมวลไว้ก่อนแล้วสำหรับรวบรวมความคิดเห็นเชิงบทความ---เราเห็นด้วย---และนี่คือที่มาของบทสัมภาษณ์นี้

วันนั้น เช้าวันเสาร์ในหน้าหนาวอากาศดี น่าจะเป็นช่วงเวลาสำหรับนักบริหารออกไปเล่นกอล์ฟ แต่กำหนดนัดของเรากับ ท่านทวิ ชูทรัพย์ เพื่อการสัมภาษณ์ก็กระชั้นชิดหลีกเลี่ยงไม่ได้ และก็เข้ามาจนกระทั่งในการไปสัมภาษณ์ครั้งนี้คณะของเราได้รับการบริการอาหารเช้าจากท่านทวิ ชูทรัพย์ เจ้าของบ้านด้วย หลังอาหารเช้า เรายกกาแฟตามกันมาที่ห้องรับแขก ที่นั่น เราเริ่มการสัมภาษณ์โดยเข้าไปด้วยคำถามที่เตรียมไว้ก่อนแล้วเป็นชุด

* ท่านเห็นว่า สตรีไทยมีฐานะทางสังคมอย่างไร มีความสำคัญในการพัฒนาบ้านเมืองอย่างไร ?

โดยพื้นฐานแล้วคนไทยให้ความยกย่องและให้เกียรติผู้หญิง ไม่ได้ให้เหตุผลว่าเหตุเพราะผู้หญิงเป็นเพศแม่อย่างที่หลายคนชอบอ้าง ความจริงเกิดจากที่คนไทยมีความรัก ห่วงใยผู้หญิงมากกว่า สมัยที่ผมทำงานอยู่กับกรมราชทัณฑ์ เคยต้องฟังเสียง ควบคุมดูแล เรื่องของการเยี่ยมญาติของผู้ต้องขังหญิง จัดบริการให้มาก ดีเป็นพิเศษกว่าผู้ต้องขังชาย เพราะสังเกตเห็นว่าผู้หญิงที่มาต้องจำโทษคุคนั้นพ่อแม่เขายังห่วงใย ตามดูแลคุ้มครองอยู่ สามีและลูกของเขายังผูกพัน พี่น้องยังสงสารเห็นอกเห็นใจ ติดตามช่วยเหลือ กับสังเกตเห็นว่าในการทำความผิดทางอาญานั้น หากผู้ใดทำผิดกับผู้หญิง ช่มเหง ทำร้ายผู้หญิง ผู้กระทำผิดนั้นจะถูกเกลียดชัง โกรธแค้นมากกว่าผู้ที่ทำร้ายผู้ชายด้วยกัน ทั้งนี้ เพราะสังคมของเรา รักถนอม ผู้หญิงมากกว่า ทุกคนคิดถึงตนเอง ไม่อยากให้เรื่องร้าย เจ็บปวด เสียหาย เกิดขึ้นกับลูกเรา น้องสาวเรา

เมื่อต้นปี 2535 ผมมีโอกาสดำเนินทางจากเหนือสุดของประเทศเวียดนาม ลงมาทางใต้สุดของประเทศ ได้เห็นภาพที่ทำให้คิดได้ดียิ่งภาพหนึ่ง ตอนเราเดินทางผ่านตลาดที่ชาวบ้านเวียดนามออกมาซื้อขายของกัน คล้ายคลึงกับตลาดนัดในชนบทของเรา ที่ตลาดนัดอย่างนี้ เรามองลงมาจากที่สูง เห็นแต่บอบสีขา

ของผู้หญิงเวียดนามแต่ละคนต่อเนื่องกันเป็นแผ่นกว้าง จากที่สูงนั้น มองไม่เห็นอย่างอื่นนอกจากแผงอบสีข้าว เป็นแผงใหญ่เมื่อลงไปเดินดูในตลาดก็สังเกตเห็นได้ว่า ในตลาดอย่างนี้ชาวบ้านเอาของมาขาย และมาซื้อของ ทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย ต่างเป็นผู้หญิงทั้งนั้น ประหลาดใจที่ไม่ค่อยจะมีผู้ชายให้เห็นในตลาด

ขณะที่ผมทำงานเร่งรัดพัฒนาชนบท (รพช.) เรารู้ดีกันว่า ถ้าเราจะออกไปติดต่อกับชาวชนบท เราก็ต้องไปติดต่อกับผู้หญิงที่ในหมู่บ้าน ทำความเข้าใจชี้แจงเรื่องราวไว้ เราไม่ค่อยได้พบกับผู้ชาย ในหมู่บ้านชนบทเวลากลางวัน เพราะเขาออกไปทำงานในไร่นา ตามออกไปก็ไม่ได้ประโยชน์ เพราะเขาจะกระจายกันอยู่ในไร่นา ถ้าจะพบกับผู้ชายให้ได้ก็ต้องไปกลางคืน ผู้หญิงของครอบครัวจึงมีความสำคัญมาก จะเสนออะไร ชวนทำอะไร ขอความร่วมมืออะไร ถ้าผู้หญิงไม่เห็นด้วย ไม่ชอบ เรื่องก็ไม่ถึงผู้ชาย หรือถึงก็เป็นข้อมูลเลอะเลือน ลงท้ายพวกผู้ชายก็เลยไม่เห็นตามด้วยตามกันไป

สมัยนี้ผู้หญิงได้รับการศึกษามาก ได้รู้ได้เห็นมาก มีส่วนสำคัญในการตัดสินใจของครอบครัวเสมอ มีตัวอย่างอยากเล่าสักเรื่องหนึ่ง ตอนผมไปตรวจงาน รพช. ที่จังหวัดแพร่ ชาวบ้านแย่งน้ำในฝายของ รพช. กัน น้ำมีจำกัด ถ้าต้นน้ำกักน้ำไว้มากท้ายน้ำก็ไม่มีน้ำใช้ การแย่งน้ำกันนั้นเป็นเรื่องใหญ่ถึงขั้นยิงกันก็มีบ่อยครั้ง เมื่อสถานการณ์ถึงจุดวิกฤต ลูกสาวซึ่งเรียนรู้อะไรและเคยไปดูงานการเลี้ยงปลาในบ่อมาแล้ว ก็บอกกับพ่อว่า ไม่ต้องทำน้ำก็ได้ เราเลี้ยงปลาก็สามารถทำรายได้มากกว่าทำนาปลูกข้าว ไม่ต้องแย่งน้ำกัน ปีหนึ่งใช้น้ำ 2-3 ครั้ง จับปลาปีละ 2-3 ครั้งเท่านั้นก็ได้เงินมากกว่าทำนา ที่ผมเห็นมานั้น ถ้าลูกสาวไม่เข้ามาเสนอแนะ สถานการณ์เรื่องแย่งน้ำกันก็จะต่อไปถึงเลือดถึงน้ำตา ทั้ง ๆ ที่มีสิ่งอื่นที่ดีกว่าก็จะมีใครคิดครอบครัวนี้พ่อเชื่อ เปลี่ยนมาเลี้ยงปลา มีรายได้ดี ตอนหลัง ๆ ชาวบ้านอื่นเอาอย่าง ขุดบ่อปลาเลี้ยงปลาบ้าง ตามกันมาเป็นเรื่องเอิกเกริก

ในครอบครัวของผมที่กำลังแพงเพชร นอกจากคุณพ่อของผมรับราชการเป็นปลัดอำเภอ นายอำเภอ และผู้แทนราษฎรแล้ว คุณแม่ซึ่งผมเรียก "แม่" คำขายด้วย การค้าขายของครอบครัวของเราสินค้าหลักคือ ได้สำหรับจุดไฟ กับหวายสำหรับใช้แทนเชือกขนาดใหญ่ในสมัยนั้น (พ.ศ.2485)

สมัยนั้น แม่ มีผมกับพี่ชายอีก 2 คน ช่วยกันซื้อได้และหวาย จากชาวบ้านรวบรวมไว้ เมื่อได้จำนวนมากพอก็จะเอาได้ หวาย ลงแพลอยมาตามแม่น้ำปิง ซึ่งสมัยนั้นไม่มีเขื่อนกัน น้ำไหลแรง แพที่ใส่ ได้หวายจะมีลูกแพคอยคำซล่อให้ไหลลงมา และมีนายฮ้อยเป็นหัวหน้าใหญ่กำกับอีกชั้นหนึ่ง เอาได้ และหวายมาขายที่ปากน้ำโพ นครสวรรค์

การขนส่งสมัยนั้นมีทางหลวงและรถยนต์แล้ว แต่ได้กับหวายมีปริมาณและน้ำหนักมาก ของอย่างนี้ใส่แพไม้ไผ่ลอยมา ถูกกว่า กำไรของการค้าอยู่ตรงนี้ ลดค่าใช้จ่าย

เมื่อแพออกจากกำแพงเพชรแล้ว แม่ก็จะเอาบัญชีได้และหวาย ที่ส่งมากับแพแต่ละแพออกเดินทางด้วยรถยนต์มาคอยที่นครสวรรค์ ออกบอกขายได้และหวาย ตามร้านค้าส่ง 4-5 แห่ง ตกลงราคา และนัดวันส่งของไว้ เมื่อตกลงขายได้หมดแล้ว ก็ออกหาซื้อเกลือและน้ำมันก๊าด และว่าจ้างรถบรรทุกวันวันขนของจ่ายเงิน

แม้รู้ดีอยู่แล้วว่าแพจะไปหยุดอยู่ก่อนถึงนครสวรรค์ตรงไหน เมื่อไร เมื่อได้เวลานัด แม่ก็จะซื้อข้าว เนื้อ หมู ผัก เครื่องปรุง นั่งรถตามแม่น้ำปิง มาพบกับแพที่จุดนัดหมาย เอาข้าวออกมาหุงต้มแกงเลี้ยงดูลูกแพ แล้วก็จ่ายงานกับนายฮ้อยให้แพต่าง ๆ เข้าไปเทียบท่าของร้านค้าส่งเจ้าต่าง ๆ ส่งของได้ และหวายตามจำนวนที่ตกลงกันไว้ รับเงินสดมาแล้วเอาไปจ่ายค่าเกลือกับน้ำมันก๊าด วันรุ่งขึ้นก็ขนของใส่รถเอากระสอบปู ลูกแพขึ้นรถพากันกลับกำแพงเพชรเอาเกลือและน้ำมันก๊าดออกส่งที่กำแพงเพชร ได้เงินออกซื้อได้และหวาย ต่อไปอีก

นี่เป็นการค้าขายแบบโบราณ ขนส่งทางน้ำเพื่อลดค่าใช้จ่าย ตกลงขายของก่อนของมาถึง รวมทั้งหาซื้อของจะขนกลับไว้ตามกำลังเงินที่จะได้

หลักการของแม่ที่ลืก ๆ ลงไปในความตั้งใจ คือ ไม่ต้องการถือเงินสดกลับมาเพราะกลัวถูกปล้น อันเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นง่าย ๆ ในสมัยนั้น และนำไปสู่วิธีการค้าขายอีกหลักการหนึ่ง ล่องไปค้าได้-หวายขึ้นมาก็ ค้าเกลือ-น้ำมันก๊าส อย่างนี้แหละเรียกว่า เอากำไรทั้งขึ้นทั้งล่อง

ในครอบครัวของเรา แม่เป็นผู้คอยสอนแนะวิธีการให้กับเรา เช่น แม่สอนว่าเมื่อเราซื้อได้ หวาย เกือบได้จำนวนพอออกแพได้แล้ว ให้ค่อย ๆ ขึ้นราคาได้ หวาย ให้แก่ชาวบ้านคือ ๆ ขึ้นเฉย ๆ เช่น เคยซื้อได้อยู่ร้อยละ 26,27 บาท ก็ขึ้นราคาให้ซื้อร้อยละ 28, 29-30 บาท ตามลำดับ ของเข้ามาแล้วเราก็ ออกแพไป ชาวบ้านผู้ชายจะถือราคาที่เราขึ้นให้ ไปขึ้นกับผู้ซื้อเจ้าอื่น ไม่ได้ราคานั้นเขาก็จะรอไว้ ไม่ขายของ จนเรากลับ เมื่อเรากลับมาก็มียอของรอให้ซื้อเราจึงค่อย ๆ ซื้อจากราคาสูงลดลงมา แล้วกลับขึ้นราคาไปเมื่อใกล้ จะออกแพอีก วนอยู่อย่างนี้ แม่สั่งว่าอย่ากดราคากับชาวบ้านผู้ชาย ที่ทำเช่นนี้ส่วนหนึ่งก็เพื่อประโยชน์ของเรา

การขายได้และหวายที่นครสวรรค์ก็เหมือนกัน แม่สอนว่าเวลาขายของกับเจ้าแก่ต่าง ๆ ราคา ขายส่ง เขาให้สูงบ้าง ต่ำบ้าง ต่อรองกันพอสมควร แล้วขายส่งไว้หลาย ๆ เจ้า ร้อยละ 52 บ้าง 50 บ้าง 49 บ้าง มีทั้งขายได้แพงและขายได้ถูก รักษาความผูกพันให้ได้สมดุลอย่าตกลงขายให้แก่เจ้าแก่เจ้าที่ให้ราคาดีเจ้า เดียว คบไว้หลาย ๆ เจ้า ให้เขารู้สึกว่าเขาเลี้ยงเรา และเราเลี้ยงเขา ไม่ใช่เราไปหาเขาแล้วสุดแต่เขาจะตั้ง ราคาให้ฝ่ายเดียว

*** ผมเห็นด้วยแล้วว่า ผู้หญิงก็คิดการค้าขาย มีผลทางเศรษฐกิจของครอบครัว ได้ดี แต่ในส่วนรวมของบ้านเมือง จะมีบทบาทมากน้อยอย่างไร ?**

บทบาทของผู้หญิงในการเศรษฐกิจของบ้านเมืองนั้น น่าจะมีมากมายแน่ เราเห็นอยู่ทั่วไปแล้วว่าในเรื่องการผลิตและการบริการต่าง ๆ ผู้หญิงเป็นแรงงานที่สำคัญเกือบทุกแห่งทุกวงการ เป็นกรรมกร โรงงานก็มากมาย และดูเหมือนผู้หญิงซึ่งมีจำนวนอย่างน้อยครึ่งหนึ่งของประชากรของชาติ จะเป็นผู้บริหารมากกว่าประชากรกลุ่มอื่น ตามห้างร้านขายของจะมีการขายของสำหรับผู้หญิงมากกว่า ผู้หญิงจ่ายเงินมากกว่า ตอนนีเราเห็นได้ว่าหญิงไม่ได้เข้ามามีบทบาทโดยตรงในการพัฒนาการเศรษฐกิจของบ้านเมือง ยกเว้น นักธุรกิจ นักบริหารสตรีใหญ่ ๆ มีจำนวนพอสมควร แต่ก็ถือเป็นข้อยกเว้น เมื่อเห็นได้ว่าเป้าหมายที่มุ่งไปของ ประเทศคือการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ก็คงจะเห็นด้วยว่าการนำผู้หญิงเข้ามามีบทบาทด้วยทุกชั้นตอนเป็นความคิดที่ดีกว่า และจะได้ผลดีกว่า

ประเทศไทยเรามีประชากรประกอบอาชีพการเกษตรเป็นหลัก เชื่อว่าอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 66% ของประชากรเป็นเกษตรกร และถ้าจะพัฒนาบ้านเมืองให้คุณภาพชีวิตของผู้คนดีขึ้น มีรายได้สูงขึ้น จะต้องเพิ่มอาชีพการอุตสาหกรรม การพาณิชย์ การบริการ เป็นอาชีพหลักให้มากขึ้น ก็หมายความว่า ครอบครัวไทยจำนวนมากจะต้องเปลี่ยนอาชีพหลักจากการเกษตรที่เคยทำ เคยใช้เลี้ยงตนและครอบครัวอยู่ ตาม ปกติพ่อบ้านจะเป็นคนตัดสินใจ แต่ไม่ใช่ว่าพ่อบ้านส่วนใหญ่จะเข้มแข็งเฉียบขาดพอที่จะนำครอบครัวเปลี่ยนได้ง่ายนัก พุดง่าย ๆ แต่ก่อนแต่ไรครอบครัวของเขาเป็นชวานาปลุกข้าว ถ้าจะเร่งรัดกันทำนาปีละ 2 ครั้ง ก็พอ ได้ เร่งรัดกันต่อไปให้ปลูกพืชอื่นในระหว่างการทำนาปีละ 2 ครั้งนั้น ก็ยังพอได้ แต่จะให้ถึงกับตัดสินใจเลิกอาชีพทำนาไปเลี้ยงปลา ให้ลูกไปเป็นช่างฟิต เติมนรถเมล์ พ่อบ้านจำต้องมีคนช่างเคียง ลูก เมีย เห็นด้วย มีความเชื่อมั่นว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นครอบครัวจะดีขึ้น พ่อบ้านจึงจะกล้าตัดสินใจเปลี่ยนแปลง

การที่บ้านเมืองจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงเช่นที่วานี้แหละที่ผู้หญิงเข้ามามีบทบาทสำคัญ ถ้าผู้หญิงไม่เห็นด้วย การเปลี่ยนแปลงก็ไม่เกิด เราอยู่กันมาอย่างไรก็อยู่กันไปอย่างนั้น ถ้าเราไม่รู้ไม่เห็น ว่าชาติที่เขาเจริญกว่าเรามีความเป็นอยู่อย่างไร มีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าอย่างไร พวกเราอาจจะไม่เห็นเป็นอะไร หลังสู้ฟ้าหน้าสู้ดินต่อไป แต่ถ้าเราจะให้คุณภาพชีวิตของเราดีขึ้น ก็จะต้องมีการเปลี่ยนแปลง และเห็นด้วยว่า ถ้าผู้หญิงของครอบครัวมีความเข้าใจ เข้าช่วยเหลือได้ การเปลี่ยนแปลงก็เกิดขึ้นได้ ไม่จำเป็นต้องหลังสู้ฟ้าหน้าสู้ดินอยู่ และเปลี่ยนไปสู่ความมีคุณภาพที่ดีกว่าเดิมได้

*** เมื่อทิศทางอยู่ที่รายได้ของครอบครัวที่สูงขึ้น เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นแบบนี้ ท่านเห็นว่าควรฝึกอบรมสตรีในเรื่องอะไร และฝึกอบรมอย่างไร?**

เท่าที่ได้พูดไว้แล้วมาแต่ต้น ทราบดีว่าผู้อ่าน ผู้ฟังคงจะเห็นด้วยตลอดมา แต่สำหรับคำถามนี้เมื่อจะตอบออกไปก็รู้สึกก่อนได้ว่าคำตอบนี้ คงไม่ถูกใจผู้อ่านและคนฟัง แต่ก็คงจะต้องตอบยืนยันความคิดเห็นของผมไว้

จะฝึกสอนอะไรแก่ผู้หญิงไทย ฝึกสอนกันอย่างไร ผู้ตอบแต่ละคนก็จะให้ความเห็นกันมากมายหลายเรื่อง บ้างก็ว่าการเลี้ยงดูลูก บ้างก็ว่าเรื่องสุขภาพ พละนาถัย บ้างก็ว่าศีลธรรม หรือจะมาถามผม ผมก็ถามว่าการอาชีพการเศรษฐกิจจ้อย่างนี้ เห็นได้ว่าทุกคนให้ความเห็นที่ถูกต้อง คือคงต้องฝึกอบรมกันในทุก ๆ เรื่อง ให้ความรอบรู้ที่จำเป็น เพราะที่จริงเราก็บกพร่องกันเกือบจะในทุกเรื่อง

ลองสังเกตเวลาไปตลาดตามหัวเมือง เราจะเห็นผู้หญิงชาวบ้านเอาของออกมาขายไม่ว่าจะเป็นผักสด ผักดอง ลักษณะของผักที่เอามาขายจะแตกต่างกับแม่ค้าที่รับผักเขามาขาย ผู้หญิงชาวบ้านเป็นแม่ค้าสมัครเล่น จะเอาของที่เหลือจากการบริโภคมาขาย เช่น เก็บหน่อไม้ เห็ด หรือปลุกผักอย่างใดอย่างหนึ่งได้มาเกินจะบริโภคหมดก็เอามาขาย ออกมาขาย ดอกผักอย่างที่ครอบครัวของตนรับประทาน แล้วเอามาขาย พุดง่าย ๆ คือ ยัดเยียดรสนิยมของตนให้ลูกค้าหรือตลาดรับ ต่างกับแม่ค้าอาชีพที่เขาเลือกรับของอย่างที่คุณมาจ่ายตลาดมุ่งมาหาซื้อ แม่ค้าอาชีพเขาเอาใจตลาด หาชองมาขายตามที่คนซื้อต้องการ

ในการอบรมสตรีแม่บ้าน ให้รายละเอียดลงไปว่าต้องศึกษาตลาดก่อน จะต้องชิงชียงก็อย่าต้องชิงอย่างที่บ้านเรารับประทาน ให้ศึกษาก่อน ชาวญี่ปุ่นรับประทานชิงชียงอย่างไร ? ร้านอาหารจีนชิงชียงอย่างไร? ก็ต้องอย่างนั้นไปขายเขา จึงจะค้าขายได้ผลดี ก็คงจะเห็นว่าเอาเรื่องปลีกย่อยเกินกว่าจะนั่งสอนนั่งบอก สาระสำคัญจึงอยู่ที่การฝึกสอนให้เกิดสำนึกทางเศรษฐกิจ สำนึกทางการตลาด แล้วจากนั้นจึงจะเกิดการนำไปใช้ในรายละเอียดด้วยตนเอง

เมื่อพูดถึงสำนึกทางการตลาด การเศรษฐกิจแล้ว จะเห็นได้ว่าบางชนิดเขามีแนวความคิดหรือสำนึกในเรื่องนี้กันอยู่ตลอดเวลา จนบางทีบางคนคิดเกินไปถึงกับไปว่าเขาว่าเป็นสัตว์เศรษฐกิจ แต่ในหมู่พวกเราคนไทยก็ขาดมากไป คือมักจะไม่ค่อยมีสำนึกในเรื่องอย่างนี้บ้างเลย ทำให้พลาดไปและกว่าจะคิดออกก็อาจสายไปเสียแล้วก็ได้

เรามีปัญหาทางการเกษตรสำคัญอยู่ปัญหาหนึ่ง ก็คือความรอบรู้ของเกษตรกรไทยในเรื่องการขายของ มีหลายครั้งที่รัฐบาลพยายามเสนอแนะให้เกษตรกรไทยย้ายจากการทำนาปลูกข้าวไปปลูกพืชอย่างอื่นแทน แต่ก็ไม่สำเร็จ เกษตรกรไทยยังคงทำนาปลูกข้าวเป็นหลักกันอยู่ เหตุผลสำคัญของชาวนาที่ยืนยงปลูกข้าวกันอยู่ ก็เพราะถ้าย้ายไปปลูกอย่างอื่น เช่น ปลูกถั่ว ปลูกงา ได้ผลผลิตนั้นมามาก ๆ ก็ไม่รู้จะเอาไปขายใคร รัฐบาลนั้นเสนอแนะให้ได้ แต่จะให้ต้องตาม ไปดูแลให้ทุกขั้นตอนก็คงไม่ไหว เกษตรกรจะช่วยตัวเองต่อไปในระดับการขายของ การตลาดของตนอย่างไรเรื่องการเพาะปลูกหรือผลิตอย่างไรนั้น รัฐบาลใช้จ่าย วิจัย

อบรมสั่งสอนกันมาปีละมากมาย ถึงเวลาที่จะต้องเน้นเรื่องการซื้อ การขาย การตลาดของผลผลิต ต้องยอมลงทุนฝึกอบรมสอนอย่างจริงจังจึงเป็นล่ำเป็นสันแล้ว

ความคิดเรื่องของการตลาดแบบโบราณ ยุคใช้แม่น้ำปิงเป็นเส้นทางขนส่ง อย่างที่ผมมีประสบการณ์จากแม่ รักษาตลาดไว้ รักษาราคาไว้ นั้น ผมก็เคยนำมาใช้ในการรับราชการที่กรมราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์นำผู้ต้องขังจากในเรือนจำออกมารับจ้าง กทม. ล้างท่อระบายน้ำตามถนนสายต่าง ๆ ในกรุงเทพฯ ความมีวินัยของนักโทษ ควบคุมดูแลกันใกล้ชิด ทำให้การล้างท่อระบายน้ำในกรุงเทพฯ ของผู้ต้องขังมีประสิทธิภาพ ระบายน้ำไหลสะดวก และมักจะทำได้ดีกว่าการล้างท่อระบายน้ำที่ กทม.จ้างผู้รับเหมาเอกชนอื่น ๆ อยู่ ราวพ.ศ.2526 มีเสียงร้องให้ กทม. มอบให้กรมราชทัณฑ์ผูกขาดรับล้างท่อระบายน้ำไปเสียทั้งหมด ไม่แบ่งให้ผู้รับเหมาเอกชนเลย คำตอบของกรมราชทัณฑ์ คือ ตอบไม่รับงานทั้งหมด และได้ให้นโยบายไว้ว่ากรมราชทัณฑ์จะรับจ้างล้างท่อระบายน้ำจาก กทม. เพียงแค่ 60-70% ของปริมาณงานของแต่ละปี เหลืออีก 30% ให้ กทม. ไปว่าจ้างผู้รับเหมาเอกชนเอง

เหตุผลที่ตอบเช่นนั้น ก็เพราะฝ่ายราชทัณฑ์คำนึงถึงว่าราคาการรับล้างท่อระบายน้ำนั้น เป็นไปตามขนาดท่อและความยากง่ายในการเข้าไปล้างในแต่ละพื้นที่ ท่อตามถนนบางสายค่าจ้างล้างท่อก็แพงขนาด 1 เมตร ต่อ 2.50 บาท ลงไปถึง 2.00 บาท หรือ 1.00 บาท ถ้ากรมราชทัณฑ์รับมาทำทั้งหมดอัตราค่าจ้างล้างท่อระบายน้ำก็จะขึ้นคงที่ตลอดไป ไม่ขึ้น อาจจะไม่ก็ได้ และในบางโอกาส กทม. อาจจะไม่มียงบประมาณ แต่การล้างท่อระบายน้ำเป็นเรื่องจำเป็น ระบายน้ำไม่ออก น้ำจะท่วมกรุงเทพฯ เกิดความเสียหายลงท้ายกรมราชทัณฑ์ก็อาจจะต้องรับงานล้างท่อระบายน้ำฟรี ไม่ได้เงิน

แต่ถ้าให้การล้างท่อระบายน้ำนั้น ผู้รับเหมาเอกชนที่เขาเป็นพ่อค้ารับงานมาด้วย เขาก็จะเป็นพวกเขา ต่อรองราคา ค่าล้างท่อเป็นรายเมตร จะค่อย ๆ ขึ้นราคาไปตามสถานการณ์และความยากง่าย กรมราชทัณฑ์ก็จะไม่ผูกกตรราคา

นี่เป็นการเอาประสบการณ์การตลาด ตามแบบสตรีชนบทโบราณสอนไว้มาใช้กับยุคใหม่ และก็ได้ผลอยู่ในสมัยนั้น สมัยนี้เป็นอย่างไรบ้างก็ไม่ทราบ

ที่ว่ามาแล้วนั้น คือความคิดว่าจะสอนอะไร บอกอะไรกับผู้หญิงหรือสตรีชนบทส่วนหนึ่ง หรือฝึกสอนกันอย่างไร ?

สำนึกในเรื่องการค้าขาย การตลาด การเศรษฐกิจ ในระดับที่จะให้เกิดการเรียนรู้ในหมู่สตรีชนบท ไม่ใช่เรื่องที่จะนำมาพูดสอนกันในชั้นเรียนอย่างเดียวกับการสอน การให้การอบรมทั่วไป ส่วนสำคัญควรจะต้องอยู่ที่การที่จะได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ให้ใกล้เคียงกับภาวะที่เกิดขึ้นจริง ๆ มากที่สุด โดยปกติการฝึกอบรมของห้างร้าน บริษัท ของเอกชนนั้น เขามักจะมีฝ่ายฝึกอบรมผูกอยู่ในกิจการของเขาอยู่แล้ว สภาวะที่ภาคเอกชนเขาสอนกันเพื่อเข้าไปทำงานเฉพาะกิจของเขา หากสอดแทรกให้สตรีชนบทได้เข้าไปร่วมได้เรียนรู้ด้วย ได้เข้าใจเหตุผลว่าเหตุใดจึงต้องสอนต้องอบรมกันเองเช่นนั้น จะทำให้สตรีชนบทเข้าใจความจำเป็นของการธุรกิจ ประกอบกับการแนะนำชี้ทาง จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม สามารถเอาไปปรับใช้กับภาวะที่จะเกิดขึ้นรอบ ๆ ตัวในโอกาสต่อไป

กิจกรรมในชนบท ไม่ว่าจะมีการเกษตรกรรมเท่านั้น หรือมีการอุตสาหกรรมไปตั้งด้วย ในอนาคต คงจะต้องจัดให้ประสานกันต่อเนื่องกันเป็นกลุ่ม ๆ แบ่งการค้ากันออกไป ที่ถูกคืออย่าให้ใครผูกขาดกิจกรรมในเรื่องใดเรื่องหนึ่งไปได้ทั้งหมด และรูปแบบของกิจกรรมก็จะมีวงการคล้ายกัน ไม่ว่าจะทำงานปลูกหม่อน เลี้ยงไหม ทอผ้า ขายผ้า ตัดเย็บเสื้อผ้า หรือพูดถึงเรื่องโคนมที่มีการเลี้ยงโคนมชาย ริดนมชาย มีโรงทำพาสเจอร์ไรท์ การขายนมสด นมผง ทำไอศกรีม ทำเนย ล้วนแต่จะต้องมีกิจกรรมต่อเนื่องพึ่งพากัน

และกันทั้งนั้น เรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งก็พอจะเอาไปปรับใช้กับวงการอื่นได้พอสมควร เพราะไม่ว่างานใด ก็จะต้องมีการรวมกลุ่ม ต่อรอง แบ่งงาน แบ่งประโยชน์ ปรับปรุงงาน รักษามาตรฐานคุณภาพเหมือนกัน

ในต่างประเทศก็เหมือนกัน เขาก็มีการแบ่งกลุ่มอาชีพแต่ละกลุ่ม ถ้ารวมกันและต่างก็ปรับปรุงเทคนิคเฉพาะของตนอยู่ตลอดเวลา เคยได้ฟังเรื่องการเลี้ยงปลาไหลเอาไปรมควันขายของชาวยุโรปตอนเหนือมาแล้ว เขาแบ่งกลุ่ม มีพวกขายพันธุ์ปลาเล็ก พวกเลี้ยงปลาจันโตได้ขนาด พวกรมควัน ปรุงรส กลิ่น และ มีฝ่ายขาย

ตอนนี้เข้าใจว่าบางคนอาจจะคิดว่า ถ้าจะให้ดีจริงต้องทำธุรกิจครบวงจร ตั้งแต่ต้นจนจบ สำหรับผมขอเสนอเพียงแค่การแบ่งงาน แบ่งกลุ่มก่อน จะฝึกสอนกันให้เก่งกล้าสามารถทำธุรกิจครบวงจรได้นั้น เห็นว่าจะไกลเกินกว่าที่จะหวังให้ผู้นำสตรีชนบททำได้ในทศวรรษหน้า เอาไว้อีกสัก สอง-สามทศวรรษ จึงค่อยให้คนรุ่นหลังคิดการดีกว่า

อยากจะขอเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวกับการฝึกอบรมกันอย่างไรว่า ข้อบกพร่องของการฝึกอบรมแบบเก่า คือจับผู้นำสตรีชนบทมาเข้าชั้นสอนเรียนกันนั้น ดูเหมือนพวกเราจะทราบดีอยู่แล้วและมีการแก้ไขวิธีการฝึกอบรมโดยมีกรรมวิธีต่าง ๆ มากมายปรับเข้ามาใช้กันแล้ว จะไม่ขอเสนอซ้ำซากอีก แต่มีอยู่ส่วนหนึ่งใคร่ขอเสนอไว้ ผมเห็นว่าการฝึกอบรมถ้าจะให้ได้ดี จะต้องมีความตั้งใจเป็นรางวัลแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมประกอบด้วย รางวัลต้องมีมากพอ มีหลายรางวัล ไม่ใช่หลายชั้น หลายระดับ รางวัลระดับเดียว แต่มีหลายรางวัล พอที่จะเห็นได้ว่า แต่ละคนพอจะมีทางหากเพียรรับการฝึกอบรมได้รางวัลอย่างชนิดพอหวังได้

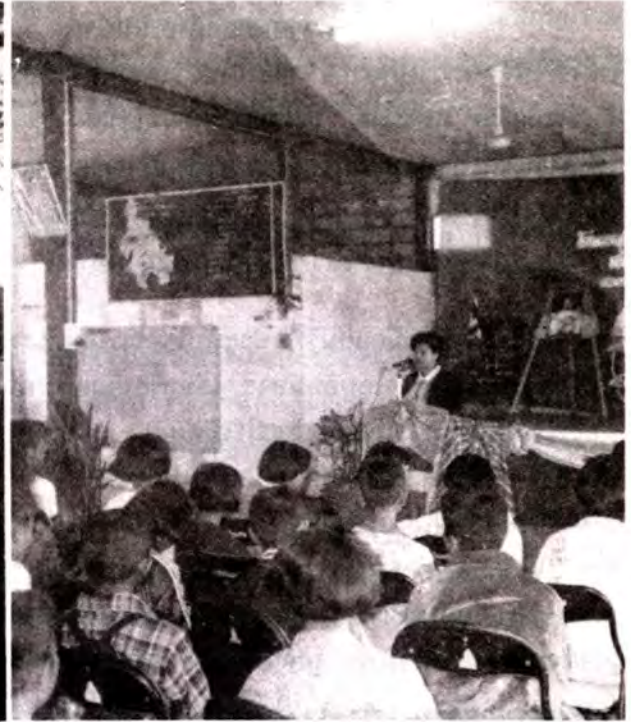
รางวัลที่ให้ ต้องให้มีความพอสมควร เป็นเกียรติภูมิของผู้ได้รางวัล เช่น ให้รางวัลเป็นกิจการอย่างภาคเอกชนเขาให้รางวัลเป็นร้านขายของ เอาไปตั้งขายเป็นอาชีพ เป็นเกียรติในสายตาของชาวบ้านอื่นหรือทางราชการเราเคยให้รางวัลผู้คนในบังคับบัญชาของเขา ด้วยการส่งไปดูงาน ฝึกอบรมต่อต่างประเทศ เห็นได้ว่านอกจากได้ความรู้เพิ่มขึ้นแล้ว ยังเป็นเกียรติเป็นหน้าตาภูมิฐานของผู้ได้รางวัล ขออย่าว่าผู้นำสตรีชนบทต้องการรางวัลที่เป็นเกียรติที่จะอยู่ในความจดจำของผู้คนได้ยาวนาน ถ้าเราให้ในสิ่งที่เขาต้องการได้ เราก็จะได้ความสำเร็จจากพวกเขา

ผมขอยืนยัน..... ถึงเวลาแล้วที่รัฐจะต้องลงทุนอย่างมากสำหรับวิจัยและฝึกอบรมชาวชนบทโดยเฉพาะสตรีเรื่องการซื้อขายและการตลาดของผลผลิตของชนบทอย่างจริงจัง มิฉะนั้นทศวรรษหน้า ซึ่งเป็นห้วงเวลาของการขยายตัวทางเศรษฐกิจ จะผ่านไปโดยการขยายตัวนี้ไม่เกิดเลยในภาคชนบท *

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
พระราชทานพระเมตตา ทรงรับฟังปัญหาของพสกนิกรอย่างใกล้ชิดและเป็นกันเอง

ประวัติและผลงาน นางมลิเชียร เพ็งวงษ์

กำนัน ตำบลซาง อำเภอลำดวน จังหวัดหนองคาย

ดิฉัน เกิดเมื่อวันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2483 ที่ บ้านเลขที่ 1 หมู่ 1 ตำบลซาง อำเภอลำดวน จังหวัดหนองคาย เป็นบ้านเกิดของ กำนันตำบลซาง กล่าวคือ นายเรือง ปิ่นสุรีย์ บิดาของดิฉันได้รับแต่งตั้งเป็นกำนันตำบลซาง ส่วนมารดาของ ดิฉันชื่อ นางจันทร์สด ปิ่นสุรีย์ ดิฉันมีพี่น้องร่วมท้องเดียวกัน 6 คน เป็นชาย 2 คน หญิง 4 คน

ดิฉันจบการศึกษา ม.3 (ประถมศึกษาเอก) ต่อมาได้ สรรสกับนายบัวลา เพ็งวงษ์ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านซอหมอก หมู่ที่ 3 บ้านซอหมอก ตำบลซาง

คุณแม่ได้เสียชีวิตเมื่อดิฉันอายุ 12 ปี หลังจากนั้นไม่นานคุณพ่อก็ได้เสียชีวิตตามไปด้วย ในฐานะที่ดิฉันเป็นที่คนโตก็ต้องทำหน้าที่ดูแลปกครองน้อง ๆ ขณะนั้นน้องคนเล็กอายุ ได้เพียง 5 เดือน ก็ต้องอยู่กันตามประสาโดยไม่มีผู้ใหญ่มาคอยดูแล

ดิฉันยังจำได้ว่าสมัยคุณพ่อเป็นกำนัน ดิฉันได้คลุกคลีกับงานในหน้าที่ของคุณพ่อมาตลอด โดยเฉพาะในด้านการปกครอง ท่านได้สร้างสรรค์ความสมัครสมานสามัคคีในท้องถิ่น เมื่อก่อนการให้ความร่วมมือร่วมใจกันนั้นสูงมาก เมื่อมีเรื่องราวเกิดขึ้น คุณพ่อก็จะเรียกมาไกล่เกลี่ยตกลงยินยอมกัน เวลาท่านจะเรียกลูกบ้านมาประชุมก็จะดีเกราะเป็นสัญญาณให้ลูกบ้านมารวมกัน **ดิฉันจะป่วยคุณพ่อดีเกราะเรียกประชุมทุกครั้ง** ไม่ว่าจะมิจิจกรรมใด ๆ **อนดิฉันจำได้ว่าการดีเกราะมีสัญญาณแตกต่างกัน** เช่น ดีเรียกประชุมก็จะดีสัญญาณเกราะเป็นธรรมดา ถ้ามีเหตุการณ์เกิดขึ้น เช่น การลักขโมย หรือเกิดไฟไหม้ก็จะดีเกราะรัวเร็ว

ดิฉันมีความรู้สึกประทับใจคุณพ่อดิฉันมากที่ท่านได้ทำประโยชน์ส่วนรวมไว้มาก ส่วนคุณแม่ดิฉันก็เป็นคนมีจิตใจโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ดิฉันเคยออกติดตามคุณพ่อไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ ในเขตท้องที่ ได้เห็นการเลือกตั้งโดยวิธีเปิดเผย สมัยก่อนถนนหนทางไปมาลำบากมากจะใช้ม้าเป็นพาหนะในการเดินทาง ดิฉันเคยขี่ม้าติดตามคุณพ่อไปในที่ต่าง ๆ ได้เห็นเหตุการณ์ในการจับกุมคนร้ายหลายครั้ง และได้เห็นคุณพ่อใช้คำพูดเกลี้ยกล่อมให้คนร้ายยอมรับในการกระทำความผิดของตน เช่น คนร้ายลักขโมยวัวควาย และจับผู้ลักลอบนำของผิดกฎหมายเข้ามาในประเทศ เช่น ผืนจากประเทศลาวเข้ามาในเมืองไทย และได้เห็นคุณพ่อร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการปราบปรามโจรผู้ร้าย สมัยนั้นเรียกว่า "เสือ" ปล้นฆ่าเจ้าทรัพย์ตาย และเรียกค่าไถ่ ชาวบ้านหวาดกลัวกันนัก พวกโจรพยายามจะเอาชีวิตคุณพ่อหลายครั้ง ดิฉันได้เห็นคุณพ่อใช้วิธีหลบหลีก แต่ละวันแทบจะไม่ได้นอนที่บ้านเป็นเดือน ๆ แต่แล้วจุดจบของพวกโจรก็หมดราบคาบไป

ดิฉันได้เห็นคุณพ่อปรับปรุงพัฒนาหมู่บ้าน-ตำบล วางแผนผังหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย โดยรวบรวมชาวบ้านให้มีความสมัครสมานสามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รื้อบ้านที่ปลูกไม่เป็นที่เป็นทางให้เข้าเป็นระเบียบเรียบร้อย มีการวางแผนพัฒนาแหล่งน้ำโดยใช้แรงชาวบ้านทำทำนบกั้นน้ำ นอกจากนั้นยังจัดหาที่สาธารณะหมู่บ้านไว้หลายแห่ง

ดิฉันกับน้อง ๆ ก็ได้เจริญรอยตามคุณพ่อ-คุณแม่มาตลอด โดยเฉพาะตัวดิฉันเองเป็น คนรักงานในด้านส่วนรวมเป็นชีวิตจิตใจ คลุกคลีกับกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้านไม่ว่าจะเป็นเยาวชน แม่บ้าน กลุ่มคนเฒ่าคนแก่ โดยดิฉันชักชวนเพื่อนบ้านให้ร่วมในการพัฒนาตลอด

ความเป็นมาดิฉันเป็นกำนันอยู่ในชนบท ดิฉันจึงได้ยึดหลักประเพณีวัฒนธรรมเป็นเกณฑ์หลักในการพัฒนา โดยเฉพาะการรวมกลุ่มเยาวชน เช่น กลุ่มสารภัญญะ กลุ่มพ่อนรำ เมื่อมีงานประเพณีต่าง ๆ เช่นงานสงกรานต์ งานบุญบั้งไฟ งานบุญเข้าพรรษา จัดขบวนแห่เทียนของเยาวชนพ่อนรำกลางพรรษา ก็จะมีการทอดตันกลบพฤกษ์ตามวัดต่าง ๆ ของหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอใกล้เคียง

ในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันแม่ วันชาติ กลุ่มแม่บ้าน และคนเฒ่าคนแก่ก็จะมาร่วมกิจกรรม ดิฉันทำหน้าที่เป็นผู้นำธรรมชาติไม่เคยคิดถึงผลตอบแทน และคิดว่าความดีเป็นสิ่งไม่ตายจึงเป็นพื้นฐานก้าวเข้ามาสู่บทบาทหน้าที่เป็นผู้นำชุมชนในฐานะกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในที่สุด กล่าวคือ เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2525 ดิฉันได้รับการสนับสนุนจากลูกบ้านให้เป็นผู้ใหญ่บ้าน

ดิฉันทำหน้าที่ผู้ใหญ่บ้านได้เพียง 1 เดือน เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2525 ทางอำเภอได้ประกาศจัดให้มีการเลือกตั้งกำนัน เนื่องจากกำนันคนเก่าได้เกษียณไปจึงทำให้ตำแหน่งว่างลง ประกอบกับ **ทางราชการได้มีการแก้ไขกฎหมายให้สตรีมีสิทธิ์ในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้** ดิฉันจึงได้รับความไว้วางใจจากชาวบ้าน สนับสนุนเลือกตั้งดิฉันเป็นกำนัน

ดิฉันไม่เคยคิดเลยว่าสตรีเรานั้น จะได้มีโอกาสเข้ามามีบทบาทในหน้าที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งใคร ๆ เขาก็พูดว่าหน้าที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านนั้นเหมาะสมกับผู้ชายมากกว่า แต่ดิฉันคิดได้ว่า หน้าที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านนั้น คือการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขของราษฎร ความสงบสุขจะเกิดขึ้นในท้องถิ่นนั้นไม่จำเป็นที่จะต้อง

ใช้กำลังเสมอไป การแก้ไขปัญหาค้าง ๆ นั้นใช้สติปัญญา ความรอบรู้มากกว่าใช้กำลัง ประกอบกับความเชื่อมั่นในตนเอง และกฎหมายได้ให้สิทธิความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ให้สตรีเข้าไปมีบทบาทในการช่วยเหลือสังคมเคียงบ่าเคียงไหล่กับคุณผู้ชาย จึงเป็นเหตุให้ดิฉันตัดสินใจในการสมัครรับเลือกตั้งครั้งนี้

ในการเลือกตั้งนั้น มีผู้สมัครด้วยกัน 9 คน ดิฉันเป็นสตรีคนเดียว ผลปรากฏในการเลือกตั้ง ผู้สมัครชายได้คะแนน 350 คะแนน สำหรับดิฉันได้รับคะแนนในการเลือกตั้ง 872 คะแนน จากผู้ใช้สิทธิ์พันกว่าคน

เมื่อดิฉันได้รับเลือกเป็นกำนัน ดิฉันได้ตั้งใจทำงานอย่างจริงจังและจริงจัง สร้างสรรค์ศรัทธา ความเชื่อถือให้แก่ประชาชน ทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี ยึดหลักในการทำงานคือ การครองตน-ครองคน-และครองงาน ใช้นโยบายสัมพันธไมตรีเข้าหา พูดจาทำความเห็นสอดคล้องให้คล้อยตามหันมาให้ความร่วมมือเพื่อก้าวไปสู่การพัฒนาได้อย่างเต็มที่

ในด้านการปกครอง ราษฎรมีส่วนร่วมในการปกครองจัดตั้งกฎระเบียบของหมู่บ้าน สร้างสรรค์ความสามัคคี โดยการรวมกลุ่มต่าง ๆ ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย การใช้สิทธิในการเลือกตั้ง แนะนำกฎหมายขั้นพื้นฐานของความเป็นประชาชนเช่น การทำทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน การเสียภาษี การเกณฑ์ทหาร เมื่อมีเรื่องราวเกิดขึ้นก็ได้ทำการไกล่เกลี่ยตกลงยินยอมกันไม่ให้มีเรื่องราวขึ้นโรงขึ้นศาล ลดความเสียหายทางจิตใจและเศรษฐกิจได้อย่างดี ทำให้ความสงบสุขเกิดขึ้นในท้องถิ่น

ในด้านการป้องกันปราบปราม **ใคร ๆ ก็พูดว่าผู้หญิงนั้นจะทำอะไรได้? ดิฉันกล้าพูดได้ว่ากำนันผู้หญิงนั้นบางกรณีอาจทำหน้าที่ได้ดีกว่ากำนันผู้ชายด้วยซ้ำไป** โดยใช้หลักประนีประนอมพูดคุย ตัวดิฉันเองเมื่อมีเหตุร้ายเกิดขึ้นและเกิดบ่อยคือ การขโมยวัว ควาย รถมอเตอร์ไซด์ รถโกนาเดินตาม หรือการลักลอบนำกัญชาข้ามฝั่งมาจากประเทศลาว ดิฉันก็จะถือปืนนำชาวบ้านติดตาม วัว ควายคืนมาได้ทุกครั้ง ซึ่งในความรู้สึกแล้วดิฉันไม่ได้มีความกลัว คิดแต่เพียงว่าเรามีหน้าที่ดูแลทุกข์-สุขของราษฎร เช่น เมื่อปีที่ผ่าน มา พ.ศ. 2534 ได้มีคนร้ายชิงทรัพย์ หลบหนีมาพักในหมู่บ้านโดยคนร้ายจะต่อสู้ไม่ยอมให้จับตัวโดยซ่อนตัวอยู่ข้างในบ้าน ดิฉันขึ้นไปบนบ้านยืนอยู่ข้างนอกพูดจาเกลี้ยกล่อมว่า ถ้าเอาของเขามาจริงก็ให้คืนเขา ถ้าไม่ได้เอาของเขามาจริงก็ไปตกลงกัน **คนร้ายเปิดประตูออกมา เอามือล้วงเข้าไปในกระเป๋ากางเกง ดิฉันยังนึกว่าเขาจะควักปืนออกมายิงดิฉัน แต่แล้วก็เห็นธนบัตรติดมือออกมาส่งให้ดิฉันพร้อมกับบอกว่า ไข่เงินไปหมดแล้วคงเหลือเงินอยู่เท่านี้** แล้วยื่นมือที่กำเงินส่งให้ดิฉัน ซึ่งดิฉันก็มอบให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการต่อไป

สำหรับการพัฒนา ดิฉันเห็นว่า อะไรในโลกนี้คิดว่าไม่ยากเท่ากับการพัฒนาคน **การที่เราจะเปลี่ยนแนวความคิดของคนในชนบทนั้น มันยากเหลือเกินที่จะนำมาเปรียบเทียบได้ แต่ก็มีบางสิ่งที่ย่างต่อการพัฒนา ถ้าเราพัฒนาให้ถูกจุดถูกกับความต้องการ** การพัฒนาคุณภาพชีวิต ความอยู่ดี กินดีของประชาชนนั้น ทรายใดที่ทองยังไม่อิม การให้ความร่วมมือก็จะยังไม่ดีเท่าที่ควร การรวมกลุ่มทำให้เกิดผลดีในการสนับสนุนด้านวิชาชีพ เช่น วิชาช่างซ่อมเครื่องยนต์ การตัดเย็บเสื้อผ้า การส่งเสริมแม่บ้านทอผ้ามัดหมี่ ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม กลุ่มไร่นาสวนผสม เป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้รู้จักการออมเงิน ซึ่งแต่ละเดือนสมาชิกนำเงินสัจจะเข้าบัญชีเงินฝากมากน้อยตามอัตภาพของแต่ละครอบครัว การจัดตั้งธนาคารข้าวเพื่อแก้ปัญหาปากท้องของประชาชนเมื่อข้าวไม่พอลูกอยู่กินจะได้กู้ยืมโดยเสียดอกเบี้ยในราคาต่ำ

ดิฉันได้พัฒนาถนนหนทาง การคมนาคมให้ได้รับความสะดวก โดยเฉพาะท้องที่ตำบลซาง ได้รับอนุมัติโครงการน้ำพระทัยจากในหลวงโครงการอีสานเขียว โครงการสูบน้ำทางท่อโดยพลังแสงอาทิตย์ โครงการชลประทาน ตลอดจนงบประมาณสนับสนุนกลุ่มอาชีพต่างๆ ซึ่งเป็นพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น ทำให้ประชาชนมีความภาคภูมิใจ มีความตื่นตัวที่จะพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพชีวิตมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ในด้านการศึกษา ดิฉันได้สนับสนุนให้ชาวบ้านรวมกลุ่มจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเตรียมเด็กก่อนวัยเรียน จัดตั้งแหล่งความรู้ประจำหมู่บ้าน ส่งเสริมนักเรียนที่จบ ป.6 แล้วไม่มีทุนเรียนต่อได้หันมาเรียนโครงการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จัดตั้งหอกระจายข่าวเพื่อการประชาสัมพันธ์ข่าวสารทางราชการแก่ประชาชน จัดตั้งศูนย์กีฬาตำบลเพื่อส่งเสริมเยาวชนให้หันมาสนใจในด้านกีฬาเมื่อว่างจากงานเพื่อไม่ให้ไปมั่วสุมกับอบายมุข จัดตั้งวงดนตรีพื้นเมืองเพื่ออนุรักษ์ศิลปไทยอีสาน จัดกิจกรรมในวันต่าง ๆ เช่น วันบุญมหาชาติ วันกัตติคุณ วันสงกรานต์ วันเข้าพรรษา วันพ่อ วันชาติ จัดประเพณีแข่งเรือยาว เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมเปิดอบรมพัฒนาจิตใจ อบรมปฏิบัติธรรม บวชสามเณรภาคฤดูร้อน จัดตั้งโรงเรียนปริยัติธรรม สนับสนุนโครงการด้วยรักและห่วงใยจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โครงการอาหารกลางวัน ขออนุมัติโครงการขุดสระน้ำ จัดซื้อที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมของโรงเรียน

ในด้านสาธารณสุขได้รณรงค์สร้างส้วมให้ถูกสุขลักษณะ เก็บน้ำสะอาดไว้ใช้ เปิดอบรมแม่บ้านให้ความรู้ในด้านโภชนาการ-การป้องกันโรค รณรงค์การคุมกำเนิด จัดตั้งศูนย์ข้อมูลตำบล การสำรวจความจำเป็นขั้นพื้นฐานเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาหมู่บ้าน ตำบล

การบริหารงานต่าง ๆ ดังกล่าวดำเนินงานในรูปคณะกรรมการ โดยดิฉันเป็นประธาน ทำหน้าที่ประสานงานกับคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ คอยควบคุมดูแล ติดตาม ประเมินผล

สำหรับเพื่อนร่วมงานของดิฉันนั้น เป็นผู้ชายทั้งสารวัตรกำนันและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เราทำงานร่วมกันฉันท์พี่ ฉันท์น้อง ให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีอะไรเขาก็ปรึกษาหารือร่วมกันวางแผนดำเนินงานไม่เคยมีปัญหา จึงทำให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดผลงาน

สารวัตรกำนัน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นผู้ช่วยดิฉันนั้นได้มาจากการเลือกตั้ง เพื่อปูพื้นฐานของความเป็นประชาธิปไตย ตามพระราชบัญญัติปกครองท้องที่กำนันมีสิทธิ์เลือกสารวัตรกำนันและผู้ช่วยสารวัตรกำนันด้วยตนเอง แต่ดิฉันคิดว่า การที่เราเลือกเพียงลำพังนั้นอาจไม่เป็นที่พอใจสำหรับคนหลายคน หรือเมื่อกำนันไม่อยู่จะไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร

ดิฉันจึงได้ขอเลือกตั้งสารวัตรกำนันและผู้ช่วยสารวัตรกำนันจากท่านนายอำเภอ รู้สึกว่าบรรยากาศดีมาก มีผู้มาใช้สิทธิ์มากเกือบเท่าการเลือกตั้งกำนัน เมื่อเจ้าหน้าที่ทางอำเภอมาถึง ปลัดอำเภอผู้ได้รับมอบหมายในการดำเนินการเลือกตั้งถามว่าจะเลือกวิธีลับหรือวิธีเปิดเผย ปรากฏว่าทุกคนบอกว่าเลือกวิธีลับ

บุคคลที่จะเลือกมี 4 ตำแหน่ง สารวัตรกำนัน 2 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 2 คน ผลลัพท์คะแนนก็ได้ตามเป้าหมาย จึงทำให้เกิดกำลังใจในการทำงานด้วยความจริงใจและความเสียสละต่อกัน บางสิ่งบางอย่างดิฉันอาจทำเองเพราะว่าสงสารครอบครัวเขา ค่าตอบแทนก็น้อยมาก ดิฉันให้เกียรติยกย่องทั้งต่อหน้าและลับหลัง ทำให้เขามีกำลังใจในการทำงานพัฒนาหมู่บ้าน-ตำบลให้เกิดความเจริญ ค่าตอบแทนดิฉัน 800 บาท สารวัตรกำนัน 240 บาท ผู้ช่วยฯ 220 บาทแต่ก็มีกำลังใจในการทำงาน มีผลงานดีเด่นเกือบทุกปี ก็ได้รับคนละ 2 ชั้นกัน แต่ชั้นละ 21 บาทเท่านั้น ไม่รู้จะไปเรียกร้องเอากับใคร

หน้าที่กำหนด-ผู้ใหญ่นั้นหนักหนา ไม่มีเวลาเป็นของตัวเอง รับงานทุกกระทรวง บริการตลอด 24 ชั่วโมง เข้า-สาย-ป่วย-เย็น-ดึกตื่นเที่ยงคืน สารพัดปัญหาร้อยแปดพันประการ กระทั่งปัญหาหัว ๆ เมีย ๆ ก็จะต้องคอยไกล่เกลี่ยและให้การสนใจเขา

เราภูมิใจในหน้าที่บำบัดทุกข์บำรุงสุขของราษฎร ไม่ใช่ว่าจะบริการแต่เฉพาะราษฎรในท้องที่เท่านั้น ประชาชนต่างถิ่นที่สัญจรไปมาเกิดอุบัติเหตุรถตกธา ดินฉนยังเก็บแขน ขา ตับ ไต ไล่พุงมาต่อกันไว้เพื่อรอดูคดี

ดิฉันไม่เคยนึกท้อในการทำงาน งานยิ่งมากก็ยิ่งมีความสุข ทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ มีความซื่อสัตย์สุจริตในหน้าที่ มุ่งหวังแต่จะให้เกิดความเจริญโดยแท้จริง

การทำงานของดิฉันนั้น ดิฉันยึดหลักอยู่ 2 ประการคือ

1. การดำเนินงานเก่าโดยต่อเนื่อง บูรณะปรับปรุง รักษาผลงานเดิมให้เจริญก้าวหน้า
2. ดำเนินงานหรือคิดแผนงานใหม่ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานใหม่ในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ
  - แผนพัฒนาสตรี โดยยึดหลักสตรีในสังคมเป็นหลัก
  - แผนพัฒนาเด็ก
  - แผนการศึกษา
  - แผนการสาธารณสุข
  - แผนการพัฒนาด้านศาสนา

ความสุขนั้นอยู่ที่ความพอใจ หากเราพอใจในสิ่งที่มีอยู่ ด้วยบุญบารมีปกเกล้าปกกระหม่อม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ได้ปกป้องอภิบาล ดลบันดาลให้มีความสุขกาย สุขใจ ไม่เจ็บไม่ไข้ ชีวิตในการทำงานเป็นที่ยอมรับในสวนราชการ มีผลงานดีเด่นซึ่งดิฉันภาคภูมิใจ คือ

ปี 2527 ได้รับผลงานดีเด่น หมู่บ้านพัฒนาจังหวัดหนองคาย

ปี 2527 ได้รับเกียรติบัตร ผู้ปฏิบัติงานดีเด่นสมตำแหน่งหน้าที่ จากกองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัดหนองคาย

ปี 2528 ได้รับโล่บุคคลดีเด่น ของอำเภอเซกา ผู้เสริมสร้างชาติไม่คุณธรรม

ปี 2528 ได้รับแหวนทองคำก่าำนยอดเยี่ยมของกระทรวงมหาดไทย

ปี 2529 ได้รับรางวัลชนะเลิศ หมู่บ้าน อพป. จังหวัดหนองคาย

ปี 2530 ได้รับเกียรติบัตรชมเชยหมู่บ้าน อพป. ระดับภาค

ปี 2533 ได้รับรางวัลตำบลดีเด่น จังหวัดหนองคาย

ปี 2533 ได้รับโล่ผู้หญิงเก่ง จากนายกรัฐมนตรีพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ

ปี 2533 ได้รับรางวัลชีวิตและผลงานดีเด่น จากองคมนตรี นต. กำธน สินธุวานนท์

ปี 2535 ได้รับรางวัลศูนย์ข้อมูลตำบลดีเด่นจังหวัดหนองคาย

ปี 2535 ได้รับรางวัลดีเด่นหมู่บ้านอีสานเขียวจังหวัดหนองคาย

ปี 2535 วันที่ 10 มิถุนายน ได้รับรางวัลผู้ทำประโยชน์ให้กับพระพุทธศาสนาจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี *นับว่าเป็นเกียรติประวัติแก่วงศ์ตระกูลที่ดิฉันภูมิใจมาก และเป็นกำลังใจให้ดิฉันไม่ทอดทิ้งงาน* ❀

ประวัติและผลงาน

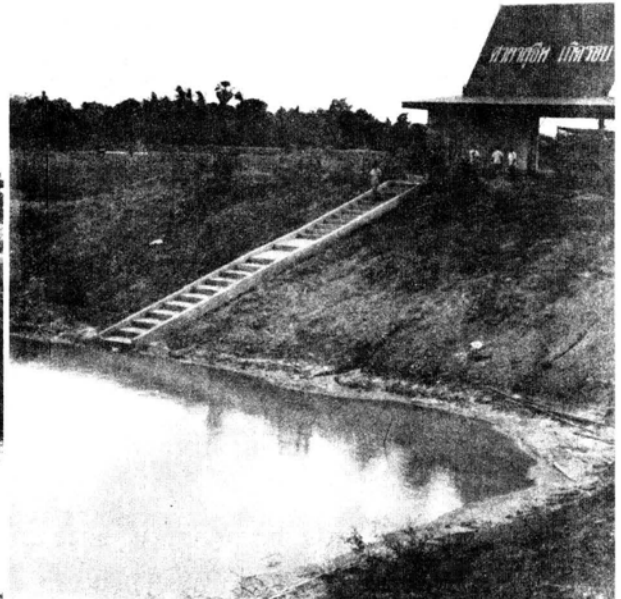
นางประกายฝน เนาวรังสี

ดิฉัน เกิดเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2488 ที่บ้านดอนใหญ่ หมู่ที่ 1 ตำบลดอนใหญ่ อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา

ดิฉันจบการศึกษา ชั้นประถมศึกษาที่ 4 จากโรงเรียนวัดบ้านดอนใหญ่ ต่อมาได้ศึกษาจบระดับ 5 (ม.6) จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครราชสีมา

กำนัน ตำบลดอนใหญ่
อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา

ดิฉันได้รับเลือกตั้งให้เป็นผู้ใหญ่บ้านบ้านดอนใหญ่ หมู่ที่ 1 (ปัจจุบันยกฐานะเป็นตำบลดอนใหญ่) อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา เมื่อวันที่ 22 กันยายน 2527 ซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้านสตรีคนแรกของอำเภอคง ต่อมาได้รับเลือกตั้งเป็นกำนันตำบลดอนใหญ่ (หลังจากที่บ้านดอนใหญ่ได้แยกจากตำบลคง และยกฐานะจากบ้านดอนใหญ่ เป็นตำบลดอนใหญ่) เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2531 นับเป็นกำนันหญิงคนแรกของอำเภอคง

ดิฉันสมรสกับนายสงบ เนาวรังสี ข้าราชการครูโรงเรียนบ้านดอนใหญ่ มีบุตร 2 คน เป็นหญิง 1 คน ชาย 1 คน

บ้านดอนใหญ่นับเป็นหมู่บ้านที่เก่าแก่ ตามประวัติตั้งขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2420 มีผู้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านมาแล้ว 9 คน แต่เดิมมีปัญหาในการพัฒนาเนื่องจากความแร้นแค้น ทำให้เกิดสภาพชาวบ้านไม่มีความสามัคคี ต่างคนต่างอยู่ โจรผู้ร้ายชุกชุม มีการลักวัว ควาย และลักเล็กขโมยน้อยจนได้รับขนานนามว่าเป็น **หมู่บ้านนักลอง**

หลังจากที่ผู้นำหมู่บ้านคนก่อนลาออก คณะกรรมการหมู่บ้านได้เสนอให้ดิฉันเข้าแข่งขันเพื่อรับเลือกตั้งเป็นผู้นำหมู่บ้าน ซึ่งในความรู้สึกของดิฉันขณะนั้น ไม่เคยคิดจะเข้ามารับตำแหน่งผู้นำ และไม่เคยมีความรู้เรื่องการพัฒนามาก่อน **แต่ด้วยจิตใจผูกพันและสำนึกต่อถิ่นกำเนิด ดิฉันจึงตัดสินใจยอมรับ และคิดว่าควรจะได้สร้างความเจริญให้กับหมู่บ้าน เพื่อเป็นอนุสรณ์ของปวีต** และเป็นเกียรติประวัติต่อวงศ์ตระกูล ซึ่งจากความตั้งใจปฏิบัติงานทำให้ดิฉันได้รับการยอมรับและได้รับเลือกตั้งให้เป็นผู้ใหญ่บ้านและกำนันตามลำดับ

การปฏิบัติงานในระยะแรกมิได้ราบรื่น มีเสียงคัดค้าน หมิ่นประมาทผู้หญิง ดิฉันจำได้ว่า เมื่อเข้าประชุมสภาตำบลครั้งแรก ภายในห้องมีแต่ผู้ชาย แต่ละคนมองด้วยสายตาที่แตกต่างกัน บางคนก็มองว่าผู้หญิงเวลาท้องคงจะทำงานอะไรไม่ได้ บางคนคิดว่า เมื่อควายชาวบ้านหายคงจะติดตามไม่ได้ ซึ่งล้วนแต่ทำให้ดิฉันเกิดความรู้สึกว่าเหวและทอดออยู่มาก แต่ดิฉันก็คิดว่า ไหน ๆ ก็ตั้งใจที่จะทำหน้าที่นี้ก็จะขอลองดู เมื่อวันเวลาผ่านไป ดิฉันก็ได้พิสูจน์ให้โลกได้เห็นว่า **ความเป็นหญิงมิใช่เป็นได้แต่แม่ที่ค้ำของลูกและเป็นภรรยาที่ดีของสามีเท่านั้น แต่หญิงก็สามารถเป็นผู้กำหนดบทบาทความเจริญของสังคม เป็นผู้นำที่โลกยอมรับได้เหมือนกัน** และอยากให้ผู้หญิงทุกคนได้ออกมาร่วมกันสร้างสรรค์บ้านเมืองเพื่อเกียรติภูมิและศักดิ์ศรีของสตรีไทย

พื้นที่ตำบลดอนใหญ่มีสภาพเป็นดินเค็ม ถึงขนาดมองเห็นเป็นคราบขาวบนพื้นดินทั่วไป ไม่สามารถจะหาน้ำจากใต้ดินมาใช้ได้ ความที่เป็นที่ดอนก็ไม่สามารถเก็บกักน้ำโดยธรรมชาติได้ อาชีพดั้งเดิมของชาวบ้านคือการทำนา จึงต้องอาศัยน้ำฝน ซึ่งส่วนมากประสบภาวะฝนแล้งแทบทุกปี เพราะหมู่บ้านที่เป็นที่ดอนไม่มีแม่น้ำลำคลองไหลผ่าน **ดิฉันคิดว่าสภาพนี้จะแก้ไขได้ก็โดยอาศัยการขุดสระกักเก็บน้ำฝนให้ได้มากที่สุด** เพื่อไว้ใช้อุปโภคบริโภคตลอดทั้งปี **บ้านดอนใหญ่จึงได้ทำโครงการขุดสระกักเก็บน้ำขนาดใหญ่ของหมู่บ้าน เนื้อที่ประมาณ 10 ไร่ โดยได้ขอรับความช่วยเหลือจากภาคเอกชน คือ มูลนิธิไทย-เยอรมันเพื่อการพัฒนา** ซึ่งได้รับความช่วยเหลือมา 2 ครั้ง รวม 440,000 บาท และได้รับความช่วยเหลือจากสมาคมรถโบราณลพบุรีฮันซ่าและคาสโตรอล อีก 100,000 บาท โดยได้รับเป็นงบประมาณสนับสนุนค่าน้ำมัน ต่อมาหมู่บ้านได้ขอความช่วยเหลือจากพัฒนาชุมชนจังหวัดนครราชสีมา เพื่อขอใช้เครื่องจักรกลในการขุดลอก ซึ่งได้ดำเนินการขุดลอกสระน้ำขนาดใหญ่พื้นที่ประมาณ 80 ไร่ ความลึก 3.50 เมตร กักเก็บน้ำได้ระดับ 4 เมตร **ทำให้หมู่บ้านดอนใหญ่และบ้านใกล้เคียงมีน้ำอุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอ ส่วนดินที่ขุดขึ้นมานำไปถมสนามโรงเรียน และทำถนนในหมู่บ้าน**

เหตุที่องค์กรเอกชนสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานของหมู่บ้าน เช่นขุดลอกสระน้ำ จัดตั้งธนาคารกระป๋อง เนื่องจากองค์กรเอกชนได้เข้ามาศึกษาดูงานในหมู่บ้าน ได้เห็นความพยายามในการพึ่งพาตนเองของชาวบ้านจนประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่งที่น่าพอใจ และบางองค์กรเห็นว่า การให้ความช่วยเหลือโดยตรงถึงหมู่บ้าน ชาวบ้านจะได้รับผลโดยตรง 100 % ถ้าช่วยเหลือผ่านหน่วยราชการ บางครั้งอาจเหลือถึงมือชาวบ้านเพียง 70-80 % และในการดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องของหมู่บ้านจะรายงานผลการดำเนินงาน และผลความก้าวหน้าของโครงการ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ให้องค์กรที่สนับสนุนทราบและเชิญไปเยี่ยมชมโครงการเสมอ

เนื่องจากแหล่งน้ำเป็นสิ่งสำคัญสำหรับหมู่บ้าน และชาวบ้านเห็นความสำเร็จของงาน จึงได้รับบริจาคที่ดินจากชาวบ้านเพื่อขุดคลองเก็บกักน้ำ กว้าง 13 เมตร ยาว 6,524 เมตร ลึก 3.50 เมตร เป็นแนวถนน สองฝั่งเป็นคลอง ใช้ประโยชน์เป็นถนนสัญจรไปมาและขนผลิตผลทางการเกษตร และเป็นแหล่งกักเก็บน้ำด้วย

ในการพัฒนาจิตฉันได้หาหรือสภาพตำบลเพื่อวางขั้นตอนการพัฒนาหมู่บ้าน ดังนี้

1. งานสร้างอุดมการณ์หรือการสร้างคน คงไม่มีใครปฏิเสธว่า คนคือทรัพยากรที่มีค่าสูงสุด การพัฒนาจะสำเร็จหรือล้มเหลว คนคือผู้กำหนด เดิมที่บ้านดอนใหญ่เคยอยู่ด้วยความยากจนขั้นแค้นอย่างแสนสาหัส เคยเวียนวายตายเกิดในเกสรดอกเบ็ญ และหนี้สินอันล้นพ้นตัว ทำให้เราได้รับบทเรียนที่เจ็บปวดและชอกช้ำอยู่ในความทรงจำไม่รู้ลืม หมู่บ้านจึงเริ่มปลูกฝังแนวคิดให้ชาวบ้านมีความผูกพันในถิ่นกำเนิด รักบ้านเกิดเมืองนอน "เราเป็นคนบ้านดอนใหญ่ เราต้องร่วมกันสร้างสรรค์บ้านนี้ให้เจริญ"

ก่อนการประชุมทุกครั้ง จะร่วมกันกล่าวถึงอุดมการณ์ในการพัฒนาหมู่บ้านคือ "คนดอนใหญ่ รุ่หน้าที่ มีวินัย" รุ่หน้าที่ คือ รู้ว่าเราจะต้องพัฒนาโดยยึดหลักความจำเป็นขั้นพื้นฐาน 8 ประการ คือ **อาหารดี มีบ้านอาศัย ศึกษาอนามัยถ้วนทั่ว ครอบครัพลดภัย ได้ผลผลิตดี ไม่มีลูกมาก อยากร่วมพัฒนา ราษฎร์คุณธรรม** ส่วนวินัย 4 ประการ คือ เคารพธงชาติ ปฏิบัติตามกฎหมายจราจร รักษาความสะอาด และตรงต่อเวลา

2. การให้การศึกษ ได้จัดให้มีการศึกษาหลายรูปแบบ

2.1 ได้ประสานงานกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครราชสีมา จัดให้มีการศึกษานอกระบบถึงระดับ 5 (ม.6) โดยมุ่งหวังให้นักเรียนที่จบการศึกษาชั้น ป.6 ในตำบลทุกคนเรียนต่อจนจบถึงระดับ 5

2.2 จัดให้มีหอกระจายข่าว เพื่อเป็นศูนย์ข่าวสารกระจายเสียงโดยออกอากาศทุกวันทั้งเช้าและเย็น

2.3 จัดให้มีการฝึกอบรมอาชีพแก่ราษฎร โดยกำหนดเป็นการอบรมระยะสั้น 150 ชั่วโมงแก่เยาวชนและผู้สนใจทุกปี

2.4 จัดให้มีป้ายคำขวัญทั่วไป ทั้งหมู่บ้านประมาณ 300 ป้าย

3. การพัฒนาจิตใจ สภาพตำบลดอนใหญ่เห็นชอบร่วมกันว่า การให้การศึกษอย่างเดียวยังคงไม่ใช่การแก้ปัญหาได้ทั้งหมด เราจะพบข่าวทางสื่อมวลชนเสมอว่า คนที่มีการศึกษาสูงได้กระทำความผิดมีการทุจริตคอร์รัปชันมากมาย บางครั้งกลับนำเอาความรู้ที่ตนมีอยู่ไปเอารัดเอาเปรียบคนที่ด้อยกว่า จึงต้องมีการพัฒนาจิตใจให้เป็นคนมีคุณธรรม มีความจริงใจในการพัฒนา มีความซื่อสัตย์สุจริตควบคู่ไปกับการศึกษาด้วย สภาพตำบลดอนใหญ่ได้สนับสนุนให้ชาวบ้านเข้าร่วมพิธีการทางศาสนา มีการศึกษาธรรมะ และมีการนิมนต์พระมาปาฐกถาธรรมเป็นประจำ

4. การลด-ละ-เลิกอบายมุข อุปสรรคที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาชนบทคือ อบายมุข หมู่บ้านได้นำชาวบ้านครอบครัวละ 1 คน ไปศึกษาดูงานโครงการหมู่บ้านลด-ละ-เลิกอบายมุข แล้วนำมาปฏิบัติในหมู่บ้าน ซึ่งได้ผลดี เช่น ในงานบวชนาค งานแต่งงาน และงานประเพณีต่าง ๆ ในหมู่บ้าน จะไม่มีการเลี้ยงสุราและเล่นการพนัน สมัยก่อนจะอ้างว่าเล่นการพนันและดื่มสุราเพื่อเฝ้าศพ หลังจากหมู่บ้านได้รณรงค์เรื่องนี้แล้วปรากฏว่า ไม่มีการเล่นการพนันเลยและไม่ปรากฏว่ามีศพหายไปจากงานแต่อย่างใด ส่วนการดื่มสุราคงเหลือน้อยมาก การดำเนินการเรื่องนี้ได้ทำโดยค่อยเป็นค่อยไป ขอให้ทุกคนหยุดด้วยจิตใจทั้งผู้ชายและผู้หญิง บริโภค ปัจจุบันหมู่บ้านดำเนินการได้ผลแล้วประมาณ 90 %

5. การตั้งกองทุนพัฒนาหมู่บ้าน เนื่องจากหมู่บ้านได้ประสบปัญหาด้านเงินทุนเพื่อใช้จ่ายในการ

พัฒนาหมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้านจึงได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านขึ้น เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2528 โดยการจัดงานหารายได้และรับบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา ปัจจุบันหมู่บ้านมีกองทุนในรูปแบบต่างๆ ดังนี้

5.1 กองทุนพัฒนาหมู่บ้าน โดยมีเงินสด 225,840 บาท ได้นำไปลงทุนสร้างประปาหมู่บ้านจำนวนหนึ่ง ส่วนที่เหลือใช้เป็นเงินหมุนเวียน ดอกผลที่ได้นำมาพัฒนาหมู่บ้าน

5.2 กองทุนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ปัจจุบันมีสมาชิก 104 ราย มีเงินสะสมสะสมรายเดือน 2,800 บาท มีเงินออมทั้งสิ้น 160,000 บาท

5.3 กองทุนศูนย์สาธิตการตลาด ซึ่งดำเนินการในรูปของสหกรณ์มีเงินทุนหมุนเวียน 20,000 บาท

5.4 กองทุนธนาคารกระบือ ซึ่งสนับสนุนโดยสมาคมรถโบราณลพบุรีฯและคาสตรอล มีกระบือประมาณ 64 ตัว มูลค่าประมาณ 400,000 บาท

5.5 กองทุนยา ซึ่ง อสม. กระทรวงสาธารณสุข เป็นผู้ดำเนินการมีเงินกองทุนประมาณ 4,000 บาท

จากผลการดำเนินงานบริหารกองทุนหมู่บ้านที่ผ่านมา หมู่บ้านได้รับประโยชน์อย่างมหาศาลสามารถเปลี่ยนรูปโฉมของหมู่บ้าน จากหมู่บ้านกันดาร ยากจนมาเป็นหมู่บ้านพัฒนาก้าวหน้า เป็นที่ยอมรับและขอศึกษาดูงาน มีทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมาศึกษาดูงานในหมู่บ้านเสมอ ดิฉันภาคภูมิใจที่สามารถอวดชาวโลกได้ว่า หมู่บ้านในชนบทของไทยยังไม่สิ้นหวังเสียทีเดียว เหตุที่ต่างชาติมาศึกษาดูงานที่ตำบลดอนใหญ่ เนื่องจากเป็นหมู่บ้านที่ *พึ่งพาตนเอง* ทั้งในด้านวัตถุ ซึ่งเป็นรูปธรรมที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน รู้จักนำเอาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาพัฒนาปรับปรุงให้เกิดความกลมกลืนเข้ากับสภาพหมู่บ้านโดยไม่ต้องรอนงบประมาณจากทางราชการ และใน *ด้านจิตใจ* โดยหมู่บ้านเน้นการพัฒนาคน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีค่ามากที่สุด โดยสร้างอุดมการณ์ให้เกิดขึ้น ให้คนรักถิ่นฐานบ้านเกิด มีความหวังใต้อมาตฤมิ และ *วิธีการพัฒนาของหมู่บ้านมีขั้นตอนที่ชัดเจน* วิธีการเหล่านี้ สามารถประยุกต์ใช้กับหมู่บ้านในประเทศต่าง ๆ ได้ ซึ่งหลังจากได้ศึกษาดูงานในหมู่บ้านแล้วจากการที่ได้สอบถามต่างก็พอใจ

ความสำเร็จในการพัฒนาแบบพึ่งพาตนเองของชาวบ้าน เปรียบเทียบให้เห็นเด่นชัดระหว่างลักษณะการพัฒนาและการทำงานที่มีหญิงเป็นผู้นำ และลักษณะการทำงานของผู้ชายที่ผ่านมาจากบ้านดอนใหญ่ ให้เห็นรูปแบบการพัฒนาที่สามารถทำเป็นแบบอย่างได้

6. *วิธีการในการพัฒนา* จากความยากจนมาสู่หมู่บ้านพัฒนาเศรษฐกิจของบ้านดอนใหญ่ ได้ใช้วิธีสำรวจความจำเป็นขั้นพื้นฐานที่เรียกว่า จปฐ. โดยเริ่มในปี 2528

ในขั้นแรก ได้พยายามอธิบายให้ชาวบ้านเข้าใจว่า จปฐ. คือเรื่องราวในชีวิตคนเราตั้งแต่เกิดจนตาย เป็นสิ่งปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และให้ปฏิบัติในสิ่งที่ใกล้ตัวเราก่อน เช่น การทำความสะอาดบ้าน และให้ความสำคัญว่าการกระทำนั้นทำเพื่อตัวเรา เพื่อครอบครัว ไม่ใช่ทำเพื่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือเพื่อคนใดคนหนึ่ง ชาวบ้านส่วนมากยังเข้าใจว่า การพัฒนา คือ การทำถนน การตัดกิ่งไม้ให้เป็นระเบียบ การทำงานของสภาตำบลในการสำรวจ จปฐ. นั้น ต้องให้ความรู้แก่คณะกรรมการหมู่บ้านที่จะทำการสำรวจก่อน เมื่อสำรวจเสร็จแล้วก็ให้ชาวบ้านได้รับทราบ และเก็บข้อมูลไว้ใช้เอง และชี้แจงให้ทุกคนในครอบครัวทราบว่า จปฐ. ข้อใด

ตกเกณฑ์ และจะดำเนินการแก้ไขอย่างไร และหาโอกาสพบปะเจรจาพูดคุยด้วยบ่อย ๆ เมื่อมีโอกาสก็สอดแทรกเรื่อง จปฐ. ไปด้วย ทำให้ได้รับความร่วมมือในการแก้ไขปัญหที่บ้านนั้นตกเกณฑ์ จปฐ. ได้รวดเร็วขึ้น ปัจจุบันหมู่บ้านพยายามเพิ่ม จปฐ. ที่ยังไม่ครบ 100 % ให้ได้ถึง 100 % และรักษา จปฐ. ส่วนที่ครบให้คงอยู่

7. การสร้างกิจกรรมสนับสนุนงานพัฒนาหมู่บ้าน มีดังนี้

7.1 ให้ทุกครอบครัวปลูก "ผักสวนครัวรั้วกินได้"

7.2 จัดทำโครงการเลี้ยงไก่พื้นเมืองเพื่อเศรษฐกิจภายในครอบครัว ซึ่งสามารถดำเนินการได้ผลดี ทำให้หมู่บ้านปลอดโรคระบาดไก่ ได้รับรางวัลจากกรมปศุสัตว์ 2 ปีซ้อน ปีละ 5,000 บาท มีการพัฒนาพันธุ์ไก่ให้เลี้ยงง่าย โตเร็ว ได้ผลผลิตสูง ตลาดต้องการ โดยใช้แม่พันธุ์ไก่โรสไอแลนด์ผสมกับไก่ชนลูกไก่ที่เกิดมาจะเหมาะสมกับสภาพพื้นบ้าน เลี้ยงง่ายโตเร็ว มีน้ำหนักดี

7.3 ประสานงานกับสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี จัดทำโครงการเลี้ยงโคเนื้อ เสนอขอรับเงินยืมสมทบ (ไม่มีดอกเบี้ย) จากกองทุนพัฒนาชนบท เพื่อให้สมาชิกกู้ยืม จำนวน 2,100,000 บาท โดยผ่อนส่งภายใน 5 ปี ปัจจุบันมีสมาชิก 21 ราย โดยเลี้ยงวัวแม่พันธุ์ 84 ตัว เลี้ยงไก่เนื้อ รุ่นละประมาณ 60,000 ตัว

7.4 กิจกรรมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ได้ใช้เงินกองทุนหมู่บ้านให้ชาวบ้านกู้ยืมทำโอ่งน้ำ ทำส้วม โดยไม่คิดดอกเบี้ย ผ่อนใช้คืนกองทุนเป็นรายเดือน จนปัจจุบันในตำบลมีโอ่งน้ำ และ ส้วม ครบตามเกณฑ์ จปฐ. ทุกหลังคาเรือน และมีการอบรมให้ความรู้ด้านสุขภาพแก่ชาวบ้านเป็นประจำ

8. การเก็บรวบรวมข้อมูลในการพัฒนา ได้มีการเก็บข้อมูลทุกหมู่บ้านไว้โดยละเอียด เช่น ด้านสาธารณสุข ด้านการเกษตร ด้านการศึกษา เพราะต้องเกี่ยวพันในเรื่อง การของบประมาณ การจัดงบประมาณ และการวางแผนงานแก้ปัญหาต่าง ๆ ของสภาตำบลได้อย่างถูกต้อง หรือใกล้เคียงที่สุด

**จากผลงานที่ผ่านมา ดิฉันได้รับเกียรติประวัติที่ภาคภูมิใจในฐานะ สตรีชนบทไทยที่
ได้แสดงความสามารถเป็นที่ยอมรับระดับนานาชาติ ดิฉันได้รับคัดเลือกจาก Asian Training
Centre for Primary Health Care Development มหาวิทยาลัยมหิดล และ มหาวิทยาลัย
Calgary เมือง Alberta ประเทศแคนาดา ให้เป็นผู้แทนผู้นำสตรีชนบทไทยเข้าร่วมประชุม
สัมมนา "เรื่อง "Quality of Life Development in Thailand" ซึ่งได้มีโอกาสเสนอวิธีการที่
ใช้ในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งพาตนเองของบ้านคอนใหญ่ ต่อที่ประชุมอันประกอบด้วยผู้แทน
นานาชาติประมาณ 200 คน เมื่อวันที่ 12-15 เดือนกรกฎาคม 2532 นับเป็นเกียรติประวัติ
และความภาคภูมิใจ ในฐานะผู้แทนผู้นำสตรีชนบทไทยเป็นอย่างยิ่ง ***

ประวัติและผลงาน นางกัลยา พันภัย

ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 7 ตำบลวังใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร

ดิฉัน นางกัลยา พันภัย ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 7 ตำบลวังใหม่ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร อายุ 42 ปี เกิดเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2488 บิดาชื่อ นายสิน นิลสังข์ มารดาชื่อนางกิมห้วย นิลสังข์ บิดา-มารดาประกอบอาชีพทำนา

ดิฉันจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนเมืองชุมพร (บ้านเขาถล่ม) ต่อมาได้สมรสกับนายวิสิทธิ์ พันภัย มีบุตรด้วยกัน 5 คน เป็นชาย 4 คน หญิง 1 คน ดิฉันได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2528

ชีวิตในวัยเด็ก เนื่องจากคุณแม่เสียชีวิตเมื่อดิฉันอายุได้เพียง 9 ขวบ คุณพ่อ มีภรรยาใหม่ ดิฉันเลยต้องต่อสู้ชีวิต โดยมีคุณยายเป็นผู้ดูแล ดิฉันอยากเรียนหนังสือแต่ก็สนใจเพราะคุณยายลำบาก

เมื่อดิฉันแต่งงานแล้วได้ย้ายมาอยู่ที่บ้านท่าไม้ลาย อำเภอเมืองชุมพร สภาพหมู่บ้านในขณะนั้นเป็น หมู่บ้านตั้งใหม่ซึ่งอยู่ห่างไกลความเจริญ พื้นที่เป็นป่าเขา ชาวบ้าน มีอาชีพปลูกผัก ผลไม้ และอยู่กันตามกระต๊อบเล็ก ๆ ไม่คงทนถาวร ดิฉันและครอบครัวเป็นผู้ชักนำชาวบ้านให้ร่วมกันเสียสละและพัฒนาหมู่บ้านให้เจริญ เช่น การสร้างถนน สะพาน บ่อน้ำ โดยมีได้รอหวังพึ่งทางราชการเพียงอย่างเดียว ดิฉันมีความตั้งใจที่จะพัฒนาช่วยเหลือชาวบ้าน ถ้าสิ่งนั้นไม่เกินขีดความสามารถ อยากเห็นหมู่บ้านเจริญ มีความกินดีอยู่ดี และอยากให้ลูกหลานมีความกินดีอยู่ดี มีหน้ามีตาเหมือนหมู่บ้านอื่น ๆ เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้เป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป

สิ่งเหล่านี้จึงเป็นแรงจูงใจให้ก้าวเข้าสู่ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 7 ตำบลวังใหม่

การที่ดิฉันมีผลงานโดยนำชาวบ้านพัฒนาจากความยากไร้ขาดแคลนของหมู่บ้านซึ่งเป็นหมู่บ้านใหม่ ทำให้มีการพัฒนาถนน สะพาน การดูแลรักษาความเจ็บป่วยซึ่งพวกเราที่ร่วมแรงร่วมใจกันโดยไม่รอพึ่งทางราชการ **เป็นเหตุให้ได้รับการไว้วางใจจากเพื่อนบ้าน จึงเสนอที่ดินเข้ารับตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ดิฉันไม่เคยคิดมาก่อนเลยว่าจะได้รับตำแหน่งอันทรงเกียรติอย่างนี้ ดิฉันรู้สึกดีใจมาก**

เมื่อได้เป็นผู้ใหญ่บ้าน ดิฉันได้เริ่มวางแผนงานในการพัฒนาท้องที่หมู่ที่ 7 ตำบลวังใหม่ ซึ่งมีสภาพพื้นที่เป็นภูเขาไม่มีป่าไม้ที่สมบูรณ์มาก กล่าวคือ หมู่บ้านดิฉันมีภูเขาใหญ่โอบหมู่บ้านอยู่ข้างหลัง และเป็นหมู่บ้านท้ายสุดของตำบล พื้นที่หมู่บ้านจึงเป็นภูเขาสูงและลาดลงไปเป็นบ้านหมู่บ้านอื่น ๆ ในตำบล

ป่าไม้ในตำบล โดยเฉพาะในพื้นที่หมู่ที่ 7 ตำบลวังใหม่ เป็นป่าต้นน้ำลำธารของทุกหมู่บ้าน ชาวบ้านในตำบลวังใหม่ได้เห็นตัวอย่างการตัดไม้ทำลายป่าในตำบลอื่น ทำให้สภาพป่าหมดไปและเกิดความแห้งแล้ง น้ำในบ่อ ห้วย หนอง คลอง บึงแห้งลง **ดิฉันคิดว่าป่าไม้ในหมู่บ้านดิฉัน เป็นแหล่งน้ำอุปโภคบริโภคแก่หมู่บ้านอื่น ๆ ด้วย น้ำจากป่าไม้นี้ก็ไหลไปลงแม่น้ำใหญ่**

ต่อมาดิฉันได้ทราบว่า มีบริษัทที่ได้รับสัมปทานทำไม้ในป่านี้ ได้มาว่าจ้างลูกบ้านให้เดินสำรวจที่ดิน ตราต้นไม้ ลูกบ้านก็มาเล่าให้ดิฉันฟัง ดิฉันก็บอกให้พาไปดูหน่อย ก็ได้ไปพร้อมกับลูกบ้านจำนวน 10 กว่าคน ได้เห็นว่าเขาตัดตราต้นไม้ทั้งไม้เล็ก ไม้ใหญ่ ไม้ที่ไม่ได้ขนาดก็ตัดตราไว้ ต้นไม้ตามริมน้ำลำธาร ก็ถูกตัดตรา ดิฉันจึงได้นำเรื่องมาหาหรือลูกบ้านว่า บริษัทตัดตราไม้ไม่ปฏิบัติตามสภาพที่สมควร ดิฉันได้ชักชวนให้ชาวบ้านเห็นว่า ป่าไม้ของบ้านหมู่ที่ 7 ยังมีสภาพที่สมบูรณ์มาก ทำให้หมู่บ้านแถบนี้อุดมสมบูรณ์กว่าท้องที่อื่น มีน้ำใช้บริบูรณ์ ความเหล่านี้ก็ล่วงรู้ไปถึงหมู่บ้านใกล้เคียงที่ได้อาศัยน้ำจากป่าของบ้านหมู่ที่ 7 ชาวบ้านจึงเห็นพร้อมกันว่าจะอนุรักษ์ป่านี้ไว้เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ไม่ให้มีการตัดไม้ ปรากฏว่าชาวบ้าน พร้อมใจกันนัดหมายไปพบผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งเป็นเรื่องที่น่ายินดีมาก ที่ดิฉันอยากจะทำให้ฟังคือว่า เวลาประมาณ 10.00 น. ชาวบ้านจากหมู่บ้านดิฉันพร้อมใจกันเดินทางไปศาลากลางจังหวัด **ผ่านไประยะหนึ่ง** **ใครที่มีผู้ขอร่วมไปด้วย จนถึงขนาดรถเมล์โดยสารที่วิ่งขนส่งบนเส้นทางหยุดกิจการร่วมบรรทุกชาวบ้านให้ด้วย เพราะเห็นสภาพความพร้อมเพียง** ของชาวบ้านทุกคน และเนื่องจากพนักงานขับรถเมล์ส่วนใหญ่มีถิ่นที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงและรับประโยชน์จากแหล่งน้ำแห่งนี้ หรือพี่น้อง ญาติมิตรมีบ้านเรือนอยู่ในพื้นที่หมู่บ้านนี้ด้วย จึงทำให้เกิดความร่วมมือกันทุกฝ่าย

ผลจากการร้องขอในครั้งนั้น ทำให้ทางจังหวัดระงับการให้สัมปทานป่าไม้นั้นไว้ด้วยเหตุที่ชาวบ้านร่วมมือกันคัดค้านการให้สัมปทานป่าไม้ ซึ่งชาวบ้านได้ยกเหตุผลคือ

1. พื้นที่หมู่ที่ 7 มีป่าไม้สมบูรณ์ เป็นต้นน้ำลำธารที่ชาวบ้านได้รับประโยชน์
2. หากให้สัมปทานตัดไม้ ป่าไม้ต้นน้ำลำธารก็จะถูกทำลาย ชาวบ้านไม่เฉพาะหมู่ที่ 7 เท่านั้นที่ได้รับผลกระทบ แต่ชาวบ้านทั้งตำบลวังใหม่ และตำบลบ้านนาซึ่งเป็นตำบลใกล้เคียง จะได้รับผลกระทบทั่วหน้า
3. ป่าไม้ในพื้นที่หมู่ 7 เป็นป่าไม้แหล่งสุดท้ายที่เหลืออยู่ในขณะนี้
4. เนื่องจากชาวบ้านในหมู่บ้านมีความเดือดร้อนเรื่องน้ำดื่ม น้ำใช้ไม่สะอาด จากการประชุมผู้นำและชาวบ้าน มีมติให้ทำการก่อสร้างประปาหมู่บ้าน ซึ่งได้รับงบประมาณดำเนินการสร้างประปาหมู่บ้านจากกรมโยธาธิการในวงเงิน 4,000,000 บาท จะแล้วเสร็จ ภายในเดือนสิงหาคม 2535 เมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้น ทำให้ต้องสูญเสียแหล่งน้ำนี้ไปเนื่องจากการให้สัมปทานป่าไม้ ก็เกิดการร่วมพลังร่วมใจกันต่อต้าน

นอกจากนี้ชาวบ้านยังเห็นว่า หากให้สัมปทานป่าไม้แห่งนี้ สภาพของป่าไม้หมู่บ้านอื่น ๆ จะต้องหมดไปด้วย เพราะหากสามารถให้สัมปทานป่าไม้ในหมู่บ้านนี้ได้แล้ว ต่อไปก็ต้องลุกลามไปถึงป่าไม้ของหมู่บ้านอื่น ๆ ต่อไป เพราะส่วนใหญ่แล้วพฤติกรรมของบริษัทต่าง ๆ มักขอสัมปทานป่าแห่งหนึ่งแล้วไปตัดไม้ในป่าอีกแห่งหนึ่งซึ่งอยู่ใกล้เคียงมาสวมป่าที่ได้รับสัมปทาน

จะเห็นได้ว่าการอนุรักษ์ป่าไม้จำเป็นจะต้องให้ชาวบ้านทุกคนช่วยกันรักษาและหวงแหน ให้ชาวบ้านรู้ถึงประโยชน์ที่จะได้รับ สภาพตำบลจึงได้จัดทำโครงการประปาหมู่บ้าน โดยกันฝ่ายและนำน้ำจากป่ามาใช้เป็นประปาหมู่บ้าน จึงทำให้ทุกคนเห็นคุณค่าป่าไม้อย่างชัดเจน

เหตุผลที่ป่าในหมู่บ้านใกล้เคียงถูกทำลายเหลือน้อยลง เพราะ

1. พื้นที่ป่าในหมู่บ้านมีน้อย
2. การเพิ่มของประชากร ทำให้มีการบุกรุกป่าสงวน เพื่อปลูกสร้างที่อยู่อาศัย
3. ขาดความรู้ในการรักษาป่าไม้และต้นน้ำ ลำธาร

ชาวบ้านในหมู่บ้านดิฉันและใกล้เคียง คิดว่าจะรักษาป่านี้ไว้ให้นานที่สุดเท่าที่จะนานได้ โดยจะขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐในด้านการให้ความรู้ ความเข้าใจในการรักษาป่าไม้ และสร้างความตระหนักให้ชาวบ้านได้รู้ถึงคุณค่า และ ประโยชน์นานับประการของป่าไม้ซึ่งเป็นต้นน้ำ ลำธาร

ผลงานด้านอื่น ๆ ที่ดิฉันได้ชักชวนลูกบ้านพัฒนาได้แก่ การจัดตั้งสถานีอนามัยเพื่อให้บริการในหมู่บ้านเมื่อเวลาเจ็บป่วย ซึ่งหมู่บ้านดิฉันเป็นหมู่บ้านห่างไกลจากอนามัยอื่นถึง 10 กิโลเมตร นอกจากนั้นได้ปรับปรุงบำรุงวัดให้เจริญขึ้น ช่วยปรับปรุงสนามโรงเรียน โดยจัดตั้งกองทุนสนับสนุน มีการชักชวนชาวบ้านให้ช่วยเหลือในการทำงาน เช่น นำช่างไปช่วย หรือขอแรงงานชาวบ้านในกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนา และยังได้ขอไฟฟ้าเข้าหมู่บ้าน โดยชาวบ้านดำเนินการเองเพื่อร่วมมือร่วมใจไม่ให้มีการซื้อเสียงขายสิทธิ์ในการเลือกผู้แทนราษฎร แต่พยายามทำความเข้าใจว่าราษฎรก็สามารถติดต่อเจ้าหน้าที่ขอให้เดินไฟฟ้าเข้าหมู่บ้านได้เองโดยไม่จำเป็นต้องซื้อสิทธิ์ขายเสียงแต่อย่างใด

สิ่งที่คาดหวังให้เกิดขึ้นในหมู่บ้านหมู่ที่ 7 ดิฉันมีความคาดหวังให้

1. ราษฎรในหมู่บ้านมีความรัก ความสามัคคีกลมเกลียว ร่วมมือร่วมใจกันในทุกด้าน
2. ราษฎรในหมู่บ้านกินดีอยู่ดี มีความสุข ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม
3. เศรษฐกิจของหมู่บ้านอยู่ในฐานะดีพอสมควร หมดปัญหาความยากจนของราษฎร
4. ทรัพยากรป่าไม้ และสิ่งแวดล้อมอยู่ในสภาพธรรมชาติ ปราศจากการเบียดเบียนทำลาย และ

ได้มีการปรับปรุง บำรุงรักษาให้ตลอดไป ❁

ดิฉัน เกิดและเติบโต ในท้องทุ่งนาอันแห้งแล้งของจังหวัดบุรีรัมย์ ที่บ้านทุ่งบ่อ ตำบลบานคู อำเภอนาโพธิ์ เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2480 ดิฉัน เป็นบุตรของนายหล่า นางเซย มุยโรสง มีพี่น้องทั้งหมด 7 คน เป็นชาย 4 คน เป็นหญิง 3 คน ดิฉันเป็น บุตรคนสุดท้าย ดิฉันได้แต่งงานกับ นายเที่ยง กรอบโรสง เมื่อปี 2502 (ต่อมาปี 2518 สามีเสียชีวิตลง) ดิฉันมีบุตรทั้งหมด 3 คน เป็นชาย 2 คน (เสียชีวิตทั้งหมด) เป็นหญิง 1 คน

บุตรสาวของดิฉันจบการศึกษาปริญญาตรี สาขาบริหารธุรกิจ และเมื่อจบแล้วก็ได้มาช่วยดิฉันทำงานท้องถิ่น เป็นกำลังสำคัญในการช่วยเหลือและบริหารงานของดิฉันเป็นอย่างยิ่ง

ประวัติและผลงาน นางบุญช่วย กรอบโรสง

ดิฉันยังจำได้ถึงสภาพความยากจนของบ้านทุ่งบ่ออันเป็นถิ่นกำเนิด ชาวบ้านมีอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว แต่สภาพพื้นที่มีแต่ความแห้งแล้งกันดาร บางช่วงแล้งติดต่อกันนานถึง 3 ปี จึงทำให้ผลผลิตต่ำมาก หรือไม่ได้ผลผลิตเลย ผลผลิตที่ขายได้ ก็ขายโดยผ่านพ่อค้าคนกลาง ทำให้ไม่ได้ราคา และสภาพดินที่เสื่อมโทรม ขาดการปรับปรุง ขาดการพัฒนา สภาพของชาวบ้านโดยทั่วไปจึงต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด

ครอบครัวของดิฉันและชีวิตในวัยเด็กของดิฉันก็ไม่ต่างไปจากคนในหมู่บ้าน ต้องประสบความยากลำบากยิ่งนัก ครอบครัวของดิฉันมีฐานะยากจนและดิฉันเองต้องเป็นลูกกำพร้าทั้งพ่อและแม่ขณะที่มีอายุเพียง 5 ขวบเท่านั้น เมื่อสูญเสียพ่อและแม่ ดิฉันได้อาศัยและใช้ชีวิตอยู่กับพี่ชาย หารายได้ เช่น รับจ้างเลี้ยงไหม เลี้ยงควาย หรืองานรับจ้างอื่น ๆ เพื่อให้ได้เงินมาซื้อหนังสือหรือขนมกิน ด้วยความที่อยากเรียนหนังสือ อยากมีความรู้ บางวันต้องผลัดกันเลี้ยงควายกันคนละวันกับหลาน คือไปเรียน 1 วัน ขาดเรียน 1 วัน ผลก็คือ ถูกครูทำโทษโดยใช้ไม้เรียวตีขา 1 ครั้ง ถ้าขาด 2 วันก็ตี 2 ครั้ง

ผู้ใหญบ้านหมู่ 6 ตำบลแจรงาม

อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี

โดยที่น้องทุกคนต้องช่วยกันทำงานบ้านและ

ถ้าหากไม่ไปเลี้ยงควาย แอบหนีไปเรียนหนังสือกลับมาถึงบ้านก็จะถูกพี่ชายตี บางปีก็ต้องหยุดเรียนเพราะไม่มีเงิน พอทำงานเก็บไว้ได้จึงมาเรียนต่อ

ดิฉันจบชั้นประถมศึกษาจากโรงเรียนศิริสามัคคี เมื่อปี 2493 ที่บ้านเกิด แล้วจึงได้ไปเรียนต่อที่โรงเรียนการช่างสตรีจังหวัดบุรีรัมย์ สาเหตุที่ได้ไปเรียนเพราะทางกระทรวงศึกษาธิการกำลังส่งเสริมให้เด็กเรียนระดับอาชีวะ โดยมีการสร้างหอพักขึ้นในโรงเรียนและให้นักเรียนพักฟรีตลอดจนออกค่าอาหารให้ด้วย นักเรียนเพียงออกค่าข้าวเดือนละ 12 บาท เพราะสมัยนั้นข้าวสารถูกการเดินทางไปเรียนสมัยนั้นลำบากมาก ต้องมีผู้ปกครองไปส่งด้วยอย่างน้อย 1 คน เด็กที่ไปโรงเรียนในตำบลมีประมาณ 10 คน การเดินทางต้องขึ้นรถไฟจากบ้านไปอำเภอเมืองพลจังหวัดขอนแก่นระยะทางประมาณ 40 กิโลเมตร แล้วขึ้นรถไฟจากอำเภอเมืองพลไปยังจังหวัดนครราชสีมา ค่ารถไฟช่วงละ 11 บาท ได้เงินไปเรียนเทอมละ 200-300 บาท ขณะที่เรียนหนังสือต้องรับจ้างซักผ้าเช็ดหน้าให้เพื่อน ๆ บ้าง เพื่อน ๆ สงสารให้เงินใช้บ้าง เรียนได้ 4 ปี พี่เขยเสียชีวิตจึงต้องหยุดเรียน 1 ปี ออกมาช่วยพี่สาวทำงานบ้าน ต่อมาพี่สาวแต่งงานใหม่จึงได้กลับไปเรียนต่อโดยได้รับความเมตตาจากคุณครู - อาจารย์ ช่วยกันซื้ออุปกรณ์การเรียนให้บ้างจึงได้เรียนสำเร็จ

ในที่สุดดิฉันจึงได้จบอาชีวศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนการช่างสตรีจังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อปี 2499

หลังจากสำเร็จการศึกษาดิฉันได้เข้ารับราชการเป็นครูที่โรงเรียนบ้านสองชั้นอำเภอกระสังข์จังหวัดบุรีรัมย์ ดิฉันรับราชการที่โรงเรียนบ้านสองชั้นได้ 3 ปี จึงย้ายมาอยู่โรงเรียนบ้านหนองแขมในอำเภอเดียวกัน และได้แต่งงานที่นี่

เมื่อปี พ.ศ. 2504 ขณะนั้นดิฉันอายุได้ 24 ปี ดิฉันได้ตัดสินใจลาออกจากราชการครูแล้วได้อพยพครอบครัวมาประกอบอาชีพทำไร่และค้าขายอยู่ที่บ้านนาตาปิ่น อำเภอตาบึง อำเภอสุพรรณบุรี และอีก 4 ปี ต่อมาจึงได้ตัดสินใจอพยพครอบครัวเข้าไปทำงานที่กรุงเทพฯ โดยเข้าทำงานตัดเย็บเสื้อผ้ากับบริษัทต่างประเทศตั้งแต่ปี 2511 จนถึงปี 2518 **ขณะนั้นสามีทำงานเป็นนักหนังสือพิมพ์และได้ถูกคนร้ายยิงถึงแก่ชีวิตในปี พ.ศ. 2519 ดิฉันพร้อมลูกสาว 2 คน จึงอพยพมาทำไร่ที่นิคมกระเสียว จังหวัดสุพรรณบุรีตามลำพังแม่ ลูก** จนกระทั่งปี 2523 จึงได้ย้ายมาทำไร่และค้าขายอยู่ที่ทุ่งแสลม หมู่ที่ 6 ตำบลแจงงาม กิ่งอำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นภูมิลำเนาในปัจจุบัน

เมื่อครั้งที่ดิฉันอพยพมาทำไร่ที่นิคมกระเสียวก็ได้เป็นที่ปรึกษาชาวบ้านทั้งในนิคมและนอกนิคม **ด้วยความที่ดิฉันเป็นครูมาก่อนจึงเป็นที่พึ่งของชาวบ้านซึ่งไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ ดิฉันก็ได้ช่วยเหลือในด้านอาชีพและนำการพัฒนาต่าง ๆ**

จากการที่ดิฉันได้ต่อสู้ชีวิตมาด้วยความลำบากตั้งแต่เด็ก ๆ และจากการที่ได้พบเห็นความยากจน ความแห้งแล้ง การถูกเอารัดเอาเปรียบของพ่อค้าคนกลางต่อชาวไร่ชาวนาอันเป็นกระดูกสันหลังของชาติ ดิฉันมีความเห็นว่าสาเหตุที่เกษตรกรยากจน เพราะ

1. ขาดการรวมกลุ่ม ไม่มีอำนาจต่อรองเรื่องผลผลิตต่าง ๆ ไม่ได้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำเวลา มีปัญหาไม่มีใครช่วยเหลือเกื้อกูลได้

2. สภาพพื้นที่เพาะปลูกขาดการดูแลปรับปรุง และภาวะฝนแล้งติดต่อกันเป็นเวลานานทำให้เกษตรกรได้ผลผลิตต่ำ หรือไม่ได้ผลผลิตเลย

3. เกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาผลผลิตของตนเองได้ การตลาดยังต้องอาศัยพ่อค้าคนกลาง ผลก็คือได้ราคาต่ำกว่าที่ควรจะได้

4. เกษตรกรขาดเงินทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพ เวลาจะเพาะปลูกจนถึงเก็บเกี่ยวก็ยังต้องไปกู้หนี้ยืมเงินจากนายทุนที่คิดดอกเบี้ยสูงหรือพ่อค้าคนกลางเป็นประจำ จึงไม่สามารถหลุดพ้นจาก

การเอาเปรียบจากนายทุนและพ่อค้าคนกลางได้

ดิฉันมีความตั้งใจที่จะช่วยเหลือและเห็นเกษตรกรยืนบนขาตัวเองได้ ดิฉันจึงตัดสินใจลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นใหญ่บ้านในปี พ.ศ. 2526 ซึ่งขณะนั้นดิฉันได้ย้ายมาตั้งภูมิลำเนาในหมู่บ้านนี้เป็นเวลา 3 ปี ดิฉันได้รับการสนับสนุนจากราษฎรหมู่ที่ 6 ลงคะแนนเลือกตั้งดิฉันเป็นใหญ่บ้าน และเป็นใหญ่บ้านหญิงคนแรกของจังหวัดสุพรรณบุรี

เนื่องจากราษฎรในหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นผู้อพยพมาจากจังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดบุรีรัมย์ อุตรธานี นครราชสีมา ชัยภูมิ เป็นต้น อาชีพดั้งเดิมของชาวบ้านคือ การทำนาเผาถ่าน ทำไร่ เช่น ปลูกกล้วย ปลูกมันสำปะหลัง ข้าวโพด พริก **และมีการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมพันธุ์พื้นเมืองที่เรียกว่า "ไหมเหลือง" เป็นอาชีพดั้งเดิม**

ในปี 2530 **ดิฉันมีความคิดว่าไหมพันธุ์พื้นเมืองมีราคา กิโลกรัมละ 40 บาท แต่พันธุ์ต่างประเทศที่เรียกว่า "ไหมขาว" มีราคา กิโลกรัมละ 80 - 100 บาท** และตลาดมีความต้องการมากกว่า ดิฉันจึงคิดที่จะส่งเสริมการเลี้ยงไหมพันธุ์ต่างประเทศเป็นอาชีพเสริมแก่ชาวบ้าน

การเลี้ยงไหมพันธุ์ต่างประเทศระยะเริ่มแรก มีสมาชิกเลี้ยงอยู่ประมาณ 12 ราย ช่วยเหลือกันดำเนินงานในรูปกลุ่มเพื่อให้มีอำนาจต่อรองราคาผลผลิต และเป็นการลดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ปรากฏว่าไหมพันธุ์ลูกผสมต่างประเทศมีความอ่อนแอต่อโรค และต้องการการดูแลเป็นอย่างมาก ดังนั้นการเลี้ยงไหมในระยะเริ่มแรกจึงประสบความล้มเหลว เนื่องจากขาดความรู้ความชำนาญ ไหมเป็นโรคตายเป็นจำนวนมาก ประกอบกับขณะนั้นประสบปัญหาตลาดรับซื้อไหมไม่แน่นอน สมาชิกหลายรายขาดทุนและบางรายต้องเลิกเลี้ยงไหมไป กลุ่มจึงเริ่มมีความระส่ำระสาย แต่ในสภาวะความเป็นผู้นำดิฉันจึงตัดสินใจที่จะสู้ต่อไปโดยได้ขายที่ดินจำนวน 10 ไร่ เพื่อนำเงินมาปรับปรุงการเลี้ยงไหมให้ดียิ่งขึ้น ในขณะนั้นก็ได้พยายามติดต่อวิทยากรจากทางราชการทั้งจาก รพช. และศูนย์หม่อนไหมจังหวัดนครราชสีมาเพื่อหาข้อปรับปรุงแก้ไขวิธีการเลี้ยง

หลังจากล้มลุกคลุกคลานอยู่นาน 3 ปี ในที่สุดก็พบว่า สาเหตุสำคัญที่ไหมเป็นโรคตาย หรือไม่ยอมคายรัง เกิดจากชาวบ้านบางรายยังเลี้ยงไหมพื้นเมืองปะปนกับการเลี้ยงไหมขาว ทำให้อุปการะปะปนกัน เช่นมิดหันไบหม่อน ผ้าคลุมไบหม่อน และไม่มีการป้องกันกำจัดเชื้อโรคอย่างดีพอ (ใช้ฟอร์มาลินฉีดพ่นโรงเมื่อผ่านการเลี้ยงแต่ละรุ่น ล้างทำความสะอาดตัวและอุปกรณ์โดยการล้างในน้ำผสมคลอรีนก่อนเข้าโรงเลี้ยง) ซึ่งกว่าจะประสบความสำเร็จก็ต้องใช้เวลาถึง 3 ปีเต็ม

สรุปได้ว่าสาเหตุที่เกษตรกรเลี้ยงไหมขาว (ไหมพันธุ์ต่างประเทศ) ไม่ได้ผลเพราะ

1. ไหมขาวมีความอ่อนแอ ต้องการการดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างมาก ถ้าไม่ดูแลให้ดี ไหมจะเป็นโรคตาย หรือไม่ยอมคายรังที่เรียกว่าเป็นโรค "เตื่อ"
2. เกษตรกรบางรายเลี้ยงไหมพันธุ์พื้นเมืองปะปนกับไหมต่างประเทศ (ไหมขาว) หรือใช้อุปกรณ์ร่วมกันแต่ไม่มี การป้องกันกำจัดเชื้อโรคอย่างดีพอ จึงก่อให้เกิดโรคติดต่อ
3. ไหมหม่อนไม่มีคุณภาพ ขาดการใส่ปุ๋ยหรือปุ๋ยมูลสัตว์ (ปุ๋นขาว) เพื่อปรับปรุงดินให้เหมาะสม
4. ไม่มี การปรับปรุงวิธีการเลี้ยงไหมแบบสมัยใหม่ คือ เลี้ยงไหมพื้นเมืองอย่างไร ก็เลี้ยงไหมขาวอย่างนั้น

การตั้งใจดำเนินการอย่างจริงจัง ทำให้ได้รับการช่วยเหลือจากบริษัท จุลไหมไทย จำกัด จังหวัด เพชรบูรณ์ เป็นผู้จัดหาไหมและรับซื้อรังไหมจากสมาชิกทั้งหมด จึงมีผลทำให้การดำเนินงานของชาวบ้าน ก้าวหน้ายิ่งขึ้น ตั้งแต่ปี 2533 เป็นต้นมา จำนวนสมาชิกได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งยังขยายพื้นที่ดำเนินการ ถึง 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสุพรรณบุรี กาญจนบุรี อุทัยธานี และนครสวรรค์ ปัจจุบันนี้มีสมาชิกจำนวน 400 ราย พื้นที่ประมาณ 48,000 ไร่

สำหรับการบริหารงานของกลุ่มฯ ได้แบ่งสมาชิกเป็นกลุ่มย่อย จำนวน 18 กลุ่มเพื่อสะดวกในการบริหาร และเป็นการฝึกให้สมาชิกรู้จักบริหารงานกลุ่มโดยมีหัวหน้ากลุ่มย่อยของแต่ละกลุ่มเป็นผู้ประสานงานและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้แก่สมาชิก เช่น การส่งและการรับไหมจากบริษัท การจัดซื้อยา ตลอดจนการดูแลให้คำแนะนำการเลี้ยงไหมแก่สมาชิกได้อย่างทั่วถึงอีกด้วย สมาชิกจะประชุมเลือกคณะกรรมการบริหารกลุ่มและฝ่ายตรวจสอบจำนวน 3 คน โดยในแต่ละเดือนจะจัดให้มีการประชุมสมาชิกเป็นประจำทุกเดือน

การส่งเสริมอาชีพปลูกหม่อนเลี้ยงไหมได้พลิกชีวิตของชาวบ้านจากที่ไม่เคยมีรายได้ที่ประจำ แม้นอน ก็เกิดรายได้ที่มั่นคง จากการใช้เงินและไม่เคยมีเงิน ก็มีเงินใช้ เมื่อก่อนต้องไปหาบน้ำ เตียนวันมีมอเตอร์ไซด์บ้านหนึ่ง 1 คันถึง 3 คัน แล้วก็มรดกอีกในหมู่บ้านเป็น 10 คัน

รายได้เฉลี่ยในการเลี้ยงไหมพันธุ์ต่างประเทศต่อหนึ่งครอบครัวหลังจากหักต้นทุน หักค่าใช้จ่าย แล้วมีรายได้อย่างต่ำ 3,000 บาทต่อเดือน สูงสุดประมาณ 30,000 บาทต่อครอบครัว ขึ้นอยู่กับความสามารถในการเลี้ยงของเกษตรกร

เมื่อได้พัฒนาชาวบ้านให้มีฐานะดีขึ้น มีกิน มีอยู่ ขณะนี้ก็พัฒนาเรื่องความเป็นระเบียบเรียบร้อย ถูกสุขลักษณะของหมู่บ้าน จนได้รางวัลเกือบทุกปี ขณะนี้ในหมู่บ้านนี้ อาชีพหลักคือการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมอย่างเดียว ตอนแรกหมู่บ้านนี้มีการเล่นการพนันชุกชุม เมื่อมาปลูกหม่อนเลี้ยงไหมก็จะมีการอาชีพประจำ เพราะเลี้ยงไหมจะไม่ว่างงาน ช่วงฤดูแล้งพอเราไม่เลี้ยงไหมเราก็จะทอผ้า กลุ่มได้ตั้งกฎว่าถ้าใครเล่นการพนันจะไม่ให้ยืมเงินจากกลุ่มไปลงทุน ปรากฏว่าส่วนหนึ่งเลิกการพนันได้ อีกส่วนหนึ่งเหมือนถูกกดดัน ที่เคยเล่นงานศพ งานอะไรก็เล่นไม่ได้ ก็มีการว่ากล่าวกันบ้าง ตอนหลังดิฉันก็เลยปล่อย โดยกล่าวให้ข้อคิดว่า หากเห็นว่าการพนันดีก็เล่นไป กลุ่มนั้นเตียนวันจนลงแล้วต้องกลับไปทำงานรับจ้างซึ่งคนกลุ่มนั้นขัดต่อกฎของกลุ่ม บอกว่าจะไม่มีการเล่นการพนันก็มีการเล่นการพนัน ตอนหลังก็ไปรับจ้างในเมือง เขาก็คงจะสำนึกเหมือนกันว่า เขาต้องลำบากเพราะเขาไม่ได้เก็บออม ความจริงเราอยากให้เขาเป็นคนรู้จักเก็บออมและเก็บเงินใช้หนี้ก่อน

เมื่อปี พ.ศ. 2533 ซึ่งดิฉันได้ทราบว่า มีเงินยืมสมทบ (ไม่มีดอกเบี้ย) ของกองทุนพัฒนาชนบท **สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีจากการที่ดิฉันได้เข้ารับการอบรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านการพัฒนาแก่ผู้นำสตรีในชนบทของ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ***

ผลจากการดำเนินงานเป็นกลุ่มนี้ กองทุนพัฒนาชนบท สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้สนับสนุนเงินยืมสมทบ (ไม่มีดอกเบี้ย) เป็นทุนสมทบดำเนินการแก่สมาชิก จำนวน 3,000,000 บาท ต่อมาในปลายปี พ.ศ. 2534 ธนาคารกสิกรไทยได้อนุมัติเงินกู้ขยายกิจการเลี้ยงไหมอีกจำนวน 10 ล้านบาท กลุ่มได้ชำระหนี้ตามกำหนด ในเวลาอีกไม่เกิน 3 ปีข้างหน้า กลุ่มก็จะชำระหนี้สินทั้งหมดได้หมด

*ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น "โครงการอบรมด้านบริหารธุรกิจเศรษฐกิจแนวใหม่ ระดับตำบล หมู่บ้าน" ปัจจุบันได้ปรับปรุงหลักสูตรเน้นด้านอาชีพเชิงธุรกิจใหม่ ๆ ในระดับตำบลมากขึ้นและเปลี่ยนชื่อเป็น "โครงการอบรมด้านบริหารธุรกิจชนบทระดับตำบล หมู่บ้าน"

การปลูกหม่อนเลี้ยงไหมนี้เรื่องเงินทุนสำคัญมาก ไม่เหมือนการปลูกพืชอย่างอื่นซึ่งเราสามารถเริ่มทำน้อย ๆ ได้ แต่การเลี้ยงไหมต้องสร้างโรงและซื้ออุปกรณ์ให้ครบ ถ้าไม่เช่นนั้นจะเลี้ยงไม่ได้ผล จะขอยืมเครื่องมือคนอื่นก็ไม่ได้ เดี่ยวของเขาเป็นโรคไหมของเราก็จะเป็นโรคด้วย จะเลี้ยงได้ทุนบ้านก็ไม่ได้อีก เพราะไหมพันธุ์นี้อ่อนแอมาก ฉะนั้นถ้าเลี้ยงต้องเลี้ยงให้ถูกหลักวิธี แม้แต่บางพื้นที่ต้องปรับอุณหภูมิโดยใช้น้ำฉีดบนหลังคา แต่เมื่อลงทุนไปแล้วก็คุ้มค่า คิดว่าทำอย่างอื่นไม่เหมือนการเลี้ยงไหม ทำนา 10 ครั้งไม่เท่าเลี้ยงไหมครั้งเดียวในพื้นที่เท่ากัน

ความที่ดิฉันเป็นคนอีสานซึ่งมีแต่ความแห้งแล้ง ดิฉันสังเกตเห็นว่า สภาพพื้นที่อำเภอด่านช้างเมื่อก่อนนี้ต้นไม้อุดมสมบูรณ์ มองไม่เห็นตะวัน ปัจจุบันป่าไม้ถูกทำลายลง เห็นได้ชัดเจนว่าเกิดความแห้งแล้ง ดิฉันมีประสบการณ์ไปดูงานที่ประเทศมาเลเซีย สิ่งที่ดิฉันอยากให้ประเทศไทยมีคือ อยากให้มีต้นไม้เหมือนประเทศมาเลเซีย ประเทศมาเลเซียสภาพพื้นที่เป็นภูเขาไม้ต้นไม่เต็มไปหมด ถ้าเป็นที่ราบส่วนใหญ่เขาจะปลูกต้นยาง ต้นปาล์มแทนป่าไม้ ความอุดมสมบูรณ์เขาก็ดี ดิฉันเลยนึกถึงประเทศไทยเพราะสภาพภูเขาส่วนใหญ่เป็นภูเขาหัวโล้นหมด **ถ้าเมืองไทยจะปรับปรุงสิ่งแวดล้อมต้องรักษาสภาพป่าไม้ให้สมบูรณ์ก่อน จะทำเขื่อน ทำฝายอะไรก็ได้ผล** เพราะดินมันพังจากภูเขาที่ถล่มหน้าเขื่อนหมด ดีไม่ดีทางน้ำเปลี่ยนทางด้วย

แนวทางพัฒนาในเรื่องนี้ที่ดิฉันคิด คือต่อไป **ควรจะให้เงินเดือนกำนันผู้ใหญ่บ้านมาก ๆ ละให้แต่ละหมู่บ้านปลูกต้นไม้ โดยให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นคนดูแล**

สิ่งที่ดิฉันมีความต้องการที่จะพัฒนาอีกประการหนึ่งคือ ดิฉันได้ไปดูงานที่ประเทศสิงคโปร์ ดิฉันเห็นว่าบ้านเมืองเขาสะอาด น่าเที่ยว เขาก็บรรยายให้ฟังว่า คนมาในประเทศเขา เขาถือว่าเป็นกำไรสุทธิ เพราะว่าอย่างน้อยต้องถือเงินมาคนละ 2 หมื่นบาท แล้วก็มาซื้อสินค้าจากบ้านเขา แต่อย่างไรก็ตามสถานที่ท่องเที่ยวจะมีเพียงชายของ ซึ่งดูสกปรกไม่น่าเที่ยว นอกจากนั้นยังมีขยะอยู่ในสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งเรื่องนี้ น่าจะมีการปรับปรุง นักท่องเที่ยวจะได้มาเที่ยวแล้วจะได้เงินจากนักท่องเที่ยว

นอกจากนี้ที่สิงคโปร์เขาบรรยายสรุปว่า เขาหักภาษีเท่านั้นเปอร์เซ็นต์ หักประกันสังคมเท่านั้นเปอร์เซ็นต์ ดิฉันก็เลยเอานั่นกลับมาพัฒนาหมู่บ้าน มาประชุมหารือกันว่า **เราจะรอให้รัฐบาลหัก ประกันสังคมคงจะยาก เรามาทำกันเองดีไหม ? คือเราขายรังไหมได้เราหักร้อยละ 1 ปรากฏว่าเดี๋ยวนี้สมาชิกก็มีเงินออมทรัพย์สะสม พอเลิกการเลี้ยงไหมก็จะมีเงินก้อนหนึ่งติดตัวเขาไป** ซึ่งเราฝากธนาคารเอาไว้ให้เลย คือฝากรวมกันแต่มีสมุดอยู่คนละราย ๆ ไป สมุดแยกแต่ละราย เราทำเองมีกรรมการ มีการทำบัญชีให้

ดิฉันมีความคิดส่วนตัว อยากให้เกษตรกรในชนบท หักออมทรัพย์ไว้ให้มีเงินกองทุนในหมู่บ้าน เพื่อจะบริหารหมู่บ้านต่อไป อย่างที่หมู่บ้านดิฉันทำทุกวันนี้

ดิฉันคิดว่า ถ้าเมื่อการกินอยู่สมบูรณ์แล้ว ควรจะให้เด็กในชนบทได้รับการศึกษาให้สูงกว่านี้ เป็น ให้อប់ชั้น ม.3 ก็ยังดี ดิฉันคิดว่าการพัฒนาประเทศ ถ้าขาดทั้งเงิน ขาดทั้งความรู้ คงจะพัฒนาได้ยากมาก และดิฉันอยากให้ผู้ขายสนับสนุนสตรีมากกว่านี้ เพราะสตรีก็เป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ทำประโยชน์ได้มากเช่นกัน *

ประวัติและผลงาน นางสาววลละออ ทิพย์ต้อย

กำนัน ตำบลซึ้ง
อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

สตางค์ไว้ซื้อสมุดและเดินสอไปโรงเรียน สมัยนั้นสมุดเล่มละ 10 สตางค์ ขนมลูกอมก็ 5 เม็ด 5 สตางค์

หลังจากที่เรียนจบ ป.7 แล้ว อายุได้ประมาณ 13 ขวบ ดิฉันก็ออกมาทำไร่-ทำนา ก็พอมีข้าวกิน ดิฉันก็ช่วยคุณพ่อคุณแม่ปลูกพืชเพื่อขายบ้าง เพื่อใช้กินเองบ้าง ทำให้ต่อมาฐานะก็ค่อย ๆ ดีขึ้นตามลำดับ

เพราะเหตุที่ฐานะทางบ้านยากจน ประกอบกับคุณพ่อคุณแม่ยังมี*ค่านิยมเก่า ๆ ไม่อยากให้ลูกผู้หญิงไปพบกับสังคมภายนอก* กลัวจะถูกหลอกไปในทางที่ไม่ดี และสมัยก่อนถนนหนทางเดินมาเรียนหนังสือที่โรงเรียนมัธยมลำบากมาก เพราะต้องเดินเท้าระยะทางประมาณ 4 กิโลเมตรและไม่มีสะพานข้ามแม่น้ำน่าน *ดิฉันจึงไม่มีโอกาสได้เรียนหนังสือต่อ คุณพ่อส่งแต่ลูกชายไปเรียนชั้นมัธยมฯ ลูกผู้หญิงต้องอยู่กับบ้าน*

ดิฉัน

เป็นบุตรของนายศรี นางทิพย์ ทิพย์ต้อย เกิดเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2497 ปัจจุบันอายุ 38 ปี ดิฉันมีพี่น้องด้วยกัน 4 คน เป็นผู้ชาย 3 คน ผู้หญิง 1 คน ดิฉันเป็นลูกสาวคนเดียวของคุณพ่อ คุณแม่

ในวัยเด็ก ดิฉันได้*ต่อสู้กับปัญหา ความยากจน* คุณพ่อคุณแม่ต้องรับผิดชอบลูก 4 คน ซึ่งกำลังกินกำลังนอน ดิฉันเริ่มเรียนหนังสือที่บ้านซึ่งงามมงคล ในตำบล ดิฉันตื่นเช้ามากก็ไปตายหญาไร่ยาสูบ พอถึง 8 โมงเช้าก็รีบกลับบ้าน อาบน้ำทานข้าวแต่งตัวไปโรงเรียน บางครั้งก็ไปโรงเรียนสายต้องถูกครูเขียนหลายครั้ง หลังจากเลิกเรียนมา ดิฉันก็พาพวกน้องๆ ไปตัดฟืนที่ป่าใกล้ ๆ บ้านแล้วก็แบกใส่บ่ากลับบ้าน บางวันก็ไปหาผักหรือหาของไปขายที่ตลาด ตอนเช้าดิฉันต้องหาของไปขายที่ตลาด เดินด้วยเท้าระยะทางประมาณ 5 กิโลเมตร มีอยู่วันหนึ่งดิฉันไปขายผักกับน้ำได้สตางค์เพียง 25 สตางค์ เช้านั้นต้องอดทานขนม เพื่อเก็บ

เพื่อน ๆ ของดิฉันเรียนต่อมัธยมกันหลายคน โดยเฉพาะเพื่อนผู้ชายไปเรียนกัน 5 คน มีเพื่อนผู้หญิง 1 คน รวม 6 คน จบ ป.7 แล้วอยู่บ้านเสีย 12 คน เพื่อน ๆ ที่ไปศึกษาต่อขณะนี้ก็รับราชการกันหมด บางคนก็เป็นอาจารย์ใหญ่โรงเรียนประชาบาล เป็นตำรวจ และอื่นๆ เพื่อน ๆ ที่จบ ป.7 แล้วไม่ได้ไปเรียนก็ประสบปัญหาเช่นเดียวกับดิฉันคือปัญหาความยากจน เหตุที่ไม่ได้เรียนเพราะปัญหาการคมนาคมสัญจรไม่สะดวกขณะนี้ก็หมดไปเพราะการพัฒนาคมนาคมเข้าไปถึง ในทางตรงกันข้ามขณะนี้จะหาเด็กอยู่บ้านไม่ค่อยมีต้องไปเรียนมัธยมกันหมด ก็คงมีอยู่บ้างเล็กน้อยที่พ่อแม่ฐานะยากจนก็เรียนแค่ชั้น ป.6 ก็ออกมาช่วยพ่อแม่ทำงานที่บ้าน แต่ส่วนใหญ่แล้วจะเรียนต่อกันมาก บางคนไปเรียนวิชาชีพก็มี เช่น เรียนช่างยนต์ เรียนสารพัดช่าง

ดิฉันอายุได้ 22 ปีคุณแม่ก็เสียชีวิตลง ดิฉันก็ต้อง**รับภาระดูแลในบ้านทุกอย่าง** พอถึงปี 2523 พี่ชายคนโตก็ประสบอุบัติเหตุเสียชีวิตอีก ทำให้ดิฉันต้องทำหน้าที่เป็นทั้งแม่**เป็นทั้งพี่ของน้อง ๆ และก็ดูแลครอบครัว** แทนคุณพ่อ เพราะคุณพ่อก็อายุมาก เมื่อมาดำรงตำแหน่งกำนัน คุณพ่อก็ก็น่าเสียดายชีวิตลงอีกคน ทำให้ดิฉันต้องคิดมาก เพราะได้สูญเสียคุณพ่อ คุณแม่และพี่ชายที่เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรของลูก ๆ นับว่าเป็นการสูญเสีย ครั้งยิ่งใหญ่ในชีวิต ดิฉันต่อสู้มาโดยตลอด บางครั้งก็ท้อถอย บางครั้งก็มีกำลังใจจากคนรอบข้าง

ในปี พ.ศ. 2525 ทางราชการได้ประกาศรับสมัครสตรีชนบทไปเรียนด้านวิชาชีพที่ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรีภาคเหนือจังหวัดลำปาง ดิฉันก็ไปสมัคร ปรากฏว่าดิฉันสมัครได้ ดิฉันก็จำเป็นต้องทิ้งบ้านทิ้งพ่อ ทิ้งน้องชาย 2 คน ไปเรียนวิชาชีพที่ศูนย์ดังกล่าวเป็นเวลา 4 เดือนเต็ม ผู้เข้ารับการอบรมเป็นชาวบ้านสตรีจากชนบทภาคเหนือรวม 16 จังหวัด รวมทั้งสิ้น 450 คน ส่วนใหญ่มีฐานะยากจน มีการศึกษาตั้งแต่ประถม 4 ขึ้นไป มีอายุระหว่าง 14 - 35 ปี

หลังจากเรียนอยู่ได้ 1 เดือน ก็มีการคัดเลือกประธานรุ่น ดิฉันก็ได้รับเลือกจากเพื่อนทั้ง 16 จังหวัดภาคเหนือ ให้เป็นประธานรุ่น หลังจากจบหลักสูตร 4 เดือนก็ออกมาอยู่บ้าน ช่วยคุณพ่อทำมาหากินค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ ประกอบกับการทำนา ทำสวนไปด้วย

ในขณะที่ประกอบอาชีพในหมู่บ้าน **ดิฉันก็ชอบทำกิจกรรมสังคม** ต่อมาเมื่อปี 2526 ดิฉันได้รับเลือกให้เป็นประธานกลุ่มแม่บ้านบ้านซึ่ง หมู่ 3 ตำบลซึ่ง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ดิฉันจึงได้ร่วมกับกองทุนสุขาภิบาลอาหาร เขต 5 จังหวัดลำปาง จัดโครงการอบรมสมาชิกกองทุนสุขาภิบาลอาหารบ้านซึ่งขึ้น โดยมีสมาชิกทั้งหมด 25 คน หลังจากอบรมในหมู่บ้านแล้ว ดิฉันได้เป็นวิทยากรอบรมต่อในหมู่บ้านอื่น ๆ ในตำบล ซึ่งได้เน้นให้ความรู้แก่กลุ่มสตรีแม่บ้านในเรื่องการสุขาภิบาลอาหาร การเลือกอาหารกระป๋อง การเลือกซื้อเครื่องครัว การเลือกกินผักที่ปราศจากสารเคมี และได้ร่วมกันจัดตั้งกองทุนสุขาภิบาลอาหารขึ้น ทางสำนักงานกองทุนสุขาภิบาลอาหารกระทรวงสาธารณสุข ก็ได้สนับสนุนเงินกองทุนสมทบจำนวน 5,000 บาท สมาชิก 25 คน ก็สมทบโดยได้ร่วมกันซื้อหูน หุ่นละ 20 บาท บางคนก็ซื้อหูนเดียว บางคนก็ซื้อหลาย ๆ หุ่น จนกระทั่งขณะนี้เงินอยู่ในกองทุนสุขาภิบาลอาหารนี้ประมาณ 70,000 บาท มีสมาชิก 200 กว่าคน วัตถุประสงค์ที่เราจัดตั้งกองทุนนี้ขึ้นมา ก็เพื่อให้สมาชิกทั้งหมดได้มีความรู้ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลอาหาร เช่น ถ้วยกระเบื้องที่ปราศจากสี จาน-ช้อนสแตนเลส ตู้เก็บอาหารและอื่น ๆ โดยสมาชิกสามารถกู้ยืมเงินจากกองทุนไปซื้อ โดยกลุ่มคิดดอกเบี้ยร้อยละ 3 บาทต่อเดือน พอถึงสิ้นปีเราก็รวบรวมบัญชีคิดเงินปันผลที่ได้จากดอกเบี้ยคืนให้แก่สมาชิก เงินรายได้ทั้งหมดแบ่งเป็นเปอร์เซ็นต์ โดยปันผลให้สมาชิก 65 % เข้ากองทุน 10 % หักเป็นค่าบริหารงานคณะกรรมการบริหารเงินกองทุน 25 %

จากการที่เราได้จัดตั้งกองทุนนี้ขึ้นมา ทำให้แม่บ้านได้รู้จักหลักสุขาภิบาลอาหารแล้วก็ยังได้รับเงินปันผลคืนอีกต่างหาก **ทำให้กลุ่มแม่บ้านได้รู้คุณค่าของการจัดตั้งกลุ่ม เป็นผลให้มีสมาชิกเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี**

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2529 ตำแหน่งกำนันตำบลซึ่งได้ว่างลง เนื่องจากกำนันเดิมซึ่งเป็นชายถูกยิงตาย ปรากฏว่าในการสมัครรับเลือกตั้งกำนันใหม่ไม่มีผู้ชายกล้าสมัคร เพราะกลัวถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ฆ่าซึ่งตำแหน่ง

การเลือกตั้งกำนันนั้น ต้องเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านขึ้นมาทดแทนเสียก่อน แล้วราษฎรในตำบลทั้งหมดจึงเลือกผู้ใหญ่บ้านคนใดคนหนึ่งขึ้นดำรงตำแหน่งกำนันของตำบล การที่กำนันเดิมถูกยิงเสียชีวิตลงจึงจำเป็นต้องมีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านขึ้นในหมู่บ้านของดิฉัน (หมู่บ้านใดผู้ใหญ่บ้านได้รับเลือกตั้งเป็นกำนันผู้ใหญ่บ้านท่านนั้นก็ดำรงตำแหน่ง 2 ตำแหน่ง คือเป็นผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านนั้น และเป็นกำนันของทั้งตำบล) ชาวบ้านได้เสนอชื่อไป 6 คน ในจำนวน 6 คน มีชื่อของดิฉันเป็นผู้หญิงอยู่คนเดียว พอถึงวันเลือกผู้ใหญ่บ้านดิฉันก็ไม่สนใจยังคงนั่งชายของอยู่ที่บ้านตามปกติ เวลาประมาณสัก 10.00 น. ก็มีผู้เฒ่าผู้แก่ กลุ่มแม่บ้านพากันยกขบวนจากหน่วยเลือกตั้งพากันมาที่บ้านดิฉัน เพื่อขอให้ดิฉันเสนอตัวสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ใหญ่บ้าน ด้วยความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ดิฉันตัดสินใจสมัครแข่งกับผู้ชายทั้งที่ในขณะนั้นก็ **ไม่มั่นใจว่าจะสามารถทำงานแข่งขันกับผู้ชายได้**

การเลือกตั้งใช้วิธีลงคะแนนลับ ผลปรากฏว่าดิฉันได้รับคะแนนเสียงเลือกให้เป็นผู้ใหญ่บ้านทั้ง ๆ ที่ใจจริงไม่อยากจะรับเลย

หลังจากประกาศแล้วดิฉันก็คิดมากนอนไม่หลับ ดิฉันคิดหนัก สับสนวุ่นวาย ได้รับ **คำสวดประมาทอย่างมาจากผู้ชาย** ว่าผู้หญิงจะทำหน้าที่นี้ได้อย่างไร ? เฉพาะอย่างยิ่งผู้ชายบางคนมีอคติต่อเรามาก **ในที่สุดคำพูดต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้ดิฉันฮึดสู้คำสวดประมาทโดยการแสวงหาความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ เพิ่มเติม โดยเฉพาะจากการอบรม**

จากการที่ดิฉันได้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ใหญ่บ้านโดยไม่มีคู่แข่ง เมื่อเป็นผู้ใหญ่บ้านได้ 45 วัน ดิฉันก็สมัครเป็นกำนันโดยไม่มีคู่แข่ง ได้รับตำแหน่งกำนัน เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2529

ตำแหน่งกำนันทำให้ดิฉันมีความรับผิดชอบสูงขึ้น จากการที่เคยปกครอง 1 หมู่บ้าน ก็เพิ่มเป็น 4 หมู่บ้าน รวม 723 หลังคาเรือน ทำให้ดิฉันคิดมากขึ้นไปอีก เพราะตำแหน่งนี้ท้าทายความสามารถมาก และผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านอื่นก็อาวุโสมากกว่า ตอนแรกก็ทำให้ดิฉันฮึดฮัดใจมิใช่น้อย ต่อมาระยะหลังดิฉันก็พยายามปรับตัวเองให้เข้ากับเขาได้ **โดยการอ่อนน้อมถ่อมตนไม่ถือตัว และแสดงความสามารถให้เขาเห็น ให้เขาอมรับ ดิฉันได้พยายามพัฒนาหมู่บ้านทั้ง 4 หมู่บ้าน** ทั้งในด้านเศรษฐกิจ และสังคมตามลำดับความจำเป็นและกำลังงบประมาณ อาทิเช่น จัดตั้งกองทุนพัฒนาหมู่บ้านไว้สำหรับซ่อมแซมถนนภายในหมู่บ้าน จัดตั้งเสียงตามสาย ติดตั้งไฟกิ่ง ได้จัดงบประมาณ กสข. ดาดล่าเหมืองคอนกรีต สร้างวางริน คสล. สร้างศูนย์เลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน สร้างศาลาเอนกประสงค์ สร้างถนนคอนกรีตเสริมไม้อัด ขอบโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า จัดอบรมทอเสื่อกกแก่กลุ่มสตรีแม่บ้าน เป็นต้น

เมื่อเป็นกำนันได้ 2 เดือน กรมการปกครองก็ให้ไปอบรมที่ศูนย์ฝึกสภามิตร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดิฉันได้รับการฝึกวิชาทหาร ฝึกเล่นกีฬา ยิงปืน เป็นระยะเวลา 1 เดือนเต็ม จึงทำให้ดิฉันมีความกล้า มีความเข้มแข็ง มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้น ระหว่างการฝึกอบรมอยู่นั้นมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ชายรวม 504 คน ผู้หญิงมีเพียง 2 คน คือผู้ใหญ่ ดรุณี ริมทอง จากจังหวัดพะเยา และตัวดิฉันเอง

เมื่อปี 2531 ขณะนั้นดิฉันดำรงตำแหน่งกำนันได้ประมาณ 1 ปี สมาคม วาย เอ็ม ซี เอ เชียงราย และสมาคม วาย เอ็ม ซี เอ เชียงใหม่ ได้จัดสัมมนา เรื่อง "บทบาทสตรีกับการพัฒนาชนบท" ชั้นที่สมาคม วาย เอ็ม ซี เอ จังหวัดเชียงราย จากการที่เราได้ไปสัมมนา ทำให้ดิฉันรู้จักเพื่อนกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

สตรีมากขึ้น **ดิฉันก็รู้ว่าดิฉันมิได้อยู่โดยโดดเดี่ยวเลย** ทำให้มีขวัญและกำลังใจขึ้นมาอีก และ**มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูงมากขึ้น** ตอนที่ยังไม่รู้จักเพื่อนกำนัน - ผู้ใหญ่บ้านสตรีก็เหมือนกับว่าอยู่คนเดียวโดดเดี่ยวว่าเหว **จุดนี้เองที่ทำให้พวกเราเกิดความคิดที่จะจัดตั้ง "ชมรมกำนัน - ผู้ใหญ่บ้านหญิง 9 จังหวัดภาคเหนือ" ขึ้น** โดยระหว่างการสัมมนาผู้ใหญ่อรอนงค์ เผ่าวัฒนา กับดิฉันได้ปรึกษากันแล้วเห็นควรนัดประชุมเฉพาะกิจขึ้นมาหาแนวร่วมเพื่อก่อตั้งชมรมกำนัน - ผู้ใหญ่บ้านหญิง 9 จังหวัดภาคเหนือขึ้น ปรากฏว่ามีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ 65 คน การสัมมนาในครั้งนั้นทาง สมาคม วาย เอ็ม ซี เอ เชียงราย ได้เชิญกำนันมลธิเชียร เฟิงวงษ์ กำนันหญิงคนแรกของประเทศไทยไปด้วย และเชิญผู้ใหญ่สงวนศรี ไชนาค ผู้ใหญ่บ้านจากจังหวัดนครปฐมไปด้วย ผู้ริเริ่มและเสนอแนวความคิดขึ้นมาก่อนคือผู้ใหญ่ ออรอนงค์ เผ่าวัฒนา ผู้ใหญ่บ้านบ้านสันตลาลือ ตำบลริมกก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ผู้ใหญ่อรอนงค์ เป็นคนเปิดการประชุม และได้เล่าถึงวัตถุประสงค์ให้สมาชิกฟังว่าเราจะจัดตั้งชมรมนี้เพื่อจะเผยแพร่บทบาทของสตรี 9 จังหวัดภาคเหนือเพื่อกระตุ้นให้สตรีที่ยังได้รับการยอมรับบทบาทและความสามารถจากผู้ชายน้อยจะได้มีกำลังใจต่อไปเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และเพื่อให้มีการยอมรับสตรีเข้ามามีส่วนทางการปกครองมากยิ่งขึ้น ที่ประชุมมีมติรับรอง แล้วพวกเราก็เริ่มตั้งคณะกรรมการขึ้นมา โดยมีประธาน คือ ผู้ใหญ่อรอนงค์ เผ่าวัฒนา เป็นประธานชมรมคนแรก ดิฉันเองได้รับเลือกให้เป็นผู้ประสานงานจังหวัดน่าน โดยแต่ละจังหวัดเราจะมีผู้ประสานงานจังหวัดละ 1 คน การดำเนินงานระยะแรกก็อาศัยเจ้าหน้าที่จากสมาคม วาย เอ็ม ซี เอ เป็นที่เลี้ยงให้พวกเรา พวกเราก็แต่งตั้งให้สมาคม วายเอ็ม ซี เอ เชียงราย และเชียงใหม่ สถาบันวิจัยบทบาทชาย-หญิงเพื่อการพัฒนา โครงการสตรีศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นที่ปรึกษาชมรม แล้วพวกเราก็ช่วยกันร่างระเบียบข้อบังคับขึ้น ระเบียบของเรามีอยู่ว่า

1. จะต้องเสียค่าสมัครเป็นสมาชิกตลอดชีพคนละ 10 บาท
2. ค่าธรรมเนียมคนละ 100 บาทต่อปี

สมาชิกทุกคนก็ได้พร้อมใจกันเสียสละทุนทรัพย์ส่วนตัวจำนวนหนึ่ง เพื่อก่อตั้งชมรมกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านหญิง 9 จังหวัดภาคเหนือ ขึ้น แล้วก็ยังมีผู้มีจิตศรัทธาคือ ผู้ใหญ่สงวนศรี ไชนาค จากจังหวัดนครปฐมบริจาคอีก 2,000 บาท ผู้ใหญ่อรอนงค์ เผ่าวัฒนา บริจาคอีก 3,000 บาท รวมเงินต้นที่เราก่อตั้งชมรมครั้งแรกมีเงินอยู่ 11,380 บาท เงินจำนวนดังกล่าวก็นำไปฝากธนาคารไว้ถ้ามีความจำเป็นที่จะใช้ในกิจกรรมของชมรมฯ ก็ต้องให้คณะกรรมการไปถอนออกมา

หลังจากนั้นมาเมื่อปี 2532 ผู้ใหญ่อรอนงค์ก็ได้ลาออกจากผู้ใหญ่บ้าน พวกเราก็นัดประชุมกันที่สมาคม วาย เอ็ม ซี เอ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อตั้งประธานคนใหม่ ดิฉันก็ได้รับเลือกให้เป็นประธานชมรมฯ คนต่อมา

ช่วงระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งประธานชมรมฯ ดิฉันได้ออกเดินทางร่วมกับเจ้าหน้าที่สมาคม วาย เอ็ม ซี เอ พบปะเยี่ยมเยียนสมาชิกถึงที่บ้านทุกจังหวัด มีขาดอยู่จังหวัดเดียวที่ไม่ได้ไปคือ จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพราะทางคมนาคมไป-มาลำบาก การไปเราก็จะมีจดหมายบอกล่วงหน้าให้เขานัดกลุ่มแม่บ้านประชุม แล้วเราก็จะเข้าร่วมประชุมด้วย ให้ขวัญและกำลังใจแก่กลุ่มแม่บ้าน หลังจากนั้นเราก็จะมีการนัดพบกันปีละ 2 ครั้ง ส่วนมากสมาคม วาย เอ็ม ซี เอ จะช่วยสนับสนุนค่ารถ ค่าที่พัก ค่าอาหารให้

มีอยู่ครั้งหนึ่ง ดิฉันได้พาสมาชิกประมาณ 15 คน ไปเยี่ยมศูนย์สงเคราะห์และฝึกอบรบมาชีพสตรีภาคเหนือ จังหวัดลำปาง เนื่องจากว่าดิฉันเป็นศิษย์เก่าที่นั่น ก็ได้รับการต้อนรับจากอาจารย์เป็นอย่างดี อาจารย์ก็ให้ดิฉันเล่าประสบการณ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับสตรีในศูนย์ฯ ฟัง ต่อมาก็ได้รับเชิญให้ไปบรรยายทุกรุ่น จนกระทั่งทางศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรีภาคเหนือได้มอบโล่เกียรติยศให้ **ทำให้ดิฉันรู้สึกภูมิใจมาก และรู้สึกเหมือนกับว่าเราได้ให้ความรู้แก่สตรีที่ด้อยโอกาส** และได้เป็นตัวอย่างให้แก่เขาเหล่านั้น ต่อมาดิฉันก็ได้จัดทำ **"สาสน์สัมพันธ์"** ส่งถึงสมาชิกชมรมฯ ทุกคน ถ้าใครมีจดหมายมาเราก็ส่งสาสน์

สัมพันธให้ ออกปีละประมาณ 6 ฉบับเนื่องจากว่าเราต้องใช้งบประมาณพอสมควร บางครั้งดิฉันก็ใช้เงินส่วนตัวบ้าง บางครั้งก็ทำเรื่องเบิกที่ชมรมฯ

มีอยู่ครั้งหนึ่งดิฉันและคณะพร้อมกับเจ้าหน้าที่ วาย เอ็ม ซี เอ ได้พากันไปอบรมที่ศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม การไปครั้งนั้นได้รับการต้อนรับจากท่าน - ผู้ใหญ่บ้านสตรี และแม่บ้านในจังหวัดนครปฐมเป็นอย่างดี พวกเรารู้สึกประทับใจมาก เราได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเกี่ยวกับเรื่อง "บทบาทสตรีกับการพัฒนาประชาธิปไตย" พวกเราชมรมท่าน - ผู้ใหญ่บ้านหญิง 9 จังหวัดภาคเหนือได้รับความรู้และประสบการณ์ในครั้งนั้นอย่างคุ้มค่ามหาศาล

ต่อมาเราก็มีการหารายได้เข้าชมรมฯ โดยทำเสื้อม่อฮ่อมขึ้นมา 660 ตัว สกรีนเครื่องหมายของชมรมฯ ติดหน้าอกว่า ชมรมสตรีล้านนา 9 จังหวัดภาคเหนือ แล้วก็แบ่งกันออกจำหน่ายในราคาสมาชิกสามัญตัวละ 120 บาท สมาชิกทั่วไปหรือสมาชิกสมทบชายตัวละ 100 บาท ได้กำไรประมาณ 8,000 บาท เป็นทุนของชมรมฯ และเป็นการเผยแพร่เสื้อม่อฮ่อมของกลุ่มแม่บ้านจังหวัดแพร่อีกด้วย ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานก็มีบ้างเป็นของธรรมดา ดิฉันยึดหลักการปกครองโดยตาดู หูหนัก ปากนิ่ง ใช้ได้ผลดีมาก ดิฉันเดินทางสายกลาง มีปัญหาที่หนักๆ ที่ดิฉันพบมาคือปัญหาเรื่อง ป่าไม้ถูกทำลาย ทรัพยากรธรรมชาติ - สิ่งแวดล้อมถูกทำลายโดยฝีมือของผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นหรือต่างท้องถิ่น โดยที่ผู้รักษากฎหมายให้ความร่วมมือด้วย ทำให้บ้านเมืองเกิดปัญหาตามมาโดยไม่รู้จักจบสิ้น แก่ไขยาก ดิฉันรู้สึกท้อตรงนี้แหละที่เจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมายเป็นเสียเอง ใช้อำนาจหน้าที่ในทางไม่ถูกไม่ต้อง

ในเรื่องการยอมรับบทบาทสตรีรู้สึกว่าคุณหญิงของเรามีการตื่นตัวทางการเมืองและการปกครองมากยิ่งขึ้น แล้วก็ทำให้ผู้ชายเกิดการยอมรับมากขึ้น

สำหรับปัญหาและอุปสรรคของชมรมท่าน - ผู้ใหญ่บ้านหญิงฯ ก็มีเหมือนกัน ปัญหาคือ งบประมาณของเราขาดแคลน เราจะต้องพบปะกันแต่ละครั้งก็ต้องใช้งบประมาณสูง เพราะเราอยู่คนละจังหวัด อีกปัญหาก็คือ การติดต่อสื่อสารลำบาก บางที่เราส่งจดหมายไปก็ไม่ได้รับ จนกระทั่งบางครั้งตัวดิฉันเองต้องไปติดตามด้วยตัวเอง ส่วนมากถ้าออกไปติดตามก็ไปกับเจ้าหน้าที่ วาย เอ็ม ซี เอ

ถึงแม้ว่าเราจะมีปัญหาและอุปสรรค แต่พวกเราก็ไม่ท้อถอย พวกเราจะรักษาชมรมฯ ของเราไว้ตลอดไป

ด้วยเหตุที่ดิฉันเรียนจบแค่ชั้นประถมปีที่ 7 ดิฉันจึงได้พยายามศึกษาเพิ่มเติมโดยการเรียนทางการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งขณะนี้ก็ยังเรียนในระดับมัธยมปลาย (ม.6) แต่ยังไม่หยุดอยู่แค่นี้ จะพยายามศึกษาต่ออีกเรื่อยๆ จนกว่าจะไม่มีแรง

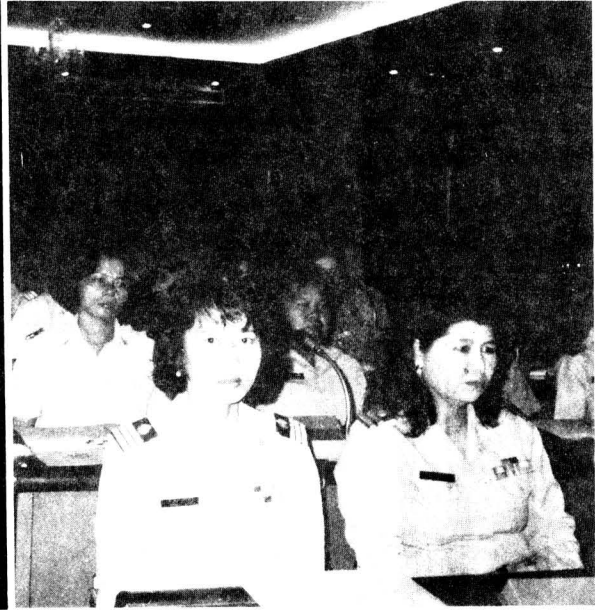
ความไม่ฝันของดิฉันในงานพัฒนาหมู่บ้าน ดิฉันอยากจะทำตั้งกลุ่มอาชีพอะไรสักอย่าง แต่ก็ยังขาดทุนทรัพย์ในการจัดตั้ง ดิฉันคิดว่าหากกลุ่มฯ มีเงินสักก้อนที่สามารถจะทำกิจการอะไรสักอย่าง ชาวบ้านคงจะลืมนดาอำปากได้ ถ้ามีเงินให้กลุ่มยืมโดยไม่ต้องเสียดอกเบี้ย หรือดอกเบี้ยน้อยที่สุด ดิฉันคิดว่าการแก้ปัญหาโดยวิธีนี้ถ้าทำกันอย่างจริงจัง ปัญหาความยากจนก็จะหมดไป ดิฉันขอฝากคำกลอนไว้ดังนี้

"ขอตั้งปณิธาน ทำความดี ขอเทิดเกียรติสตรีให้สูงส่ง ขอรักษาชาติไทยไว้มั่นคง ขอธำรงความถูกต้องตามครรลองธรรม" *

ประวัติและผลงาน

นางสาว จินตนา ศรีวิไล *

กำนัน ตำบลบ่อถ้ำ อำเภอขามเฒ่าศรีบึงบุรี จังหวัดกำแพงเพชร

ดิฉัน จบการศึกษาปริญญาตรี จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ดิฉันเกิดและเติบโตที่บ้านบ่อถ้ำ ตำบลบ่อถ้ำ อำเภอขามเฒ่าศรีบึงบุรี จังหวัดกำแพงเพชร

ดิฉันเติบโตมาพร้อมกับความเสื่อมโทรมของหมู่บ้าน จากอดีตที่รุ่งเรือง ชาวบ้านมีความรักใคร่สามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันดุจพี่น้อง มีความเคารพนับถือพ่อแก่ แม่เฒ่า ลุง ป้า น้า อา นับถือเป็นญาติพี่น้องกันหมด การงานก็ช่วยเหลือกัน ขอแรงกันทำงาน สิ่งสาธารณะประโยชน์ทั้งในหมู่บ้านและวัดก็สมบูรณ์

สวยงาม กาลเวลาผ่านไปความเสื่อมโทรมของวัตถุสภาพความเป็นอยู่และจิตใจของชาวบ้านก็เสื่อมตามไปด้วย เป็นคนเห็นแก่ตัว ไม่มีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อกัน เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนโดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ชอบนินทาว่าร้ายกัน ไม่อดทน เกียจคร้าน ไม่ชอบทำงานเกษตรซึ่งเป็นอาชีพของบรรพบุรุษมาแต่ดั้งเดิม ละทิ้งถิ่นฐานเข้ามาทำงานในเมือง ซึ่งก็ไม่สามารถช่วยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้ สุดท้ายก็ต้องกลับไปเป็นคนที่ย่ำแย่ ประสิทธิภาพเป็นปัญหาของหมู่บ้านต่อไป

*กำนันจินตนา ศรีวิไล เป็นผู้เข้ารับการอบรมด้านบริหารธุรกิจเศรษฐกิจแนวใหม่ระดับตำบล หมู่บ้าน รุ่นที่ 5/2533 และรุ่นที่ 1/2535

ดิฉันได้มองสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยความเศร้าสลดใจ และตั้งคำถามกับตนเองว่า ทำไมไม่มีใครที่จะเข้าช่วยแก้ไขปัญหาเหล่านี้ให้ทุเลาลงได้? และที่สุดเมื่อโบสถ์ซึ่งเป็นที่รักและหวงแหน ได้ถูกवादภัยแห่งน้ำประปาพังทลาย หลังคาโบสถ์ได้รับความเสียหายเป็นอย่างมาก นำความเศร้าสลดมาสู่ชาวบ้านบ่อถ้ำ แต่ก็ยังไม่มีใครที่จะเป็นผู้นำในการช่วยกันบูรณะซ่อมแซมโบสถ์ได้

ดิฉันเริ่มสำนึกว่า คงถึงเวลาแล้วที่ดิฉันจะต้องทำอะไรเพื่อตอบแทนหมู่บ้านซึ่งให้อาศัยอยู่ ให้ได้มีโอกาสพบสิ่งที่ดีในชีวิต เป็นการตอบแทนโอกาสและความโชคดีที่ดิฉันได้รับคืนให้กับท้องถิ่น

หลังจากที่ศึกษาจบระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ด้านการบริหารธุรกิจ ก็ได้ลงทะเบียนเรียนต่อที่ มสธ. คณะศึกษาศาสตร์ เมื่อจบระดับปริญญาตรี จึงได้สมัครเป็นครูอาสาศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดกำแพงเพชร ดิฉันทำหน้าที่เป็นครูประจำกลุ่มของอำเภอชาวสุพรรณบุรี จึงทำให้ดิฉันมีโอกาสก้าวเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของเยาวชนโดยชักชวนเยาวชนให้เข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ให้วัด หาดัจฉัยที่จะบูรณะโบสถ์

หลังจากเป็นครูประจำกลุ่มได้ 5 เดือน ตำแหน่งกำนันตำบลบ่อถ้ำได้ว่างลงพร้อมกับตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 ชาวบ้านก็ได้ขอรับรองบิดาของดิฉันว่า อยากให้ดิฉันเป็นผู้นำหมู่บ้าน และได้เสนอชื่อดิฉันเป็นผู้ใหญ่บ้าน โดยมีผู้ชายลงแข่ง 2 คน และดิฉันก็ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2531 ต่อมาในวันที่ 21 มีนาคม 2531 ดิฉันก็สมัครรับเลือกตั้งตำแหน่งกำนันโดยมีคู่แข่งเป็นชาย 3 คน ผลปรากฏว่าชาวบ้านได้สนับสนุนลงคะแนนให้ดิฉันมากกว่าครึ่งของคะแนนผู้สมัครชายทั้งหมดรวมกัน ดิฉันจึงได้รับตำแหน่งกำนันตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

การทำงานในหน้าที่กำนันนั้นมีปัญหาและอุปสรรคมาก ด้วยเหตุที่ทุกคนมองว่าดิฉันเป็นผู้หญิงและอายุน้อย **ซึ่งเป็นการตรงข้ามกับภาพพจน์เดิมที่ว่า ผู้ที่จะเป็นกำนันต้องเป็นชายและมีอายุมากๆ จึงเป็นสิ่งแปลกใหม่เมื่อดิฉันได้ดำรงตำแหน่งกำนันตำบลบ่อถ้ำ** แต่ดิฉันได้ใช้ความรู้และประสบการณ์จากการที่ได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียน ประกอบกับยึดถืออิทธิบาท 4 ประการคือคุณธรรม เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ยึดถือผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง เห็นความทุกข์ยากของราษฎรเป็นภาระที่ต้องช่วยเหลือขจัดให้หมดสิ้นไป ให้ความเป็นธรรมแก่ราษฎรทุกคน จึงทำให้สามารถปกครองลูกบ้านในเขตรับผิดชอบได้ด้วยดี สามารถที่จะเชิญชวนลูกบ้านช่วยกันทำงานพัฒนาโดยยึดหลักการพึ่งตนเองและการมีส่วนร่วมของราษฎรเป็นสำคัญ โดยจะต้องพิจารณาถึงความพร้อมและความต้องการของราษฎรเป็นหลักสำคัญประกอบด้วย

การที่ทางราชการได้เล็งเห็นความสำคัญของผู้นำสตรีชนบท จึงได้จัดโครงการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ผู้นำสตรีชนบท* ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ผู้เข้ารับการอบรมมาก ทำให้มีความมั่นใจ และสามารถนำความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ผู้นำท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี และนอกจากนั้นยังได้รับคัดเลือกจากโครงการอบรม ให้เป็นผู้แทนผู้นำสตรีชนบทไทย เข้าร่วมสัมมนาเรื่อง **Management of Income Generation Project** ณ. ประเทศมาเลเซีย เมื่อเดือนมิถุนายน 2532 ซึ่งมีตัวแทนจากประเทศต่าง ๆ เข้าร่วมสัมมนารวม 9 ประเทศ คือ ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย เวียดนาม บังคลาเทศ เนปาล ปากีสถาน และซิมบับเว ซึ่งตัวแทนจากประเทศต่าง ๆ เหล่านั้นล้วนเป็นข้าราชการหรือตัวแทนจากองค์กรเอกชน**มีเพียงดิฉันคนเดียวซึ่งเป็นเพียงราษฎรธรรมดาไปร่วมสัมมนาในฐานะที่เป็นตัวแทนผู้นำสตรีในชนบทไทย**

ด้านการเงิน ได้มีการพูดถึงวิธีการหาแหล่งเงินทุนที่จะมาสนับสนุนโครงการ การควบคุมการใช้จ่ายเงินของโครงการให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ การติดตามการใช้คืนเงินที่กู้ยืม

ในด้านการบริหารงานได้มีการพูดถึง

- วิธีการผลิตสินค้า การจัดหาวัตถุดิบในท้องถิ่น การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การจัดการด้านแรงงานเพื่อลดต้นทุนในการผลิต
- การโฆษณาการทำงานของกลุ่มสตรีเป้าหมาย การโฆษณาให้รู้จักสินค้าและให้ประชาชนเกิดความต้องการบริโภคสินค้าของกลุ่มสตรีเป้าหมาย การจัดหาแหล่งจำหน่ายสินค้าที่เหมาะสม
- การบรรจุหีบห่อสินค้าให้สวยงาม เป็นที่สะดุดตาแก่ลูกค้า ทำให้เกิดความสนใจและพอใจที่จะซื้อสินค้านั้น
- การทำบัญชีรับ-จ่าย งบดุลขาดทุน-กำไรของโครงการ

การสัมมนา มี 15 วัน และจัดดูงานนอกสถานที่ 1 วัน ซึ่งได้พาไปดูโครงการตัวอย่างส่งเสริมอาชีพซึ่งมหาวิทยาลัยของรัฐจัดทำร่วมกับสถาบันการเงินของเอกชน โดยทดลองทำตัวอย่างว่าจะส่งเสริมอาชีพที่จะเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนได้อย่างไร ? โดยที่จะให้ยืมเงินรายละ 5,000 บาท (เทียบเป็นเงินไทย) ซึ่งบางคนก็นำเงินไปเปิดร้านค้า บางคนก็นำเงินไปทำสวน การดูงานก็ดูว่าคนที่นำเงินไปลงทุนประสบความสำเร็จหรือไม่? ซึ่งดิฉันเห็นว่าจุดที่เขาทำสำเร็จก็เพราะเขามีการควบคุมดูแลและช่วยบริหารงานอย่างใกล้ชิด กล่าวคือ สถาบันการเงินจะให้สมาชิกกลุ่มเป้าหมายกู้ยืมเงินไปประกอบอาชีพรายละ 5,000 บาท โดยไม่เสียดอกเบี้ย ซึ่งการดำเนินโครงการนั้นจะมีข้าราชการเป็นผู้กำหนดแนวทางและร่วมบริหารโครงการรวมทั้งตรวจสอบและติดตามผล ซึ่งการบริหารโครงการนั้นจะแตกต่างจากบ้านเราโดยสิ้นเชิง

การจัดโครงการส่งเสริมอาชีพโครงการตัวอย่างของมาเลเซีย เป็นโครงการที่จัดขึ้นโดยมหาวิทยาลัยของรัฐ - สถาบันการเงินเอกชนและเจ้าหน้าที่รัฐเป็นผู้กำหนดการบริหารโครงการ *ส่วนการส่งเสริมอาชีพในชนบทบ้านเรานั้นจะมีผู้นำชนบท โดยเฉพาะผู้นำสตรีเป็นผู้สำรวจความต้องการ ความพร้อมของราษฎร* การที่จะจัดให้มีโครงการส่งเสริมอาชีพใด ๆ จะจัดให้มีการประชุมราษฎร กรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล เพื่อจัดทำโครงการเสนออำเภอ ซึ่งเป็นการจัดทำโครงการโดยเป็นความต้องการของผู้ปฏิบัติ หรือจากราษฎรส่วนล่างขึ้นมาขอรับการสนับสนุนจากรัฐบาล ซึ่งก็มีหลายหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนด้านเงินทุน เช่น กองทุนพัฒนาชนบท, ธกส., สหกรณ์, ธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ

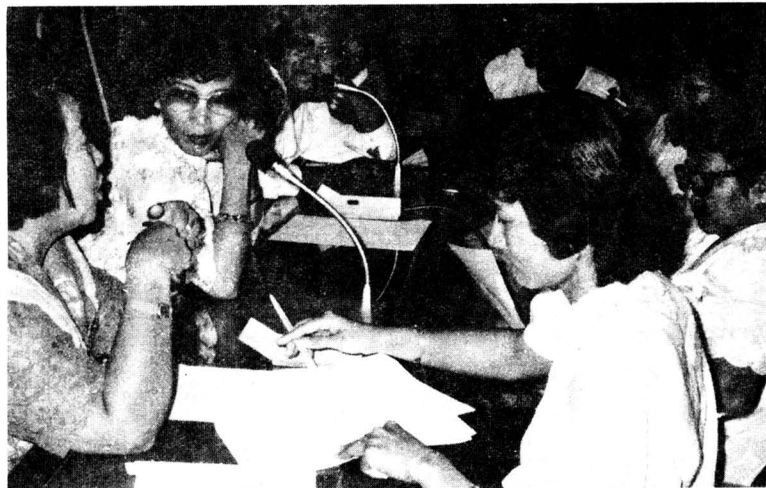
ดังที่ได้กล่าวแล้วว่า ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ หรือทำงานในองค์กรเอกชน มีเพียงดิฉันคนเดียวที่เป็นผู้นำท้องถิ่นซึ่งเป็นราษฎรที่ชาวบ้านเลือกตั้งให้เป็นผู้นำชุมชน *ผู้เข้าร่วมสัมมนาจึงได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องการปกครองในชนบทของไทยว่า ดิฉันมีหน้าที่อะไรบ้างในหมู่บ้าน ? หน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น เป็นอย่างไร?* ดิฉันก็อธิบายให้ฟังว่า งานปกติที่ต้องทำก็คือดูแลทุกข์สุขของชาวบ้าน ส่งเสริมอาชีพ และทางด้านการศึกษา

ดิฉันมีความเห็นว่า การพัฒนาอาชีพในประเทศมาเลเซียก็เน้นทำในกลุ่มผู้หญิงดูจากผลงานและการเงินคิดว่าการทำงานนั้นเหมาะสำหรับเขา ที่ประเทศเขาสามีจะเป็นใหญ่ หาเงินได้มากก็จะให้สามีเก็บหมด *ดังนั้นเขาจึงสนใจมากว่าทำไม ผู้หญิงไทยบริหารงานโดยมีงบประมาณถึง 3-4 ล้านบาท* คือโครงการเลี้ยงวัวที่กลุ่มเลี้ยงวัวในหมู่บ้านดิฉันทำโครงการเสนอขอรับเงินยืมสมทบจากกองทุนพัฒนาชนบทไปดำเนินการ ทำได้อย่างไร ? ดิฉันได้เล่าให้เขาฟังว่า การที่เราจะทำโครงการใหญ่ ๆ อย่างนี้ไม่ใช่ทำคนเดียวแต่ดำเนินการในรูปกลุ่ม และเราได้ไปติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ให้มาช่วยแต่ราษฎรเป็นผู้ริเริ่ม

และดำเนินการเอง

จากการที่ดิฉันได้มีโอกาสเป็นผู้แทนผู้นำสตรีชนบทไทย ร่วมสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับชาติอื่นๆ ดิฉันคิดว่าผู้หญิงไทยเราโชคดีอย่างมากที่ได้มีโอกาสเป็นผู้นำ และผู้นำสตรีไทยก็สนใจในกิจกรรมพัฒนาอาชีพสูง ถ้าจะเทียบกับผู้ชายแล้ว ผู้ชายก็ไม่ค่อยที่จะสนใจส่งเสริมด้านอาชีพให้แก่ประชาชนเท่ากับผู้นำหญิง

การเป็นกำนันของดิฉัน ถึงแม้จะได้คำตอบแทนน้อย แต่ก็ภูมิใจที่เราตั้งใจทำงานและได้รับชื่อเสียงและมีผลงานขึ้นมา และได้ทำคุณประโยชน์ให้แก่ท้องถิ่น *

การฝึกอบรมด้านบริหารธุรกิจเศรษฐกิจแนวใหม่ ระดับตำบล หมู่บ้าน

ต้นฉบับไม่มีหน้า

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ทำเนียบรายชื่อ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านสตรี ภาคกลาง

ลำดับที่	จังหวัด	ชื่อ - สกุล	ตำบล - อำเภอ	หมายเหตุ
1	ประจวบคีรีขันธ์	นางรัชณี อุดนุสฤทธิยานนท์	ผู้ใหญ่บ้าน 2 เกาะหลัก เมือง	
2	ประจวบคีรีขันธ์	นางบุญสม อินทรศิริ	ผู้ใหญ่บ้าน 3 อ่างทอง ทับสะแก	
3	ประจวบคีรีขันธ์	น.ส.ผ่อง ตุ่มทอง	ผู้ใหญ่บ้าน 2 สามร้อยยอด ปราณบุรี	
4	ประจวบคีรีขันธ์	นางบุญยิ่ง สุขเจริญ	ผู้ใหญ่บ้าน 1 สามกระทาย กุยบุรี	
5	ประจวบคีรีขันธ์	นางอำนาจ รัตนพงษ์	ผู้ใหญ่บ้าน 6 ทวายทอง บางสะพานน้อย	
6	ประจวบคีรีขันธ์	นางยินดี สุวรรณรัตน์	ผู้ใหญ่บ้าน 5 ทองมงคล บางสะพาน	
7	ประจวบคีรีขันธ์	นางประยูร จงบุญเจือ	ผู้ใหญ่บ้าน 4 ร่อนทอง บางสะพาน	
8	ประจวบคีรีขันธ์	นางยุพิน เทียนเล็ก	ผู้ใหญ่บ้าน 9 ร่อนทอง บางสะพาน	
9	ประจวบคีรีขันธ์	นางพุดม พุทธกาจ	ผู้ใหญ่บ้าน 6 พงศ์ประศาสน์ บางสะพาน	
10	ประจวบคีรีขันธ์	นางเล็ก ร่วมพุ่ม	ผู้ใหญ่บ้าน 1 ปากแพรก บางสะพานน้อย	
11	ประจวบคีรีขันธ์	นางศิริรัตน์ เลี่ยมบรรจง	ผู้ใหญ่บ้าน 4 ทับสะแก ทับสะแก	ผู้ใหญ่บ้าน 12
12	ประจวบคีรีขันธ์	น.ส.ตุ๊กตา แสวงพงษ์	ผู้ใหญ่บ้าน 1 หัวทราย เมือง	รวม 12 คน
13	ปทุมธานี	นางภิรมย์ ไกรจินดา	ผู้ใหญ่บ้าน 4 บางคูวัด เมือง	
14	ปทุมธานี	นางเตียม รอดรีน	ผู้ใหญ่บ้าน 7 บางคูวัด เมือง	
15	ปทุมธานี	นางเฉลิมศรี กลิ่นขจร	ผู้ใหญ่บ้าน 2 บ้านกระแซง เมือง	
16	ปทุมธานี	นางลีนจี เรืองสุข	ผู้ใหญ่บ้าน 2 หลักหก เมือง	
17	ปทุมธานี	นางสาคร มหาสุคนธ์	ผู้ใหญ่บ้าน 1 บางกระบือ สามโคก	
18	ปทุมธานี	นางละไม บัวหลวง	ผู้ใหญ่บ้าน 1 กระแซง สามโคก	
19	ปทุมธานี	นางวิไล นาคเปี่ยม	ผู้ใหญ่บ้าน 1 บางโพธิ์เหนือ สามโคก	
20	ปทุมธานี	นางสมใจ ช่างนำ	ผู้ใหญ่บ้าน 2 ระแหง ลาดหลุมแก้ว	
21	ปทุมธานี	นางผิว พุ่มมาก	ผู้ใหญ่บ้าน 1 หน้าไม้ ลาดหลุมแก้ว	
22	ปทุมธานี	นางสุนทร ทนองจอก	ผู้ใหญ่บ้าน 1 บางคูหลวง ลาดหลุมแก้ว	
23	ปทุมธานี	นางประทุม ถินทัศน์	ผู้ใหญ่บ้าน 11 คูคต ลำลูกกา	
24	ปทุมธานี	น.ส.วรางคณา เรียงเครือ	ผู้ใหญ่บ้าน 8 ลวดสวย ลำลูกกา	
25	ปทุมธานี	นางนันทาวดี สุริยะมงคล	ผู้ใหญ่บ้าน 2 ลำไทร ลำลูกกา	
26	ปทุมธานี	นางวันเพ็ญ เมืองสง่า	ผู้ใหญ่บ้าน 8 นพรัตน์ ทนองเสือ	
27	ปทุมธานี	นางปทุม ชาตะนัย	ผู้ใหญ่บ้าน 7 คลองห้า คลองหลวง	
28	ปทุมธานี	น.ส.วาสนา พิทักษ์เขตต์ฉัตร	ผู้ใหญ่บ้าน 10 คลองหนึ่ง คลองหลวง	
29	ปทุมธานี	น.ส.ศิริรัตน์ นิตินันท์	ผู้ใหญ่บ้าน 7 คลองสอง คลองหลวง	ผู้ใหญ่บ้าน 18
30	ปทุมธานี	น.ส.วัลลภ มุกดา	ผู้ใหญ่บ้าน 7 คลองสาม คลองหลวง	รวม 18 คน

ลำดับที่	จังหวัด	ชื่อ - สกุล	ตำบล - อำเภอ	หมายเหตุ
31	สมุทรปราการ	น.ส.มาลี เดชปรารมย์	ผู้ใหญ่บ้าน 7 บางเมือง เมือง	
32	สมุทรปราการ	นางละเมียด หงษ์ทอง	ผู้ใหญ่บ้าน 5 บางเมืองใหม่ เมือง	
33	สมุทรปราการ	นางอรุณี ลิ้มธีระยศ	ผู้ใหญ่บ้าน 7 ท้ายบ้าน เมือง	
34	สมุทรปราการ	นางบรรจบ ภูเขียว	ผู้ใหญ่บ้าน 10 ท้ายบ้าน เมือง	
35	สมุทรปราการ	น.ส.วันเพ็ญ หฤทัยสดใส	ผู้ใหญ่บ้าน 10 บางปูใหม่ เมือง	
36	สมุทรปราการ	นางจรินทร์ แสงงาม	ผู้ใหญ่บ้าน 1 บางเมือง เมือง	
37	สมุทรปราการ	น.ส.ชูศรี สัตยานนท์	ผู้ใหญ่บ้าน 9 บางพลีใหญ่ บางพลี	
38	สมุทรปราการ	นางอู่่น เขียวคำรพ	ผู้ใหญ่บ้าน 15 บางพื้ง พระประแดง	
39	สมุทรปราการ	นางบังอร คุณากร	ผู้ใหญ่บ้าน 10 บางครุ พระประแดง	
40	สมุทรปราการ	นางปุ่น งามขำ	ผู้ใหญ่บ้าน 11 บางครุ พระประแดง	
41	สมุทรปราการ	นางบุญส่ง เสมทัตพระ	ผู้ใหญ่บ้าน 2 บางราก พระประแดง	
42	สมุทรปราการ	นางสม กุลเจริญ	ผู้ใหญ่บ้าน 4 บางหัวเสือ พระประแดง	
43	สมุทรปราการ	นางทับทิม แสงงาม	ผู้ใหญ่บ้าน 10 บางหัวเสือ พระประแดง	
44	สมุทรปราการ	นางรมดี เนียมลมุล	ผู้ใหญ่บ้าน 3 ลำโรงใต้ พระประแดง	
45	สมุทรปราการ	นางพัก กุลเจริญ	ผู้ใหญ่บ้าน 3 บางหญ้าแพรก พระประแดง	
46	สมุทรปราการ	นางเพ็ญศรี กันภัย	ผู้ใหญ่บ้าน 5 ลำโรงกลาง พระประแดง	ผู้ใหญ่บ้าน 17
47	สมุทรปราการ	นางสุนีย์ คงวาริ	ผู้ใหญ่บ้าน 6 นาเกลือ กิ่งอ.พระสมุทรเจดีย์	รวม 17 คน
48	สมุทรสงคราม	นางดวงตา สุขพร้อม	ผู้ใหญ่บ้าน 8 บ้านปรก เมือง	
49	สมุทรสงคราม	นางสมนึก ยุติ	ผู้ใหญ่บ้าน 5 บางจะเกร็ง เมือง	
50	สมุทรสงคราม	น.ส.วันเพ็ญ รอดประเสริฐ	ผู้ใหญ่บ้าน 2 ลาดใหญ่ เมือง	
51	สมุทรสงคราม	นางศิริ ศรีเสงี่ยม	ผู้ใหญ่บ้าน 8 ลาดใหญ่ เมือง	
52	สมุทรสงคราม	นางอุไร เกษมศรี	ผู้ใหญ่บ้าน 1 ท้ายหาด เมือง	
53	สมุทรสงคราม	นางสุพรรณิ แยมศรี	ผู้ใหญ่บ้าน 1 ลาดใหญ่ เมือง	
54	สมุทรสงคราม	นางอุไร เทียบสมชาติ	ผู้ใหญ่บ้าน 2 ท่าคา อัมพวา	
55	สมุทรสงคราม	นางกัญจนา ปานาพุด	ผู้ใหญ่บ้าน 12 ท่าคา อัมพวา	
56	สมุทรสงคราม	นางบุปผา สมสกุล	ผู้ใหญ่บ้าน 8 บางช้าง อัมพวา	
57	สมุทรสงคราม	นางฉวีรุยา คำสำราญ	ผู้ใหญ่บ้าน 2 ปลายโพงพาง อัมพวา	
58	สมุทรสงคราม	นางทองหยิบ แก้วนิลกุล	ผู้ใหญ่บ้าน 9 เมืองใหม่ อัมพวา	
59	สมุทรสงคราม	นางประกา นาคแสง	ผู้ใหญ่บ้าน 8 สวนหลวง อัมพวา	
60	สมุทรสงคราม	นางทองหยิบ เลขาวิจิตร	กำนัน 0 บางยี่รงค์ บางคนที	
61	สมุทรสงคราม	นางกิมเฮียง ปานนาค	ผู้ใหญ่บ้าน 4 บางคนที บางคนที	
62	สมุทรสงคราม	นางกิมลี ปริญญาณากร	ผู้ใหญ่บ้าน 2 บางนกแขวก บางคนที	
63	สมุทรสงคราม	นางทองเปลว มินคร	ผู้ใหญ่บ้าน 6 โรงทึบ บางคนที	
64	สมุทรสงคราม	นางสุดใจ มีสวัสดิ์	ผู้ใหญ่บ้าน 6 บางสะแก บางคนที	

ลำดับที่	จังหวัด	ชื่อ - สกุล	ตำบล - อำเภอ	หมายเหตุ
65	สมุทรสงคราม	นางประภาวรรณ เล้าสินวัฒนา	ผู้ใหญ่บ้าน 4 บางนกแขวก บางคนที	กำหนด 1 ผู้ใหญ่บ้าน 18 รวม 19 คน
66	สมุทรสงคราม	นางเล็ก -	ผู้ใหญ่บ้าน 1 - -	
67	นนทบุรี	น.ส.มาลัย ปู่เต๊ะ	กำหนด 0 ละคร บางบัวทอง	กำหนด 1 ผู้ใหญ่บ้าน 10 รวม 11 คน
68	นนทบุรี	น.ส.ลักขณา ประสาร	ผู้ใหญ่บ้าน 5 บางรักใหญ่ บางบัวทอง	
69	นนทบุรี	นางพิมพ์พรณ ประดิษฐเขต	ผู้ใหญ่บ้าน 9 บาลตลาด ปากเกร็ด	
70	นนทบุรี	นางสมบุญ สุขทอง	ผู้ใหญ่บ้าน 3 บางตะไนย์ ปากเกร็ด	
71	นนทบุรี	นางอุไรวรรณ พินิจเวชการ	ผู้ใหญ่บ้าน 5 บางไผ่ เมือง	
72	นนทบุรี	นางลัดดา อุ่นคำ	ผู้ใหญ่บ้าน 5 บางขุน บางกรวย	
73	นนทบุรี	นางจิตติพร ชัยสาลี	ผู้ใหญ่บ้าน 9 บางกรวย บางกรวย	
74	นนทบุรี	น.ส.สิไพล ทิมลอย	ผู้ใหญ่บ้าน 5 คลองขวาง ไทรน้อย	
75	นนทบุรี	นางนิภาภรณ์ ผิวพรรณ	ผู้ใหญ่บ้าน 8 บางแม่นาง บางใหญ่	
76	นนทบุรี	นางสำรวย ผลอนันต์	ผู้ใหญ่บ้าน 2 พิมลราช -	
77	นนทบุรี	น.ส.นิตย เอ็มเสน	ผู้ใหญ่บ้าน - - -	
78	พระนครศรีอยุธยา	นางเจียม ดีวาจา	กำหนด 0 หันตรา พระนครศรีอยุธยา	
79	พระนครศรีอยุธยา	นางละออ มณีชาติ	กำหนด 0 สวนพริก พระนครศรีอยุธยา	
80	พระนครศรีอยุธยา	นางประเทือง ธุสาวุฒิ	ผู้ใหญ่บ้าน 2 สวนพริก พระนครศรีอยุธยา	
81	พระนครศรีอยุธยา	นางนิภา อยู่เล็ก	ผู้ใหญ่บ้าน 3 บ้านใหม่ พระนครศรีอยุธยา	
82	พระนครศรีอยุธยา	นางสุทิน คงสมพจน์	ผู้ใหญ่บ้าน 9 ปากกราน พระนครศรีอยุธยา	
83	พระนครศรีอยุธยา	น.ส.ลาละ ชันธสอน	ผู้ใหญ่บ้าน 1 ลำภาสม พระนครศรีอยุธยา	
84	พระนครศรีอยุธยา	นางทองสุข เกษมรัตติ	ผู้ใหญ่บ้าน 7 บ้านป้อม พระนครศรีอยุธยา	
85	พระนครศรีอยุธยา	นางพนอ เกตุประทุม	ผู้ใหญ่บ้าน 3 คลองสระบัว พระนครศรีอยุธยา	
86	พระนครศรีอยุธยา	นางประจัน ปิ่นนิกร	ผู้ใหญ่บ้าน 4 คลองสระบัว พระนครศรีอยุธยา	
87	พระนครศรีอยุธยา	นางสง่า ดอกจันทร์	ผู้ใหญ่บ้าน 5 จำปา ท่าเรือ	
88	พระนครศรีอยุธยา	นางสมพร อังกาบศรี	ผู้ใหญ่บ้าน 6 หนองขนก ท่าเรือ	
89	พระนครศรีอยุธยา	นางไสว กฤษแก้ว	ผู้ใหญ่บ้าน 7 หนองขนก ท่าเรือ	
90	พระนครศรีอยุธยา	นางเปรมสวาท บางสุวรรณ	ผู้ใหญ่บ้าน 9 บ้านร่อม ท่าเรือ	
91	พระนครศรีอยุธยา	นางประจวบ เกิดจันทร์	ผู้ใหญ่บ้าน 5 ศาลาลอย ท่าเรือ	
92	พระนครศรีอยุธยา	นางฟองคำ สุมโนจิตราภรณ์	ผู้ใหญ่บ้าน 5 ท่าหลวง ท่าเรือ	
93	พระนครศรีอยุธยา	นางเจริญ ตุงค์เรือง	ผู้ใหญ่บ้าน 8 หนองขนก ท่าเรือ	
94	พระนครศรีอยุธยา	นางบุศราวรรณ เจริญวรรณ	ผู้ใหญ่บ้าน 3 บ่อโพรง นครหลวง	
95	พระนครศรีอยุธยา	นางทองหยด มงคลธง	ผู้ใหญ่บ้าน 7 ปลายกัลดี บางซ้าย	
96	พระนครศรีอยุธยา	นางสมบัติ สง่างาม	กำหนด 0 โคกช้าง บางไทร	
97	พระนครศรีอยุธยา	นางสมจิตรี วงษ์ประดิษฐ์	กำหนด 0 บ้านกลิ้ง บางไทร	

ลำดับที่	จังหวัด	ชื่อ - สกุล		ตำบล - อำเภอ			หมายเหตุ
98	พระนครศรีอยุธยา	นางหอม	นามสำลี	ผู้ใหญ่บ้าน 1	บ้านลี	บางปะหัน	
99	พระนครศรีอยุธยา	นางเพ็ญม	พึงพร	ผู้ใหญ่บ้าน 7	พุดเลา	บางปะหัน	
100	พระนครศรีอยุธยา	นางสมจิต	เพชรเม็ด	ผู้ใหญ่บ้าน 10	พุดเลา	บางปะหัน	
101	พระนครศรีอยุธยา	นางวิเชียร	พรณชีพ	ผู้ใหญ่บ้าน 3	เกาะเกิด	บางปะอิน	
102	พระนครศรีอยุธยา	นางละเอียด	ศิรินเรศวรรัฐ	ผู้ใหญ่บ้าน 8	บ้านกรด	บางปะอิน	
103	พระนครศรีอยุธยา	นางเจริญ	อนันตศิริ	ผู้ใหญ่บ้าน 2	บ้านแปง	บางปะอิน	
104	พระนครศรีอยุธยา	นางอำพันธ์	เสื่อจำศิลป์	ผู้ใหญ่บ้าน 1	บางกระสัน	บางปะอิน	
105	พระนครศรีอยุธยา	นางนันทพร	ชุมพร	ผู้ใหญ่บ้าน 8	ไทรน้อย	บางบาล	
106	พระนครศรีอยุธยา	น.ส.สนอง	บัวบรรจง	ผู้ใหญ่บ้าน 9	ผักไห่	ผักไห่	
107	พระนครศรีอยุธยา	นางเบญจมาศ	สุภาสาด	ผู้ใหญ่บ้าน 6	บ้านใหญ่	ผักไห่	
108	พระนครศรีอยุธยา	นางทวี	กล่อมกาย	ผู้ใหญ่บ้าน 3	จักราช	ผักไห่	
109	พระนครศรีอยุธยา	นางนกแก้ว	คงพนัส	ผู้ใหญ่บ้าน 2	ดอนลาน	ผักไห่	
110	พระนครศรีอยุธยา	นางโกสุม	ไม้ประดิษฐ์	ผู้ใหญ่บ้าน 1	โคกม่วง	ภาชี	
111	พระนครศรีอยุธยา	นางเพ็ญศรี	ถาวรกุล	กำนัน 0	มหาราช	มหาราช	
112	พระนครศรีอยุธยา	น.ส.สมบัติ	คงเจริญ	ผู้ใหญ่บ้าน 3	ท่าตอ	มหาราช	
113	พระนครศรีอยุธยา	นางวันเพ็ญ	ผูกฤทัย	ผู้ใหญ่บ้าน 4	สนับทึบ	วังน้อย	
114	พระนครศรีอยุธยา	นางยีน	คลีไบ	ผู้ใหญ่บ้าน 1	สนับทึบ	วังน้อย	
115	พระนครศรีอยุธยา	นางสมทรง	พันธ์เจริญวรกุล	ผู้ใหญ่บ้าน 3	ลำตาเสา	วังน้อย	
116	พระนครศรีอยุธยา	นางวิภา	เมธิพงษ์	กำนัน 0	หัวเวียง	เสนา	
117	พระนครศรีอยุธยา	นางชวณพิศ	ช่วยพัฒนา	ผู้ใหญ่บ้าน 3	เจ้าเสด็จ	เสนา	
118	พระนครศรีอยุธยา	นางบังอร	เกตุดำปา	ผู้ใหญ่บ้าน 3	บ้านหลวง	เสนา	
119	พระนครศรีอยุธยา	นางเสนาะ	สุภาศาสตร์	ผู้ใหญ่บ้าน 10	บ้านโพธิ์	เสนา	
120	พระนครศรีอยุธยา	นางละออ	ตรีสินธุ์	ผู้ใหญ่บ้าน 0	คานหาม	อุทัย	กำนัน 6
121	พระนครศรีอยุธยา	นางประภา	รารามันัส	ผู้ใหญ่บ้าน 5	โพสาวหาญ	อุทัย	ผู้ใหญ่บ้าน 39
122	พระนครศรีอยุธยา	นางแฉล้ม	จิตรชื้อ	ผู้ใหญ่บ้าน 12	ธนู	อุทัย	รวม 45 คน
123	นครปฐม	นางสุนทรีย์	ธรรมเจริญ	กำนัน 0	บางภาษี	บางเลน	
124	นครปฐม	นางชูจิตต์	ศรีวิณโณ	ผู้ใหญ่บ้าน 2	บางระกำ	บางเลน	
125	นครปฐม	นางสงวนศรี	ไชนาค	ผู้ใหญ่บ้าน 7	นครปฐม	เมือง	
126	นครปฐม	นางมณีรัตน์	อินทร์ไพร	ผู้ใหญ่บ้าน 16	โพรงมะเดื่อ	เมือง	
127	นครปฐม	นางอุดม	สุขโพเพชร	ผู้ใหญ่บ้าน 3	ท่าตำหนัก	นครชัยศรี	
128	นครปฐม	นางประสิทธิ์	นามขาน	ผู้ใหญ่บ้าน 3	ลานตากฟ้า	นครชัยศรี	
129	นครปฐม	นางกมลพร	อ่อมกระตึก	ผู้ใหญ่บ้าน 6	บางกระตึก	สามพราน	
130	นครปฐม	นางปัทมา	ริเอียม	ผู้ใหญ่บ้าน 1	บางกระตึก	สามพราน	
131	นครปฐม	น.ส.วันทา	โตมอญ	ผู้ใหญ่บ้าน 8	กระทุ่มล้ม	สามพราน	

ลำดับที่	จังหวัด	ชื่อ - สกุล	ตำบล - อำเภอ	หมายเหตุ
132	นครปฐม	นางบุญเยี่ยม พันธุ์ชาติรี	ผู้ใหญ่บ้าน 7 คลองจินดา สามพราน	กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน 14 รวม 15 คน
133	นครปฐม	นางทองสุข แหยมบำรุง	ผู้ใหญ่บ้าน 14 คลองจินดา สามพราน	
134	นครปฐม	น.ส.อุบล เต่าบำรุง	ผู้ใหญ่บ้าน 6 บางช้าง สามพราน	
135	นครปฐม	นางทิพวรรณ หิรัญ	ผู้ใหญ่บ้าน 6 ท่าตลาด สามพราน	
136	นครปฐม	น.ส.นิภา ไพโรสงบ	ผู้ใหญ่บ้าน 9 สามง่าม ดอนตูม	
137	นครปฐม	นางสนิธา รัตนพล	ผู้ใหญ่บ้าน 4 แหลมบัว -	
138	เพชรบุรี	นางนรารวรรณ เขี้ยวยประยูร	ผู้ใหญ่บ้าน 1 ท่าคอย ท่ายาง	กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน 12 รวม 13 คน
139	เพชรบุรี	น.ส.ดอกไม้ มุกดา	กำหนด 0 ยางน้ำกลัดใต้ หนองหญ้าปล้อง	
140	เพชรบุรี	น.ส.ถนอม คุ่มสวัสดิ์	ผู้ใหญ่บ้าน 3 หนองชุมพล เขาย้อย	
141	เพชรบุรี	นางรัชนี ชุ่มจันทร์	ผู้ใหญ่บ้าน 3 บ้านกุ่ม เมือง	
142	เพชรบุรี	นางแหว หอมสกุล	ผู้ใหญ่บ้าน 6 ไร่ส้ม เมือง	
143	เพชรบุรี	นางไพเราะ แซ่อึ้ง	ผู้ใหญ่บ้าน 7 บ้านแหลม บ้านแหลม	
144	เพชรบุรี	นางวิเชียร เสวตริขารี	ผู้ใหญ่บ้าน 2 บางแก้ว บ้านแหลม	
145	เพชรบุรี	นางมณฑิยา คมขำ	ผู้ใหญ่บ้าน 0 ไร่สะท้อน บ้านลาด	
146	เพชรบุรี	น.ส.ลำเพย วาดเทียน	ผู้ใหญ่บ้าน 1 ไร่แซ่ บ้านลาด	
147	เพชรบุรี	นางวาริน วรรณชัย	ผู้ใหญ่บ้าน 6 ท่าเสน บ้านลาด	
148	เพชรบุรี	นางแสง ศรีเสม	ผู้ใหญ่บ้าน 3 หัวลิก บ้านลาด	
149	เพชรบุรี	นางสวิง จันทรวิรัตน์	ผู้ใหญ่บ้าน 1 - แก่งกระจาน	
150	เพชรบุรี	นางสายันต์ กลัวยิ่ง	ผู้ใหญ่บ้าน - - -	
151	สมุทรสาคร	นางบุญล้อม สถาวรสมิต	กำหนด 0 ท่าจีน เมือง	
152	สมุทรสาคร	นางบานเย็น ขอบชื่น	ผู้ใหญ่บ้าน 3 ท่าจีน เมือง	
153	สมุทรสาคร	น.ส.เยาวเรศ เนียมแดง	ผู้ใหญ่บ้าน 4 บางไทรัด เมือง	
154	สมุทรสาคร	นางวาสนา เสมอภาค	ผู้ใหญ่บ้าน 8 โคกขาม เมือง	
155	สมุทรสาคร	นางศรีวิมล จอดเกาะ	ผู้ใหญ่บ้าน 8 ท่าทราย เมือง	
156	สมุทรสาคร	น.ส.นริย์ คำประไพ	ผู้ใหญ่บ้าน 11 บางยาง กระจุกแบน	
157	สมุทรสาคร	น.ส.ฉวี เณรรักษา	ผู้ใหญ่บ้าน 1 คลองมะเดื่อ กระจุกแบน	
158	สมุทรสาคร	นางนกแก้ว มาลี	ผู้ใหญ่บ้าน 13 สวนหลวง กระจุกแบน	
159	สมุทรสาคร	นางลำไย ม่วงกลม	ผู้ใหญ่บ้าน - - -	
160	สมุทรสาคร	นางน้อม กมลสาคร	ผู้ใหญ่บ้าน 1 ไร่แซ่ บ้านแพ้ว	
161	ฉะเชิงเทรา	นางสมนึก ลีเจริญ	ผู้ใหญ่บ้าน 2 หนองแทน พนมสารคาม	
162	ฉะเชิงเทรา	นางจินต์ สมศรี	ผู้ใหญ่บ้าน 14 หนองแทน พนมสารคาม	
163	ฉะเชิงเทรา	นางพัชรี เดชวาสน์	ผู้ใหญ่บ้าน 1 เกาะขุ่น พนมสารคาม	

ลำดับที่	จังหวัด	ชื่อ - สกุล	ตำบล - อำเภอ	หมายเหตุ
164	ฉะเชิงเทรา	นางปราณี สุวรรณราช	ผู้ใหญ่บ้าน 13 เกาะขนุน พนมสารคาม	ผู้ใหญ่บ้าน 13 รวม 13 คน
165	ฉะเชิงเทรา	นางลูกจันทร์ พุ่มประดับ	ผู้ใหญ่บ้าน 1 ทุ่งพระยา สนามชัยเขต	
166	ฉะเชิงเทรา	นางเพยาร์ ดุลยสิทธิ์	ผู้ใหญ่บ้าน 5 ดงน้อย กิ่ง อ.ราชสาส์น	
167	ฉะเชิงเทรา	นางสมร วงษ์วัฒน์	ผู้ใหญ่บ้าน 11 ดงน้อย กิ่ง อ.ราชสาส์น	
168	ฉะเชิงเทรา	นางสมรัก วิเวกชาติ	ผู้ใหญ่บ้าน 7 ดงน้อย กิ่ง อ.ราชสาส์น	
169	ฉะเชิงเทรา	นางดวงใจ ตินะน้อย	ผู้ใหญ่บ้าน 8 โพรงอากาศ บางน้ำเปรี้ยว	
170	ฉะเชิงเทรา	นางชลอ ประสาททอง	ผู้ใหญ่บ้าน 14 บางผึ้ง บางปะกง	
171	ฉะเชิงเทรา	น.ส.ศศิธร วงษ์ประเสริฐ	ผู้ใหญ่บ้าน 3 บางปะกง บางปะกง	
172	ฉะเชิงเทรา	น.ส.นงลักษณ์ ธาณี	ผู้ใหญ่บ้าน 8 หนองจอก บางปะกง	
173	ฉะเชิงเทรา	นางไฉน ใจภักดี	ผู้ใหญ่บ้าน 7 บางสมัคร บางปะกง	
174	ชลบุรี	นางอรพิน มั่นคงสมบูรณ์	ผู้ใหญ่บ้าน 5 นาป่า เมือง	กำนัน 3 ผู้ใหญ่บ้าน 12 รวม 15 คน
175	ชลบุรี	นางวันเพ็ญ พิมพ์า	ผู้ใหญ่บ้าน 2 บางนาง พานทอง	
176	ชลบุรี	นางปราณอม จันทร์หอม	กำนัน 0 หนองหงษ์ พานทอง	
177	ชลบุรี	น.ส.บุญสม มัติโก	กำนัน 0 หนองเหียง พนัสนิคม	
178	ชลบุรี	นางพนิดา จอมผล	ผู้ใหญ่บ้าน 11 เกาะจันทร์ พนัสนิคม	
179	ชลบุรี	นางบุญยืน ศิริวิชัย	ผู้ใหญ่บ้าน 6 นามะตุ้ม พนัสนิคม	
180	ชลบุรี	นางพิกุล คุณจักร	ผู้ใหญ่บ้าน 7 ทมอนนาง พนัสนิคม	
181	ชลบุรี	นางซาลินี ธรรมจินดาพงษ์	ผู้ใหญ่บ้าน 1 วัดหลวง พนัสนิคม	
182	ชลบุรี	นางสมนึก นิลรัตนานนท์	ผู้ใหญ่บ้าน 3 หนองปรือ พนัสนิคม	
183	ชลบุรี	นางประไพ สุรินทร์	ผู้ใหญ่บ้าน 11 หน้าพระธาตุ พนัสนิคม	
184	ชลบุรี	นางบุญยัง พิมพ์ใจชน	ผู้ใหญ่บ้าน 11 วัดโบสถ์ พนัสนิคม	
185	ชลบุรี	น.ส.อ่องน เอียงตระกูล	กำนัน 0 บ้านบึง บ้านบึง	
186	ชลบุรี	นางประเทือง ก้องสมุทร	ผู้ใหญ่บ้าน 1 สัตหีบ สัตหีบ	
187	ชลบุรี	นางสมพร บันดิษฐ์ศิลป์	ผู้ใหญ่บ้าน 4 สัตหีบ สัตหีบ	
188	ชลบุรี	นางมะลิ ศรีเอี่ยมกุล	ผู้ใหญ่บ้าน 9 สัตหีบ สัตหีบ	
189	ระยอง	นางสุพรรณิ รี้วกุล	ผู้ใหญ่บ้าน 5 บ้านแลง เมือง	ผู้ใหญ่บ้าน 6 รวม 6 คน
190	ระยอง	นางสวิง สุขสัน	ผู้ใหญ่บ้าน 3 เนินพระ เมือง	
191	ระยอง	นางสายสมร เทียงแน	ผู้ใหญ่บ้าน 7 มาบตาพุด เมือง	
192	ระยอง	นางวรรณมา ศรีเมือง	ผู้ใหญ่บ้าน 1 ห้วยยาง แกลง	
193	ระยอง	นางอุดม ทวานระรื่น	ผู้ใหญ่บ้าน 1 หนองตะพาน บ้านค่าย	
194	ระยอง	นางอัมพร อุ้เจริญ	ผู้ใหญ่บ้าน 1 พนาณิคม บ้านค่าย	

ลำดับที่	จังหวัด	ชื่อ - สกุล	ตำบล - อำเภอ	หมายเหตุ
195	จันทบุรี	นางอำนวยการ พินิจ	กำนัน 0 ชุนซ้อง กิ่ง อ.แก่งหางแมว	
196	จันทบุรี	นางภิญโญ พลไทย	ผู้ใหญ่บ้าน 7 แก่งหางแมว กิ่ง อ.แก่งหางแมว	
197	จันทบุรี	น.ส.นันทนา เปี้ยแก้ว	ผู้ใหญ่บ้าน 5 แหลมสิงห์	
198	จันทบุรี	นางวันเพ็ญ ปริมจันทร์	ผู้ใหญ่บ้าน 16 ปากน้ำ แหลมสิงห์	
199	จันทบุรี	นางจรรุวรรณ ทศนันท	ผู้ใหญ่บ้าน 4 - แหลมสิงห์	
200	จันทบุรี	นางฉวี แจ่มแจ้ง	กำนัน 0 สีพยา ทำใหม่	
201	จันทบุรี	นางจินตนา สุทธิสาคร	กำนัน 0 สองพี่น้อง ทำใหม่	
202	จันทบุรี	นางนงลักษณ์ ใจประเสริฐ	ผู้ใหญ่บ้าน 4 ทรายขาว กิ่ง อ.สอยดาว	
203	จันทบุรี	น.ส.สำรินทร์ ดวงฤทัย	ผู้ใหญ่บ้าน 2 แสลง เมือง	
204	จันทบุรี	นางสมจิตร พิพัฒนาผล	ผู้ใหญ่บ้าน 11 นายายอาม -	กำนัน 3
205	จันทบุรี	นางอุทัย ธรรมอินทอง	ผู้ใหญ่บ้าน 3 - -	ผู้ใหญ่บ้าน 9
206	จันทบุรี	นางปัทมา เพื่องประยูร	ผู้ใหญ่บ้าน 1 - -	รวม 12 คน
207	ตราด	นางกุหลาบ คุมแก้ว	ผู้ใหญ่บ้าน 6 ห้วยแร้ง เมือง	
208	ตราด	นางจำหน่าย สันติมิตร	ผู้ใหญ่บ้าน 9 เนินทราย เมือง	
209	ตราด	นางสมควร หงษ์หิรัญ	ผู้ใหญ่บ้าน 3 ไม้รูด คลองใหญ่	
210	ตราด	นางอังคณา ทองโชติ	ผู้ใหญ่บ้าน 2 ทาดเล็ก คลองใหญ่	
211	ตราด	น.ส.เสาวลักษณ์ ประวีร์รัตน์	ผู้ใหญ่บ้าน 6 เกาะกูด กิ่ง อ.เกาะกูด	ผู้ใหญ่บ้าน 6
212	ตราด	นางสมศรี วงษ์ศิริ	ผู้ใหญ่บ้าน 1 เกาะหมาก กิ่ง อ.เกาะกูด	รวม 6 คน
213	ชัยนาท	นางสมใจ ศรีเสมาเมือง	กำนัน 0 เด่นใหญ่ หันคา	
214	ชัยนาท	นางเข็มทราย ชูช่าง	ผู้ใหญ่บ้าน 11 ห้วยงู หันคา	
215	ชัยนาท	นางสายยล ทองพิกุล	ผู้ใหญ่บ้าน - - หันคา	
216	ชัยนาท	น.ส.สุกัลยา ผกาแก้ว	ผู้ใหญ่บ้าน 7 ชัยนาท เมือง	
217	ชัยนาท	นางจิราภรณ์ กรัดกระยาง	ผู้ใหญ่บ้าน 5 นางลือ เมือง	
218	ชัยนาท	น.ส.ภิรมย์ กรสังข์	ผู้ใหญ่บ้าน 4 ทำชัย เมือง	
219	ชัยนาท	นางสอาด ลอยมา	ผู้ใหญ่บ้าน 7 บางหลวง สรรพยา	
220	ชัยนาท	นางสุรีย์ ชื่นกลิ่น	ผู้ใหญ่บ้าน 6 เทียงแท้ สรรคบุรี	
221	ชัยนาท	น.ส.เสมอ กลัดสุข	ผู้ใหญ่บ้าน 2 บางซุด สรรคบุรี	กำนัน 1
222	ชัยนาท	นางรำพึง วงษ์โพธิ์หอม	ผู้ใหญ่บ้าน 2 บางซุด สรรคบุรี	ผู้ใหญ่บ้าน 10
223	ชัยนาท	นางไฉน เทียนช้าง	ผู้ใหญ่บ้าน 5 อู่ตะเภา มโนรมย์	รวม 11 คน
224	สิงห์บุรี	นางสำอางค์ กลิ่นหัวไผ่	ผู้ใหญ่บ้าน 7 หัวไผ่ เมือง	
225	สิงห์บุรี	นางเอื้อจิตร ท้าวทุมมา	ผู้ใหญ่บ้าน 6 บางมัญ เมือง	
226	สิงห์บุรี	นางพรเพ็ญ อ่อนประเสริฐ	ผู้ใหญ่บ้าน 3 บ้านหม้อ พรหมบุรี	

ลำดับที่	จังหวัด	ชื่อ - สกุล	ตำบล - อำเภอ	หมายเหตุ
227	สิงห์บุรี	น.ส.สุรีย์พร เต่งภาวดี	ผู้ใหญ่บ้าน 6 โรงช้าง พรหมบุรี	
228	สิงห์บุรี	นางสาวลักษณะ กลิ่นแจ่ม	ผู้ใหญ่บ้าน 3 บ้านแปง พรหมบุรี	
229	สิงห์บุรี	นางกาญจนา ทองอร่าม	ผู้ใหญ่บ้าน 12 ไม้คัด บางระจัน	
230	สิงห์บุรี	นางบุผา รักถนอม	กำนัน 0 จีวราย อินทร์บุรี	
231	สิงห์บุรี	นางพรพิศ ทับเที่ยร	ผู้ใหญ่บ้าน 5 ประศุก อินทร์บุรี	
232	สิงห์บุรี	นางสำเริง สมสิงห์	ผู้ใหญ่บ้าน 10 จีวราย อินทร์บุรี	
233	สิงห์บุรี	นางเบี่ยม กลับดี	ผู้ใหญ่บ้าน 12 ทับยา อินทร์บุรี	
234	สิงห์บุรี	นางชื่น งามเนตร	ผู้ใหญ่บ้าน 10 ท่างาม อินทร์บุรี	
235	สิงห์บุรี	นางบุญเรือน ใจผ่อง	ผู้ใหญ่บ้าน 4 วิหารขาว ท่าช้าง	
236	สิงห์บุรี	นางจำปา ผงด้วง	ผู้ใหญ่บ้าน - - -	กำนัน 1
237	สิงห์บุรี	นางสอาด พูลทกิจ	ผู้ใหญ่บ้าน - - -	ผู้ใหญ่บ้าน 14
238	สิงห์บุรี	น.ส.อำนาจ ทองศรี	ผู้ใหญ่บ้าน - - -	รวม 15 คน
239	อ่างทอง	นางสุนันท์ ปานฉิม	กำนัน 0 หลักฟ้า ไชโย	
240	อ่างทอง	นางเหรียญ ชนิษฐาทอง	ผู้ใหญ่บ้าน 11 บ้านอิฐ เมือง	
241	อ่างทอง	นางสำเนียง สุนทร	ผู้ใหญ่บ้าน 4 โปสะ เมือง	
242	อ่างทอง	นางสมปอง สุขหา	ผู้ใหญ่บ้าน 3 ตลาดกรวด เมือง	
243	อ่างทอง	นางจำปา วิชาร	ผู้ใหญ่บ้าน 1 หลักฟ้า ไชโย	
244	อ่างทอง	นางจำปี บุญอนันต์	ผู้ใหญ่บ้าน 7 เทวราช ไชโย	
245	อ่างทอง	นางสุรินทร์ คำพราว	ผู้ใหญ่บ้าน 7 นรสิงห์ ป่าโมก	
246	อ่างทอง	นางสมบุรณ์ นามกิ่ง	ผู้ใหญ่บ้าน 5 หลักแก้ว วิเศษชัยชาญ	
247	อ่างทอง	นางสมจิตร อุ่นละม้าย	ผู้ใหญ่บ้าน 6 บางพลับ โพธิ์ทอง	
248	อ่างทอง	นางสุนีย์ จันท์อำพล	ผู้ใหญ่บ้าน 3 อินทรประมุข โพธิ์ทอง	
249	อ่างทอง	น.ส.อารีย์ ประเสริฐสุข	ผู้ใหญ่บ้าน 5 ทางพระ โพธิ์ทอง	
250	อ่างทอง	นางจิ้น นาคยศ	ผู้ใหญ่บ้าน 2 วังน้ำเย็น แสวงหา	
251	อ่างทอง	นางมานิตย์ บรรจงศิลป์	ผู้ใหญ่บ้าน 4 สามโก้ สามโก้	กำนัน 1
252	อ่างทอง	นางประสิทธิ์ รอดประดิษฐ์	ผู้ใหญ่บ้าน 8 มงคลธรรมนิมิต สามโก้	ผู้ใหญ่บ้าน 14
253	อ่างทอง	นางอุไร เกษมศรี	ผู้ใหญ่บ้าน - - -	รวม 15 คน
254	ลพบุรี	นางภิรมย์ คำดี	กำนัน 0 ถนนใหญ่ เมือง	
255	ลพบุรี	นางเสงี่ยม เพ็งกลิ่น	ผู้ใหญ่บ้าน 4 โกงธนู เมือง	
256	ลพบุรี	นางนิตยา ศรีโชติ	ผู้ใหญ่บ้าน 1 เขาพระงาม เมือง	
257	ลพบุรี	นางสมใจ ละอวยทุกข์	ผู้ใหญ่บ้าน 1 ท่าแค เมือง	
258	ลพบุรี	นางสมัย อธิธัญญาเวช	ผู้ใหญ่บ้าน 3 นิคมสร้างตนเอง เมือง	
259	ลพบุรี	นางศุภรสิริ ลิ้มนุสนธิ์	ผู้ใหญ่บ้าน 11 นิคมสร้างตนเอง เมือง	

ลำดับที่	จังหวัด	ชื่อ - สกุล	ตำบล - อำเภอ	หมายเหตุ
260	ลพบุรี	นางอำนาจ วงษ์ว่องไว	ผู้ใหญ่บ้าน 2 โพธิ์เก้าต้น เมือง	
261	ลพบุรี	นางสังวาลย์ บุญแลบ	กำนัน 0 โพนทอง บ้านหมี่	
262	ลพบุรี	นางศิลาธรรม กิตติธรรม	ผู้ใหญ่บ้าน 1 โพนทอง บ้านหมี่	
263	ลพบุรี	นางสมพิศ เข็มวงศ์	ผู้ใหญ่บ้าน 7 โพนทอง บ้านหมี่	
264	ลพบุรี	นางละมุล แสงเรือง	ผู้ใหญ่บ้าน 3 เชียงกา บ้านหมี่	
265	ลพบุรี	น.ส.สุวรรณมา ศรีสุพรรณ	ผู้ใหญ่บ้าน 4 เชียงกา บ้านหมี่	
266	ลพบุรี	นางสมหวัง คุ่มวงษ์	ผู้ใหญ่บ้าน 8 เชียงกา บ้านหมี่	
267	ลพบุรี	นางสายสุณี บำรุงชน	ผู้ใหญ่บ้าน 9 เชียงกา บ้านหมี่	
268	ลพบุรี	นางเทียมใจ สีมา	ผู้ใหญ่บ้าน 5 สนามแจง บ้านหมี่	
269	ลพบุรี	นางกัลยา จรเจริญ	ผู้ใหญ่บ้าน 4 นางพึ่ง บ้านหมี่	
270	ลพบุรี	นางเฉลิม อินทร์เอี่ยม	ผู้ใหญ่บ้าน 4 ดงพลับ บ้านหมี่	
271	ลพบุรี	นางพยอม สิงห์สูง	ผู้ใหญ่บ้าน - - บ้านหมี่	
272	ลพบุรี	นางกรอง บันอยู่	ผู้ใหญ่บ้าน 10 ทำวุ้ง ทำวุ้ง	
273	ลพบุรี	นางสุภาพ โปธิสมภาพวงศ์	ผู้ใหญ่บ้าน 5 ทำวุ้ง ทำวุ้ง	
274	ลพบุรี	นางพรพิศ บุญพูล	ผู้ใหญ่บ้าน 14 บางลี่ ทำวุ้ง	
275	ลพบุรี	น.ส.สุนันท์ นาคน้อย	ผู้ใหญ่บ้าน 12 เขาสมอคอน ทำวุ้ง	
276	ลพบุรี	น.ส.ขวัญเมือง โรจนศิลป์	ผู้ใหญ่บ้าน 6 ลาดสาลี ทำวุ้ง	
277	ลพบุรี	นางสมพงษ์ ละออง	ผู้ใหญ่บ้าน 13 สะแกราบ โคกคำโรง	
278	ลพบุรี	นางเป็รียว คนมัน	ผู้ใหญ่บ้าน 2 มหาโพธิ์ สระโบสถ์	
279	ลพบุรี	นางคอย คุร์ตะนะ	ผู้ใหญ่บ้าน 10 สระโบสถ์ สระโบสถ์	
280	ลพบุรี	นางสุรีย์ เอื้อสกุล	กำนัน 0 โคกสลุง พัฒนานิคม	
281	ลพบุรี	นางมาลา สิงห์สนอง	ผู้ใหญ่บ้าน 2 ท่าหลวง ท่าหลวง	
282	ลพบุรี	นางสมลิน ศรีแสงไทยสุข	ผู้ใหญ่บ้าน 13 โคกเจริญ กิ่ง อ.โคกเจริญ	
283	ลพบุรี	นางสมพร ชอบคุย	กำนัน 0 ยางโทน กิ่ง อ.หนองม่วง	
284	ลพบุรี	นางจำเพาะ โพธิ์ทอง	ผู้ใหญ่บ้าน 10 เขาสมอคอน -	กำนัน 4
285	ลพบุรี	นางประไพ นามผล	ผู้ใหญ่บ้าน - - -	ผู้ใหญ่บ้าน 29
286	ลพบุรี	นางอุดม ช่างทอง	ผู้ใหญ่บ้าน - - -	รวม 33 คน
287	กาญจนบุรี	นางทัศนีย์ ศรีพรรณทอง	ผู้ใหญ่บ้าน 10 พระแท่น ท่ามะกา	
288	กาญจนบุรี	น.ส.ละไม จินดาเพ็ง	ผู้ใหญ่บ้าน 7 ยางม่วง ท่ามะกา	
289	กาญจนบุรี	นางนงลักษณ์ บุญส่งสมชัยดี	ผู้ใหญ่บ้าน 6 ลาดหญ้า เมือง	
290	กาญจนบุรี	นางวิภา สงวนพันธ์	ผู้ใหญ่บ้าน 6 วังเย็น เมือง	
291	กาญจนบุรี	น.ส.มุกดา เวชวงศ์	กำนัน 0 ม่วงชุม ท่าม่วง	
292	กาญจนบุรี	นางสนม ชนะใจวัฒนา	ผู้ใหญ่บ้าน 4 วังขนาย ท่าม่วง	
293	กาญจนบุรี	นางพยงค์ ระวิวงษ์สุรการ	ผู้ใหญ่บ้าน 3 วังขนาย ท่าม่วง	

ลำดับที่	จังหวัด	ชื่อ - สกุล	ตำบล - อำเภอ	หมายเหตุ
294	กาญจนบุรี	นางสมคิด ฉัตรตระกูลศรี	ผู้ใหญ่บ้าน 6 บ้านใหม่ ท่าม่วง	
295	กาญจนบุรี	นางลิ่ง สงเจริญ	ผู้ใหญ่บ้าน 4 หนองปรือ บ่อพลอย	
296	กาญจนบุรี	นางกวน สมสาลี	ผู้ใหญ่บ้าน 4 หลุมรัง บ่อพลอย	
297	กาญจนบุรี	นางประทีป สุขเสริม	ผู้ใหญ่บ้าน 7 - บ่อพลอย	
298	กาญจนบุรี	นางขวัญหล้า กัณฑ์วงศ์	ผู้ใหญ่บ้าน 9 ห้วยเขย่ง ทองผาภูมิ	
299	กาญจนบุรี	นางถาวร ศรีทอง	ผู้ใหญ่บ้าน 8 หินกาด ศรีสวัสดิ์	
300	กาญจนบุรี	นางวันทอง จันทรีวีระชัย	ผู้ใหญ่บ้าน 9 รางหวาย พนมทวน	
301	กาญจนบุรี	นางเอือน สิงห์วรวัชร	ผู้ใหญ่บ้าน 12 ดอนแสลบ พนมทวน	กำนัน 1
302	กาญจนบุรี	นางยุพดี บุญน้อม	ผู้ใหญ่บ้าน 1 ด่านแม่แจลบ ศรีสวัสดิ์	ผู้ใหญ่บ้าน 16
303	กาญจนบุรี	นางกุหลาบ วันทอง	ผู้ใหญ่บ้าน 4 หนองเบ็ด ศรีสวัสดิ์	รวม 17 คน
304	ราชบุรี	นางสุมาลี อังกรจารุชัย	กำนัน 0 อ่างทอง เมือง	
305	ราชบุรี	น.ส.บุญนันท์ กองทัพ	กำนัน 0 ดอนคลัง ดำเนินสะดวก	
306	ราชบุรี	นางสมหมาย วัฒนธนนันท์	ผู้ใหญ่บ้าน 5 อ่างทอง เมือง	
307	ราชบุรี	นางเพียว รอดแสง	ผู้ใหญ่บ้าน 3 หินกอง เมือง	
308	ราชบุรี	น.ส.สมพงษ์ ศิริเอก	ผู้ใหญ่บ้าน 3 เจดีย์หัก เมือง	
309	ราชบุรี	นางวรรณวิไล ตริประเสริฐวุฒิ	ผู้ใหญ่บ้าน 4 เกาะพลับพลา เมือง	
310	ราชบุรี	นางสมจิตต์ ดาวเรือง	ผู้ใหญ่บ้าน 3 บ้านไร่ เมือง	
311	ราชบุรี	นางอนันต์ สุขเกษม	ผู้ใหญ่บ้าน 9 ดอนสะโก เมือง	
312	ราชบุรี	นางอุดม คัมภกสิกิจ	ผู้ใหญ่บ้าน 5 คิ่งน้ำวน เมือง	
313	ราชบุรี	น.ส.ศรินาถ วังตาล	ผู้ใหญ่บ้าน 13 หนองกบ บ้านโป่ง	
314	ราชบุรี	นางสอางค์ พรหมอินทร์	ผู้ใหญ่บ้าน 5 บ้านม่วง บ้านโป่ง	
315	ราชบุรี	นางเหรียญฟ้า ลำเจริญทรัพย์	ผู้ใหญ่บ้าน 4 กรับใหญ่ บ้านโป่ง	
316	ราชบุรี	น.ส.ราตรี โพธิ์เย็น	ผู้ใหญ่บ้าน 20 ท่าผา บ้านโป่ง	
317	ราชบุรี	นางอุดม หันใจชน	ผู้ใหญ่บ้าน 1 ลาดบัวขาว บ้านโป่ง	
318	ราชบุรี	นางนงเยาว์ ศิริบุรณ	ผู้ใหญ่บ้าน 11 ปากแรต บ้านโป่ง	
319	ราชบุรี	นางบุญชิต สาวิสุตชาติ	ผู้ใหญ่บ้าน 3 สวนกล้วย บ้านโป่ง	
320	ราชบุรี	นางสุธี จังพานิช	ผู้ใหญ่บ้าน 6 สวนกล้วย บ้านโป่ง	
321	ราชบุรี	นางลำพูล รักชื้อ	ผู้ใหญ่บ้าน 5 หนองกบ บ้านโป่ง	
322	ราชบุรี	นางคณา ลิ้มทโรภาส	ผู้ใหญ่บ้าน 10 บ้านสิงห์ โพธาราม	
323	ราชบุรี	นางวรรณา รอดแป้น	ผู้ใหญ่บ้าน 2 สร้อยฟ้า โพธาราม	
324	ราชบุรี	นางศรีนวล โฉจรค์นุสนธ์	ผู้ใหญ่บ้าน 6 แพงพวย ดำเนินสะดวก	
325	ราชบุรี	นางสังเวียน บัวชุม	ผู้ใหญ่บ้าน 2 วัดแก้ว บางแพ	กำนัน 2
326	ราชบุรี	นางสุนันท์ ทรัพย์ไพศาล	ผู้ใหญ่บ้าน 7 บ้านบึง ส่วนผึ้ง	ผู้ใหญ่บ้าน 24
327	ราชบุรี	นางสมิตรา ผดุงเวียง	ผู้ใหญ่บ้าน 1 วัดเพลง วัดเพลง	รวม 26 คน

ลำดับที่	จังหวัด	ชื่อ - สกุล	ตำบล - อำเภอ	หมายเหตุ
328	ราชบุรี	นางละมัย อรุณมณี	ผู้ใหญ่บ้าน 9 เกาะศาลพระ วัดเพลง	
329	ราชบุรี	นางอมรา เจ็ยข้าว	ผู้ใหญ่บ้าน - - -	
330	สุพรรณบุรี	นางเพ็ญประภา ปิ่นสกุล	กำนัน 0 โพธิ์พระยา เมือง	
331	สุพรรณบุรี	นางจันทร์ สุขคะละ	ผู้ใหญ่บ้าน 8 สวนแตง เมือง	
332	สุพรรณบุรี	นางระอัย ต้นทอง	ผู้ใหญ่บ้าน 7 สวนแตง เมือง	
333	สุพรรณบุรี	นางสมพร พันธุ์จบสิงห์	ผู้ใหญ่บ้าน	
334	สุพรรณบุรี	นางสว่าง โกลากุล	ผู้ใหญ่บ้าน 2 ไร่ขวาง เมือง	
335	สุพรรณบุรี	นางประเทพ นครทองอินทร์	ผู้ใหญ่บ้าน 8 ศาลาขาว เมือง	
336	สุพรรณบุรี	นางแบ่งล้ำ มัจฉา	ผู้ใหญ่บ้าน 9 วังลึก สามชุก	
337	สุพรรณบุรี	นางผลอม พุ่มมูล	ผู้ใหญ่บ้าน 15 ด่านช้าง ด่านช้าง	
338	สุพรรณบุรี	นางประภา บาลนคร	ผู้ใหญ่บ้าน 12 หนองมะค่าโมง ด่านช้าง	
339	สุพรรณบุรี	นางเลิศลักษณ์ กาญจนวิจิตร	ผู้ใหญ่บ้าน 3 วังคัน ด่านช้าง	
340	สุพรรณบุรี	นางบุญช่วย กรอบไธสง	ผู้ใหญ่บ้าน 6 แจรงาม หนองหญ้าไซ	
341	สุพรรณบุรี	นางหทัยา ศรีโปฏก	ผู้ใหญ่บ้าน 14 หนองหญ้าไซ หนองหญ้าไซ	
342	สุพรรณบุรี	น.ส.วรรณทิมา วิลาวงษ์	ผู้ใหญ่บ้าน 7 วังน้ำเย็น บางปลาหมอ	กำนัน 1
343	สุพรรณบุรี	นางวรรณภา ล้ำเลิศ	ผู้ใหญ่บ้าน 6 ดอนมะนาว สองพี่น้อง	ผู้ใหญ่บ้าน 14
344	สุพรรณบุรี	นางเฉลิมรัตน์ สุวรรณประทีป	ผู้ใหญ่บ้าน 2 ปลายนา ศรีประจันต์	รวม 15 คน
345	สระบุรี	น.ส.จิตรา หลวงเจริญ	กำนัน 0 หนองแซง หนองแซง	
346	สระบุรี	นางละออ ทองสุข	ผู้ใหญ่บ้าน 3 หนองควายไซ หนองแซง	
347	สระบุรี	นางทองดี ศรีน้อย	ผู้ใหญ่บ้าน 2 หนองหัวโพ หนองแซง	
348	สระบุรี	นางบุญมา กรองใจ	ผู้ใหญ่บ้าน 9 ห้วยบง เมือง	
349	สระบุรี	น.ส.ลัดดาวัลย์ แก้วบุตรดา	ผู้ใหญ่บ้าน 4 ผังรวง เมือง	
350	สระบุรี	นางมาลินี อางมณี	ผู้ใหญ่บ้าน 10 โคกสว่าง เมือง	
351	สระบุรี	นางละมัย หินอ่อน	ผู้ใหญ่บ้าน 3 หนองโน เมือง	
352	สระบุรี	นางถนอม ต้นแก้ว	ผู้ใหญ่บ้าน 9 หนองโน เมือง	
353	สระบุรี	นางบุญรอด กุหลาบ	ผู้ใหญ่บ้าน 6 กุดนกเปล้า เมือง	
354	สระบุรี	นางน้อย ไวรพร	ผู้ใหญ่บ้าน 3 นาโจง เมือง	
355	สระบุรี	นางคำน้อย ทองหัว	ผู้ใหญ่บ้าน 3 หนองปลาไหล เมือง	
356	สระบุรี	นางสินลา สมบรม	ผู้ใหญ่บ้าน 10 ตาลเดี่ยว แก่งคอย	
357	สระบุรี	นางประสาน พรหมโสภา	ผู้ใหญ่บ้าน 1 ห้วยแห้ง แก่งคอย	
358	สระบุรี	นางชะอุ่ม เรียบเลิศศิริณู	กำนัน 0 ห้วยขมื่น หนองแค	
359	สระบุรี	น.ส.นิลวรรณ สุขไพบุลย์	ผู้ใหญ่บ้าน 5 หนองโรง หนองแค	
360	สระบุรี	น.ส.สมพิศ กำเนิดผล	ผู้ใหญ่บ้าน 7 หนองไชน้ำ หนองแค	

ลำดับที่	จังหวัด	ชื่อ - สกุล	ตำบล - อำเภอ	หมายเหตุ
361	สระบุรี	นางหนูแดง มาช้า	ผู้ใหญ่บ้าน 9 หนองไชน้ำ หนองแค	
362	สระบุรี	นางหนูพิต มาริกุล	ผู้ใหญ่บ้าน 5 หนองบาก หนองแค	
363	สระบุรี	นางสมบัติ สังข์ทอง	ผู้ใหญ่บ้าน 5 โคกตูม หนองแค	
364	สระบุรี	นางแฉล้ม วิเชียรศรี	ผู้ใหญ่บ้าน 4 โคกตูม หนองแค	
365	สระบุรี	นางสมบัติ พุฒซ้อน	ผู้ใหญ่บ้าน 4 ไผ่ต่า หนองแค	
366	สระบุรี	น.ส.จันทร์เพ็ญ จุติมา	ผู้ใหญ่บ้าน 13 ห้วยขมิ้น หนองแค	
367	สระบุรี	นางสอาด ประเสริฐศรี	ผู้ใหญ่บ้าน 3 ห้วยทราย หนองแค	
368	สระบุรี	นางผกาวรรณ ฉายากุล	ผู้ใหญ่บ้าน 1 ห้วยทราย หนองแค	
369	สระบุรี	นางอุบล ดอกพิกุล	ผู้ใหญ่บ้าน 3 ห้วยขมิ้น หนองแค	
370	สระบุรี	นางทองใบ ประคำ	ผู้ใหญ่บ้าน 7 โกกแย้ หนองแค	
371	สระบุรี	นางทองดี ครีน้อย	ผู้ใหญ่บ้าน 2 หนองหัวโพ หนองแค	
372	สระบุรี	นางปราณี ประสาทสงฆ์	ผู้ใหญ่บ้าน 7 บ้านครัว บ้านหม้อ	
373	สระบุรี	น.ส.นิรมล ทิมพิทักษ์	ผู้ใหญ่บ้าน 8 บ้านครัว บ้านหม้อ	
374	สระบุรี	น.ส.สุมาลี เทพวิมลเพชรกุล	ผู้ใหญ่บ้าน 10 บ้านหม้อ บ้านหม้อ	
375	สระบุรี	นางวันเพ็ญ เจริญใจ	ผู้ใหญ่บ้าน 3 นายาว พระพุทธบาท	
376	สระบุรี	นางบังอร อ่วมแก้ว	ผู้ใหญ่บ้าน 9 พุค่างาน พระพุทธบาท	
377	สระบุรี	นางทัศนีย์ หนูเงิน	ผู้ใหญ่บ้าน 12 ห้วยป่าหวาย พระพุทธบาท	
378	สระบุรี	นางเสมอ เชื้อหลง	ผู้ใหญ่บ้าน 9 ลำสมพุง มวกเหล็ก	
379	สระบุรี	นางสำราญ คัมภีระ	ผู้ใหญ่บ้าน 1 คำพราน กิ่ง อ.วังม่วง	
380	สระบุรี	นางวาสนา ศรีคิด	ผู้ใหญ่บ้าน 10 นางโฆมด บ้านหม้อ	กำนัน 3
381	สระบุรี	นางอาภา สวัสดิ์นันทน์	กำนัน 0 หนองโคน สระบุรี	ผู้ใหญ่บ้าน 35
382	สระบุรี	นางสุรินทร์ ศรีทอง	ผู้ใหญ่บ้าน 6 บ้านหลวง -	รวม 38 คน
383	ปราจีนบุรี	นางเพิ่ม นิลสอน	ผู้ใหญ่บ้าน 6 วัดโบสถ์ เมือง	
384	ปราจีนบุรี	นางบุญยงค์ โต้ยี่	ผู้ใหญ่บ้าน 2 ท่างาม เมือง	
385	ปราจีนบุรี	นางเพทาย เหล่าเพชร	ผู้ใหญ่บ้าน 9 ท่างาม เมือง	
386	ปราจีนบุรี	นางบัวผัน เฟ่งพิศ	ผู้ใหญ่บ้าน 7 บ้านพระ เมือง	
387	ปราจีนบุรี	นางยุพิน อู่แก้ว	ผู้ใหญ่บ้าน 8 บ้านพระ เมือง	
388	ปราจีนบุรี	นางเดือนเพ็ญ นรินทร์วงษ์	ผู้ใหญ่บ้าน 9 ไม้เค็ด เมือง	
389	ปราจีนบุรี	นางสุชาดา วัฒนวงศ์	ผู้ใหญ่บ้าน 12 ดงขี้เหล็ก เมือง	
390	ปราจีนบุรี	นางชวนพิศ นครเอี่ยม	ผู้ใหญ่บ้าน 5 ศรีมหาโพธิ์ ศรีมหาโพธิ์	
391	ปราจีนบุรี	นางบรรจบ ศรีเกษ	ผู้ใหญ่บ้าน 10 ศรีมหาโพธิ์ ศรีมหาโพธิ์	
392	ปราจีนบุรี	นางระเบียบ มะโนภัย	ผู้ใหญ่บ้าน 11 หัวหว้า ศรีมหาโพธิ์	
393	ปราจีนบุรี	นางอำไพ เข้มทอง	ผู้ใหญ่บ้าน 4 บ้านสร้าง บ้านสร้าง	
394	ปราจีนบุรี	นางทองสี สาธุชน	ผู้ใหญ่บ้าน 13 ศาลาลำดวน สระแก้ว	

ลำดับที่	จังหวัด	ชื่อ - สกุล	ตำบล - อำเภอ	หมายเหตุ
395	ปราจีนบุรี	นางสมพร ด้ายมงคลศรี	ผู้ใหญ่บ้าน 14 ศาลาลำดวน สระแก้ว	
396	ปราจีนบุรี	นางเจรจา สมบูรณ์กุล	ผู้ใหญ่บ้าน 15 ศาลาลำดวน สระแก้ว	
397	ปราจีนบุรี	นางบุญธรรม มากเจริญ	ผู้ใหญ่บ้าน 11 สระขวัญ สระแก้ว	
398	ปราจีนบุรี	นางนฤมล แยมเกษร	ผู้ใหญ่บ้าน 10 ผ่านศึก อรัญประเทศ	
399	ปราจีนบุรี	นางฉลวย ยงค์พานิชย	ผู้ใหญ่บ้าน 14 หนองแวง ตาพระยา	
400	ปราจีนบุรี	นางพิมพ์า สิทธิปัญญา	ผู้ใหญ่บ้าน 11 ทับราช ตาพระยา	
401	ปราจีนบุรี	นางวัลภา ต้วสูงเนิน	ผู้ใหญ่บ้าน 9 วังท่าช้าง กบินทร์บุรี	
402	ปราจีนบุรี	นางฮวย มานะกิจ	ผู้ใหญ่บ้าน 10 โพธิ์งาม ประจันตคาม	
403	ปราจีนบุรี	นางประไพ เจนไพโร	ผู้ใหญ่บ้าน 8 เบญจขจร คลองหาด	ผู้ใหญ่บ้าน 22
404	ปราจีนบุรี	นางบุญลือ ลางเพชร	ผู้ใหญ่บ้าน - - -	รวม 22 คน
405	นครนายก	นางประคอง บุญสุข (วงษา)	ผู้ใหญ่บ้าน 5 นาหินสาด ปากพลี	
406	นครนายก	นางสมพร ถาวรเจริญ	ผู้ใหญ่บ้าน 1 ศรีจุฬา เมือง	
407	นครนายก	นางกาญจนา อิ่มเจริญ	ผู้ใหญ่บ้าน 6 ท่าช้าง เมือง	
408	นครนายก	นางสมจิตร์ ชัยมงคล	ผู้ใหญ่บ้าน 11 พรหมณี เมือง	
409	นครนายก	นางสุนทร สุขดี	ผู้ใหญ่บ้าน 5 ท่าช้าง เมือง	
410	นครนายก	นางสุบิน พึ่งเนตร	ผู้ใหญ่บ้าน 8 สาริกา เมือง	
411	นครนายก	นางประครอง ใจทัศน์	ผู้ใหญ่บ้าน 7 สาริกา เมือง	
412	นครนายก	นางเอิบ อายุโย	ผู้ใหญ่บ้าน 8 พรหมณี เมือง	
413	นครนายก	นางมา เกตุแก้ว	ผู้ใหญ่บ้าน 1 คลองใหญ่ องครักษ์	
414	นครนายก	นางประยงค์ ศรีเวชดิษฐ์	ผู้ใหญ่บ้าน 7 บางลูกเสือ องครักษ์	
415	นครนายก	นางประยูร ระโหลฐาน	ผู้ใหญ่บ้าน 7 บางปลากด องครักษ์	
416	นครนายก	นางผล สุดเสนาะ	ผู้ใหญ่บ้าน 10 ทรายมูล องครักษ์	
417	นครนายก	นางมะลิ คนมัน	ผู้ใหญ่บ้าน 1 ท่าเรือ ปากพลี	
418	นครนายก	นางลัดดา กองกุศล	ผู้ใหญ่บ้าน 6 พิภูลอก บ้านนา	
419	นครนายก	น.ส.โกสุม ทรัพย์เอนก	ผู้ใหญ่บ้าน 1 บ้านพร้าว บ้านนา	
420	นครนายก	นางสุจินดา บำรุงจิตต์	ผู้ใหญ่บ้าน - - -	ผู้ใหญ่บ้าน 17
421	นครนายก	นางบุญธรรม มากเจริญ	ผู้ใหญ่บ้าน - - -	รวม 17 คน

ทำเนียบรายชื่อ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านสตรี กรุงเทพมหานคร

ลำดับที่	จังหวัด	ชื่อ - สกุล	ตำบล - อำเภอ	หมายเหตุ
422	กทม.	นางนวดิ แพร์คุณธรรม	ผู้ใหญ่บ้าน 3 สีกัน ดอนเมือง	
423	กทม.	นางจรินทร์ คำศิริ	ผู้ใหญ่บ้าน 2 วังทองกลาง บางกะปิ	
424	กทม.	นางสุรินทร์ เผือกจิตร	ผู้ใหญ่บ้าน 11 วังทองกลาง บางกะปิ	
425	กทม.	นางกรองแก้ว โพธิ์วีเชียร	ผู้ใหญ่บ้าน 7 คลองกุ่ม บึงกุ่ม	
426	กทม.	น.ส.อภิรมย์ แก้วโชติ	ผู้ใหญ่บ้าน 10 คลองกุ่ม บึงกุ่ม	
427	กทม.	นางกานดา คำศรี	ผู้ใหญ่บ้าน 2 สะพานสูง บึงกุ่ม	
428	กทม.	นางสายใจ มุมณี	ผู้ใหญ่บ้าน 9 สะพานสูง บึงกุ่ม	
429	กทม.	นางสายหยุด นกแก้วน้อย	กำนัน 0 ลาดพร้าว ลาดพร้าว	
430	กทม.	นางประยูร เทศปิ่น	กำนัน 0 ลาดพร้าว ลาดพร้าว	
431	กทม.	น.ส.แสวง เกตุแก้ว	ผู้ใหญ่บ้าน 5 จรเขี้ยว ลาดพร้าว	
432	กทม.	นางอารมณิ กลิ่นหอม	ผู้ใหญ่บ้าน 17 มีนบุรี มีนบุรี	
433	กทม.	นางกล้วยไม้ ดีประเสริฐ	ผู้ใหญ่บ้าน 6 โศกแฝด หนองจอก	
434	กทม.	นางวัฒนา ชันธมาลา	ผู้ใหญ่บ้าน 4 ลาดกระบัง ลาดกระบัง	
435	กทม.	นางรุ่งรักษ์ ชูสังข์	ผู้ใหญ่บ้าน 1 บางแคเหนือ ภาษีเจริญ	
436	กทม.	นางดารานี ชูสังข์	ผู้ใหญ่บ้าน 4 บางแค ภาษีเจริญ	
437	กทม.	น.ส.ปราณี คุปตานนท์	ผู้ใหญ่บ้าน 9 บางแค ภาษีเจริญ	
438	กทม.	น.ส.ปราณี แก้วศรี	กำนัน 0 บางด้วน ภาษีเจริญ	
439	กทม.	นางอุบล รัตนกระจ่าง	ผู้ใหญ่บ้าน 7 บางด้วน ภาษีเจริญ	
440	กทม.	นางสมบัติ รวยดี	ผู้ใหญ่บ้าน 8 บางไผ่ ภาษีเจริญ	
441	กทม.	นางทองพูน จันเฝื่อน	กำนัน 0 คลองขวาง ภาษีเจริญ	
442	กทม.	นางอัมพร จิตต์ประกอบ	ผู้ใหญ่บ้าน 3 บางมด จอมทอง	
443	กทม.	นางพรทิพา สร้อยสุวรรณ	ผู้ใหญ่บ้าน 6 ตลิ่งชัน ตลิ่งชัน	
444	กทม.	นางอุไรวรรณ งามสกุลธรรม	ผู้ใหญ่บ้าน 10 ตลิ่งชัน ตลิ่งชัน	
445	กทม.	นางสุนันท์ ศิริอัฐ	ผู้ใหญ่บ้าน 14 บางระมาด ตลิ่งชัน	
446	กทม.	นางศิริวรรณ สมนาค	ผู้ใหญ่บ้าน 2 ราษฎร์บูรณะ ราษฎร์บูรณะ	
447	กทม.	น.ส.พัชรินทร์ ต้นประสิทธิ์	ผู้ใหญ่บ้าน 3 ราษฎร์บูรณะ ราษฎร์บูรณะ	
448	กทม.	น.ส.จิตติวรรณ ศรีพลอย	ผู้ใหญ่บ้าน 2 บางมด ราษฎร์บูรณะ	
449	กทม.	น.ส.สุวิมล วรรณศิริกุล	กำนัน 0 บางปะกอก ราษฎร์บูรณะ	กำนัน 5
450	กทม.	น.ส.กัญจนา นวลลักษณ์	ผู้ใหญ่บ้าน 12 บางปะกอก ราษฎร์บูรณะ	ผู้ใหญ่บ้าน 25
451	กทม.	นางอารมณิ กลิ่นหอม	ผู้ใหญ่บ้าน - - -	รวม 30 คน

ทำเนียบภาพ กำนัน-ผู้ใหญ่บ้านสตรี ภาคกลาง

				
นางรัชณี อุณหสุทธยานนท์	นางบุญสม อินทรศิริ	น.ส.พ่อน ตุ่มทอง	นางอำนาจ รัตนพงษ์	นางยินดี สุวรรณรัตน์
				
นางประยูร จงบุญเจือ	นางพุ่ม พุทธกาจ	นางเล็ก ร่วมพุ่ม	นางศิริรัตน์ เจียมบรรจง	น.ส.ตุ๊กตา แสงพงษ์
				
นางภิรมย์ ไกรจินดา	นางเตียม รอดรีน	นางลิ้นจี่ เรืองสุข	นางสาวกร มหาสุคนธ์	นางละไม บัวหลวง
				
นางวิไล นาคเปี่ยม	นางสมใจ ช่างนำ	นางฉิว พุ่มมาก	นางสุนทร ทองจอก	นางประทุม ถินทัศน์
				
น.ส.วรางคณา เรียงเครือ	นางนันทาวดี สุริยะมงคล	นางวันเพ็ญ เมืองสง่า	นางปทุม ชาตะนัย	น.ส.วาสนา พิทักษ์เขตต์ณรงค์

				
น.ส.ครีรัตน์ นิตินันท์	น.ส.วัลลภ มุกดา	น.ส.มาลี เดชปรารมย์	นางละเมียด ทองทอง	นางอรุณี ลิมธีระยศ
				
นางบรรจบ ภูเขียว	น.ส.วันเพ็ญ ทฤทัยสดใส	นางจรินทร์ แสงงาม	น.ส.ชูศรี สัตยานนท์	นางอรุณ เขียวคำพร
				
นางบังอร คุณากร	นางปุ่น งามช้า	นางบุญส่ง เสมทัพบระ	นางสม กุลเจริญ	นางทับทิม แสงงาม
				
นางรมดี เนียมลมุล	นางพัก กุลเจริญ	นางสุนีย์ คงวาริ	นางดวงตา สุขพร้อม	นางสมนึก ยุติ
				
น.ส.วันเพ็ญ รอดประเสริฐ	นางศิริ ศรีเสงี่ยม	นางอุไร เกษมศรี	นางสุพรรณิ แยมศรี	นางอุไร เทียบสมชาติ

นางกัญญา ปานาพูน	นางณัฐยา คำสำราญ	นางทองหยิบ แก้วนิลกุล	นางประภา นาคแสง	นางทองหยิบ เลขาวิจิตร
นางกิมเฮียง ปานนาค	นางกิมลี ปริญาธนากร	นางทองเปลว มินคร	นางสุดใจ มีสวัสดิ์	นางประภาวรรณ เล่าสินวัฒนา
น.ส.ลัลละ ชันธสอน	น.ส.มาลัย ปูเต๊ะ	น.ส.ลักขณา ประसार	นางอุไรวรรณ พินิจเวชการ	นางลัดดา อุ่นคำ
นางรัฐติพร ชัยสาลี	นางนิภาภรณ์ ผิวพรรณ	นางสำราญ ผลอนันต์	น.ส.นิตย์ เอมแสน	นางเจียม ดีวาจา
นางละออ มณีชาติ	นางประเทือง ฤสาวุฒิ	นางนิภา อยู่เล็ก	นางสุทิน คงสมพจน์	

นางทองสุข เกษมรัตติ	นางพนอ เกตุประทุม	นางประจัน ปินนิกร	นางสง่า ดอกจันทร์	นางสมพร อังกาบศรี
นางไสว กฤษแก้ว	นางเปรมสวาท บางสุวรรณ	นางประจวบ เกิดจันทร์	นางพองคำ สุมโนจิตราภรณ์	นางเจริญ ตูรงค์เรือง
นางบุศราวรรณ เจริญวรรณ	นางทองหยด มงคลธง	นางสมบัติ สว่างาม	นางสมจิตร วงษ์ประดิษฐ์	นางหอม นวมสำลี
นางเพ็ญ พึ่งพร	นางสมจิต เพ็ชรเม็ด	นางวิเชียร พรรณชีพ	นางละเอียด ศิรินครเศรษฐ์	นางเจริญ อนันตศิริ
นางอำพันธ์ เสือจำศีลป์	นางนันทพร ชุมพร	น.ส.สนอง บัวบรรจง	นางเบญจมาศ สุภาสาด	นางทวี กล่อมกาย

				
นางนกแก้ว คงพนัส	นางโกสุม ไม้ประดิษฐ์	นางเพ็ญศรี ดาวรกุล	น.ส.สมบัติ คงเจริญ	นางวันเพ็ญ ผูกฤทัย
				
นางยีน คลีไบ	นางสมทรง พันธุ์เจริญวรกุล	นางวิภา เมธิพงษ์	นางชวนพิศ ช่วยพัฒนา	นางบังอร เกตุจำปา
				
นางเสนาะ สุภากาศตร์	นางละออ ตีสินธุ์	นางประภา รารามนัส	นางสุนทรีย์ ธรรมเจริญ	นางชูจิตต์ ศรีวัฒน์โณ
				
นางมณีรัตน์ อินทร์ไพโร	นางประสิทธิ์ นามขาน	นางกมลพร อ่อมกระเทิก	นางปัมมา ริเอียม	น.ส.วันทา โตมอญ
				
นางบุญเยี่ยม พันธุ์ชาติตรี	นางทองสุข แทยมบำรุง	นางทิพวรรณ หิรัญ	นางสนิท รัตนพล	นางนรารณ เที้ยวประยูร

				
น.ส.ดอกไม้ มุกดา	น.ส.ถนอม คุ่มสวัสดิ์	นางรัชนี ชุ่มจันทร์	นางแซว ทอมสกุล	นางวิเชียร เสวตริขารี
				
นางมณฑิยา คมขำ	น.ส.ลำเพย วาดเขียน	นางวาริน วรรณชัย	นางแสง สีเสมอ	นางสวิง จันทร์วิฑิต
				
นางสายันต์ กลับบิ่ง	นางบุญล้อม สดถาวรสมิต	นางบานเย็น ชอบชื่น	น.ส.เยาวเรศ เนียมแดง	นางวาสนา เสมอภาค
				
นางศรีวิมล จอดเกาะ	น.ส.นริย์ คำประไพ	นางนกแก้ว มาลี	นางลำไย ม่วงกลม	นางน้อม กมลสาร
				
นางสมนึก ลีเจริญ	นางจินต์ สมศรี	นางพัชรี เดชวาทัน	นางปราณี สุวรรณราช	นางลูกจันทร์ พุ่มประดับ

				
นางเพยาร์ ดุยสิทธิ์	นางสมร วงษ์วัฒน์	นางสมรรัก วิเวกชาติ	นางดวงใจ ตินะน้อย	นางชลอ ประสาททอง
				
น.ส.ศศิธร วงษ์ประเสริฐ	น.ส.นงลักษณ์ ธาณี	นางไฉน ใจภักดี	นางอรพิน มั่นคงสมบูรณ์	นางวันเพ็ญ พิมพ์ท่า
				
นางปราณอม จันทรหอม	น.ส.บุญสม มัติโก	นางพนิดา จอมผล	นางบุญยีน ศิริวิชัย	นางพิกุล คุณจักร
				
นางชาลิณี ธรรมจินดาพงษ์	นางสมนึก นิลรัตนานนท์	นางประไพ สุรินทร์	นางบุญยง พิมพ์ใจชน	นางประเทือง ก้องสมุทร
				
นางสมพร บันดิษฐ์ศิลป์	นางมะลิ ศรีเอี่ยมกุล	นางสุพรรณิ รุ่งกุล	นางสวิง สุขสัน	นางสาวสมร เทียงแน่น

				
นางวรรณมา ศรีเมือง	นางอุตม ทวานระรีน	นางอัมพร อุ่เจริญ	นางอำนาจ พิณีจ	น.ส.นันทนา เปี้ยแก้ว
				
นางวันเพ็ญ ปริมจันทร์	นางจารุวรรณ ทศนนท์	นางฉวี แจ่มแจ้	นางจินตนา สุทธิสาคร	นางนงลักษณ์ ใจประเสริฐ
				
น.ส.สำรินทร์ ดวงฤทัย	นางสมจิตร พิพัฒน์ผล	นางอุทัย ธรรมอินทอง	นางปัทมา เฟื่องประยูร	นางกุลลาภ คุ่มแก้ว
				
นางจำหน่าย สันติมิตร	นางสมควร หงษ์หิรัญ	นางอังคณา ทองโชติ	น.ส.เสาวลักษณ์ ประวีร์รัตน์	นางสมศรี วงษ์ศิริ
				
นางสมใจ ศรีเสมาเมือง	นางเข็มทราย ชูช่าง	นางสาวยล ทองพิกุล	น.ส.สุกัลยา ผกาแก้ว	นางจิราภรณ์ กรัดกระยาง

				
น.ส.ภิรมย์ กรสังข์	นางสอาด ลอยมา	น.ส.เสมอ กลัดสุข	นางรำพึง วงษ์โพธิ์หอม	นางโดน เทียนช้าง
				
นางลำอังก์ กลิ่นหัวไผ่	นางเอ็จิตร ท้าวพุมมา	นางพรเพ็ญ อ่อนประเสริฐ	น.ส.สุรีย์พร เต่งภาวดี	นางสาวลักษณ์ กลิ่นแจ้
				
นางกาญจนา ทองอร่าม	นางบุปผา รักถนอม	นางพรพิศ ทับเที่ยร	นางสำเร้ง สมสิงห์	นางชิน งามเนตร
				
นางบุญเรือน ใจผ่อง	นางจำปา ผงดั่ง	นางสอาด พูลทกิจ	น.ส.อำนาจ ทองศรี	นางสุนันท์ ปานนิม
				
นางสำเนียง สุนทร	นางสมปอง สุขทา	นางจำปา วิชาธร	นางจำมิ บุญอนันต์	นางสุรินทร์ คำพราว

				
นางสมบุรณ์ นามกิ่ง	นางสมจิตร อุ่นละม้าย	นางสุนีย์ จันท์อำพล	น.ส.อารีย์ ประเสริฐสุข	นางจิ้น นาคยศ
				
นางมานิตย์ บรรจงศิลป์	นางประสิทธิ์ รอดประดิษฐ์	นางอุไร เกษมศรี	นางกิริมย์ คำดี	นางเสี่ยม เพ็งกลิ่น
				
นางนิตยา ศรีโชติ	นางสมใจ ละอวยทุกข์	นางสมัย อิทธิญาณเวช	นางศุภรสิริ ลิ้มนุสนธิ์	นางอำนวยการ วงษ์ว่องไว
				
นางสาววัลย์ บุญแลบ	นางคิลธรรม กิตติธรรม	นางสมพิศ เข็มวงศ์	นางละมุล แสงเรือง	น.ส.สุวรรณมา ศรีสุพรรณ
				
นางสมหวัງ คุ่มวงษ์	นางสาวสุนี บำรุงชน	นางเทียมใจ สี่มา	นางกัลยา จรเจริญ	นางเฉลิม อินทร์เอี่ยม

				
นางพยอม สิงห์สูง	นางกรอง ปั่นอยู่	นางสุภาพ โพธิสมภาพวงค์	นางพรพิศ บุญพูล	น.ส.สุนันท์ นาคน้อย
				
น.ส.ขวัญเมือง โรจนศิลป์	นางสมพงษ์ ละออง	นางเป็รียว คนมัน	นางคอย คุรัตน์	นางสุรีย์ เอื้อสรวง
				
นางมาลา สิงห์สนอง	นางสมสิน ศรีแสงไทยสุข	นางสมพร ขอบคุย	นางจำเพาะ โพธิ์ทอง	นางประไพ นามผล
				
นางอุดม ช่างทอง	นางทัศนีย์ ศรีพรรณทอง	น.ส.ละไม จิตาเพ็ง	นางนงลักษณ์ บุญสงสมชัยดี	นางวิภา สงวนพันธ์
				
น.ส.มุกดา เวชวงศ์	นางสนม ชนะใจวัฒนา	นางพยงค์ ระวังษ์สุรการ	นางสมคิด นัตถระกุลสร	นางลิ้ง สงเจริญ

				
นางกวน สมสาลี	นางประทีป สุขเสริม	นางขวัญหล้า กัดทะวงค์	นางถาวร ศรีทอง	นางวันทอง จันทรีวีระชัย
				
นางเอือน สิงห์วรวัชร	นางยุพดี บุญน้อม	นางกฤตลาป วันทอง	นางสุมาลี อังกรจรรย์ชัย	น.ส.บุญนันท์ กองทัพ
				
นางสมหมาย วัฒนธนนันท์	น.ส.สมพงษ์ ศิริเอก	นางวรรณวิไล ตริประเสริฐวุฒิ	นางสมจิตต์ ดาวเรือง	นางอนันต์ สุขเกษม
				
นางอุดม คัมภกสิกิจ	น.ส.ศิรินาถ วังตาล	นางสอางค์ พรหมอินทร์	นางเหรียญฟ้า ลำเจริญทรัพย์	น.ส.ราตรี โพธิ์เย็น
				
นางอุดม ทันใจชน	นางนงเยาว์ ศิริบูรณ	นางบุญชิต สาวสุดชาติ	นางสุธี จังพานิช	นางลำพูล รักชื่อ

				
นางคณา ลิ้มทโรภาส	นางวรรณารอดแป้น	นางศรีนวล ใจสวรรค์นุสนธ์	นางสังเวียน บัวชุม	นางสุนันท์ ทรัพย์ไพศาล
				
นางสุมิตรา ผดุงเวียง	นางละมัย อรุณมณี	นางอมรา เจียชัย	นางเพ็ญประกาย ปิ่นสกุล	นางจันทร์ สุขคะละ
				
นางระอัย ดันทอง	นางสมพร พันธุ์จบสิงห์	นางสาว โกลากุล	นางประเทพ นครทองอินทร์	นางเป็งลำ มัจฉา
				
นางฉลอม พุ่มมุล	นางประกาย บาลนคร	นางเลิศลักษณ์ กาญจนวิจิตร	นางบุญช่วย กรอบไธสง	นางทัทยา ศรีโปฏก
				
น.ส.วรรณทิมา วิลาวงษ์	นางวรรณาล้ำเลิศ	นางเฉลิมรัตน์ สุวรรณประทีป	น.ส.จิตรา ทลวงเจริญ	นางละออง ทองสุข

				
นางทองดี ศรีน้อย	นางบุญมา กรองใจ	น.ส.ลัดดาวัลย์ แก้วบุตตา	นางมาลินี อางมณี	นางละมัย หินอ่อน
				
นางถนอม ตันแก้ว	นางบุญรอด กุศลาบ	นางน้อย ไวรพร	นางคำน้อย ทองห้าว	นางสินลา สมบรม
				
นางประสาน พรหมโสภา	นางชะอุ่ม เรียบเลิศศิริ	นางหนูพิต มาริกุล	นางสมบัติ พุฒซ้อน	น.ส.จันทร์เพ็ญ จุติมา
				
นางสอาด ประเสริฐศรี	นางผกาพรรณ ฉายากุล	นางอุบล ดอกพิกุล	นางทองใบ ประคำ	นางทองดี ศรีน้อย
				
นางปราณี ปราสาทสงฆ์	นางนิรมล ทิมพิทักษ์	น.ส.สุมาลี เทพวิมลเพชรกุล	นางวันเพ็ญ เจริญใจ	นางบังอร อ่วมแก้ว

				
นางทัศนีย์ หนูเงิน	นางเสมอ เชื้อหลง	นางสาวาญ คัมภีระ	นางวาสนา ศรีคิด	นางอภา สวัสดิ์นันท์
				
นางสุรินทร์ ศรีทอง	นางเต็ม นิลสอน	นางบุญยงค์ โตยี่	นางเพทาย เหล่าเพชร	นางบัวผัน เฟ่งพิศ
				
นางยุพิน อุ่แก้ว	นางเดือนเพ็ญ นรินทร์วงษ์	นางสุชาดา วัฒนวงศ์	นางชวนพิศ นครเอี่ยม	นางบรรจบ ศรีเกษ
				
นางระเบียบ มะโนทัย	นางอำไพ เข้มทอง	นางทองสี สาธุชน	นางสมพร ด้ายมงคลศรี	นางเจรจา สมบูรณ์กุล
				
นางบุญธรรม มากเจริญ	นางนฤมล แยมเกษร	นางฉลวย ยงค์พานิช	นางฮวย มานะกิจ	นางประไพ เจนไพร

				
นางบุญลือ ลางเพชร	นางประคอง บุญสุข(วงษา)	นางสมพร ถาวรเจริญ	นางกาญจนา อิ่มเจริญ	นางสมจิตรร์ ชัยมงคล
				
นางสุนทร สุขดี	นางสุนิษา พึ่งเนตร	นางประครอง ใจทัต	นางเอิบ อายุโย	นางมา เกตุแก้ว
				
นางประยงค์ ศรีเวชดิษฐ์	นางประยูร ระโหฐาน	นางผล สุดเสนาะ	นางมะลิ คนมัน	นางลัดดา กองกุศล
				
น.ส.โกสุม ทรัพย์เออนา	นางสุจินดา บำรุงจิตต์	นางบุญธรรม มากเจริญ	นางนวัตี แพร์คุณธรรม	นางจรินทร์ คำศิริ
				
นางสุรินทร์ เผือกจิตร	นางกรองแก้ว โพธิ์วีเชียร	น.ส.อภิรมย์ แก้วโชติ	นางกานดา คำศิริ	นางสาวใจ มุมนี

				
นางสายหยุด นกแก้วน้อย	นางประยูร เทตบั้น	น.ส.แสง เกตุแก้ว	นางอารมณ กลินทอม	นางวัฒนา ชันธมาลา
				
นางรุ่งรักษ์ ชูสังข์	นางดารานี ชูสังข์	น.ส.ปราณี คุปตานนท์	น.ส.ปราณี แก้วศรี	นางสมบัติ รวยดี
				
นางทองพูน จันเฝื่อน	นางอัมพร จิตต์ประกอบ	นางพรทิพา สร้อยสุวรรณ	นางอุไรวรรณ งามสกุลธรรม	นางสุนันท์ ศิริอัฐ
				
นางศิริวรรณ สมนาถ	น.ส.สุวิมล วรรณศิริกุล	น.ส.กัญจนา นวลลักษณ์	นางอารมณ กลินทอม	

ทำเนียบรายชื่อ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านสตรี ภาคเหนือ

ลำดับที่	จังหวัด	ชื่อ - สกุล	ตำบล - อำเภอ	หมายเหตุ
452	กำแพงเพชร	นางชะแอม ทองหล่อ	ผู้ใหญ่บ้าน 6 ลานดอกไม้ตก เมือง	
453	กำแพงเพชร	นางสมส่วน ราชรงค์	ผู้ใหญ่บ้าน 5 เพชรชมพู เมือง	
454	กำแพงเพชร	น.ส.เสวย จำปีทอง	ผู้ใหญ่บ้าน 9 นาบ่อคำ เมือง	
455	กำแพงเพชร	นางรุ่งระวี บุญนิยม	ผู้ใหญ่บ้าน 12 อ่างทอง เมือง	
456	กำแพงเพชร	นางลำพันธ์ กลั่นสุทร	ผู้ใหญ่บ้าน 14 วังทอง เมือง	
457	กำแพงเพชร	นางวันเพ็ญ พุ่มจันทร์	ผู้ใหญ่บ้าน 2 ท่าขุนราม เมือง	
458	กำแพงเพชร	นางลมัย ลาภาอุตร์	ผู้ใหญ่บ้าน 2 นิคม เมือง	
459	กำแพงเพชร	น.ส.จินตนา ศรีวิไล	กำนัน 0 บ่อถ้ำ ชาญวรลักษณ์	
460	กำแพงเพชร	นางพยอม สบายเมือง	กำนัน 0 วังยาง คลองขลุง	
461	กำแพงเพชร	นางบัวสาย ดีสินท	ผู้ใหญ่บ้าน 2 ปางตาไว คลองขลุง	
462	กำแพงเพชร	นางดี จันทรภิรมย์	ผู้ใหญ่บ้าน 1 วังบัว คลองขลุง	
463	กำแพงเพชร	นางจำเริญ คชภูมิ	ผู้ใหญ่บ้าน 3 ท่าพุทรา คลองขลุง	
464	กำแพงเพชร	นางประกาย รัตนวราหะ	ผู้ใหญ่บ้าน 3 วังยาง คลองขลุง	
465	กำแพงเพชร	นางศิริรัตน์ ดิษสวน	ผู้ใหญ่บ้าน 7 วังควง พรานกระต่าย	
466	กำแพงเพชร	นางนิต ศรีสวัสดิ์	ผู้ใหญ่บ้าน 5 คลองลานพัฒนา คลองลาน	กำนัน 2
467	กำแพงเพชร	นางลำเนาวัลย์ จำรัสศรี	ผู้ใหญ่บ้าน - - -	ผู้ใหญ่บ้าน 15
468	กำแพงเพชร	นางสมศรี พรหมมาศ	ผู้ใหญ่บ้าน - - -	รวม 17 คน
469	นครสวรรค์	น.ส.พรรณิ จันดาแก้ว	ผู้ใหญ่บ้าน 17 ลาดยาว ลาดยาว	
470	นครสวรรค์	นางประเมิน พลัดเจริญ	ผู้ใหญ่บ้าน 8 เนินขี้เหล็ก ลาดยาว	
471	นครสวรรค์	นางสวัสดิ์ เกษกรรม	ผู้ใหญ่บ้าน 8 ท้องนมวัว ลาดยาว	
472	นครสวรรค์	นางแก้ว ทาค่า	ผู้ใหญ่บ้าน 7 วังใหญ่ ท่าตะโก	
473	นครสวรรค์	นางสำรอง ถาวรชาติ	ผู้ใหญ่บ้าน 1 วังน้ำลาด ไผ่ศาลี	
474	นครสวรรค์	นางสมหมาย ศรีอ่อน	ผู้ใหญ่บ้าน 2 บ้านแดน บรรพตพิสัย	
475	นครสวรรค์	นางวิไล พุ่มไพศาลชัย	ผู้ใหญ่บ้าน 6 บึงปลาหู บรรพตพิสัย	
476	นครสวรรค์	นางบุญชอบ พยัตรธรรม	ผู้ใหญ่บ้าน 4 ตาคลี ตาคลี	
477	นครสวรรค์	นางเฉลียว ดอยขุนทด	ผู้ใหญ่บ้าน 9 ลาดทิพรส ตาคลี	
478	นครสวรรค์	นางชื่น วัฒนาณรงค์	ผู้ใหญ่บ้าน 3 ยางขาว พยุหะคีรี	
479	นครสวรรค์	นางสำรวญ ศรีทับทิม	ผู้ใหญ่บ้าน 7 น้ำทรง พยุหะคีรี	
480	นครสวรรค์	นางอนงค์ จันท์อ้อม	ผู้ใหญ่บ้าน 1 ท้องปลิง เมือง	
481	นครสวรรค์	น.ส.สมบัติ ทองอ่อน	ผู้ใหญ่บ้าน 3 ตะเคียนเลื่อน เมือง	
482	นครสวรรค์	น.ส.บุญช่วย กล้าเซาว์	ผู้ใหญ่บ้าน 2 เกยไชย ชุมแสง	
483	นครสวรรค์	น.ส.วันรุ่ง แสนมุกข์	ผู้ใหญ่บ้าน 1 พันลาน ชุมแสง	
484	นครสวรรค์	นางสุพร อินทร์คล้าย	ผู้ใหญ่บ้าน 9 อุดมธัญญา ตากฟ้า	

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ลำดับที่	จังหวัด	ชื่อ - สกุล	ตำบล - อำเภอ	หมายเหตุ
514	เชียงใหม่	น.ส.บังอร คำภีระ	ผู้ใหญ่บ้าน 2 ท่าเตือ ดอยเต่า	
515	เชียงใหม่	นางทองสิน เลิศพฤกษ์	ผู้ใหญ่บ้าน 15 บ้านกาด กิ่ง อ.แม่วาง	
516	น่าน	นางนวลละออ ทิพย์ตุ้ย	กำนัน 0 ชิ่ง เวียงสา	
517	น่าน	นางบุญเทียม จุมปา	ผู้ใหญ่บ้าน 8 ทิมตอง เมือง	
518	น่าน	นางนงนุช เทพประสิทธิ์	ผู้ใหญ่บ้าน 4 กลางเวียง เวียงสา	กำนัน 1
519	น่าน	นางอมรรัตน์ ชราพก	ผู้ใหญ่บ้าน 6 ปัว ปัว	ผู้ใหญ่บ้าน 4
520	น่าน	นางเปรี๊ยะ บุญทา	ผู้ใหญ่บ้าน 5 นาทะนุง กิ่ง อ.นาหมื่น	รวม 5 คน
521	ลำพูน	นางอำพัน นันทขว้าง	กำนัน 0 ป่าซาง ป่าซาง	
522	ลำพูน	นางวรรณมา ปันจติ	ผู้ใหญ่บ้าน 9 หนองช้างคืน เมือง	กำนัน 1
523	ลำพูน	นางสาย หมวดดะจุ่ม	ผู้ใหญ่บ้าน 2 ก้อ ลี้	ผู้ใหญ่บ้าน 3
524	ลำพูน	นางพิมพ์พา พรหมณะ	ผู้ใหญ่บ้าน 9 บ้านธิ กิ่ง อ.บ้านธิ	รวม 4 คน
525	ลำปาง	นางลำดวน ฤทธิ์สกุลชัย	ผู้ใหญ่บ้าน 2 ชมพู เมือง	
526	ลำปาง	นางจันทร์สม ทองทิพย์	ผู้ใหญ่บ้าน 4 พระบาท เมือง	
527	ลำปาง	นางเกษร ดิวศ์สาย	ผู้ใหญ่บ้าน 1 วังเงิน แม่ทะ	
528	ลำปาง	นางเรือนคำ แซ่เตียว	ผู้ใหญ่บ้าน 2 หลวงใต้ งาว	ผู้ใหญ่บ้าน 5
529	ลำปาง	นางแก้ว ทรดี	ผู้ใหญ่บ้าน 3 วังพร้าว เกาะคา	รวม 5 คน
530	แพร่	นางบันวี หลวงทุมมา	ผู้ใหญ่บ้าน 10 เหมืองหม้อ เมือง	
531	แพร่	นางสุดใจ สุขไชยกิจ	ผู้ใหญ่บ้าน 3 แม่ยางตาล ร้องกวาง	
532	แพร่	นางบานเย็น โตติลกวเซอร์	ผู้ใหญ่บ้าน - - ร้องกวาง	
533	แพร่	นางทองเจือ สุขแสน	ผู้ใหญ่บ้าน 8 บ้านหนุน สอง	
534	แพร่	นางศรีไฉฉะ ธรรมใจ	ผู้ใหญ่บ้าน 1 แดนชุมพล สอง	
535	แพร่	น.ส.เจลา ยาใจ	ผู้ใหญ่บ้าน 5 สลอย วังชิ้น	
536	แพร่	นางสีดา เรือนคำ	ผู้ใหญ่บ้าน 1 ไทยย่อย เด่นชัย	
537	แพร่	นางนงโย นาคจักร	ผู้ใหญ่บ้าน 4 ไทยย่อย เด่นชัย	ผู้ใหญ่บ้าน 9
538	แพร่	นางสมพิศ กันทะวงศ์	ผู้ใหญ่บ้าน 1 แม่จิว เด่นชัย	รวม 9 คน
539	ตาก	นางสมพรรณ คำปลอด	ผู้ใหญ่บ้าน 6 สมอโคน บ้านตาก	
540	ตาก	น.ส.อรรชนีชา กาละ	ผู้ใหญ่บ้าน 3 สามเงา สามเงา	
541	ตาก	นางจันทร์จิรา เสียงดั่ง	ผู้ใหญ่บ้าน 6 - แม่ระมาด	ผู้ใหญ่บ้าน 4
542	ตาก	นางอำนาจ ทองโชติ	ผู้ใหญ่บ้าน 12 แม่ท้อ เมือง	รวม 4 คน

ลำดับที่	จังหวัด	ชื่อ - สกุล	ตำบล - อำเภอ	หมายเหตุ
543	สุโขทัย	นางสมพร ผิวโพธิ์	ผู้ใหญ่บ้าน 6 ท่าชัย ศรีสัชชนาลัย	ผู้ใหญ่บ้าน 9 รวม 9 คน
544	สุโขทัย	นางผาย สำอางค์	ผู้ใหญ่บ้าน 3 ป่ากุมเกาะ สวรรคโลก	
545	สุโขทัย	นางประจวบ เทียงตรง	ผู้ใหญ่บ้าน 3 วังไม้ขอน สวรรคโลก	
546	สุโขทัย	นางลูกอินทร์ กันภัย	ผู้ใหญ่บ้าน 2 ปากน้ำ สวรรคโลก	
547	สุโขทัย	นางสมคิด เกตุเผือก	ผู้ใหญ่บ้าน 2 บ้านด่าน บ้านด่านลานหอย	
548	สุโขทัย	นางฉลอง หล่อทอง	ผู้ใหญ่บ้าน 3 ไกลกลาง กงไกรลาศ	
549	สุโขทัย	นางนาถิน สุ่มใหญ่	ผู้ใหญ่บ้าน 3 ดงเดือย กงไกรลาศ	
550	สุโขทัย	นางสมจิตร โพธิ์สุวรรณ	ผู้ใหญ่บ้าน 2 ยางซ้าย เมือง	
551	สุโขทัย	นางพล สุ่มพันธ์	ผู้ใหญ่บ้าน - - -	
552	พิษณุโลก	นางกลอยใจ มั่นคง	ผู้ใหญ่บ้าน 4 บ้านยาง วัดโบสถ์	ผู้ใหญ่บ้าน 17 รวม 17 คน
553	พิษณุโลก	นางสมักร ชานุวัฒน์	ผู้ใหญ่บ้าน 5 บ้านดง ซาติตระการ	
554	พิษณุโลก	นางพั้ว ถาวรกุล	ผู้ใหญ่บ้าน 5 บางกระทุ่ม บางกระทุ่ม	
555	พิษณุโลก	น.ส.ปริดา ชูประกอบ	ผู้ใหญ่บ้าน 5 บ้านไร่ บางกระทุ่ม	
556	พิษณุโลก	นางสายสมร สันตมาศ	ผู้ใหญ่บ้าน 3 แก่งโสภา วังทอง	
557	พิษณุโลก	นางมณี รุ่งสัมฤทธิ์	ผู้ใหญ่บ้าน 1 รังนกแอ่น วังทอง	
558	พิษณุโลก	นางพะเยาว์ บำรุงพงษ์	ผู้ใหญ่บ้าน 8 วัดจันทร์ เมือง	
559	พิษณุโลก	นางยุพิน พรหมสัมพันธ์	ผู้ใหญ่บ้าน 3 ทวีรอ เมือง	
560	พิษณุโลก	นางอุบล แสนเมือง	ผู้ใหญ่บ้าน 1 บ้านน้อยชุมขี้เหล็ก เนินมะปราง	
561	พิษณุโลก	นางแดง น้อยพันธ์	ผู้ใหญ่บ้าน 1 บ้านม่วง เนินมะปราง	
562	พิษณุโลก	นางจุฑามาศ แจ่มสอาด	ผู้ใหญ่บ้าน 8 บึงกอก บางระกำ	
563	พิษณุโลก	นางสมทบ ชะนะกุล	ผู้ใหญ่บ้าน 9 ปลักแรด บางระกำ	
564	พิษณุโลก	นางทับทิม ยวนแก้ว	ผู้ใหญ่บ้าน 14 บ่อโพธิ์ นครไทย	
565	พิษณุโลก	นางสำรวย พันแจ้	ผู้ใหญ่บ้าน 2 วังฆ้อง พรหมพิราม	
566	พิษณุโลก	นางขจร เกตุแย้ม	ผู้ใหญ่บ้าน 5 ตลุกเทียม พรหมพิราม	
567	พิษณุโลก	นางมณี คำมีมา	ผู้ใหญ่บ้าน 5 บ้านยาง -	
568	พิษณุโลก	นางกิ้น คงมี	ผู้ใหญ่บ้าน 5 บางเขียด สิงหนคร	
569	อุทัยธานี	นางสมเกียรติ อินทร์น้อย	ผู้ใหญ่บ้าน 6 โนนเหล็ก เมือง	
570	อุทัยธานี	นางประไพ โลหะกิจ	ผู้ใหญ่บ้าน 3 สแกกรัง เมือง	
571	อุทัยธานี	นางเกษร แต่งไทย	ผู้ใหญ่บ้าน - น้ำซึม เมือง	
572	อุทัยธานี	นางระเด่น ศิรินันท์	ผู้ใหญ่บ้าน 2 น้ำซึม เมือง	
573	อุทัยธานี	นางบุญลือ ประุดแพียร	ผู้ใหญ่บ้าน 7 ตลุกคู่อู๋ ทัพทัน	
574	อุทัยธานี	นางสมควร อุณะนะ	ผู้ใหญ่บ้าน 2 ท่าโพ หนองขาหย่าง	
575	อุทัยธานี	นางละเมียด มณีรมณ์	ผู้ใหญ่บ้าน 2 บ้านเก่า หนองฉาง	

ลำดับที่	จังหวัด	ชื่อ - สกุล	ตำบล - อำเภอ	หมายเหตุ
576	อุทัยธานี	นางมาลัย สงนิม	ผู้ใหญ่บ้าน 9 คอกควาย บ้านไร่	ผู้ใหญ่บ้าน 9 รวม 9 คน
577	อุทัยธานี	นางสนอง ปานสีลา	ผู้ใหญ่บ้าน 8 ทนงหลวง สว่างอารมณ์	
578	พะเยา	นางจันทร์สม จันทร์แวน	ผู้ใหญ่บ้าน 11 แม่กา เมืองพะเยา	ผู้ใหญ่บ้าน 6 รวม 6 คน
579	พะเยา	นางมธุรส เกตานนท์	ผู้ใหญ่บ้าน 1 ดอกคำใต้ ดอกคำใต้	
580	พะเยา	นางธีรพรรณ แจ้ใส	ผู้ใหญ่บ้าน 18 จิม ปง	
581	พะเยา	นางบุญปั้น คำเมืองสา	ผู้ใหญ่บ้าน 8 ศรีถ้อย แม่ใจ	
582	พะเยา	นางสมศรี มังคลาด	ผู้ใหญ่บ้าน 6 เชียงบาน เชียงคำ	
583	พะเยา	นางมรกต เผ่าไทย	ผู้ใหญ่บ้าน 13 ห้วยวน เชียงคำ	
584	เพชรบูรณ์	นางระเบียบ มีทอง	ผู้ใหญ่บ้าน 6 นางั่ว เมือง	ผู้ใหญ่บ้าน 23 รวม 25 คน
585	เพชรบูรณ์	นางสมยงค์ วงศ์มานิต	ผู้ใหญ่บ้าน 4 สะวิง เมือง	
586	เพชรบูรณ์	นางสุดใจ พวงแก้ว	ผู้ใหญ่บ้าน 13 บ้านกลาง หล่มสัก	
587	เพชรบูรณ์	นางหนูหล้า สร้อยมี	ผู้ใหญ่บ้าน 5 ลักหลง หล่มสัก	
588	เพชรบูรณ์	นางจันแดง อินทร์รักษา	ผู้ใหญ่บ้าน 2 ฝ่ายนาแซง หล่มสัก	
589	เพชรบูรณ์	นางสงกาน สีพรม	ผู้ใหญ่บ้าน 11 บุ่งน้ำเต้า หล่มสัก	
590	เพชรบูรณ์	นางเพ็ญณา ดวงจันทร์	ผู้ใหญ่บ้าน 1 นาเกาะ หล่มสัก	
591	เพชรบูรณ์	นางศรีนวล อิงคินันท์	กำนัน 0 ชนแดน ชนแดน	
592	เพชรบูรณ์	นางบุญยศ อุ่นแก้ว	ผู้ใหญ่บ้าน 9 ลาดแค ชนแดน	
593	เพชรบูรณ์	นางทองใบ พักเมือง	ผู้ใหญ่บ้าน 13 ท่าข้าม ชนแดน	
594	เพชรบูรณ์	นางสมโภชน์ สีทาสังข์	ผู้ใหญ่บ้าน 5 ทนงไผ่ ทนงไผ่	
595	เพชรบูรณ์	นางชิบยาน ปาทาน	ผู้ใหญ่บ้าน 17 ชับสมอทอด บึงสามพัน	
596	เพชรบูรณ์	น.ส.เจสสิยา ฤทธิเดช	ผู้ใหญ่บ้าน 4 วังพิกุล บึงสามพัน	
597	เพชรบูรณ์	นางสมพร พันเบีย	ผู้ใหญ่บ้าน 11 กันจู้ บึงสามพัน	
598	เพชรบูรณ์	นางถาวร สมคำพี	ผู้ใหญ่บ้าน 3 น้ำร้อน วิเชียรบุรี	
599	เพชรบูรณ์	นางสมจิต สายคำทอน	ผู้ใหญ่บ้าน 13 สระกรวด ศรีเทพ	
600	เพชรบูรณ์	นางคำเบ็ญ จันทรสิทธิ์	กำนัน 0 นาแซง หล่มเก่า	
601	เพชรบูรณ์	นางอุษณีย์ อ่อนนิ่ม	ผู้ใหญ่บ้าน - - -	
602	เพชรบูรณ์	นางไหว สีสะอาด	ผู้ใหญ่บ้าน - - -	
603	เพชรบูรณ์	นางทองปอ สุขสำราญ	ผู้ใหญ่บ้าน - - -	
604	เพชรบูรณ์	นางสมลักษณ์ แสงสุข	ผู้ใหญ่บ้าน - - -	
605	เพชรบูรณ์	นางละมุล โนนคำ	ผู้ใหญ่บ้าน - - -	
606	เพชรบูรณ์	นางพินิพรรณ พลกัน	ผู้ใหญ่บ้าน - - -	
607	เพชรบูรณ์	นางไพรทอง พาอั้ง	ผู้ใหญ่บ้าน - - -	
608	เพชรบูรณ์	นางสมาน บุตรเมือง	ผู้ใหญ่บ้าน - - -	

ลำดับที่	จังหวัด	ชื่อ - สกุล	ตำบล - อำเภอ	หมายเหตุ
609	พิจิตร	นางฉลอง ทองรัตน์	ผู้ใหญ่บ้าน 8 มะม่วง เมือง	
610	พิจิตร	นางบุญมาก เพ็ชรรัตน์	ผู้ใหญ่บ้าน 4 ดงกลาง เมือง	
611	พิจิตร	น.ส.ลำพิ่ง ดิษฐทอง	ผู้ใหญ่บ้าน 4 ห้วยเกตุ ตะพานหิน	
612	พิจิตร	น.ส.จุฑามาศ ฉัตรวงศ์ตระกูล	กำนัน 0 ห้วยเขน บางมูลนาก	
613	พิจิตร	นางสมคิด เนียมน้อย	ผู้ใหญ่บ้าน 4 บางไผ่ บางมูลนาก	
614	พิจิตร	นางเจียว ศรีมา	ผู้ใหญ่บ้าน 6 ห้วยร่วม บางมูลนาก	กำนัน 2
615	พิจิตร	นางประจิม พิงไชย	กำนัน 0 บ้านน้อย โพทะเล	ผู้ใหญ่บ้าน 6
616	พิจิตร	น.ส.สุรีย์พร ปิ่นแก้ว	ผู้ใหญ่บ้าน 6 บ้านน้อย โพทะเล	รวม 8 คน

ทำเนียบภาพ กำนัน-ผู้ใหญ่บ้านสตรี ภาคเหนือ

				
นางชะแอม ทองหล่อ	นางสมส่วน ราชณรงค์	น.ส.เสวย จำปีทอง	นางรุ่งระวี บุญนิยม	นางลำพันธ์ กลั่นสุธน
				
นางวันเพ็ญ พุ่มจันทร์	นางลมัย ลากาอุตร์	น.ส.จินตนา ศรีวิไล	นางพยอม สบายเมือง	นางบัวสาย ดีสนิท
				
นางดี จันท์ภิรมย์	นางจำเริญ คชภูมิ	นางประกาย รัตนวระ	นางนิต ศรีสวัสดิ์	นางสาวเนา จำรัสศรี
				
นางสมศรี พรหมมาศ	น.ส.พรรณี จันดาแก้ว	นางประเมิน พลัดเจริญ	นางสาวสดี เกษภรณ์	นางแก้ว ทาค่า
				
นางสาวรอง ถาวรชาติ	นางสมหมาย ศรีอ่อน	นางวิไล พุ่มไพศาลชัย	นางบุญชอบ พยัตถธรรม	นางชื่น วัฒนานรงค์

				
นางสำราญ ศรีทับทิม	นางอนงค์ จันทรอ้อม	น.ส.สมบัติ ทองอ่อน	น.ส.บุญช่วย กล้าเซวี่	น.ส.วันรุ่ง แสนมุข
				
นางสุพร อินทร์คล้าย	นางสาวราญ เดชงาม	นางอรุณ อินชู	นางอมรรัตน์ ครูเกษตร	นางบุญแทน ถาวรวงศ์
				
นางอารีย์ จันทรหอม	นางนวลจันทร์ พงศ์พุดธิ	นางมณี ท่าดี	นางทัศนีย์ สุภรัตน์	นางอุษณีย์ อ่อนนิม
				
นางจันทร์ฟอง ธรรมสอน	นางทองใบ ชาวคำเขตต์	นางเบญจวรรณ บุญพันธ์	นางสาวชล	นางบุญศรี ฟองจันทร์
				
นางมุกดา ไมเยอร์	นางอมรรัตน์	นางละไม อนุวงษ์	นางศรีลา คุณาธรรม	นางมรกต แก้วคำมา

				
นางจันทร์หา วิจารย์เจริญ	นางไพไลพรรณ เตียวกุล	นางจันทร์เที่ยง พรหมนิมิต	นางอนงค์ บุตรศรี	นางเยาวพา
				
นางนวลจันทร์ คำทิพย์	นางสุดใจ สุนตาอินทร์	น.ส.บิ่งอร คำภิระ	นางทองสิน เลิศพฤษ	นางนวลละออ ทิพย์ตุ้ย
				
นางบุญเทียม จุมปา	นางอมรรัตน์ ชราพาก	นางเป็รียบ บุญทา	นางอำพัน นันทขว้าง	นางสาว ทมวดชะจุ่ม
				
นางพิมพ์พร พรหมณะ	นางลำดวน ฤทธิ์สกุลชัย	นางจันทร์สม ทองทิพย์	นางเกษร ดิวงค์สาย	นางเรือนคำ แซ่เตียว
				
นางแก้ว ทรดี	นางสุดใจ สุขไชยกิจ	นางบานเย็น โตดิลกเวช	นางทองเจือ สุขเสน	นางศรีไฉ ธรรมใจ

				
นางลีดา เรือนคำ	นางนงใย นาจักร	นางสมพิศ กัณฑ์วงค์	นางสมพรรณ คำปลอด	นางจันทร์จิรา เสียงดั่ง
				
นางอำนวยการ ทงโชติ	นางสมพร ผิวโพธิ์	นางผาย สำอางค์	นางประจวบ เทียงตรง	นางลูกอินทร์ กันภัย
				
นางสมคิด เกตุเผือก	นางฉลอง หล่อทอง	นางนาคิน สุ่มใหญ่	นางสมจิตร โพธิ์สุวรรณ	นางพล สุ่มพันธ์
				
นางกลอยใจ มั่นคง	น.ส.ปรีดา ชูประกอบ	นางสาวสมร นันทมาศ	นางมณี รุ่งสัมพันธ์	นางพะเยาว์ บำรุงพงษ์
				
นางยุพิน พรหมสัมพันธ์	นางอุบล แสนเมือง	นางแดง น้อยพันธ์ุ	นางจุฑามาศ แจ่มสะอาด	นางสมทบ ชะนะกุล

นางทับทิม ยวนแท้	นางสาววย พันแจ้	นางขจร เกตุแย้ม	นางมณี คำมีมา	นางกิ้น คงมี
นางสมเกียรติ อินทร์น้อย	นางประไพ โลทะกิจ	นางเกษร แต่งไทย	นางระเด่น ศิริพันธ์	นางบุญลือ ปรุถเพียร
นางสมควร อุจนะนำ	นางละเมียด มณีรมณ์	นางมาลัย สงฉิม	นางจันทร์สม จันทร์แวน	นางมธุรส เกตานนท์
นางธีรพรรณ แจ้ใส	นางสมศรี มังคลาด	นางมรกต เผ่าไทย	นางระเบียบ มีทอง	นางสมยงค์ วงศ์มานิต
นางหนูหล้า สร้อยมี	นางจันแดง อินทร์รักษา	นางสงกาน สีพรม	นางเพ็ญภา ดวงจันทร์	นางศรีนวล อิงคินันท์

				
นางบุญยศ อุ่นแก้ว	นางทองใบ พักเมือง	นางสมโภชน์ สีทาสังข์	นางชิบยาน ปาทาน	น.ส.เจลีเยว ฤทธิเดช
				
นางถาวร สมคำพี	นางคำเบ็ญ จันทรสิทธิ์	นางอุษณีย์ อ่อนนิม	นางไหว สีสะอาด	นางทองปอ สุขสำราญ
				
นางสมลักษณ์ แสงสุข	นางละมุล โนนคำ	นางพนิพรรณ พลกัน	นางไพรทอง พาอั้ง	นางสมาน บุตรเมือง
				
นางฉลอง ทองรัตน์	นางบุญมาก เพ็ชรรัตน์	น.ส.ลำพิ่ง ดิษฐทอง	น.ส.จุฑามาศ จัตรวงศ์ตระกูล	นางสมคิด เนียมน้อย
				
นางเจี๊ยะ ศรีมา	นางประจิม พิงไชย			

ทำเนียบรายชื่อ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านสตรี ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ลำดับที่	จังหวัด	ชื่อ - สกุล	ตำบล - อำเภอ	หมายเหตุ
617	มหาสารคาม	นางบุญสวน อุปแสน	ผู้ใหญ่บ้าน 13 แก่งเลิงจาน เมือง	
618	มหาสารคาม	นางแว่น ศรีสุนทร	ผู้ใหญ่บ้าน 1 โพธิ์ชัย วาปีปทุม	
619	มหาสารคาม	นางประดับ หล่อวัตร	ผู้ใหญ่บ้าน 8 ประชาพัฒนา วาปีปทุม	
620	มหาสารคาม	นางทองม้วน หงษ์สูงเนิน	ผู้ใหญ่บ้าน 3 ทนongแสง วาปีปทุม	
621	มหาสารคาม	นางสมบูรณ์ จันทรเปล่ง	ผู้ใหญ่บ้าน 11 ท่าขอนยาง กันทรวิชัย	
622	มหาสารคาม	นางทองปอน อีรุรัตน	ผู้ใหญ่บ้าน 5 ชามเผาพัฒนา กันทรวิชัย	
623	มหาสารคาม	นางปุ่น จันคิลา	ผู้ใหญ่บ้าน 9 เขวาไร่ โกสุมพิสัย	
624	มหาสารคาม	นางเกษเมือง พวงศรีคุณ	ผู้ใหญ่บ้าน 1 ยางสีสุราช กิ่ง อ.ยางสีสุราช	
625	มหาสารคาม	นางนารี บุตรอุดร	ผู้ใหญ่บ้าน 19 ราษฎร์เจริญ พยัคฆภูมิพิสัย	ผู้ใหญ่บ้าน 10
626	มหาสารคาม	นางบัวเรียน ภิบาลจอมมี	ผู้ใหญ่บ้าน - - -	รวม 10 คน
627	มุกดาหาร	นางมะลิวัน ว่องไว	ผู้ใหญ่บ้าน 10 ปังขาม กิ่ง อ.หว้านใหญ่	
628	มุกดาหาร	นางบุญน้อม เมตุลา	ผู้ใหญ่บ้าน 9 บางทรายน้อย กิ่ง อ.หว้านใหญ่	ผู้ใหญ่บ้าน 3
629	มุกดาหาร	น.ส.อารีย์ ทวีวัฒนสุข	ผู้ใหญ่บ้าน 5 ทนongสูง กิ่ง อ.ทนongสูง	รวม 3 คน
630	สุรินทร์	นางอัญชลี วัฒนเวชรัตน์	กำนัน 0 รัตนบุรี รัตนบุรี	
631	สุรินทร์	นางทองม้วน มีศรี	ผู้ใหญ่บ้าน 6 เบ็ด รัตนบุรี	
632	สุรินทร์	นางอวยพร แก้วใหญ่	ผู้ใหญ่บ้าน 9 แก้วใหญ่ เมือง	
633	สุรินทร์	นางบังอร พวงเพชร	ผู้ใหญ่บ้าน 10 สลักไต่ เมือง	
634	สุรินทร์	นางระเบียบ จับใจเหมาะ	ผู้ใหญ่บ้าน 12 สลักไต่ เมือง	
635	สุรินทร์	นางเจียน เสียงวังเวง	ผู้ใหญ่บ้าน 14 ท่าสว่าง เมือง	
636	สุรินทร์	นางพวงรัตน์ สิริไสย	ผู้ใหญ่บ้าน 7 นาบัว เมือง	
637	สุรินทร์	นางคำพอง พวงบุญ	ผู้ใหญ่บ้าน 11 กุดหวาย คีขรภูมิ	
638	สุรินทร์	นางปริญา บุญชัย	ผู้ใหญ่บ้าน 3 จารพัด คีขรภูมิ	
639	สุรินทร์	นางสมจิตรา ภูเขียว	ผู้ใหญ่บ้าน 9 ตรมไพร คีขรภูมิ	
640	สุรินทร์	นางรัศมี อมรคักยะ	ผู้ใหญ่บ้าน 23 ระแงง คีขรภูมิ	
641	สุรินทร์	นางสง่า โสรเนตร	ผู้ใหญ่บ้าน 11 ทนongขวาง คีขรภูมิ	
642	สุรินทร์	นางบัวทอง ตริธารา	ผู้ใหญ่บ้าน 2 กังแอน ปราสาท	
643	สุรินทร์	นางคำเบา หงษ์สูง	ผู้ใหญ่บ้าน 1 หุ่น ปราสาท	
644	สุรินทร์	นางทิว วงษ์วาสน์	ผู้ใหญ่บ้าน 13 โพนครก ท่าตูม	
645	สุรินทร์	นางมิ่งขวัญ วงษ์ธรรม	ผู้ใหญ่บ้าน 1 ทนongเมธิ ท่าตูม	
646	สุรินทร์	นางราตรี ปัญญาดี	ผู้ใหญ่บ้าน 3 โคกกลาง กาบเชิง	

ลำดับที่	จังหวัด	ชื่อ - สกุล	ตำบล - อำเภอ	หมายเหตุ
647	สุรินทร์	นางเลื่อน มีทรัพย์	ผู้ใหญ่บ้าน 12 แฉงมุด กาบเชิง	
648	สุรินทร์	นางทวล สันทะลุนัย	ผู้ใหญ่บ้าน 6 ทนองไผ่ล้อม ลำโรงทาบ	
649	สุรินทร์	นางมวช บุญเต็ม	ผู้ใหญ่บ้าน 9 กระออม ลำโรงทาบ	
650	สุรินทร์	น.ส.เกษณีย์ สมวัฒน์ศักดิ์	ผู้ใหญ่บ้าน 4 จอมพระ จอมพระ	
651	สุรินทร์	นางเสาวภา สำราญกาย	ผู้ใหญ่บ้าน 13 ไพล -	กำหนด 1
652	สุรินทร์	นางพรวน สังข์สุวรรณ	ผู้ใหญ่บ้าน 14 ไพล -	ผู้ใหญ่บ้าน 23
653	สุรินทร์	น.ส.ดวงใจ บุญมี	ผู้ใหญ่บ้าน - - -	รวม 24 คน
654	บุรีรัมย์	นางจัญญะ ยวงรัมย์	ผู้ใหญ่บ้าน 9 ปราสาท เมือง	
655	บุรีรัมย์	นางบุญสง โพธิ์เงิน	ผู้ใหญ่บ้าน 1 บ้านด่าน เมือง	
656	บุรีรัมย์	นางปราณี สำเร็จ	ผู้ใหญ่บ้าน 14 ถลุงเหล็ก เมือง	
657	บุรีรัมย์	นางสุภาศรี สืบไทย	ผู้ใหญ่บ้าน 7 ชุมเห็ด เมือง	
658	บุรีรัมย์	นางวารภรณ์ คณะรัมย์	ผู้ใหญ่บ้าน 9 บ้านยาง เมือง	
659	บุรีรัมย์	นางสมทรง เพชรทะเล	ผู้ใหญ่บ้าน 12 ทนองโบสถ์ นางรอง	
660	บุรีรัมย์	นางเทียน กิตติอุดมพันธ์	ผู้ใหญ่บ้าน 3 บ้านสิง นางรอง	
661	บุรีรัมย์	นางสมบุรณ์ เปรียญชัยกุล	ผู้ใหญ่บ้าน 8 ตะโกตาพิ ประโคนชัย	
662	บุรีรัมย์	นางละมัย ปะจะเน	ผู้ใหญ่บ้าน 8 บ้านเป่า พุทไธสง	
663	บุรีรัมย์	นางชุตินา เสงส์สวัสดิ์	กำหนด 0 พุทไธสง พุทไธสง	
664	บุรีรัมย์	นางมะลิ ปานาลาด	กำหนด 0 เมืองแพก ลำปลายมาศ	
665	บุรีรัมย์	นางกุหลาบ สุขทวี	ผู้ใหญ่บ้าน 18 บ้านยาง ลำปลายมาศ	
666	บุรีรัมย์	นางสมัด มโนบาล	ผู้ใหญ่บ้าน 16 ชุมแสง สตึก	
667	บุรีรัมย์	นางหนูแดง มัชฌิมา	ผู้ใหญ่บ้าน 13 สตึก สตึก	
668	บุรีรัมย์	น.ส.รัชนี เรืองจินดาวลัย	ผู้ใหญ่บ้าน 16 กระสัง กระสัง	
669	บุรีรัมย์	นางเมิน นะเรืองรัมย์	ผู้ใหญ่บ้าน 13 ลำดวน กระสัง	
670	บุรีรัมย์	นางสำเนียง ศรีสละ	ผู้ใหญ่บ้าน 16 ทนองเติง กระสัง	
671	บุรีรัมย์	นางดอกไม้ นันเสนา	ผู้ใหญ่บ้าน 6 พลสำราญ คูเมือง	
672	บุรีรัมย์	นางบุญมี วรหาญ	ผู้ใหญ่บ้าน 6 ดอนอะราง หนองกี่	
673	บุรีรัมย์	นางมณฑา จรเอ็กกา	กำหนด 0 ปะคำ ปะคำ	
674	บุรีรัมย์	นางสงบ งามดี	ผู้ใหญ่บ้าน 3 ไทยสามัคคี ทนองหงส์	กำหนด 3
675	บุรีรัมย์	นางประคอง ภาสะจิตติ	ผู้ใหญ่บ้าน 1 นาโพธิ์ นาโพธิ์	ผู้ใหญ่บ้าน 20
676	บุรีรัมย์	นางอุดมพร แปลงดี	ผู้ใหญ่บ้าน 4 ป่าขัน กิ่ง อ.พลับพลาชัย	รวม 23 คน

ลำดับที่	จังหวัด	ชื่อ - สกุล	ตำบล - อำเภอ			หมายเหตุ
677	นครราชสีมา	นางประกายฝน เนาวรังสี	กำนัน 0	ดอนใหญ่	คง	
678	นครราชสีมา	นางไปร้ง อินทร์นอก	ผู้ใหญ่บ้าน 11	คูขาด	คง	
679	นครราชสีมา	นางน้อย หมอยา	ผู้ใหญ่บ้าน 8	เทพาลัย	คง	
680	นครราชสีมา	นางวาริ เสน่ห์จันทร์	กำนัน 0	คลองไผ่	สีคิ้ว	
681	นครราชสีมา	นางสุวรรณา แซ่จ้อหอ	ผู้ใหญ่บ้าน 5	สีคิ้ว	สีคิ้ว	
682	นครราชสีมา	นางบุญเอื้อ ดิฉันทีก	ผู้ใหญ่บ้าน 4	บ้านหัน	สีคิ้ว	
683	นครราชสีมา	นางสุระ พงษ์ไทยแท้	ผู้ใหญ่บ้าน 10	สูงเนิน	สูงเนิน	
684	นครราชสีมา	นางคำปน เมฆขุนทด	ผู้ใหญ่บ้าน 10	เสมา	สูงเนิน	
685	นครราชสีมา	นางละมัย ชนะทะเล	ผู้ใหญ่บ้าน 15	โนนสมบูรณ์	เสิงสาง	
686	นครราชสีมา	นางบานเย็น หงษ์ยพานันท์	ผู้ใหญ่บ้าน 3	ปากช่อง	ปากช่อง	
687	นครราชสีมา	นางผานิต โกศาคผล	ผู้ใหญ่บ้าน 11	ปากช่อง	ปากช่อง	
688	นครราชสีมา	นางชื่น ทองวิเศษ	ผู้ใหญ่บ้าน 7	ห้วยแถลง	ห้วยแถลง	
689	นครราชสีมา	นางดังก่วย แก้วพรหม	ผู้ใหญ่บ้าน 13	เมืองพลับพลา	ห้วยแถลง	
690	นครราชสีมา	นางสมเชื้อ วัชรพงษ์เทวีญ	ผู้ใหญ่บ้าน 3	จิ้ว	ปักธงชัย	
691	นครราชสีมา	นางกำไร ดิยะโปะ	ผู้ใหญ่บ้าน 7	ลำนางแก้ว	ปักธงชัย	
692	นครราชสีมา	นางนิตดา ทองคลี	ผู้ใหญ่บ้าน 10	อุดมทรัพย์	ปักธงชัย	
693	นครราชสีมา	นางบุญสม ดิกระสง	ผู้ใหญ่บ้าน 1	ดอน	ปักธงชัย	
694	นครราชสีมา	นางบุญเรือน คงนวม	ผู้ใหญ่บ้าน 7	จระเข้หิน	ครบุรี	
695	นครราชสีมา	นางฉลวย ยามกระโทก	ผู้ใหญ่บ้าน 3	บ้านใหม่	ครบุรี	
696	นครราชสีมา	นางมาลี ทาญชนะ	ผู้ใหญ่บ้าน 8	บ้านใหม่	ครบุรี	
697	นครราชสีมา	นางวิชุดา โนนไทย	ผู้ใหญ่บ้าน 6	ในเมือง	พิมาย	
698	นครราชสีมา	นางเรืองรัตน์ สุระทศ	ผู้ใหญ่บ้าน 13	บ้านแปรง	ด่านขุนทด	
699	นครราชสีมา	นางวรลักษณ์ ผิวหอม	ผู้ใหญ่บ้าน 3	โคกกรวด	เมือง	
700	นครราชสีมา	นางบุญร่วม รดสุขหอม	ผู้ใหญ่บ้าน 7	ห้วยทะเล	เมือง	
701	นครราชสีมา	น.ส.ไสว แมวมั่งมี	ผู้ใหญ่บ้าน 4	บ้านเกราะ	เมือง	
702	นครราชสีมา	นางสายหยุด สีมารธรรมการย์	ผู้ใหญ่บ้าน 1	บ้านใหม่	เมือง	
703	นครราชสีมา	นางก่าปิ่น ดอกพุด	ผู้ใหญ่บ้าน 13	จ้อหอ	เมือง	
704	นครราชสีมา	นางสมทรัพย์ จงแจ้งกลาง	ผู้ใหญ่บ้าน 3	ปรุใหญ่	เมือง	
705	นครราชสีมา	นางปราณี ทาญธงชัย	ผู้ใหญ่บ้าน 4	ทองกลาง	เมือง	กำนัน 2
706	นครราชสีมา	น.ส.ดาหวัน ไชยกิ่ง	ผู้ใหญ่บ้าน 13	อุดมทรัพย์	วังน้ำเขียว	ผู้ใหญ่บ้าน 29
707	นครราชสีมา	นางทุเรียน เจริญสูงเนิน	ผู้ใหญ่บ้าน 9	กุดน้อย	-	รวม 31 คน
708	กาฬสินธุ์	นางบุญสง เงามแสง	กำนัน 0	ลำพาน	เมือง	
709	กาฬสินธุ์	น.ส.จันทร์ดา ถิ่นโสภณ	กำนัน 0	หนองกุ้ง	เมือง	
710	กาฬสินธุ์	นางเพ็ญศรี รัตนบุรีมย์	ผู้ใหญ่บ้าน 11	หลุบ	เมือง	

ลำดับที่	จังหวัด	ชื่อ - สกุล	ตำบล - อำเภอ	หมายเหตุ
711	กาฬสินธุ์	นางพวงทอง ด้วงปั้น	ผู้ใหญ่บ้าน 9 ชมื่น เมือง	
712	กาฬสินธุ์	นางคำดา ภูทองก้าน	ผู้ใหญ่บ้าน 19 ลำปาว เมือง	
713	กาฬสินธุ์	นางเนียม ไร่สงวน	ผู้ใหญ่บ้าน 12 ดงพุง เมือง	
714	กาฬสินธุ์	นางวันเพ็ญ ภูพานทอง	ผู้ใหญ่บ้าน 3 หัวนาคำ ยางตลาด	
715	กาฬสินธุ์	นางประสพ โพนยงค์	ผู้ใหญ่บ้าน 3 หนองแปน กมลาไสย	
716	กาฬสินธุ์	นางถาวร ศรีโยธิ	ผู้ใหญ่บ้าน 5 ภูสิงห์ สหัสขันธ์	
717	กาฬสินธุ์	นางอุทัย อุปนิ	ผู้ใหญ่บ้าน 2 บัวขาว ภูผินารายณ์	
718	กาฬสินธุ์	นางสมภาร เอกวงษา	ผู้ใหญ่บ้าน 2 สามขา ภูผินารายณ์	กำหนด 2
719	กาฬสินธุ์	นางรัชณี วงศ์นิคม	ผู้ใหญ่บ้าน 11 ห้วยเม็ก ห้วยเม็ก	ผู้ใหญ่บ้าน 11
720	กาฬสินธุ์	นางหนู ภูกลันตี	ผู้ใหญ่บ้าน 18 หนองฮีเฒ่า ยางตลาด	รวม 13 คน
721	ยโสธร	นางถนอม วัฒนาไชย	ผู้ใหญ่บ้าน 12 ตาดทอง เมือง	
722	ยโสธร	นางมะลิ ศิริมณี	กำหนด 0 ลุมพุด คำเขื่อนแก้ว	
723	ยโสธร	นางคำโถม ศรีลา	ผู้ใหญ่บ้าน 5 สงเปลือย คำเขื่อนแก้ว	
724	ยโสธร	นางศษศรี คำเหล่า	ผู้ใหญ่บ้าน 10 ม่วง มหาชนะชัย	กำหนด 1
725	ยโสธร	นางจันทร์แพง ไชยเสน	ผู้ใหญ่บ้าน 12 ห้องแซง เลิงนกทา	ผู้ใหญ่บ้าน 5
726	ยโสธร	นางพรรณนิภา จักรวรรณพร	ผู้ใหญ่บ้าน 11 ค้อวัง ค้อวัง	รวม 6 คน
727	อุบลราชธานี	นางบุญสม บุญวิเศษ	ผู้ใหญ่บ้าน 10 แจระแม เมือง	
728	อุบลราชธานี	นางผานิต แก้วขุนทอง	ผู้ใหญ่บ้าน 1 แจระแม เมือง	
729	อุบลราชธานี	นางแพงศรี มาหา	กำหนด 0 จานลาน พนา	
730	อุบลราชธานี	นางรัตนา สาระคุณ	กำหนด 0 โนนหนามแพ่ง อานาจเจริญ	
731	อุบลราชธานี	นางวันทัย นราไชย	ผู้ใหญ่บ้าน 1 หนองไฮ เสนางคนิคม	
732	อุบลราชธานี	นางคำพันธ์ ชัยวัฒนากุลกิจ	ผู้ใหญ่บ้าน 1 ชุหลุ ตระการพิชผล	
733	อุบลราชธานี	นางประมวล ประปลาย	ผู้ใหญ่บ้าน 4 โคกจาน ตระการพิชผล	
734	อุบลราชธานี	นางมณฑา ประสาบุตร	ผู้ใหญ่บ้าน 1 ดอนลาย ตระการพิชผล	
735	อุบลราชธานี	นางเทวรักษ์ วงศ์งาม	ผู้ใหญ่บ้าน 7 โนนสูง ตระการพิชผล	
736	อุบลราชธานี	นางवासนา โพธา	ผู้ใหญ่บ้าน 6 กระเดียน ตระการพิชผล	
737	อุบลราชธานี	นางบุญตาล คำแสง	ผู้ใหญ่บ้าน - - -	
738	อุบลราชธานี	นางคำพูน ไชยโกฏี	ผู้ใหญ่บ้าน 7 นิคม พิบูลมังสาหาร	
739	อุบลราชธานี	นางอดุลณี เคาหรมย์	ผู้ใหญ่บ้าน 5 ดอกจิก พิบูลมังสาหาร	กำหนด 2
740	อุบลราชธานี	นางจำปี คำคุณ	ผู้ใหญ่บ้าน 12 ค้อน้อย ลำโรง	ผู้ใหญ่บ้าน 13
741	อุบลราชธานี	นางกรรณิการ์ พรหมทา	ผู้ใหญ่บ้าน 16 คำนำแซบ วารินชำราบ	รวม 15 คน

ลำดับที่	จังหวัด	ชื่อ - สกุล	ตำบล - อำเภอ	หมายเหตุ
742	เลย	นางวงเดือน วัฒนเกษ	ผู้ใหญ่บ้าน 9 เมือง เมือง	ผู้ใหญ่บ้าน 5 รวม 5 คน
743	เลย	นางเพ็ญจิตร แก้วใส	ผู้ใหญ่บ้าน 5 ดอนนจอยแดง กิ่ง อ.ผาขาว	
744	เลย	นางสุขกี อินเจริญ	ผู้ใหญ่บ้าน 2 ศรีสงคราม วังสะพุง	
745	เลย	นางคำเพื่อน บุตรวิไล	ผู้ใหญ่บ้าน 0 บุษม เชียงคาน	
746	เลย	นางสมนึก สาระแสน	ผู้ใหญ่บ้าน 7 ทนงหิน ภูกระดึง	
747	ขอนแก่น	นางทองใบ เต็มยงค์	ผู้ใหญ่บ้าน 15 ท่าพระ เมือง	กำหนด 4 ผู้ใหญ่บ้าน 11 รวม 15 คน
748	ขอนแก่น	นางไพบูลย์ ไชยโสตา	ผู้ใหญ่บ้าน 4 ดอนหัน เมือง	
749	ขอนแก่น	นางน้อย เพียรแก้ว	ผู้ใหญ่บ้าน 6 หัวหนอง บ้านไผ่	
750	ขอนแก่น	นางบังอร เตชะตานนท์	ผู้ใหญ่บ้าน 12 โฉดหนองแก พล	
751	ขอนแก่น	นางศรีนวล ศรีตรัย	กำหนด 0 นาหนองทุ่ม ชุมแพ	
752	ขอนแก่น	นางอำนาจ หงอกชัย	กำหนด 0 หนองไผ่ ชุมแพ	
753	ขอนแก่น	นางบุญเกิด ทองเพชร	ผู้ใหญ่บ้าน 8 เขาสวนกวาง เขาสวนกวาง	
754	ขอนแก่น	นางกิมกลิ่น จุฬารณกิจ	ผู้ใหญ่บ้าน 10 เขาสวนกวาง เขาสวนกวาง	
755	ขอนแก่น	นางคำหม่วน จันทักษ์	กำหนด 0 วังสวน กิ่ง อ.ภูผาม่าน	
756	ขอนแก่น	นางพิณิจ อ่อนอภัย	ผู้ใหญ่บ้าน 5 วังสาวป กิ่ง อ.ภูผาม่าน	
757	ขอนแก่น	นางสุธิตา ณ เมืองสอง	กำหนด 0 ทนงกุง น้ำพอง	
758	ขอนแก่น	นางปรารถนา คำปัจฉิม	ผู้ใหญ่บ้าน 1 คุณสาต กระนวน	
759	ขอนแก่น	นางม้วย เอกตาแสง	ผู้ใหญ่บ้าน 6 กระนวน กระนวน	
760	ขอนแก่น	นางจวน สินนา	ผู้ใหญ่บ้าน 1 บ้านเม็ง ทนงเรือ	
761	ขอนแก่น	นางต่อม ทองเทียม	ผู้ใหญ่บ้าน 10 บริบูรณ์ สีชมพู	
762	อุดรธานี	นางศิริพร ศรีนุกูล	ผู้ใหญ่บ้าน 15 โพนงาม ทนงทาน	
763	อุดรธานี	นางเกษร วิเศษทอง	ผู้ใหญ่บ้าน 4 สะแยง ทนงทาน	
764	อุดรธานี	นางวันเพ็ญ สัตยา	ผู้ใหญ่บ้าน 14 สุ่มเล่า เพ็ญ	
765	อุดรธานี	นางสำราญ ไชยกมลสิทธิ์	ผู้ใหญ่บ้าน 12 โนนสัง โนนสัง	
766	อุดรธานี	นางสมทบ โปธิคลัง	ผู้ใหญ่บ้าน 17 เมืองใหม่ ศรีบุญเรือง	
767	อุดรธานี	นางชลนิภา เรืองแสง	ผู้ใหญ่บ้าน 6 นาสี สุวรรณคูหา	
768	อุดรธานี	นางหนูไกร เพ็ชรธรรม	ผู้ใหญ่บ้าน 7 กุดดินจี่ นากลาง	
769	อุดรธานี	นางประถม ดวงอ่อนนาม	ผู้ใหญ่บ้าน 13 นาเหล่า นากลาง	
770	อุดรธานี	นางสุนทร เทียมไธสง	ผู้ใหญ่บ้าน 12 นาเหล่า นากลาง	
771	อุดรธานี	นางดารณี หูเต็ม	ผู้ใหญ่บ้าน 4 วังทอง นากลาง	
772	อุดรธานี	นางหนูพงษ์ คงแสนคำ	ผู้ใหญ่บ้าน 11 นาแก นากลาง	
773	อุดรธานี	นางวาณี เหล่ามูล	ผู้ใหญ่บ้าน 1 นาแก นากลาง	
774	อุดรธานี	นางบังอร เปพาทย์	ผู้ใหญ่บ้าน 5 ห้วยเกิง กุมภวาปี	

ลำดับที่	จังหวัด	ชื่อ - สกุล	ตำบล - อำเภอ	หมายเหตุ
775	อุดรธานี	นางสมร ภูมิ	ผู้ใหญ่บ้าน 13 กุมภวาปี กุมภวาปี	ผู้ใหญ่บ้าน 18 รวม 18 คน
776	อุดรธานี	นางบัวพิศ มหาโยธี	ผู้ใหญ่บ้าน 13 ทนงขอนแก่น กวาง เมือง	
777	อุดรธานี	นางสำรอง ศรีเกียรติ	ผู้ใหญ่บ้าน 8 บ้านดุง บ้านดุง	
778	อุดรธานี	นางแสงทอง น้อยพิทักษ์	ผู้ใหญ่บ้าน 6 ทนงกุงทับบัว วังสามหมอ	
779	อุดรธานี	นางวชิราภรณ์ ชัยศรี	ผู้ใหญ่บ้าน - ป่าไม้งาม ทนงบัวลำภู	
780	หนองคาย	นางมุกดา ทองจันทร์	ผู้ใหญ่บ้าน 10 สองห้อง เมือง	กำนัน 2 ผู้ใหญ่บ้าน 12 รวม 14 คน
781	หนองคาย	นางวิไลวรรณ ดวงภมร	ผู้ใหญ่บ้าน 18 จุมพล โพนพิสัย	
782	หนองคาย	นางปริญญาสุข วงศ์ไชยา	ผู้ใหญ่บ้าน 18 นาหนัง โพนพิสัย	
783	หนองคาย	นางอัมพร ไชโยภค	ผู้ใหญ่บ้าน 1 ทนงเชียง บึงกาฬ	
784	หนองคาย	นางนิลวรรณ ลำทอง	ผู้ใหญ่บ้าน 11 ชัยพร บึงกาฬ	
785	หนองคาย	นางมลิเชียร เพ็งวงษ์	กำนัน 0 ชาง เซกา	
786	หนองคาย	นางนิยม คำอุเทน	ผู้ใหญ่บ้าน 2 ท่ากกแดง เซกา	
787	หนองคาย	นางนุชอาภรณ์ ทองปฐมวงศ์	ผู้ใหญ่บ้าน 1 แก่งไก่อ่ สังกม	
788	หนองคาย	นางกุหลาบ ดวงบุปผา	ผู้ใหญ่บ้าน 6 พรเจริญ พรเจริญ	
789	หนองคาย	นางบุญเรือง พลศรีลา	ผู้ใหญ่บ้าน 11 พรเจริญ พรเจริญ	
790	หนองคาย	นางลัดดาวัลย์ ดวงมะฮุง	กำนัน 0 ท่าดอกคำ กิ่ง อ.บึงโขงหลง	
791	หนองคาย	นางดวงจันทร์ พงษ์ศิริจันทร์	ผู้ใหญ่บ้าน 17 อากาศ อากาศอำนวยการ	
792	หนองคาย	นางวิจิตรา นามสมบัติ	ผู้ใหญ่บ้าน 2 บ้านโพน กิ่ง อ.โพนนาแก้ว	
793	หนองคาย	นางหนูเพียร ศิลาชวา	ผู้ใหญ่บ้าน 11 ศรีชมภู โสพิสัย	
794	ชัยภูมิ	น.ส.สาครรัตน์ ประจันนวล	ผู้ใหญ่บ้าน 2 บ้านแท่น บ้านแท่น	ผู้ใหญ่บ้าน 9 รวม 9 คน
795	ชัยภูมิ	นางหนูवास พงษ์สะพัง	ผู้ใหญ่บ้าน 6 หลุบคา แก้งคร้อ	
796	ชัยภูมิ	นางเหรียญชัย รองศักดิ์	ผู้ใหญ่บ้าน 4 ทนงบัวแดง ทนงบัวแดง	
797	ชัยภูมิ	นางกมลรา ถนอมชัย	ผู้ใหญ่บ้าน 4 บ้านเขว้า บ้านเขว้า	
798	ชัยภูมิ	นางจรัส อธิทิกุล	ผู้ใหญ่บ้าน 8 ตลาดแร้ง บ้านเขว้า	
799	ชัยภูมิ	นางวิลาวรรณ ไกรเจริญ	ผู้ใหญ่บ้าน 9 ทนงบัวโคก จัตุรัส	
800	ชัยภูมิ	น.ส.สำราญ โคตรบ้านแซ่	ผู้ใหญ่บ้าน 5 ผักปัง ภูเขียว	
801	ชัยภูมิ	น.ส.สำราย ไกรนอก	ผู้ใหญ่บ้าน 15 โคนงรัมย์ บำเหน็จณรงค์	
802	ชัยภูมิ	นางรัตนภรณ์ วาทยธา	ผู้ใหญ่บ้าน 8 แหลมทอง กิ่ง อ.ภักดีชุมพล	
803	ร้อยเอ็ด	นางหนูทรัพย์ ศรีนวล	ผู้ใหญ่บ้าน 9 ตานवल พนมไพร	
804	ร้อยเอ็ด	นางจำลอง ศรีศาลา	ผู้ใหญ่บ้าน 8 กลาง เสลภูมิ	
805	ร้อยเอ็ด	นางปุ่น กิตติลาภ	ผู้ใหญ่บ้าน 6 พรหมสวรรค์ เสลภูมิ	
806	ร้อยเอ็ด	นางลำไพ สุริवाल	ผู้ใหญ่บ้าน 9 กลาง เสลภูมิ	

ลำดับที่	จังหวัด	ชื่อ - สกุล	ตำบล - อำเภอ	หมายเหตุ
807	ร้อยเอ็ด	นางคุณ แสนตลาด	ผู้ใหญ่บ้าน 11 ทนงแคน ปทุมรัตน์	
808	ร้อยเอ็ด	นางวันทา ชาวงษ์	ผู้ใหญ่บ้าน 9 โนนสวรรค์ ปทุมรัตน์	
809	ร้อยเอ็ด	นางหอมจันทร์ ช่างภม	ผู้ใหญ่บ้าน 15 โพนสูง ปทุมรัตน์	
810	ร้อยเอ็ด	นางทองพันธ์ สาสีเสาร์	ผู้ใหญ่บ้าน 18 เหนือเมือง เมือง	
811	ร้อยเอ็ด	นางสุภาภรณ์ สายเบา	ผู้ใหญ่บ้าน 7 นานวน พนมไพร	
812	ร้อยเอ็ด	นางลำไพ โปตาพล	ผู้ใหญ่บ้าน 4 แวง โพนทอง	
813	ร้อยเอ็ด	นางพนิดา พรมวงค์	ผู้ใหญ่บ้าน 9 อัคคะสา โพธิ์ชัย	
814	ร้อยเอ็ด	นางเวียงชัย สุทธิประภา	ผู้ใหญ่บ้าน 9 รอบเมือง ทนงพอก	
815	ร้อยเอ็ด	นางवासนา ภาระไพ	ผู้ใหญ่บ้าน 2 โพธิ์สัย กิ่ง อ.ศรีสมเด็จ	
816	ร้อยเอ็ด	นางบัวพันธ์ แพงทิพย์	ผู้ใหญ่บ้าน 3 เปลือย สุวรรณภูมิ	
817	ร้อยเอ็ด	นางบุญเที่ยง วิริไฟ	ผู้ใหญ่บ้าน 3 เชียงขวัญ ชวีชัย	
818	ร้อยเอ็ด	นางลำดวน พิมพ์แก้ว	ผู้ใหญ่บ้าน 21 ดินดำ กิ่ง อ.จังหาร	ผู้ใหญ่บ้าน 17
819	ร้อยเอ็ด	นางลัยย์ จิตต์เพียร	ผู้ใหญ่บ้าน 11 ปาฝา กิ่ง อ.จังหาร	รวม 17 คน
820	นครพนม	นางจิราภรณ์ เจริญนาม	ผู้ใหญ่บ้าน 7 ดอนนางหงษ์ ชาติพนม	
821	นครพนม	นางบรรยาย วัชรินทร์	ผู้ใหญ่บ้าน 1 พิมาน นาแก	
822	นครพนม	นางรสแก้ว พ้อตาแสง	ผู้ใหญ่บ้าน 2 นาเสียง นาแก	
823	นครพนม	นางอำนาจ วิพรธน	ผู้ใหญ่บ้าน 2 ท่าอุเทน ท่าอุเทน	
824	นครพนม	นางละเอียด ศรีสมัคร	ผู้ใหญ่บ้าน 9 สามผง ศรีสงคราม	
825	นครพนม	นางทองสา นนทวงษา	ผู้ใหญ่บ้าน 1 นาราชควาย เมือง	ผู้ใหญ่บ้าน 7
826	นครพนม	นางสนมมา สมบัติ	ผู้ใหญ่บ้าน 3 ทนงยางขึ้น เรณูนคร	รวม 7 คน
827	ศรีสะเกษ	นางสุภาภรณ์ ทองเฟื่อง	กำนัน 0 ทุ่ม เมือง	
828	ศรีสะเกษ	นางเสทือน มากนวล	กำนัน 0 ละลม กิ่ง อ.ภูสิงห์	
829	ศรีสะเกษ	นางเหรียญ แก้วเชียงทอง	ผู้ใหญ่บ้าน 1 พรหมสวัสดิ์ เมือง	
830	ศรีสะเกษ	นางนาคแก้ว สีหะวงษ์	ผู้ใหญ่บ้าน 14 ยางชุมน้อย ยางชุมน้อย	
831	ศรีสะเกษ	นางบัวเรียน บุญลี	ผู้ใหญ่บ้าน 8 กระแซง กันทรลักษณ์	
832	ศรีสะเกษ	นางดอกไม้ จันทะบุตร	ผู้ใหญ่บ้าน 15 ควนใหญ่ กิ่ง อ.วังหิน	
833	ศรีสะเกษ	นางอัมพร คุณมาศ	ผู้ใหญ่บ้าน 2 เสียว กันทรลักษณ์	
834	ศรีสะเกษ	นางคำทอง ก้านทอง	ผู้ใหญ่บ้าน 16 แซม อุทุมพรพิสัย	
835	ศรีสะเกษ	นางพรหม บัสสาสุ	ผู้ใหญ่บ้าน 3 ละเอาะ กิ่ง อ.น้ำเกลี้ยง	
836	ศรีสะเกษ	นางประเสริฐ ศรีเสน	ผู้ใหญ่บ้าน 5 ห้วยคำ ราษีไศล	กำนัน 2
837	ศรีสะเกษ	นางอลิศรา ปรโม	ผู้ใหญ่บ้าน 17 ดินแดง ไพรบึง	ผู้ใหญ่บ้าน 10
838	ศรีสะเกษ	นางรินทร์ ยิงยงพูล	ผู้ใหญ่บ้าน 16 ห้วยตามอญ -	รวม 12 คน
839	สกลนคร	นางดวงจันทร์ พงษ์ศิริจันทร์	ผู้ใหญ่บ้าน 17 อากาศ อากาศอำนาจ	ผู้ใหญ่บ้าน 1 รวม 1 คน

ทำเนียบภาพ กำนัน-ผู้ใหญ่บ้านสตรี ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

				
นางบุญสวน อุปแสน	นางแว่น ศรีสุนทร	นางประดับ หล่อวัตร	นางทองม้วน หงษ์สูงเนิน	นางสมบุรณ์ จันทร์เปล่ง
				
นางทองปอน อัฐรัตน์	นางปุ่น จันศิลา	นางเกศเมือง พวงศรีคุณ	นางนารี บุตรอุตร	นางบัวเรียน ภิบาลจอมมี
				
นางมะลิวัน ว่องไว	นางบุญน้อม เมตุลา	น.ส.อารีย์ ทวีวัฒนสุข	นางอัชชลี วัฒนแวรรัตน์	นางทองม้วน มีศรี
				
นางอวยพร แก้วใหญ่	นางบังอร พวงเพชร	นางระเบียบ จับใจเหมาะ	นางเจียน เสียงวังเวง	นางพวงรัตน์ สิริไสย
				
นางคำทอง พวงบุญ	นางปริญา บุญชัย	นางสมจิตร ภูเขียว	นางรัศมี อมรศักดิ์ยะ	นางสง่า ไสรเนตร

				
นางบัวทอง ตริธारा	นางคำเบา หงษ์สูง	นางทวี วงษ์วาสน์	นางราตรี ปัญญาดี	นางเลื่อน มีทรัพย์
				
นางหวล สันตะลุนัย	นางมวช บุญเต็ม	น.ส.เกษณีย์ สมวัฒน์ศักดิ์	นางเสาวภา สำราญกาย	นางพรวน สังข์สุวรรณ
				
น.ส.ดวงใจ บุญมี	นางจรัญ ยวงรัมย์	นางบุญสง โพธิ์เงิน	นางปราณี สำเร็จ	นางสุภาศรี สิบไทย
				
นางวราภรณ์ คณะธรรมย์	นางสมทรง เพชรทะเล	นางเทียน กิตติอุดมพันธ์	นางสมบุรณ์ เปรียญชัยกุล	นางชุดิมา เสงส์สวัสดิ์
				
นางมะลิ ปานาลาด	นางกฤษดาบ สุขทวี	นางสมัด มโนบาล	นางหนูแดง มัชฌิมา	น.ส.รัชนี เรืองจินดาวลัย

				
นางเมทินะ เรืองรัมย์	นางสาวเนียง ศรีสละ	นางดอกไม้ นันเสนา	นางบุญมี วราทร	นางมณฑา จรเอ็ก
				
นางสาวบง งามดี	นางประคอง ภาสะฐิติ	นางอุดมพร แปลงดี	นางประกายฝน เนาวรังสี	นางโปร่ง อินทร์นอก
				
นางน้อย ทมอยา	นางวารีย์ เสน่ห์จันทร์	นางสาวรรณา แซ่จ้อหอ	นางบุญเอื้อ ดิจันท์ก	นางสาวระ พงษ์ไทยแท้
				
นางคำปน เมฆขุนทด	นางละมัย ชนะทะเล	นางบานเย็น หงษ์ปานันท์	นางผานิต โกศาคผล	นางชื่น ทองวิเศษ
				
นางสมเชื้อ วัชรพงษ์เทวัญ	นางกำไร ดิจะโปะ	นางนิตดา ทองคลี	นางบุญสม ดีกระสง	นางบุญเรือน คงนวม

				
นางฉลวย ยามกระโทก	นางมาลี ทาญชนะ	นางวิชุดา โนนไทย	นางเรืองรัตน์ สุระเทศ	นางวรลักษณ์ ผิวหอม
				
นางบุญร่วม รตสุขหอม	น.ส.ไสว แมวมังมณี	นางก่าปิ่น ดอกพุด	นางสมทรัพย์ จงแจ้งกลาง	นางปราณี ทาญธงชัย
				
น.ส.ดาวหัน ไชยกิ่ง	นางทุเรียน เจริญสูงเนิน	นางบุญส่ง เงามแสง	น.ส.จันทร์ดา ถิ่นโสภณ	นางเพ็ญศรี รัตนบุรัมย์
				
นางพวงทอง ด้วงปิ่น	นางคำดา ภูทองก้าน	นางเนียม ไร่สงวน	นางวันเพ็ญ ภูพานทอง	นางประสพ โพนยงค์
				
นางถาวร ศรีโยธี	นางอุทัย อุปนิ	นางสมภาร เอกวงษา	นางรัชนี วงศ์นิคม	นางหนู ภูกลันดี

				
นางถนอม วัฒนาไชย	นางมะลิ ศิริมณี	นางคำโอม ศรีลา	นางจันทร์แพง ไชยเสน	นางพรรณนิภา จักรวรรณพร
				
นางบุญสม บุญวิเศษ	นางผานิต แก้วขุนทอง	นางแพงศรี มหา	นางรัตนา สาระคุณ	นางวันทัย นราไชย
				
นางคำพันธ์ ชัยวัฒนากุลกิจ	นางประมวล ประปลาย	นางมณฑา ประสาบุตร	นางเทวรักษ์ วงศ์งาม	นางวาสนา โพธา
				
นางบุญताल คำแสง	นางอดุลณี เคหาภรณ์	นางจำปี คำคุณ	นางวงเดือน วัฒนนาช	นางเพ็ญจิตร แก้วใส
				
นางสุชกิ อินเจริญ	นางคำเพื่อน บุตรวิไล	นางสมนึก สาระแสน	นางทองใบ เต็มยงค์	นางไพบูลย์ ไชยโสดา

				
นางน้อย เพียรแก้ว	นางบังอร เตชะตานนท์	นางอำนวยการ ทองอภัย	นางบุญเกิด ทองเพชร	นางกิมหลัน จุฬารณกิจ
				
นางคำหม่วน จันทักษ์	นางพินิจ อ่อนอภัย	นางสุธิดา ณ เมืองสอง	นางปรารถนา คำปัจฉิม	นางม้วย เอกตาแสง
				
นางจวน สินนา	นางต้อม ทองเทียม	นางศิริพร ศรีนุกูล	นางวันเพ็ญ สัตยา	นางสำราญ ไชยกมภูสิทธิ์
				
นางสมทบ โพธิคลัง	นางชลนิภา เรืองแสง	นางหนูไกร เพ็ชรธรรม	นางประถม ดวงอ่อนนาม	นางสุนทร เทียมโรสง
				
นางดารณี หู้เต็ม	นางหนูพงษ์ คงแสนคำ	นางวาณี เหล่ามูล	นางบังอร เป้าพาศย์	นางสมร ภูมิ

				
นางบัวพิศ มหาโยธี	นางสาวรอง ศรีเกียรติ	นางแสงทอง น้อยพิทักษ์	นางวชิราภรณ์ ชัยศรี	นางมุกดา ทองจันทร์
				
นางวิไลวรรณ ดวงภมร	นางปรีญานุช วงศ์ไชยา	นางอัมพร ไชยโคก	นางนิลวรรณ ลำทอง	นางมลิเชียร เพ็งวงษ์
				
นางนิยม คำอุเทน	นางกุหลาบ ดวงบุปผา	นางบุญเรือง พลศรีลา	นางลัดดาวัลย์ ดวงมะขูง	นางหนูเพียร ศิลาขวา
				
น.ส.สาครรัตน์ ประจันนวล	นางหนูवास พงษ์สะพัง	นางเหรียญชัย รองศักดิ์	นางจรัส อธิธิกุล	นางวิลาวรรณ ไกรเจริญ
				
น.ส.สำราญ โคตรบ้านแซ้	น.ส.สำราญ ไกรนอก	นางรัตนภรณ์ วาทโยธา	นางหนูทรัพย์ ศรีนวล	นางจำลอง ศรีศากา

				
นางปุ่น กิตติลาภ	นางลำไผ่ สุริवाल	นางคุณ แสนตลาด	นางวันทา ขาวงษ์	นางหอมจันทร์ ช่างภม
				
นางทองพันธ์ สาลีเสาร์	นางสุภาภรณ์ สายเบาะ	นางลำไผ่ โปดาพล	นางพนิดา พรมงศ์	นางเวียงชัย สุทธิประภา
				
นางวาสนา ภาวะไพ	นางบัวพันธ์ แพงทิพย์	นางบุญเที่ยง วิริไฟ	นางลำตวน พิมพ์แก้ว	นางไลย์ จิตต์เพียร
				
นางจิราภรณ์ เจริญนาม	นางบรรยาย วัชรินทร์	นางรสแก้ว พ้อตาแสง	นางอำนาจ วิพรรณ	นางละเอียด ศรีสมัคร
				
นางทองสา นนทวงษา	นางสนมมา สมบัติ	นางสุภาภรณ์ ทองเฟื่อง	นางเสทือน มากนวล	นางเทรียญ แก้วเซียงทอง

				
นางนาคแก้ว สีทะวงษ์	นางบัวเรียน บุญลี	นางดอกไม้ จันทะบุตร	นางอัมพร คุณมาศ	นางคำทอง ก้านทอง
				
นางประเสริฐ ศรีเสน	นางอลิศรา ปรโม	นางรินทร์ ยิ่งยงพุด	นางดวงจันทร์ พงษ์ศิริจันทร์	

ทำเนียบรายชื่อ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านสตรี ภาคใต้

ลำดับที่	จังหวัด	ชื่อ - สกุล	ตำบล - อำเภอ	หมายเหตุ
840	ชุมพร	นางนิมิตร คุกสกุล	กำนัน 0 หงษ์เจริญ ท่าแซะ	
841	ชุมพร	นางสงวน สมตน	ผู้ใหญ่บ้าน 6 นาทุ่ง เมือง	
842	ชุมพร	นางกัลยา พันภัย	ผู้ใหญ่บ้าน 7 วังใหม่ เมือง	
843	ชุมพร	นางสมบัติ ไทยฉิม	ผู้ใหญ่บ้าน 2 ชุนกระทิง เมือง	
844	ชุมพร	นางมาลี ปิตพยันธ์	ผู้ใหญ่บ้าน 10 วิสัยเหนือ เมือง	
845	ชุมพร	นางประจวบ จินาสุย	ผู้ใหญ่บ้าน 5 ท่ามะพลา หลังสวน	
846	ชุมพร	นางบุหลัน กาญจน	ผู้ใหญ่บ้าน 8 ท่ามะพลา หลังสวน	
847	ชุมพร	นางพร มุขสุข	ผู้ใหญ่บ้าน 9 ท่ามะพลา หลังสวน	
848	ชุมพร	นางละออง ทว่างกฤษณ์	ผู้ใหญ่บ้าน 6 นาโพธิ์ สวี	
849	ชุมพร	น.ส.ชอม อินทรมณี	ผู้ใหญ่บ้าน 4 ท่าแซะ ท่าแซะ	
850	ชุมพร	นางเจียน คำหงษ์	ผู้ใหญ่บ้าน 3 ท่าข้าม ท่าแซะ	กำนัน 1
851	ชุมพร	นางผ่อง นาควิเชียร	ผู้ใหญ่บ้าน 9 นากระต่าย ท่าแซะ	ผู้ใหญ่บ้าน 12
852	ชุมพร	น.ส.สายใจ วรรณเผือก	- - -	รวม 13 คน
853	สุราษฎร์ธานี	นางรัตนา พิมร์सान	ผู้ใหญ่บ้าน 4 คลองพา ท่าชนะ	
854	สุราษฎร์ธานี	นางระเบียบ โห๊ะเตริยะ	ผู้ใหญ่บ้าน 7 ช้างซ้าย กาญจนดิษฐ์	
855	สุราษฎร์ธานี	น.ส.ไมตรี หีดเพ็ง	ผู้ใหญ่บ้าน 3 ชลคราม ดอนสัก	
856	สุราษฎร์ธานี	น.ส.วรรณศรี ทิพย์พิมล	ผู้ใหญ่บ้าน 7 น้ำรอบ พุนพิน	
857	สุราษฎร์ธานี	นางนิยม พลภักดี	ผู้ใหญ่บ้าน 10 บางอน พุนพิน	
858	สุราษฎร์ธานี	นางมณฑา คงชม	ผู้ใหญ่บ้าน 3 บางใบไม้ เมือง	
859	สุราษฎร์ธานี	นางสุจินต์ วรรณชากุล	ผู้ใหญ่บ้าน 4 เสม็ด ไซยา	
860	สุราษฎร์ธานี	นางสวาส เทือกธรรม	ผู้ใหญ่บ้าน 1 ปากหมาก ไซยา	
861	สุราษฎร์ธานี	นางบุญยืน เข้มทอง	ผู้ใหญ่บ้าน 5 ปากหมาก ไซยา	ผู้ใหญ่บ้าน 10
862	สุราษฎร์ธานี	นางกาญจนา ชมภูพล	ผู้ใหญ่บ้าน 2 เสวียด ท่าฉาง	รวม 10 คน
863	นครศรีธรรมราช	นางสมบุรณ์ รัตนมณี	กำนัน 0 เขาขาว ทุ่งสง	
864	นครศรีธรรมราช	นางจำเนียร โลกวจิตร	ผู้ใหญ่บ้าน 4 น้ำตก ทุ่งสง	
865	นครศรีธรรมราช	นางเพ็ญ รอดมณี	กำนัน 0 บ้านแหลม ปากพนัง	
866	นครศรีธรรมราช	นางชะอ้อน ล่องจำ	ผู้ใหญ่บ้าน 2 กำแพงเขา เมือง	
867	นครศรีธรรมราช	นางบุญเลี้ยง สมโรจน์รัตน์	ผู้ใหญ่บ้าน 1 ไซยมนตรี เมือง	
868	นครศรีธรรมราช	น.ส.สารี เกตุทอง	ผู้ใหญ่บ้าน 7 กำแพงเขา เมือง	
869	นครศรีธรรมราช	นางวรรณนา สุวรรณพะโยม	ผู้ใหญ่บ้าน 5 กะหรอ ท่าศาลา	

ลำดับที่	จังหวัด	ชื่อ - สกุล	ตำบล - อำเภอ	หมายเหตุ
870	นครศรีธรรมราช	นางนงพร กุลบุรณ	ผู้ใหญ่บ้าน 13 ร่อนพิบูลย์ ร่อนพิบูลย์	
871	นครศรีธรรมราช	นางเสวียน ธรรมศิริ	ผู้ใหญ่บ้าน 6 ชะอวด ชะอวด	
872	นครศรีธรรมราช	นางพงศ์ คงขาว	ผู้ใหญ่บ้าน 2 ท่าขอม หัวไทร	
873	นครศรีธรรมราช	นางเทียน จันตรีใหม่	ผู้ใหญ่บ้าน 8 ทรายขาว หัวไทร	
874	นครศรีธรรมราช	นางเทือง บุญชูวงศ์	ผู้ใหญ่บ้าน 3 บ้านกลาง เขียรใหญ่	
875	นครศรีธรรมราช	นางสบาย ดีชู	ผู้ใหญ่บ้าน 3 ท้องลำเจียก เขียรใหญ่	
876	นครศรีธรรมราช	นางนิยม อุ่มชู	ผู้ใหญ่บ้าน 4 เลือ่หึ่ง เขียรใหญ่	
877	นครศรีธรรมราช	นางซิ้มเหียง เสาวภา	ผู้ใหญ่บ้าน 10 เลือ่หึ่ง เขียรใหญ่	
878	นครศรีธรรมราช	นางสมใจ ไกรนรา	ผู้ใหญ่บ้าน 4 พุงสง นาบอน	
879	นครศรีธรรมราช	นางบุญคง ช่วยอินทร์	ผู้ใหญ่บ้าน 2 บ้านนิคม กิ่ง อ.บางขัน	
880	นครศรีธรรมราช	นางวรรณ สงทิพย์	ผู้ใหญ่บ้าน 8 วังอ่าง ชะอวด	กำหนด 2
881	นครศรีธรรมราช	น.ส.ดวงใจ ฤทธิจักร	ผู้ใหญ่บ้าน 3 อินคีรี พรหมคีรี	ผู้ใหญ่บ้าน 18
882	นครศรีธรรมราช	นางอาภรณ์ ศรีรุ่งเรือง	ผู้ใหญ่บ้าน - - -	รวม 20 คน
883	นราธิวาส	นางปาริชาติ หนูเกิด	ผู้ใหญ่บ้าน 8 สุคีริน สุคีริน	ผู้ใหญ่บ้าน 2
884	นราธิวาส	น.ส.มีเอละ เจ๊ะอาลี	ผู้ใหญ่บ้าน 8 กายูคละ แวง	รวม 2 คน
885	สตูล	นางกิมอีน อินยอด	ผู้ใหญ่บ้าน 1 นิคมพัฒนา แวง	ผู้ใหญ่บ้าน 2
886	สตูล	นางราตรี ลัคณาวงค์	ผู้ใหญ่บ้าน 6 พุงหั่ว พุงหั่ว	รวม 2 คน
887	ยะลา	นางสีดีเยาะ หะระดี	ผู้ใหญ่บ้าน 3 บือ่มัง รามัน	ผู้ใหญ่บ้าน 1 รวม 1 คน
888	ปัตตานี	นางรอฮีมะ ยูโซะ	กำหนด 0 นาราเฮาะ เมือง	
889	ปัตตานี	นางสมศรี จิตตกุล	กำหนด 0 นาประดู่ โคกโพธิ์	
890	ปัตตานี	นางทับทิม หนูปล้อง	ผู้ใหญ่บ้าน 7 บ่อทอง หนองจิก	
891	ปัตตานี	นางพรรณณี เรืองยังมี	ผู้ใหญ่บ้าน 1 ลิปะสะโง หนองจิก	
892	ปัตตานี	นางสุนิศา นุ้ยสามัญ	กำหนด 0 บางตะวา หนองจิก	
893	ปัตตานี	นางดรุณี อับดุลบุตร	ผู้ใหญ่บ้าน 3 ยามู ยะหรั้ง	
894	ปัตตานี	น.ส.จินดา ละอองศรี	ผู้ใหญ่บ้าน 9 บ้านกลาง ปะนาเราะ	
895	ปัตตานี	น.ส.ศิริรัตน์ กิมจู่	ผู้ใหญ่บ้าน 2 ไม้แก่น กิ่ง อ.แม่ลาน	
896	ปัตตานี	นางกอมารีเยาะ อาแว	ผู้ใหญ่บ้าน 4 ปล่องทอย กิ่ง อ.กะพ้อ	
897	ปัตตานี	นางอาลีหะยะ เต็งลา	ผู้ใหญ่บ้าน 6 ปล่องทอย กิ่ง อ.กะพ้อ	กำหนด 3
898	ปัตตานี	นางแดง พัศระ	ผู้ใหญ่บ้าน 2 แม่ลาน กิ่ง อ.แม่ลาน	ผู้ใหญ่บ้าน 9
899	ปัตตานี	นางวิไล สังข์วิชัย	ผู้ใหญ่บ้าน 3 แม่ลาน กิ่ง อ.แม่ลาน	รวม 12 คน

ลำดับที่	จังหวัด	ชื่อ - สกุล	ตำบล - อำเภอ	หมายเหตุ
900	พัทลุง	น.ส.นิภา ทองแดง	ผู้ใหญ่บ้าน 3 นาโหนด เมือง	ผู้ใหญ่บ้าน 6 รวม 6 คน
901	พัทลุง	นางอุไร จันทรแก้ว	ผู้ใหญ่บ้าน 6 โคกชะงาย เมือง	
902	พัทลุง	นางเงิน พูลสงค์	ผู้ใหญ่บ้าน 10 พนางตุง ความชนุน	
903	พัทลุง	นางเขียน ชุณนรงค์	ผู้ใหญ่บ้าน 4 บ้านแต ความชนุน	
904	พัทลุง	นางเยื่อน ศรีทองมา	ผู้ใหญ่บ้าน 6 เขาปู่ กิ่ง อ.ศรีบรรพต	
905	พัทลุง	นางนิภา เกลี่ยเลี้ยง	ผู้ใหญ่บ้าน - - -	
906	กระบี่	นางเฉลิม เอ่งฉ้วน	กำนัน 0 เพทลา คลองท่อม	กำนัน 1
907	กระบี่	นางจรรยา พรรณราย	ผู้ใหญ่บ้าน 1 ทับปริก เมือง	ผู้ใหญ่บ้าน 1 รวม 2 คน
908	ตรัง	นางเกื้อกุล เกื้อพันธ์	ผู้ใหญ่บ้าน 4 นาโยงใต้ เมือง	ผู้ใหญ่บ้าน 8 รวม 8 คน
909	ตรัง	นางทองสร้อย เมกฉาย	ผู้ใหญ่บ้าน 13 นาท่อมเหนือ เมือง	
910	ตรัง	นางอนงค์ เพชรราน	ผู้ใหญ่บ้าน 1 โคกหล่อ เมือง	
911	ตรัง	นางระเบียบ แสงสุวรรณ	ผู้ใหญ่บ้าน 6 หนองบัว ห้วยยอด	
912	ตรัง	นางวรรณมา มलयงค์	ผู้ใหญ่บ้าน 2 บางลึก กันตัง	
913	ตรัง	นางมาลี บัดตานี	ผู้ใหญ่บ้าน 1 โคกยาง กันตัง	
914	ตรัง	นางลิ้วน คงชุม	ผู้ใหญ่บ้าน 3 กะลาเส สิเกา	
915	ตรัง	นางกานทิพย์ พลอินทร์	ผู้ใหญ่บ้าน 4 ท่าสะบ้า วังวิเศษ	
916	สงขลา	นางสุคนธ์ แสงฤดู	ผู้ใหญ่บ้าน 5 สนามชัย สทิงพระ	ผู้ใหญ่บ้าน 10 รวม 10 คน
917	สงขลา	นางจำเริญ เพชรซี	ผู้ใหญ่บ้าน 6 วัดจันทร์ สทิงพระ	
918	สงขลา	นางเพ็ญศรี ปานดำรงค์	ผู้ใหญ่บ้าน 7 วัดจันทร์ สทิงพระ	
919	สงขลา	นางสุรีพร สุวรรณรัตน์	ผู้ใหญ่บ้าน 5 ปลักหนู นาทวี	
920	สงขลา	น.ส.นงเยาว์ ชุณเพชร	ผู้ใหญ่บ้าน 2 เขาพระ รัตภูมิ	
921	สงขลา	นางสุนีย์ เสนคำ	ผู้ใหญ่บ้าน 1 ปาดังเบซาร์ สะเดา	
922	สงขลา	นางยินดี พุนทอง	ผู้ใหญ่บ้าน 6 ปาดังเบซาร์ สะเดา	
923	สงขลา	นางแจ้ว คำสุวรรณ	ผู้ใหญ่บ้าน 15 ท่าช้าง กิ่ง อ.บางกล่ำ	
924	สงขลา	นางจวง ตริวิัย	ผู้ใหญ่บ้าน 5 บ้านหาร กิ่ง อ.บางกล่ำ	
925	สงขลา	นางอำนาจ นิลโกศล	ผู้ใหญ่บ้าน 6 ปากแตระ ระโนด	
926	ภูเก็ต	นางอำไพ อัครสินธวักร	ผู้ใหญ่บ้าน 1 เกาะแก้ว เมือง	ผู้ใหญ่บ้าน 1 รวม 1 คน

				
นางนิมิตร ศุกสกุล	นางสงวน สมตน	นางกัลยา พันภัย	นางสมบัติ ไทยฉิม	นางมาลี ปิตพยนต์
				
นางประจวบ จินาสุย	นางบุหลัน กาญจนา	นางพร มุขสุข	นางละออง ท่วงกฤษณ์	น.ส.ช่อม อินทรมณี
				
นางเจียน คำทรงษ์	นางฟ่อง นาควิเชียร	น.ส.สายใจ วรรณเผือก	นางรัตนา พิมร์สาน	นางระเบียบ ไช้เตริยะ
				
น.ส.ไมตรี ทิตเพ็ง	น.ส.วรรณศรี ทิพย์พิมล	นางเนียม พลภักดี	นางมณฑา คงชม	นางกาญจนา ชมภูพล
				
นางสมบุรณ์ รัตนมณี	นางจำเนียร โลกวิจิตร	นางเพี้ยน รอดมณี	นางชะอ้อน ล่องจำ	นางบุญเสียง สมโรจน์รัตน์

				
น.ส.สารี เกตุทอง	นางนงพร กุลบูรณ์	นางเสวียน ธรรมศิริ	นางพงศ์ คงขาว	นางเทียน จันทรี่ใหม่
				
นางเที่ยง บุญชูวงศ์	นางสabay ดีชู	นางนิยม อุ่มชู	นางซิมเที่ยง เสาวภา	นางสมใจ ไกรนคร
				
นางบุญคง ช่วยอินทร์	นางวรรณ สงทิพย์	น.ส.ดวงใจ ฤทธิจักร	นางอภรณ์ ศรีรุ่งเรือง	นางปาริชาติ หนูเกิด
				
น.ส.มีอละ เจ๊ะอาลี	นางกิมอัน อินยอด	นางราตรี ลัคนางค์	นางสีตีย๊ะ หาระดี	นางอรธิทามะ ยูโต๊ะ
				
นางสมศรี จิตตกุล	นางทับทิม หนูปล้อง	นางพรณี เรืองยังมี	นางสุนิศา หนูสามัญ	น.ส.จินดา ละองค์ศรี

				
น.ส.ศิริรัตน์ กิมจู	นางกอมารีเยาะ อาแว	นางอาลิหะยะ เต็งลา	นางแดง พัศระ	นางวิไล สังข์วิชัย
				
นางอุไร จันทรแก้ว	นางเงิน พูลสงค์	นางเชียน ชุณหรงค์	นางนิภา เกตุเลี้ยง	นางจรรยา พรณราย
				
นางเกื้อกุล เกื้อพันธ์	นางทองสร้อย เมกฉาย	นางอนงค์ เพชรราน	นางระเบียบ แสงสุวรรณ	นางวรรณมา มलयงค์
				
นางมาลี ปัตตานี	นางล้วน คงชุม	นางก้านทิพย์ พลอินทร์	นางสุคนธ์ แสงฤดู	นางจำเริญ เพชรชี่
				
นางเพ็ญศรี ปานดำรงค์	น.ส.นงเยาว์ ชุณหเพชร	นางสุนีย์ เสนงค์	นางยินดี พุนทอง	นางแจ้ว คำสุวรรณ

รวมกำนัน   71 คน
รวมผู้ใหญ่บ้าน   855 คน
รวมทั้งสิ้น   926 คน

ที่ปรึกษา

สิริมาลย์ รัตนวรพงศ์

ผู้ช่วยเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ที่ปรึกษาโครงการอบรมด้านบริหารธุรกิจเศรษฐกิจแนวใหม่ ระดับตำบล หมู่บ้าน

สนอง จันทนิทร

ผู้อำนวยการโครงการอบรมด้านบริหารธุรกิจเศรษฐกิจแนวใหม่ ระดับตำบล หมู่บ้าน

คณะผู้จัดทำ

จรรยาสมร วัฒนเวคิน

ประธานคณะผู้จัดทำ

ประธานสหพันธ์สมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์

ประธานผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนโครงการอบรมด้านบริหารธุรกิจเศรษฐกิจแนวใหม่ระดับตำบล หมู่บ้าน

ศาสตราจารย์ ลีนจี้ ทะวานนท์

ม.ร.ว.วรรณภาภรณ์ สุขเนตร

จงจิต เรื่องกฤตยา

แพทย์หญิงอนงค์ สิริยานนท์

ฉันทมน แนวบุญเนียร

อนุรัชนี สิริสัมพันธ์

สลิดา จันทประเสริฐ

นิรมิต สิริสุขะ

จิตพจน์ อุนนะนันท์

เลขาธิการโครงการอบรมด้านบริหารธุรกิจเศรษฐกิจแนวใหม่ ระดับตำบล หมู่บ้าน

สหพันธ์สมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์

จัดพิมพ์เนื่องในมหามงคลสมัยทรงเจริญพระชนมายุครบ 60 พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ

12 สิงหาคม 2535

" มุ่งสู่ศตวรรษใหม่ด้วยความพร้อมสรรพ "